

АЛЕКСАНДЪР ГЕРЕНСКИ

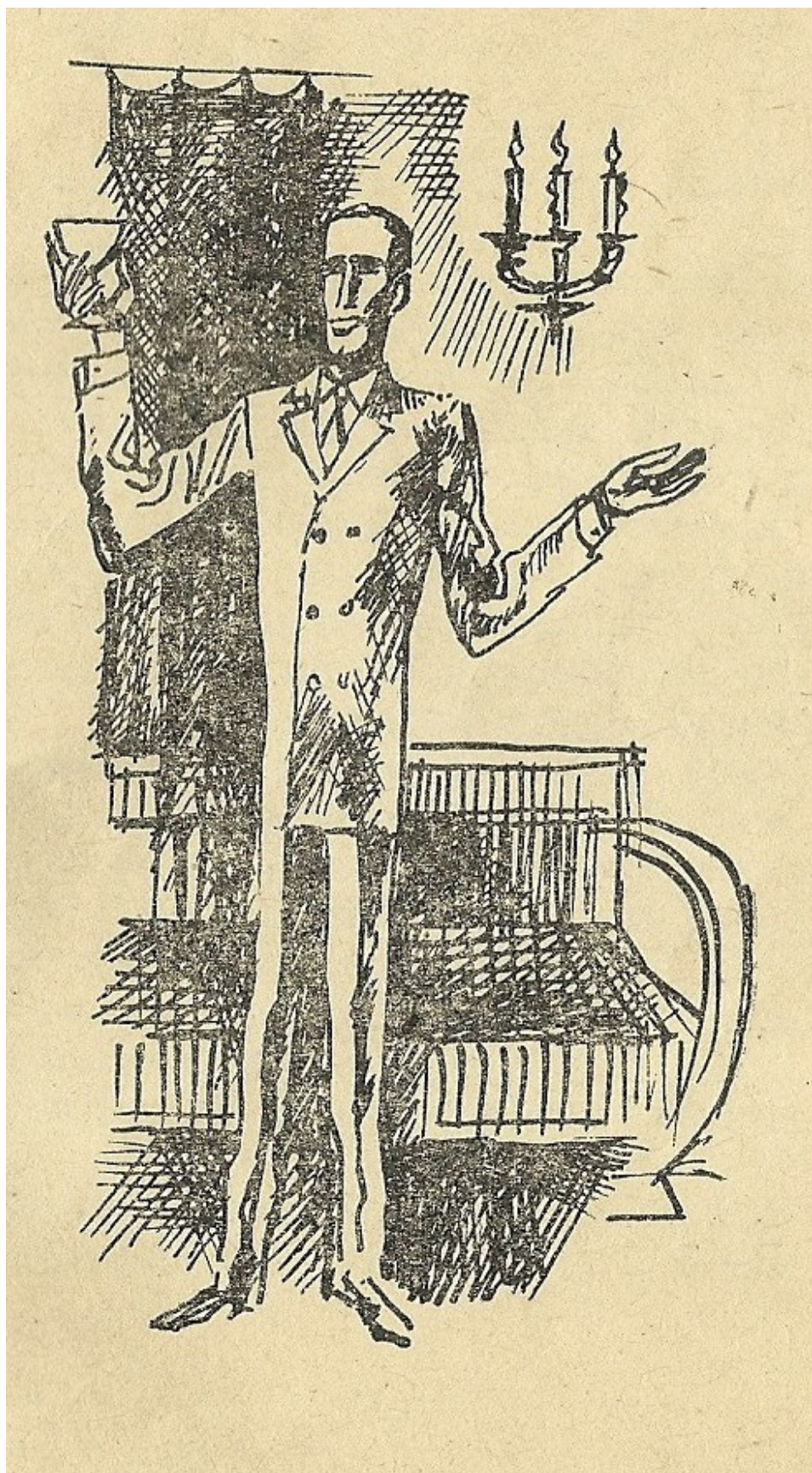
СЕДМАТА ЧАША

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА
КОКТЕЙЛ ПАРТИ В ПЕТЪК

1

3

Както можеше да се очаква, пръв пристигна Дамян Жилков.

Застанал прав до прозореца, с ръце в джобовете на безупречно изгладения си панталон, Георги Даракчиев видя как спира блестящата като нова монета кола. От нея излезе Жилков и с еснафско самодоволство отстрани някаква навярно несъществуваща прашинка от стъклото, натисна калниците, за да се полюбува на амортизьорите. Даракчиев нямаше навик да си приказва сам, но този път на лицето му се изписа презрителна гримаса:

— Жалко нищожество! „От фасуля и армея не пониква, братко, фея...“ Кой беше казал това? Михайловски? Или Кирил Христов? Дявол да го вземе, който и да го е казал, положително е мислел за нашия Жилков.

Той се поколеба. Етикетът изискваше да посрещне госта при дворната врата на вилата, но... трябваше ли да се съобразява с етикета за Дамян Жилков? Като помисли, Даракчиев се задоволи да премине в просторния хол и там да дочака влизането му.

Жилков почука, застана до вратата и се усмихна глуповато и раболепно:

— Добър ден, господин Даракчиев. — После се прехвърли от крак на крак и добави: — Как сте?

Георги Даракчиев не сметна за необходимо да бърза с отговора и посвети цяла минута да оглежда новодошлия. Дамян Жилков беше около тридесетгодишен, над среден ръст, със силно телосложение („но просташко — това са мускули на копач или хамалин, а не придобити от плуване или тенис“), с първи признаци на подранило напълняване — като всеки внезапно забогатял човек, той очевидно виждаше смисъла на парите преди всичко в безмерно чревоугодничество, в лакомия, с която се реваншираше за недоимъка през детството си. Имаше широко, скулесто лице и тясно чело. Беше облечен богато, с костюм от най-скъп плат, но безвкусно. „За изработване на добър вкус са нужни минимум две поколения“ — помисли Даракчиев и едва сега благоволи да кимне на госта.

— Добре направихте, че дойдохте пръв, Жилков — рече той студено и както обикновено на „вие“. Това „вие“ Даракчиев бе обяснил веднъж: Не чувствавам този простак равен на себе си, за да му говоря на „ти“. — Седнете. Имам да ви кажа нещо.

Усетил заплаха в металическия тон на домакина, Жилков приседна на края на фотьойла и се сви като куче, което очаква ритник. Георги Даракчиев дори не повиши глас:

— Срегнахте се с Вернер Шьонберг, нали?

— Да, господин Даракчиев — угоднически потвърди гостът. — Срегнах се, както ми бяхте поръчали, и уредих всичко. Ето парите.

Той извади от джоба си и подаде дебело снопче банкноти. Даракчиев ги пое и без да ги прегледа, пусна ги в едно чекмедже на махагонения бюфет зад гърба си, превъртя ключето и го прибра в джоба си. Гостът алчно проследи движенията му.

— Няма ли да ги броите?

Домакинът се засмя презрително:

— Няма нужда, Жилков. Вие сте първокачествен мошеник, но не бихте дръзнали да ми дадете дори една стотинка по-малко. Впрочем трябва да ви кажа, че от тази доставка вие няма да получите нищо.

Дамян Жилков трепна и се изправи. Лицето му изразяваше уплаха, объркване.

— Но защо?... Аз изпълних всичко...

— Вижте тази снимка. — Домакинът натика в ръцете му някаква фотография. — Е, какво ще кажете?

Жилков се вгледа в снимката. „Проклетникът! — помисли си той с яд и възхищение. — Не се е доверил и е пратил някой да ни шпионира. Да, там мина някаква кола, ама откъде да знае човек...“ Но гласно рече:

— Да, това сме ние с Шьонберг. Виждате, тъкмо сменяме гумата, в която е...

— Вие не изпълнихте заповедта ми, Жилков. Бях ви наредил да се явите на срещата с вехтия москвич на зет ви. А снимката ясно показва, че сте отишли с новия таунус, с който, казано в скоби, се гордеете като пуяк и ще ни навлечете някоя беля.

Гостът гузно наведе очи. Имаше вид на дете, уловено да краде бонбони в бакалницата.

— Просто не се сдържах, господин Даракчиев. Не е кола, а лебед. Как да го остави човек, пък да тръгне с москвича?

Даракчиев отговори с кисела гримаса:

— Тази автомобилна сантименталност в случая ще ви коства вашата една десета от сумата. А това се равнява на триста лева и сто

долара. И трябва да ви предупредя: при следващото неизпълнение на моя заповед наказанието ще бъде по-тежко. — Той помисли няколко секунди. — Все пак склонен съм да ви дам един шанс...

— Кажете — бързо изрече гостът. — Ще направя всичко, к'вото поискате...

— Касае се за една лична услуга, която трябва да ми направите още днес, тази вечер. Извършете ли я както ви кажа, утре ще бъдете по-богат с триста лева и сто долара.

— Кажете, Даракчиев — нетърпеливо повтори Жилков, но другият го поправи студено:

— Господин Даракчиев! Ето какво имам пред вид. Ще се наложи тази вечер да се, хм, занимаете по-енергично с Беба.

— Какво? С Беба! — Гостът неволно направи крачка назад. — Но нали вие, господин Даракчиев...

— Вече можете да говорите за това в минало време. Тази вечер...

— Ще й дадете пътя?

— Не бих се изразил тъй вулгарно, но в общи линии — това имах пред вид. И тъкмо вие можете да ми услужите...

— Опасна жена е, мамка й... Не си поплюва. Ще има гюрултия, ритници, а иначе... нищо...

— Зависи от вас. Напийте я, принудете я със сила, изобщо измислите каквото искате, но като отворя „случайно“ вратата на спалнята, трябва да ви заваря в съвсем недвусмислено положение. Това после ще ми помогне да се отърва от безкрайните й опиявания.

Дамян Жилков замълча за около минута. Изглежда, напрегнато обмисляше нещо, защото устните му мърдаха беззвучно.

— Няма да е лесна тази... — измърмори той най-сетне.

— Но и сумата не е за подценяване, нали — многозначително подхвърли Даракчиев. — Шестотин лева, дори ако смените доларите само по три лева, нещо, което никога няма да сторите. Шестотин лева вие не изкарвате за половин година във вашата, хм, кантора. Заслужава си усилието. При това самото нощно преживяване ще ви дойде като безплатна притурка.

— То пък едно преживяване... Че тя е по-стара от мене, господин Даракчиев!

— Позволете ми да имам по-голямо основание да съдя за качеството на преживяването. А това, че била по-стара... Кажете,

Жилков, вие зелена мушмула яли ли сте? Или сте предпочитали по-старичките?

С известно закъснение Жилков избухна във висок, циничен смях.

— Добре де, обещавам. Ще се постарая да я... — Той помълча малко. — Знаете ли, мъжът й, Даргов де, бил насам следобед.

Съобщението направи неприятно впечатление на Даракчиев, но суетата не му позволяваше да се издаде. И за да спечели време, попита:

— Коста Даргов? Насам? В Драгалевци?

— Точно така. Коста Даргов, мъжът на Беба. Кръчмарят бай Мито ми каза...

— Разбрах, че пак сте се отбили при него. Воните на ментовка. Ако не можете да се откажете от това пиене по всеки час на денонощието, поне изберете нещо друго, не това просташко питие. И главното — нещо, което по-малко мирише.

На Жилков му се прииска да каже, че дали ще пие и какво ще пие, това е само негова лична работа, в която никому не позволява да се бърка. Но предпочете да преглътне.

— Отбил се при бай Мито още към четири. Щом е дошъл в Драгалевци, не е било, за да диша чист въздух, я. Познавам си го Коста...

— И аз го познавам достатъчно. — Георги Даракчиев беше премислил новината и вече бе възвърнал хладнокръвието си. — Даргов е от онзи тип мъже, чието призвание е да носят рога. Такива са описани още от Достоевски... — Той махна с ръка. — Достоевски!... И не ме питайте кой е Достоевски... Не е кварталният милиционерски отговорник. Важното е, че присъствието на Даргов няма абсолютно никакво значение, Жилков. Той е само един подлец и мижитурка. При това го държа достатъчно здраво... — Даракчиев промени темата. — И още нещо. Моля, когато дойде Паликаров, кажете му от мое име да изключи Льони, новото момиче, от сметките си. Тази вечер тя влиза в моя периметър, така му кажете.

Мръсна усмивка изпъна устните на Жилков:

— Ех, господин Даракчиев, знаете вие къде да кацнете. Ще свиете гугутката, а за мене — свраката...

Домакинът предпочете да не се впуска в разговор на тази тема. Особено с Дамян Жилков.

— Гостите скоро ще дойдат — рече той. — Идете, моля, в кухнята. Накупил съм разни дреболии — измийте си ръцете, нарежете ги и ги подредете. И за бога — режете хляба на тънки филийки, не дялайте комати, каквито сте нагъвали на село!

Когато звънецът извести идването на втория гост, Георги Даракчиев прекоси входното антре и излезе от вилата. Пред външната врата стоеше посивял човек, на вид попрехвърлил петдесетте. Всичко у него беше сиво — протритият му костюм, връзката, ухабената от многократно пране риза, прашните обувки, умореното лице, всичко. Той се оглеждаше нерешително, сякаш се колебаеше дали не трябва да се върне. Домакинът реши, че и този посетител не заслужава особена почит и подвикна отдалече:

— Влезте, хм, другарю Средков. Влезте. Вратата е отключена.

Гостът влезе, акуратно затвори дворната врата след себе си и тромаво провлече крака по застланата с големи плочи пътека към сградата. Макар че беше средата на август, ръката му, като стисна топлата десница на Даракчиев, беше студена и безжизнена.

Той последва домакина и по неговите стъпки стигна в хола. Тук обстановката го стъписа — за миг му се стори, че е попаднал в палат, така богато беше всичко. А мисълта, че може да нагази със старичките си евтини обувки по този два пръста дебел персийски килим, му се видя направо абсурдна. Средков колебливо заобиколи килима и сковано се отпусна във фотьойла, който Даракчиев му посочи. Цяла дълга минута никой не проговори; те мълчаха и се изучаваха с поглед — от едната страна самоувереният и елегантен Даракчиев, господар и на чувствата си, и на тази чудесна вила; от другата — сивият Средков, живо олицетворение на ежедневието, смутен и объркан, сякаш внезапно дерайлирал. „Човек убит от бога, който не чака нищо от хората“ — определи го за себе си Георги Даракчиев.

Пръв наруши мълчанието гостът:

— Другарю Даракчиев, защо ме поканихте днес тука? — Гласът му, сипкав и глух, напомняше за гърло на човек, който три дни не е пил глътка вода.

Домакинът искрено се забавляваше: тук се играеше на котка и мишка и на него бе отредена ролята на котката... Той се престори на изненадан:

— Днес организирах един малък коктейл–парти...

— Какво? — прекъсна го Средков. — Какво сте организирали?

— Кок–тейл–пар–ти — повтори Даракчиев. Този човек наистина го забавляваше. — Малка приятна среща с интимни приятели. Ще хапнем, ще пийнем по чашка, ще побъбрим... Мислех, че за вас ще бъде приятно да прекарате тази вечер между нас. Затова ви поканих.

— Ние се познаваме много отскоро, като именно вие настойчиво търсехте това познанство. А приятелите ви изобщо не ги знам.

— Не се безпокойте, Средков. Те са все, хм, добри момчета... и момичета. Ще се сприятелите и ще прекарате чудесно, обещавам ви.

За втори път настана тишина. Атанас Средков очевидно не прие обяснението и остана затворен, резервиран, леко настръхнал.

— В такъв случай ще си ходя — рече най-сетне той. — Нямам желание нито да се запознавам с приятелите ви, нито да участвувам във вашето хапване и пийване. — Той се изправи. — Довиждане, другарю Даракчиев. Трябваше да ме предупредите още вчера, когато ми отправихте поканата.

Георги Даракчиев не помръдна. Само веждите му се издигнаха нагоре в две иронични дъги. Без да повишава глас, той каза:

— Искате ли да сключим един бас, Средков? Обзалагам се, хм, на една голяма боза, че вие ще останете.

— Изглеждате много сигурен в това.

— Както виждате, рискувам цяла боза. И то голяма. — Даракчиев внезапно изостави снизходително–приятелския тон и рече сухо: — Седнете!

Това вече не беше покана, това беше заповед. Изведнъж загубил изкуственото си самообладание, Средков вдървено седна.

— Ще ви разкажа една малка приказка, Средков. Малка позната приказка. Заглавието ѝ е: „Митничарят, който имал нужда от пари“. — Даракчиев с удоволствие забеляза как заглавието на приказката в един миг прекърши госта. И продължи с по-голяма охота: — Имало едно време един митничар, Средков. Той криво–ляво си гледал работата, служел за пенсия, както се казва, получавал своите стотина лева на месец. Наглед всичко си имал, само едно му липсвало: пари. Дявол да го вземе, та на кого ли не липсват пари днеска? И ето че веднъж — това станало преди точно осемнадесет дни — този митничар не устоял на изкушението и „бръкнал в меда“. Срещу кръглата сумичка от

петстотин лева той затворил едното си око и позволил на някакъв чужденец да внесе куфар, без да го прегледа. А е трябвало, трябвало е! Нещо повече. Митничарят затворил и другото си око и съставил иначе напълно редовен документ, с който дал благословията си на контрабандата.

— Можете ли да го докажете? — с треперещи устни запита Средков.

— Мога, мога. И не само това мога. Най-хубавите приказки, както знаете, са... арабските, в които става дума за страшни работи, за отрови... Надявам се, че ме разбирате, че не е нужно да се впускам в повече подробности. Или...

Средков се беше вторачил в Даракчиев и в стъкления му поглед не можеше да се прочете какво мисли, дали въобще може да мисли в този момент.

— А пропо, стана дума за доказване, ако се не лъжа — продължи равнодушно Даракчиев. — Обикновено приказките не се доказват, драги митничарю, дори арабските, но този път съдбата, изглежда, е решила да направи изключение. Притежавам магнетофонен запис на разговора ви с чужденеца, фотокопие от издадения от вас документ и писмена декларация на вашия, хм, контрагент за истинското съдържание на неговия куфар. — Гостът сякаш се готвеше да скочи напред, затова Даракчиев го спря рязко: — Останете на мястото си. Никакво насилие няма да ви помогне. Първо, много се съмнявам дали сте по-силен от мене. Второ, зад тази стена е един приятел, който по една моя дума не би се поколебал да смени екстериора ви до неузнаваемост. Трето, насилието няма да унищожи документите, които съм оставил на сигурно място. Така че да се върнем на приказката.

— Не можех да не го направя — почти проплака Средков. — Парите ми трябваха за...

— За съжаление съдиите, знаете, не са много любопитни, пък и не страдат от излишна сантименталност. Ще ви кажат просто и ясно, че сте нарушили половин дузина текстове на закона, Средков. Аз ще спомена само членовете 311 и 301, алинея втора, от Наказателния кодекс. Точно така — за съставяне официален документ с невярно съдържание и за подкуп. Надявам се, че ги знаете. Те могат да ви гарантират безплатна държавна квартира поне за пет години.

— Ако намеря и ви дам тези петстотин лева, ще се съгласите ли да...

— Вие се проявявате в много лоша светлина, драги митничарю. Мислех ви само за несръчен престъпник, а вие сте били и кръгъл глупак. — Даракчиев извади ръката си от джоба. В нея държеше дебела пачка двадесетолевки. — Това са парите, които нося ей така, за харчлък. Вярвате ли, че ще ме съблазните с вашите калпави петстотин лева?

— Тогава какво искате от мене?

— Да бъдете умен. — При тези неочаквани думи, произнесени почти любезно, Средков вдигна глава. — Да, да бъдете умен и да се научите да печелите пари.

Гостът отново клюмна. И повтори глухо:

— Какво искате от мене?

— Ако трябва да ви отговоря с една дума, тя е: подчинение. Точно така, Средков. От вас искам подчинение. — Даракчиев се оживи, приведе се леко напред и заговори убедително: — Няма защо да крия, от вас ще искам и друг път да си затваряте ту едното, ту другото око. Бъдете напълно спокоен — нито веднъж няма да ви поставя в опасна ситуация, няма да рискувам нито живота ви, нито служебното ви положение. Разбирате ли, и едното, и другото са ми нужни. На мене! Вие ще се подчинявате на нарежданията ми, срещу което аз ви гарантирам месечен доход не по-малко от петстотин лева. Истинският размер ще зависи от вас самия. — Даракчиев се засмя: — Ние, знаете ли, работим по новата стопанска система и който се труди повече и по-добре, получава повече. Помислете, Средков. След десетина години вие ще се пенсионирате. Тогава ще имате просторен, чудесно обзаведен апартамент, кола последен модел и сметка с много нули в десека-то. Тогава нашето малко дружество ще отпадне от само себе си и вие ще имате едно-единствено задължение — да изживеете старините си по-дълго и по-добре. Примамлива перспектива, нали?

— А ако откажа?

— Удвоявам облога: базирам се на цяло кило боза, че няма да откажете, Средков. Направете една проста сметка. Какво е за предпочитане: петстотин лева месечно и спокойни и безгрижни старини или пет години в затвора?

За трети път днес Атанас Средков замълча. По-сив и по-незначителен от всеки друг път, той остана прегърбен, грохнал, със свити рамене. В един миг в очите му блесна див, безумен огън, понечи да скочи, но веднага разбра безсмислието на това, което му бе хрумнало. Пламъкът угасна, преди да вдигне глава, избърса челото си с опакото на ръката и изговори тихо:

— Можете ли да ми услужите с един аспирин? Боли ме глава.

Георги Даракчиев разбра, че е извоювал победа. Това не го зарадва — всъщност той нито за секунда не се бе съмнявал в нея. Без да каже дума, той донесе лист оригинален Баеров аспирин и чаша вода, почака госта да погълне хапчето и едва тогава рече:

— Минете в кабинета, Средков. Там има канапе. Можете да полегнете за половин час. Ще ви повикам, когато се съберат гостите.

Той вече мислеше за по-неприятния разговор, който му предстоеше тази вечер с Беба Даргова. „Дано да не се разциври!“ Георги Даракчиев ненавиждаше сълзите. Особено женските.

Беба, или по-точно Богдана Даргова, беше умна жена, не обичаше да бие на очи и затова пристигна „като простосмъртна“: с автобус и после шест минути пеша. Георги Даракчиев сякаш бе предчувствувал точния миг на идването ѝ, защото я посрещна чак при дворната врата на вилата — любезност, която той оказваше на не повече от трима души в София. Като го видя, тя отново изпита смътен страх за онзи ден, в който ще го загуби; защото в нейните очи той притежаваше всички качества на истински и „завършен“ мъж. Първо, физически: беше висок (тя не казваше „метър и осемдесет и три“, а „шест фута“), с удивителна за неговите 48 години права и мъжествена стойка, тънък, без да е нездраво слаб, с одухотворено, макар и малко сурово лице (Беба не беше виждала жив лорд, но точно така си представяше лордовете) и тъмна къдрава коса с два сребърни кичура на слепоочията, които само подчертаваха аристократизма на физиономията му. Носеше се винаги елегантно, до пълна, съвършена изисканост на облеклото. Ето сега например беше в тъмен костюм от лек летен плат, с получени от Швейцария обуца „Бали“ и с връзка, подбрана така, че да изтъкне майсторството му в подбора и съчетанията на цветовете. Второ, по характер Георги (за нея — Джордж) Даракчиев сякаш беше роден, за да властвува. Много поколения негови предци — той познаваше рода си още от осемнадесети век — бяха властвували като устабашии на гайтанджийския еснаф в Габрово над себеподобните си, бяха господарували със силата на ума и парите си и тази наследствена черта личеше и у него: нещо невидимо, но осезателно принуждаваше околните да му се подчиняват и да му служат. Ако не беше се родил в такава неподходяща епоха, той положително би бил един от онези могъщи некороновани крале, които с едно махване на ръката печелят или жертвуват милиони, принуждават околните си да треперят в краката им; но макар че бе имал нещастieto да се роди именно тук и именно сега, Джордж пак бе останал равен на себеподобните си и бе изтръгнал от живота всичко, което той може да предложи. Даракчиев

притежаваше и други качества, но за тях сега Беба не помисли — те вълнуваха не ума, а женското ѝ тяло.

Георги Даракчиев я посрещна със своята неповторима смесица от сърдечна учтивост и властна нежност. Въведе я във вилата, но не в хола, а я спря за минута в подножието на стълбата, която отвеждаше горе. Беба изпита сладостна тръпка — тя знаеше може би по-добре и от Зина, жената на Джордж, че горе беше спалнята... А в това време той отвори вратата на кухнята и повика Дамян Жилков, който беше вътре.

— Слушайте, Жилков, ние отиваме за малко горе. Измийте си добре ръцете от червения пипер по тях и половин час играйте ролята на домакин. Навярно след малко ще пристигне Борис с момичетата. Поканете ги и ги помолете да ме почакаат. — Даракчиев се послуша; отвън се разнесе характерният шум от спиране на автомобил. Надникна през прозореца и добави: — Ето ги. Гледайте най-сетне да се държите като културен човек. И не забравяйте какво ви поръчах — за вас и за Паликаров.

Те не дочакаха влизането на новите гости, изкачиха се на горния етаж и влязоха в една от двете спални. С ръце в джобовете Георги Даракчиев застана до прозореца. Беба тихо приближи до него, промуши ръка под неговата и облегна глава на рамото му. Гледката пред тях беше наистина прекрасна — в уморената светлина на отмиращия летен ден в далечината се стелеше столицата, вече проблясваха първите подранили цветни светлини на рекламните, а над всичко грейеше жълтото злато на катедралата „Александър Невски“.

— Помниш ли? И тогава беше петък — прошепна тя разнежено. — Нашият първи петък.

Но Даракчиев очевидно нямаше желание за подобно сантиментално съзерцание. Той се отстри от жената и с жест я покани да седне на леглото. Това малко я огорчи — не че леглото я смущаваше, а имаше желание да внесе повече красота в онова, което щеше да последва. И все пак Беба се подчини. Седна на леглото, бавно и небрежно свали обувките си.

— Почакай — прекъсна я той.

В гласа му имаше нещо, което я уплаши. Тя впери очи в него.

— Какво има, Джордж?

Георги Даракчиев направи усилие да говори почти сърдечно:

— Първо трябва да поговорим делово, за сметките. Вернер е пренесъл благополучно картините — той се засмя, — свити на руло и мушнати в една вътрешна автомобилна гума. И както обикновено е уредил акуратно задълженията си.

— Не може ли да говорим после за тези неща? — примоли се Беба.

— После ще говорим за друго — каза той сухо. Даракчиев не обичаше да изменят плановете му. Но сега се постара да смекчи атмосферата. — Да свършим със сметките. В края на краищата не забравяй, че аз печеля сто и двадесет лева на месец като счетоводител... Цялата получена сума е четири хиляди лева, хиляда долара и друга западна валута. Приспадам хилядата лева, които ти даде за петте картини и иконата. Твоите четиридесет процента от остатъка се равняват на хиляда и двеста лева и четиристотин долара. За долларите какво предпочиташ — бонове или левчета?

Такъв беше Джордж — никога не смесваше чувствата и бизнеса. Но кой знае — може би именно това я привързваше към него.

— Все едно.

— И все пак?

— Нека този път да бъдат левове.

— Като пресмятам три лева за долар, твоите долари правят също хиляда и двеста лева. Или общо две хиляди и четиристотин.

От външния джоб на самото си той извади дебел пакет банкноти по 20 лева. Подаде на жената една пачка, а от втората ѝ отброи остатъка. Без да ги брои, почти равнодушна, тя ги натика в ръчната си чанта.

Георги Даракчиев отново застана до прозореца. Лесната част от разговора им бе минала гладко. Предстоеше неприятната. За миг той се подаде на изкушението да не ѝ казва, че е решил да скъсат, да остави Жилков да действа.

Погледът му се спря на беседката в двора. Там старият развратник Боби Паликаров оживено разговаряше с двете момичета, а Жилков стърчеше край тях недодялан, жалък. Момичетата се смееха възбудено... И той, Георги Даракчиев, трябваше да разчита на този селендур, за да уреди личните си взаимоотношения с Беба! Не, не бе още изпаднал разни жилковци да му помагат. Загледа се в Льони — свежа, поразително жизнена, с едновременно спортна и кокетна

фигура, а лекият белег на провинциализъм ѝ придаваше не непохватност, а своеобразно очарование на девствена непринуденост. Докато я гледаше, Даракчиев изпита леки тръпки на възбуда, на очакване, на нетърпение; тръпки, които след 40-те години мъжете все по-рядко изпитват... В съзнанието му се мярнаха представи за недокосвана плът и тези представи развълнуваха инстинктите му. Наистина, трябваше да разчисти тази история с Беба. Той лично. Още сега. Сам!

Извърна се. Полуизлегната на леглото, Беба го гледаше изпитателно с големите си виолетови очи. За миг Даракчиев я обхвана с поглед. Всъщност и Беба не беше за пренебрегване — тъмното злато на косите ѝ, леката закръгленост на женствената ѝ фигура, сладната линия на устните ѝ... Но уви, тя отдавна не дразнеше чувствата му така, както онова момиче в беседката!

— Две хиляди и четиристотин лева е добра сумичка, Беба — заговори той, като ѝ се усмихна. — Поздравявам те. Поздравявам те не толкова за парите, колкото за отличния начин, по който ги заслужи. В тази мизерна ориенталска страна да намери човек един истински монмартърски пейзаж от „белия период“ на Утрило — честна дума, това е изключителен успех. Пък и иконата... Трябва да подхранваш алчността на този поп от Северци, Беба. Един ден, ако намерим пазар, ще го купим целия, заедно с църквата му... С една дума, надявам се, че в бъдеще ще проявяваш същото старание, както досега.

— Защо говориш така, сякаш отношенията ни почват отначало?

Той се забави само половин секунда, после изговори ясно:

— Защото винаги, когато нещо свърши, на негово място друго започва отначало.

Беба видимо побледня. Поизправи се, в погледа ѝ светна някаква странна смесица от огорчение и омраза. Всъщност през изминалите три години Даракчиев най-много я бе харесвал в подобни минути; бе харесвал, че женствеността ѝ не я прави мекушава, а жестока и отровно зла. Сега устните ѝ, допреди минута приготвени за целувки, произнесоха с металически звук:

— Какво е свършило, Джордж?

— Ти знаеш. — Той сви рамене. — Между нас имаше две връзки: сърдечна или по-право — телесна и делова! В бъдеще ще остане само деловата.

— Решил ли си го, Джордж? — Тя не попита „не ме ли обичаш вече“, защото го познаваше и знаеше, че при него тези неща идват от мозъка, а не от сърцето.

— Нека говорим откровенно, Беба. Онова между тебе и мене отдавна загуби своята прелест и се превърна в тегоба. В бreme. И за двама ни. Няма никакъв смисъл нещата да продължават по този начин. По-добре да ги приключим сега, изведнъж, отколкото да присъствуваме като свидетели на агонията и бавната им смърт.

— Има ли някоя друга, Джордж?

За момент той изпита желание да я излъже. Но после се отказа: за него, всесилния, една лъжа щеше да представлява ненужно самоунижение, пък и Беба след малко щеше да види Лъони в прегръдките му. Все пак той се задоволи с нещо по средата:

— Какво значение би имало това, щом между тебе и мене в бъдеще ще продължи само деловата връзка?

Тя остана за малко неподвижна, после с неочакван устрем се хвърли към него — не за да моли, не за да го съблазнява, а жадна за отмъщение, свирепа, с протегнати напред нокти на диво животно. Без да загуби самообладание, Даракчиев улови китките на ръцете ѝ и я тласна обратно в леглото. Каза студено:

— Без глупости, моля ти се. Запази мелодрамите за онзи глупак Даргов.

— Ти отхвърляш жената, но като истински подлец искаш да запазиш служителя. Защото чрез мене ти трупаш хиляди и хиляди, нали, Джордж? Но този път си се излъгал. Аз повече няма да участвам в мръсните ти сделки.

— Напротив, Беба. Ще участвуваш и даже с още по-голямо старание. Защото аз желая това.

— Не, Джордж. Деловата ни връзка, както ти я наричаш, също ще прекъсне. За една връзка са нужни двама, а аз... аз ще те убия. — Тя не изрече, а изкрещя в лицето му последните думи. И ги повтори: — Ще те убия!

После изведнъж захлупи лице във възглавницата и се задави в истерични сълзи. Даракчиев я гледа няколко секунди. Не изпита никакво съжаление към нея. Нейните сълзи означаваха пълната ѝ капитулация. А това за него беше най-важното.

Без да каже дума, Георги Даракчиев излезе от спалнята и тихо затвори вратата зад гърба си.

Когато отиде да посрещне гостите, Дамян Жилков имаше искреното желание да бъде величествен и изящен като своя господар Даракчиев. Но успехът му беше твърде половинчат — пресилените поклони, недодяланите любезности и просташката галантност, които той щедро сипеше около себе си, го правеха по-скоро комичен, отколкото елегантен.

— Моят приятел господин Даракчиев ме помоли временно да го заместя като домакин — каза той след първите поздравления. — Той е тук, но има малко работа. — Младият човек се ухили цинично. — След половин час ще бъде свободен.

Четиримата тръгнаха заедно. Не влязоха в хола, а заобиколиха и бавно се отправиха към беседката. Лъони, истинското ѝ име беше Елена Тотева — разглеждаше с жив интерес вилата. Когато я поканиха за този петък на коктейл-парти във вилата на Георги Даракчиев, тя си бе представила нещо като къшховете, разхвърляни тук-там из лозята край родното ѝ градче. Лъони изостана от компанията и се загледа през голямата стъклена стена на хола. Богатата му, изискана мебелировка я порази. Изведнъж си помисли за Георги Даракчиев. Познаваше го малко; всъщност беше го виждала само веднъж, когато заедно с тази компания беше вечеряла в Боянското ханче. Знаеше за него, само че е счетоводител, че е хубав, елегантен и невероятно вежлив и че в компанията имаше една Беба, която подчертано демонстрираше права на собственост върху него. Но как можеше счетоводител да притежава подобна вила? Дали това не беше онзи герой от приказките, който денем е немошен просяк, а нощем се превръща в чуден принц?

Нейното изоставане разкъса компанията. Начело се бе озовала Мими, а на две-три крачки зад нея вървяха рамо до рамо Жилков и Паликаров. Впрочем трудно можеше да се каже за тях „рамо до рамо“ — Жилков не беше висок, но все пак превишаваше почти с една глава дребния Паликаров.

Като използва обстановката, Дамян Жилков заговори:

— Слушай, бай Борисе...

Но другият го прекъсна — гневно, но полугласно:

— Стига с твоето „бай Борисе“. Колко пъти съм ти казвал да престанеш да ме наричаш така! Не си на село, дявол да те вземе. Викай ми Паликаров, Борисе, Боби, но престани с това „бай“!

Жилков се засмя. Дори за него, недодялания селяк в модни градски дрехи, гневът на Паликаров беше смешен. Този стар ерген и коцкар с всички сили се мъчеше да скрива годините си и да се представя за все още млад; не се виждаше, че е сбръчкан като сушено грозде и че върху главата му бяха останали само двадесетина косъма, а се пъчеше като петел; носеше три пръста токове, за да изглежда по-висок, като някаква дамичка ходеше да си прави масажи на лицето. Жилков бе подразбрал и още една подробност: преди срещи като днешната Борис Паликаров гълташе някакви тайнствени хапчета, които подпомагаха увехналата му мъжественост... И ето сега този изкуфял дръвник не търпеше да го наричат „бай“, защото това „бай“ го отдалечаваше от младите момичета.

— Добре, мусю Боби — каза Жилков, като преглътна усмивката си, — да бъде твоето. Господин Даракчиев ми поръча да ти предам нещо.

Другият се сепна — началото не предвещаваше нищо добро.

— Даракчиев? Какво ти е поръчал?

— Да ти кажа, да не се увърташ край Льони, бай... — Жилков успя да спре навреме, — Паликаров. Господин Даракчиев я иска за себе си. Тя е в неговия палиметър — той не може да произнесе думата „периметър“, — така ми заръча да ти кажа.

Дребното тяло на Борис Паликаров се изпъна в безсилен гняв. Той спря и се намръщи.

— Как смее той да се бърка в работите ми? В края на краищата Льони е мое откритие. Аз се запознах пръв с нея, аз я доведох в компанията. А сега какво? Каймакът пак да остане за онзи, а за мене — суроватката... — Паликаров се гневеше искрено, но и съзнаваше, че щом Жоро Даракчиев е решил да му отнеме момичето, нищо не би могло да го спре. Той попита с надежда: — А Беба?

— Заедно са горе. Сега й дава пътя...

Те извървяха в мълчание три-четири крачки, после Паликаров отново спря и подръпна младия човек за ръкава.

— Знаеш ли, Дамяне, напоследък все една и съща мисъл ми се върти из главата. — В този момент Борис Паликаров говореше почти нежно. — И тази мисъл е за тебе.

— За мене?

— Има нещо несправедливо. Твоят дял в нашата дейност не ти отговаря, не ти подхожда. Нито по отношение на дохода, нито по отношение на ролята, която ти е отредена.

От интереса, с който Жилков се заслуша в думите му, се разбра, че тази „отдавнашна“ мисъл на Паликаров не е била чужда и на него.

— Ние сме си изпели вече песента — продължи Борис Паликаров. — А ти си млад, енергичен, пълен със сили. Ако начело на работата застанеш ти, всичко ще тръгне по друг начин. И ще бъде по-добре не само за тебе, но и нас.

— Но Даракчиев държи конците на всичко — замислено рече Жилков.

— Колкото той, толкова и аз. Ако ти застанеш начело на работите, аз ще бъда до тебе, ще те съветвам, ще ти помагам. Зная всичките спатии на Даракчиев...

— Ама как може да стане тази работа? Знаеш го — не е човек да си остави магарето в калта.

— Така е, няма защо да се лъжем. Докато е жив Даракчиев, това, дето го говорим сега, не може да стане. Само ако му се случи нещо...

Паликаров не можа да довърши. Лъони ги застигна и всички се отправиха към беседката.

Напълно доволен от себе си и от живота, Георги Даракчиев бавно слезе в хола. Работата беше завършена; сега можеше да започне удоволствието. Запали цигара и няколко пъти жадно и с удоволствие вдъхна ароматния дим. После отвори барчето и се загледа в подредените бутилки. Какво да предложи на гостите? Тук имаше произведения от най-прочутите марки в света. Докато още размисляше, ръката му някак автоматично се протегна и измъкна красивата висока бутилка с любимия му коняк — „Метакса“ със 7 звезди. Поколеба се, знаеше, че тази е последната бутилка в запасите му. Не, не му се свидеше. Колебанието му произлизаше от друго. Кой от тази компания би могъл да оцени божествения аромат на това кехлибарено питие? Простакът Жилков, който се налива с ментовка? Или двете момичета, чийто примитивен вкус навярно би ги насочил към някой блудкав ликьор? Или сиромашът Атанас Средков, за когото представите за алкохолен деликатес вероятно достигаха до джанковата ракия? Като премисляше, Даракчиев си каза, че всъщност, освен от него конякът би бил оценен още само от Паликаров и може би от Беба. В такъв случай струваше ли си да пожертвува предпоследната бутилка? Той се засмя сам на себе си. Подобни плебейски разсъждения бяха недостойни за него. Ще пожертвува бутилката „Метакса“ не за да задоволи вкуса на гостите, а за собственото си достойнство.

Той извади шест кристални чаши, подреди ги на масичката и наля в тях коняк. Холът се изпълни с аромат на слънце, на зряло грозде, на разгорещени тела. Едва сега Даракчиев извади своята чаша — тя не принадлежеше към сервиза, не подходдаше и за пиене на коняк. Но домакинът никога не пиеше от друга. Седмата чаша беше от най-фин кристал; неизвестен майстор бе изгравирал върху нея три сексуални сцени и когато Даракчиев поклащаше течността в нея, трите двойки сплетени тела сякаш оживяваха и започваха да се движат ритмично. Преди няколко години Георги Даракчиев беше дал тридесет лева за тази уникална чаша и никога не беше съжалявал: той можеше

да прекара часове със „своята“ чаша в ръка, загледан в играта на трите двойки, а питието, изпито от нея, винаги му се услаждаше.

Той напълни и своята чаша и остави бутилката. Сега вече можеше да събере компанията, можеше да даде тон за започване на веселието.

Беше се отправил към вратата на верандата, когато звънецът го сепна. Кой можеше да бъде този нечакан гост? Той се завъртя на токовете си, прекоси антрето и излезе навън. При дворната врата стоеше пощенският раздавач, а Жилков вече бързаше към него. Даракчиев също се отправи нататък.

— Телеграма за вас, другарю Даракчиев — каза раздавачът. — От Варна.

— Благодаря. — Домакинът разписа бланката и я върна в ръката на раздавача заедно с една банкнота. Изглежда, този бакшиш не беше нещо ново и неочаквано, защото раздавачът се ухили, поздрави с ръка до козирката и рече радостно:

— И аз благодаря, другарю Даракчиев.

Георги Даракчиев хвърли бегъл поглед на телеграмата и небрежно я прибра в джоба си. Жилков произнесе раболепно:

— Какво? Добри новини ли, господин Даракчиев?

— Нищо особено. От Зина. — Зинаида Даракчиева беше неговата съпруга. — Пристига утре. — Домакинът вече се готвеше да се върне към вилата, когато се сети нещо и добави: — Направете ми една услуга, Жилков. Доведете кучето и го вържете тук, при вратата. Тази вечер не желая да бъдем безпокоени.

Той се спусна по пътеката, но не мина през вилата, а я заобиколи и спря на десетина крачки от беседката. Като съзря Лъони, пак усети сладостни тръпки на очакване.

— Хайде, деца, закъсняваме! — извика той весело. — Конякът вече е разсипан по чашите.

Навярно Борис Паликаров помоли момичетата да почакаят още малко, понеже само той се отзова на поканата на домакина. Приблужи със ситни крачки до него и заговори с почти несдържана възбуда:

— Слушай, Жоро, тази история ми е много неприятна.

— Говори накъсо — каза сухо Даракчиев. Той дори не се извърна към събеседника си; погледът му бе отправен нататък, където се

очертаваше стройната фигура на Лъони. — Какво ти е толкова неприятно?

— Дамян ми предаде...

— Накъсо, Боби — прекъсна го другият. — Зная какво ти е предал Жилков. Е?

— Не съм съгласен да присвоиш момичето. Аз го намерих, аз го въведох в компанията. В края на краищата не е редно да се разполагаш като феодал.

Едва сега Даракчиев се извърна и спря върху него студените си сиви очи. Замълча за няколко секунди и това мълчание беше по-страшно и по-заплашително от много думи.

— Ще говоря откровенно, Боби. Напоследък ти се простираш не според чергата си. Живееш като рентиер, което впрочем цял живот си правил. Твоят принос в общата ни работа стана, направо казано, незначителен, а доходите и претенциите ти непрекъснато растат. Не ме разбирай грешно. Още не съм решил да те изхвърля от играта, но това положение започва да ми дотяга. Помисли добре: аз не съм благотворително дружество, за да те нося до гроб на плещите си. Помисли и взemi мерки! — Даракчиев отново замълча. — Въпросът с момичето считай като част от работата ни. Напоследък не си свършил нищо друго. Кога беше последната ти сделка? През юни? Или май? Е добре, избирай!

Заплахата беше брутална и недвусмислена. В първия момент Борис Паликаров изпита желание да се възбунтува, да се опълчи срещу господарското държание на Даракчиев, да прояви някаква закъсняла мъжественост и характер. Но после си даде сметка, че ще плати твърде висока цена за тази демонстрация. И се предаде:

— И какво? За мене ще остане Мими?

— Не се залавяй и с нея. За Мими имам други проекти.

— Тогава?

— Или се споразумей с Жилков за Беба, или поне една вечер в живота си играй роля на човек, който е над презрените земни съблазни. — Даракчиев се изсмя. — Аха, разбирам, днес си гълтал йохимбин. Нищо, драги. Примири се. Ще ти доставя други хапчета от Виена. А сега, като се разбрахме, направи ми една услуга. На канапето в кабинета лежи един човек с главоболие. Покани го да дойде в хола при другите.

— Кой е този човек?

— Казва се Атанас Средков. Митничар. Ще ни бъде полезен. От днес той е член на консорциума.

Паликаров размисли малко, после наведе глава и повлече крака към вилата. Домакинът го проследи с поглед, после отново се извърна към беседката.

— Елате, деца, да не закъсняваме! Една мъдра поговорка гласи, че човек толкова време ври в катрана на ада, колкото е оставил чашата си неизпита. А нашите чаши са пълни с питие, което би накарало и олимпийските богове да забравят своя нектар.

Двете момичета приближиха към него. Той стисна ръцете им и веднага се обърна към Льони:

— Радвам се, че се отзовахте на поканата ми, госпожице. Вие ще бъдете цветето, което ще украси моето малко парти. — Той се усмихна закачливо: — И моля ви, не позволявайте друг, освен мен да помирисва това цвете...

— Вие ме ласкаете господин Даракчиев — отговори тя кокетно.

— По-скоро лаская себе си. Да, лаская се от мисълта, че ще ми посветите вниманието си. — После добави: — Моля, почакайте за момент. Трябва да кажа нещо на нашата обща приятелка.

Той улови Мими под ръка, отведе я няколко крачки настрана и ѝ прошепна:

— Моля те за една услуга, Мими. Тази вечер ни гостува един нов член на компанията. Казва се Средков, ще те запозная с него. Е, няма да е напълно по твой вкус, но... С една дума, моля те да се занимаеш с него. Той, знаеш, е малко нещастен днес и има нужда от разтуха. Постарай се да му върнеш вярата в живота.

— Но аз мислех...

— Няма значение какво си мислила. — Мимолетната любезност в тона на Даракчиев пак отстъпи място на обичайната студенина. Няколко едри банкноти прошумяха в ръката на Мими. — Това, което искам от тебе, е много важно. Ще го изпълниш, нали?

Не дочака нейния отговор. Знаеше, че и Мими ще се преклони пред волята му.

— А сега — напред! — извика той.

После улови двете момичета през раменете и с леки стъпки ги поведе към вилата.

В хола завариха само Паликаров. Но почти едновременно с тях влезе и Дамян Жилков, така че от компанията липсваха само Беба и Средков. Георги Даракчиев потърси очите на Паликаров:

— Каза ли му?

— Повиках го — намусено отговори другият, — не сметнах, че трябва да го уловя за ръчичка и да го доведа.

— Добре. Жилков, идете горе и помолете Беба да слезе. Разбрахте ли ме? За сега ви моля само да я доведете. Беба е в южната спалня.

И докато Жилков безропотно се отправи към горния етаж на вилата, Даракчиев влезе в кабинета. Чу се, че разменя няколко неясни думи с човека там и след минута го доведе. Видът на Атанас Средков будеше съжаление — изглеждаше по-смачан и по-жалък от всякога, а несвикналите му със светлината очи премигаха безпомощно.

— Представям ви моя приятел Атанас Средков. Отличен човек, ще се уверите сами в това. Сигурен съм, че съвсем скоро ще стане и ваш приятел. И ще го обикнете, както, хм, аз го обичам.

След малко от другата врата се появиха Жилков и Беба. Възвърнала самообладанието си, Беба изглеждаше спокойна и сигурна в себе си. Само леко подпухналите ѝ очи можеха да подсказват на опитния наблюдател, че скоро е преживяла някаква неприятност.

Георги Даракчиев приближи до масичката, взе своята чаша, издигна я към светлината и няколко секунди се полюбува на гравираниите върху нея сцени. После огледа присъстващите.

— Вдигнете чашите, приятели. Поетът е казал: „Животът е кратък. Да бъдем весели, това е важното!“. Нека послушаме неговия съвет.

Чашите се срещнаха и мекият им кристален звън се сля с аромата на коняка.

Даракчиев с охота изпразни на един дъх своята чаша, като човек, който иска с примера си да зарази останалите. После замръзна неподвижен, сякаш се замисли. По лицето му премина сянка на

удивление. Погледът му се хлъзна последователно по лицата на околните. Всички го гледаха изненадано. Паликаров понечи да го запита какво му е, но не успя да отрони нито дума. Даракчиев зина да каже нещо, сякаш искаше да го спре, но от устните му се откъсна само неопределен вик. Изведнъж лицето му се сгърчи и високият елегантен мъж се залюля като подсечена топола. Политна към Льони. Тя отскочи назад с истеричен писък. Сякаш преследвайки я, той се просна с целия си ръст към нея, главата му почти докосна обувките ѝ. Спазми, на вълни, преминаваха по лицето и по тялото му, ръцете и краката се гърчеха в неправилен ритъм. Сподавено хъркане, ту високо до писък, ту басово, задушено, изпълни огромния хол.

— Какво пък му стана на тоя?... — изрече объркано, с писклив глас Паликаров.

Думите му отпушиха паниката сред останалите. Всички се засуетиха, само Беба Даргова остана неподвижна, сякаш събитието и тревогата на останалите не я засягаха. Пръв възвърна самообладанието си Дамян Жилков:

— Какво се чудите, инфаркт! — Той искаше да каже „инфаркт“. — Хайде, не стойте като препарирани! — Спусна се към падналия, развърза вратовръзката му и откопча ризата. Хъркането беше позатихнало. — Чува ли, че трябва да се прави изкуствено дишане. Какво, няма ли тук човек да помогне? Ей ти — той посочи към Средков. — Ела тук и прави изкуствено дишане. Ето така. Аз ще изтичам за лекар. Знам един наблизо.

Той изскочи навън и след малко се чу как колата му потегли. Атанас Средков приближи до падналия Даракчиев и с несръчни движения започна да му прави изкуствено дишане. Наредени в полукръг около него, другите го гледаха така, сякаш някаква магия бе съсредоточила погледите им в ръцете му. Въпреки усилията на Средков хъркането скоро съвсем заглъхна. След няколко минути Жилков се върна с лекаря. Ако положението не беше така трагично, видът на лекаря щеше да предизвика всеобщ смях — нисък и прекалено пълен човек, напълно плешив, той навярно бе изненадан от Жилков да работи в градината си. Беше облечен в провлечени къси панталони, с раздърпана риза и по сандали. Изцапаната му от пръст ръка здраво стискаше дръжката на традиционната лекарска чанта. Но сега никой не забеляза смешното във фигурата му.

Лекарят се приведе до Даракчиев и потърси пулса му. После каза:

— Дайте ми някакво огледало. Или стъкло. Каквото намерите.

Мими извади несръчно от чантичката си малко огледалце и с разтреперана ръка му го подаде. Лекарят го подържа пред устата на поваления мъж, после го погледна и замислено поклати глава. Наведе се и помириса устата на Даракчиев.

— Коя е чашата му?

Въпросът беше отправен към всички, но отговори Жилков:

— Тази там. На килима до масичката.

Лекарят взе чашата, за секунда погледна фигурите върху нея и направи гримаса, след това я помириса и внимателно я остави върху масичката. Изправи се, кой знае защо подръпна ризата си и произнесе със злокобна тържественост:

— Мъртъв е. Цианкалий. Повикайте милицията.

ВТОРА ГЛАВА
БОГОВЕТЕ НЕ УБИВАТ С ОТРОВА

— Изобщо мръсна история, другарю подполковник — завърши разказа си капитан Смилов. — Мръсна и кална! И най-лошото е, че и досега не мога да изградя здрава изходна хипотеза, за да разкрием престъплението.

— Мръсна история, казваш. Е, не правиш кой знае какво откритие, Любак. Всяко убийство само по себе си е такова явление, което грубо противоречи на здравия човешки разум и на най-обикновения човешки морал.

— Де да беше само това! Има убийство и убийство. Това е извършено на фона на най-калните човешки отношения. Пиянство, шантажи, разврат — нищо не му липсва.

Смилов разви някаква кърпа, извади от нея една чаша и я подаде през бюрото. Тогава подполковник Александър Геренски видя за първи път седмата чаша.

— Ето например тази чаша. От нея убитият е изпил отровата, затова я иззех като веществено доказателство. Разгледайте я...

Александър Геренски пое чашата, погледа я няколко секунди, после я върна на инспектора.

— Да-а-а — замислено проточи той. — Бива си я. Такава още не бях виждал. А сега, кажи какво си успял да свършиш днес?

— Да си призная, в първия момент задачата ми се стори лека. Във вилата е имало всичко на всичко седем души. Единият от тях е убит — остават шест.

— Шест, казваш — прекъсна го Геренски. — Това означава, че ти изключваш самоубийството.

— А вие?

— И аз. Както ми описа обстановката... Цялото поведение на този Даракчиев с нищо не подсказва, че се е готвел за смърт. Бих казал — точно обратното! И така — шест. Продължавай.

— Веднага изключих двете момичета Елена Тотева и Мария Данчева, които обективно не са имали възможност в нито един момент да стигнат до чашите; те са пристигнали с Борис Паликаров, без да

влизат във вилата, минали са в беседката и без да се разделят една от друга, са били въведени в хола на вилата от домакина.

— Така възможните убийци остават само четирима — вметна Геренски.

— Да. Но затова пък *всеки от четиримата* би могъл или поне е имал възможността да постави отровата.

— Тъкмо стана дума за отровата. Намерихте ли съда, в който е била държана?

— Не. Въпреки най-щателните обиски и претърсвания и на вилата, и на двора... Използувахме и служебно куче, но никъде не го открихме.

— Какво излиза, че убиецът е донесъл цианкалия в шепата си?
— Геренски се усмихна. — Но боговете не убиват с отрова, Любак!

Капитан Смилов надигна глава учудено:

— Моля?

— Извинявай, пошегувах се...

Геренски стана, заобиколи бюрото си и закрачи из кабинета. Той беше висок, едър, дори пълен. При последния периодичен медицински преглед лекарят му бе казал, че е висок метър и 82 сантиметра и тежи 98 килограма, препоръчал му бе да свали поне петнайсет от тях. Ходеше малко тромаво, едва забележимо накуцваше с левия крак. Приблужи до капитан Смилов и сложи ръка на рамото му:

— Интересуваш ли се от античната драма?

— Ех, не бих казал... Еврипид, Софокъл, ама кой какво беше написал.

— Античните драматурзи, драги ми Любак, понякога съчинявали толкова объркани ситуации, че самите те не можели да намерят изход от тях. И тогава прибегвали до една колкото примитивна, толкова и ефикасна хитрост — спущали на сцената отгоре с въже един бог, който веднага оправял работата. Лошото е там, че боговете, доколкото си спомням, никога не са си служили с отрова. Убивали са със светкавици, с магия, понякога дори със стрела, но навярно са смятали отровата под божественото си достойнство.

— И какво отношение трябва да имат другарите богове към нашия случай?

— Искам да кажа, че отровата или поне съдът, в който е била съхранявана, сигурно съществува някъде.

— Изчезването на съда с отровата насочи съмненията ми към Жилков — вече по-спокойно каза Смилов. — Защото между смъртта на Даракчиев и моето явяване на местопрестъплението само той е напуснал вилата. Спомнете си, именно Жилков е отишъл да повика лекаря. Изминал е около половин километър и спокойно е могъл да се освободи от отровата.

— Това вече е нещо!

— Но останалите трима също не са във от съмнение. Събраните показания очертават също всеки един от тях като възможен извършител.

Няколко минути Александър Геренски се разхожда замислено из кабинета си, после се върна и седна до бюрото.

— Продължавай, Любак, разкажи ми всичко, което още сте открили.

— Откъслечни и, така да се каже, неорганизирани находки, другарю подполковник, които може да са, а може и да не са във връзка с престъплението. Да започнем с парите. Това е било сбирнище на извънредно богати хора. В дрехите на убития имаше около хиляда лева и бонове от „Кореком“ за още двеста. В чантата на Даргова почти две хиляди и петстотин. Големи суми носеха също Жилков и Паликаров. А Мария Данчева, едно двадесетгодишно момиче с твърде съмнително поведение, имаше пет съвсем нови банкноти по 20 лева.

— Как? — вдигна вежди Геренски. — И тя ли?

— Данчева каза, че й били подарени от убития.

— За какво?

— Според мене, за да насочи нежностите си към Атанас Средков. — Смилов замълча малко, сякаш очакваше нови въпроси. Но тъй като те не последваха, продължи: — Вилата беше буквално пълна с пари. Не вила, а банка, другарю подполковник: български пари, чужда валута от всякакъв западен вид, бонове от „Кореком“ и... нито една стотинка от социалистическите страни! Общо почти десет хиляди лева.

— Кръгла сумичка, няма какво да се каже! Откъде са могли да ги имат?

— Това все още е загадка.

— Нещо с кооперацията, където Даракчиев е бил счетоводител?

— Не. Другарите от кооперацията категорично отхвърлят подобна възможност. Всички го характеризират като студен и необщителен човек, но неимоверно прецизен служител. Нито една ревизия досега не е уличила Даракчиев, в каквато и да е неизправност. При това, другарю подполковник, кооперацията изобщо не работи с подобни големи суми, а пък долари не е и помирисвала.

— Добре... нататък. Какво друго намерихте в тази пещера на Аладин?

— Да завърша с парите. Една от сумите представлява особен интерес. Тази, която намерихме в хола. Три хиляди лева, хиляда долара и друга различна западна валута. Но не в размера на сумата е интересното.

— Тогава?

— Първо. Парите се намериха в едно чекмедже на бюфета, ключът от което беше в джоба на убития. Второ. Върху парите имаше отпечатыци от пръстите не само на Даракчиев, но и на Жилков. Трето. Освен парите, в чекмеджето се намираше и един пистолет с вдигнат предпазител. Един великолепен „Смит и Уесън“ 38, модел „Мейстър“. Можете да го видите при веществените доказателства. По него имаше следи само от Даракчиев. Четвърто. Върху полираната повърхност на чекмеджето имаше отпечатыци и най-късните не са от убития. След него по това чекмедже са се докосвали Богдана Даргова и последен — Дамян Жилков.

— Какви обяснения дават Даргова и Жилков?

— Никакви. Обясняват отпечатыците си със случайно докосване до бюфета.

— А какво говори този Жилков за отпечатыците си върху банкнотите? И те ли случайно?

— Бил посетен от някакъв непознат за него човек, когото виждал един-два пъти с убития. Той му бил дал парите, за да ги предаде на Георги Даракчиев. Тази услуга Жилков бил извършил в петък, няколко часа преди убийството.

— Хм, същото с прекалено бели конци. Други находки, Любак?

— Само тази снимка. Намерихме я в дрехите на убития.

Александър Геренски взе снимката и я разгледа. Наглед не представляваше нищо особено: две коли, спрели на шосето, и двама мъже, които сменят гумата на едната от тях.

— Какво забележително виждаш в тази снимка?

— Мъжът вляво е Дамян Жилков.

— Какво обясни той за нея?

— Отново бели конци. Наскоро били на екскурзия с Георги Даракчиев и по пътя Жилков помогнал на някакъв закъсал чужденец да поправи гумата си, а в това време Даракчиев им направил снимка за спомен.

— Така... Иди доказвай, че историята е невярна. Но толкова ли са били близки Жилков и Даракчиев, че Даракчиев да носи снимката му непрекъснато в джоба си?

Смилов вдигна рамене. При някой от следващите разпити ще трябва да му постави този въпрос.

— А сега — продължи Геренски, — дай ми известна характеристика на тия хора. Какво си успял да научиш за тях.

Този път Смилов разгъна папката с документите, започна да я прелиства бързо.

— За трудовата дейност на Георги Даракчиев ви казах. По произход е — извинявайте за старомодния израз — от „бившите хора“: баща фабрикант, гувернантки, колежи и така нататък. Без никакви политически прояви в миналото, след национализацията през 47-а година постъпил на служба като счетоводител и се проявявал винаги като примерен работник. Една дузина награди за добра служба. Женен с едно дете. Жена му — Зинаида Даракчиева, по баща Пфалцгамер.

— Руския? Германка?

— Нещо по средата, не съвсем изяснено. Баща ѝ Хенрих Пфалцгамер е белогвардейски емигрант. Брои се за руснак, но май че е балтийски немец. Може да е и малко евреин. Впрочем едва ли — казал, че е барон. В известен смисъл Зинаида може да се смята и за баронеса. Предполагам, че когато Даракчиев се е женел за нея, и това е играло роля. Майка ѝ във всеки случай е натурална българка. А баща ѝ се е подвизавал на търговския сектор — продавал е зеленчуци.

— Значи — барон зарзаватчия, а?

— Така излиза. И двамата са покойници. Борис Паликаров е по произход като Даракчиев. Работи като агент на Държавния застрахователен институт.

— А доходите му? Казваш, че живеел нашироко.

— Обяснява ги с няколко наследства, които получил. Нашите справки показаха, че наистина е богат наследник, но все пак се съмнявам, че само наследствата са могли да му осигурят този охотен живот. Дамян Жилков е от някакво разградско село, ерген. Дошъл преди осем години в София, три години работил като стругар, но щом се сдобил със софийско жителство, напуснал завода и отворил пункт на „Спорт-тото“. Паричното си състояние обяснява с печалби от „тото-то“. Проверката установи, че наистина на негово име са изплатени няколко крупни печалби. Допущам, че е купувал от играчи на „Тото“ печеливши фишове, за да замаскира по този начин някакви други доходи. Общо взето, човек с ниска култура, с примитивна селска хитрост. Атанас Средков е митничар уж с безупречна трудова характеристика. Тип на среден чиновник. Направи признания за извършено от него служебно нарушение, което станало повод да бъде шантажиран от Даракчиев.

— Какво е искал Даракчиев от него?

— Засега нищо конкретно. Говорел само за подчинение и за бъдещи безопасни задачи, които щели да бъдат заплатени щедро. Богдана Даргова е човек без собствена биография. Без професия, без лични доходи.

— А парите в чантата ѝ?

— Подарил ѝ ги Георги Даракчиев. Признава недвусмислено, че в разстояние на три години е била негова любовница, като в петък настъпила раздялата им. Именно при тази раздяла той ѝ подарил сумата.

— Добра утешителна премия, няма какво да се каже. Понататък?

— Съпруга е на Коста Даргов, петдесетгодишен, среден чиновник в СГНС, среден на ръст, със средно добра трудова характеристика. Изобщо всичко в него е средно, с едно изключение — финансовото му състояние. Също получил няколко наследства. Не отрича, че в деня на убийството е бил в Драгалевци. Подозирал жена си в изневяра, знаел за събирането у Даракчиев (той самият не бил поканен, макар че, общо взето, е в кръга на близките на убития), искал да се увери в отношенията на жена си с убития и затова дебнел наоколо. Няма никакви данни да е проникнал във вилата. Мисля, че за двете момичета няма защо да ви говоря. Както ви казах, не съществува

абсолютно никаква възможност някоя от тях да е извършила престъплението.

— А да е косвено замесена? Впрочем, това ще видим. Така или иначе, те са единствените „обективни свидетелки“, върху които сякаш не пада подозрение. Тук ти си прав. Бих желал преди всичко с тях да поговоря. Повикай ги за утре към осемнадесет часа.

— В неделя?

— Че, какво пък. Време нямаме. И... надявам се, госпожиците ще са по-свободни именно в неделя.

— Те тъкмо в неделя са най-заети, другарю подполковник — усмихна се Смилов. — Да, щях да пропусна да ви кажа — утре в десет часа е погребението на Даракчиев. Ще го почетете ли с присъствието си?

— Аз не съм му никакъв близък, дори познат — усмихна се на свой ред Геренски.

— Но тия дни ще му станете — очите на Смилов светнаха лукаво. — А той е бил такъв човек, че веднъж като го опознаете, цял живот няма да го забравите. Пък и няма да е безинтересно да наблюдавате опечалените убийци. Ще има покъртителни сцени. „Тленните останки на покойния — както е казал нашият общ приятел Остап Бендер — бяха изнесени на ръце от близки и приятели.“ Струва си, ей богу!

— Добре, убеди ме. Ще дойда. Заедно ще отидем. А как посрещна събитието съпругата?

— Тя се завърна днес сутринта от Варна. Не бих казал, че е убита от скръб. Разпоредителна жена. Мадам Корейко. С една дума — баронеса!

— Ти какво, сякаш си настроен нещо против нея?

— Ни най-малко. Но и да ѝ съчувствувам особено нито имам причини, нито желание. Струва ми се, че още не е казала на сина им.

— Как е възможно! — учуди се Геренски.

— Той е в Панчарево, на пионерски лагер. От коменданта узнах, че го е посетила. Но детето сякаш още нищо не знае. Казала му, че ще дойде пак в неделя следобед. А погребението е сутринта!...

— Странно!

— Да, наистина, да не заведе детето на погребението на баща му!

— Мислех за друго. И моят Владко е там, край Панчарево. Посещавам го всяка неделя, следобед. Боях се, че този път не ще остане време за него, но изглежда, че все пак ще отида.

Александър Геренски беше на 42 години и в тесния кръг на приятелите си обичаше да казва, че за тези години той не е загубил дори 42 минути за спорт. Това беше може би малко пресилено — детството си беше взело своето, — но положително съдържаше много истина: действително никой не бе го виждал поне веднъж да отиде на мач или да се заинтересува от някой спортен резултат. Тази своя черта той обясняваше с думите: „Нямам достатъчно време, за да го губя по мачове“, но приятелите му — също много заети хора, които почти не пропускаха нито един интересен мач — не приемаха това обяснение. Неговата незаинтересованост към спорта те тълкуваха с бавността, едва ли не флегматичността му и с предположението, че в младите си години сам не беше спортувал.

Той наистина беше бавен в действията и даже в думите си. Когато приятелите му го подиграваха на смях, че „мисълта му се движи с два километра в час“, той приемаше незлобиво шегата. Всъщност Геренски нямаше бавна мисъл, не беше и флегматичен. Точно обратното, външно проявената бавност в действителност се дължеше на вътрешната му съсредоточеност, на напрегнатата мисловна дейност, която при него предхождаше винаги всяка дума и всяко действие.

Но защо не беше спортувал на младини? Това не можеше да се обясни с неговия недъг — накуцването беше скорошна работа, досаден спомен отпреди седем години, когато един преследван престъпник бе стрелял срещу него и един от куршумите бе засегнал костта на левия му крак. Не можеше да се обясни и с никакви материални причини — бащата на Геренски не бе богат човек, но имаше все пак достатъчно средства, за да осигури нормално детство и юношество на сина си. Единственото що-годе сносно обяснение оставаше характерът му: той обичаше да решава проблемите със силата на ума, а не с мускулите си. И странно — този негов характер не го бе тласнал към шахмата. Дори напротив: докато за спорта Александър Геренски говореше със снизходителна незаинтересованост, игрането на шах беше за него

обект на почти злъчни подигравки. „Глупаво занимание, нерационално губене на време и умствена енергия“ — такава беше неговото определение на популярната игра.

Поради всичко това, докато влизаше в спортната гребна база при Панчаревското езеро, Александър Геренски с пълно основание си казваше, че тук се намираше „като в необрано лозе“... Треньорът на базата го посрещна с мърморене („Тези хора не разбират какво значи спортен режим и сякаш са се наговорили да ми се мъкнат тук в най-неподходящото време!“), но не отказа да повика Владимир. И след две минути синът му се хвърли в неговите прегръдки.

Като всеки баща Александър Геренски тайно се гордееше със своя син. Сега, като го отстрани на една крачка и го изгледа от главата до петите, той отново усети как гордостта и радостта смъднаха сърцето му — за своите тринадесет години Владко беше висок и добре сложен, събрал сякаш цялото августовско слънце върху кафявия загар на умното си лице. Докато го гледаше, Геренски изпита и малко тъга — тези сини очи и възрусата коса прекалено много напомняха Виолета... А в същото време момчето вече го заливаше с думи:

— Татко, защо не дойде сутринта? Бяха контролните, нали ти бях казал. И знаеш ли — очите на Владко трепнаха, — излязох втори!

— Браво!

Синът му леко промени тона и добави неохотно:

— Но Ники излезе пръв. По-добър е от мене, татко.

С известно усилие Геренски си спомни, че Владко няколко пъти бе споменавал за друг гребец на негова възраст, на име Никифор, който го превъзхождал в спортните постижения.

— Сега за сега и двамата сме в проектоотбора — продължи с предишната си живост Владко. — Пък ще видим какво ще стане на второто контролно.

Той се впусна в един дълъг разказ за преминалото състезание. Бащата кимаше усърдно, но не разбираше почти нищо — „единичен скиф“, „каяк“, „четворка без кърмчия“, „кануистика“.

— Татко — завърши момчето, — искаш ли да те поразходя с лодка?

— С удоволствие — съгласи се Геренски. После погледна часовника си. — Но да не е повече от половин час.

Момчето изтича да вземе разрешение от тренъора, после заведе баща си при пристана за лодките. Стоте килограма на Геренски едва не прекатуриха крехката лодчица, но все пак се удържа на повърхността. Бащата с мъка се смести на тясната седалка, а още по-трудно сгъна левия си крак. За разлика от него Владко рипна пъргаво, отблъсна лодката и грабна веслата:

— Гледай сега какво прави бъдещият майстор на спорта!

Александър Геренски изпита желание да каже, че би предпочел да види сина си майстор на науката, но премълча. Той се любуваше на действията на „бъдещия майстор на спорта“, но виждаше само едно чудесно момче, което гребеше и с цялото си същество се радваше на проявата на своята сила.

Обиколиха езерото. Неочаквано се озоваха редом до друга лодка, пак с пасажер — гребецът в нея беше колкото Владимир, а пътникът една жена на около 35 години.

— Ники — извика Владко, — хайде двеста метра спринт!

— Съгласен — отговори другото момче.

— Тогава внимавай! Еднооо, двеее, три!

Двете момчета се впуснаха в яростна надпревара. Мускулите працияха, лодките подскачаха като побеснели, гейзери от водни пръски хвърчаха наоколо. Но скоро се разбра, че Ники щеше да изпревари — неговата лодка бавно, но сигурно излизаше напред. И когато преминаха линията, която само момчетата си знаеха, лодката на Ники имаше почти една дължина преднина.

— Победи ме — с едва забележимо огорчение призна Владко.

— Но не бяхме при равни условия — великодушно призна Ники.
— Твоят товар е къде-къде по-тежък.

Александър Геренски кимна по посока на лодката победителка. Жената в нея му отвърна по същия начин, а Ники го поздрави с веслото. Когато двете лодки се отдалечиха една от друга, бащата попита:

— Твоят приятел Никифор, нали?

— Същият — отвърна Владко. — Ей, ще ме бие на второто контролно.

— Той се казва Даракчиев, нали.

— Да — Владко дори и не се запита отгде знае презимето на приятеля му. Той смяташе, че баща му знае всичко. — Имат чудесна

кола. „Фиат-Дино“. Червена.

— Какво, да се връщаме, а? — предложи Геренски. — Благодаря ти за разходката. Трябва някой път пак да измолим една лодка. — Бащата се засмя. — Но тогава аз ще гребя.

— Не се смей — сериозно каза момчето. — Ще гребеш! Честна дума, хич не е мъчно.

— Не „хич“, а „никак“.

Разделиха се на пристана за лодките. На сбогуване той остави малко дребни пари на сина си, потупа го по рамото и „най-тържествено“ му обеща да присъствува на второто контролно състезание.

Запалил цигара, Геренски тромаво вървеше към автобусната спирка, когато забеляза недалеч от себе си майката и сина Даракчиеви, които също се сбогуваха. Поколеба се, после забави крачките си и дочака двамата да се разделят. Едва тогава приближи до жената.

Зинаида Даракчиева беше грижливо поддържана и удивително запазена жена. Стройна и стегната фигура, на която може би мъничко не достигаше женственост — така обикновено изглеждат енергичните жени, които съвсем спокойно се справят самостоятелно с живота. Беше привлекателна, без да е красива; комбинацията от тъмни коси и зелени очи ѝ придаваше нещо екзотично — впечатление, което се засилваше от великолепия загар на кожата ѝ. „Смесената кръв“ — помисли Геренски. Според една негова собствена теория децата на родители от различни националности винаги имат някаква „нестандартност“. Жената беше облечена в обикновена лятна рокля — идеално скроена, но без каквато и да е очебийност.

— Вие сте бащата на Владко — посрещна го тя, като му подаде ръка. Имаше дълбок и мек алтов глас, без никаква следа от пресилено демонстрирана скръб. — Нашите синове са приятели.

Той стисна ръката.

— И съперници, както разбрах. — Той се представи. — Позволете да ви изкажа съболезнованията си.

— Благодаря. Видях ви сутринта на погребението, но не ви познавам. Вероятно сте колега на съпруга ми от кооперацията?

— Не, другарко Даракчиева. Аз съм от криминалната милиция. Подполковник Александър Геренски — той се поклони леко. — Водя разследването по смъртта на вашия съпруг. Странно съвпадение, нали?

Сега смятам да посетя вилата ви. И помислих, ако сте в същата посока, бихме могли да пътуваме заедно. Автобусът тръгва след пет минути.

Ако новината, че бащата на Владко ще води по-нататък следствието изобщо ѝ направи някакво впечатление, Зинаида Даракчиева с нищо не го издаде. Тя само кимна:

— Добре, да вървим заедно. Но няма защо да чакаме автобуса. Аз съм с колата...

Те тръгнаха един до друг, по-енергична и по-подвижна от него, тя задържаше крачките си, за да ги изравни с неговите. Така стигнаха до паркинга на селото, почти задръстен от коли — този ден много софиянци бяха дошли на плажа на Панчарево. Жената се насочи към една доматеночервена, свръхелегантна кола, каквато Геренски — шофьор и автолюбител — не беше виждал досега, и отключи вратичката. Той заобиколи колата и погледна марката. Да, наистина това беше „Фиат-Дино“. Настани се отдясно и жената подкара. Геренски веднага я оцени като превъзходен, сигурен шофьор.

— О! — каза тя шеговито — вие сте напълно като детектива от романите. Джеймс Бонд и неговия „Валтер“, Леми Кошън и неговия „Лугер“, Александър Геренски и неговия... Какво да попълня на празното място?

Той проследи погледа ѝ. Зинаида Даракчиева бе говорила по повод неестествено издутия джоб на самото му.

— Трябва да ви разочаровам. — Геренски се усмихна. — Празното място ще си остане празно. Аз не съм Шерлок Холмс и това не е пистолет.

— Не носите пистолет? — В гласа ѝ прозвуча комична изненада. — Боже мой, аз обичам криминалните романи, а вие ще разрушите всичките ми представи за класическия детектив!

Той извади от джоба си плоска метална кутия; от едната ѝ страна беше прикрепен диск с цифри, а отгоре той изтегли неголяма антена.

— Малко собствено произведение — транзисторен радиотелефон — чрез едно приспособление, монтирано на служебния ми телефон, от тази кутийка мога да говоря, с който и да е телефонен пост в страната. Вярвайте, това ми служи по-добре, от който и да е пистолет. Само да звънна и... пистолети ще дотичат, колкото е нужно!

Зинаида Даракчиева не каза нищо. Останалата част от пътя изминаха в мълчание.

Излязоха и Зинаида Даракчиева заключи колата. В това време към тях приближи капитан Смилов и свойски поздрави с два пръста до челото.

Александър Геренски изпитваше нескривана симпатия към този двадесет и осем годишен младеж. За него Смилов беше олицетворение на „новото поколение“ в милицията — хора, отраснали при съвременните условия на живот и в съвременната среда, силни физически и духовно и затова чужди на тесногърдието, образовани и интелигентни, по своему романтични, изпълнителни без скованост, учтиви без раболепие и инициативни без разпуснатост.

Любомир Смилов завърши юридическия факултет преди четири години и веднага постъпи в криминалната милиция; постъпи по собствено желание, от влечение към работата, а не беше „изтеглен“, както това стана с Геренски преди дванадесет години. Качествата му скоро го издигнаха. В едно сложно дело работиха заедно. И оттогава заместник-началникът на управлението така се привърза към младия криминалист, че го превърна в своя „дясна ръка“ и предпочитан помощник. Всъщност между тях отдавна се беше установило своеобразно приятелско отношение, което надхвърляше тесните служебни рамки; „своеобразно“, понеже обединяваше големи различия, най-незначителните от които бяха възрастта и мястото в служебната йерархия. Почти без преувеличение можеше да се каже, че Смилов представляваше пълна противоположност на своя началник.

По-млад, Любомир Смилов беше играл футбол и сега все още се гордееше с успехите си на футболното поле (Ти знаеш ли кой беше ляво крило на юношеския „национален отбор“!). Сега се занимаваше с джудо и бокс. Тези увлечения по спорта личаха във фигурата му — с един-два сантиметра по-нисък от Геренски, Смилов беше гъвкав, подвижен, без нито грам тлъстина, физическите усилия му доставяха някакво първично удоволствие и той ги прилагаше дори и тогава, когато не беше необходимо („Човек, който предпочита да тича, отколкото да ходи“, казваше за него Геренски). Безспорно умен, но

може би недостатъчно съсредоточен. С чувство за хумор, но не винаги с чувство за времето и мястото за приложение на този хумор. Полушеговито твърдеше сам, че нямало порок, който да му е чужд. В управлението се шушукаше, че във всеки случай момичетата положително не са извън кръга на слабостите му... Този именно млад човек бе завоювал симпатиите на Александър Геренски.

— Моят помощник, капитан Смилов — каза Геренски, като изчака жената да се приближи.

— Имах вече удоволствието да се запозная с другаря — усмихна се леко Даракчиева.

Тримата пресякоха двора. Те имаха вид на добри приятели, дошли да прекарат неделния следобед в красивата вила. Страничен наблюдател по нищо не би познал, че тук ги е събрало едно тъй скоро извършено убийство.

Пред вратата на хола Даракчиева се спря, сякаш не можеше да набере кураж да прекрачи в помещението, където само преди два дни бе отровен съпругът ѝ. След завръщането си от Варна тя още не бе идвала във вилата. Но само след миг натисна решително бравата, отвори широко вратата и с жест покани „гостите си“.

Насядаха в широките удобни кресла. В другия край на хола още стояха недоизпити чаши с коняк. Само една бе изпразнена до дъно — „На Даргова трябва да е!“ — помисли си Геренски. Разбираемо бе колебанието на Даракчиева — обстановката прекалено красноречиво напомняше за събитието, разиграло се тук преди два дни.

— Моля да ме извините за момент — наруши мълчанието Даракчиева и с бързи крачки излезе от хола.

Геренски я проследи с поглед. Тази ѝ внезапна постъпка го изненада — без да поиска разрешение (впрочем тя беше у дома си), къде ли се втурна тъй устремно?

Една врата във входния коридор хлопна шумно.

— Там е клозетът — каза ухилено Смилов. — Това се случва с някои хора, когато разговарят с нас.

На масичката пред тях Даракчиева бе оставила ръкавиците и чантата си. И сега Смилов, с бързи, но спокойни движения, вдеше съдържанието ѝ: фина носна кърпичка, златиста запалка, пакетче „Кент“, писалка, малка чантичка с пудриера, две червила и туш, паспорт, връзка ключове, солидна пачка банкноти. Смилов ги разлисти

и съвсем тихичко подсвирна. Имаше няколкостотин лева. След това запрелиства коженото дамско тефтерче и с мощния си, снабден с вградена светкавица фотоапарат, който висеше винаги готов на врата му, започна бързо да заснема страници с изписани адреси и телефони.

От чантата се разнесе аромат на най-фин френски парфюм, но действията на Смилов съвсем не се харесваха на Геренски, съвсем не му замирисаха на хубаво. Не само защото всеки момент Даракчиева можеше да се върне и да го заvari, но и защото самото това дръзко претърсване на чантата ѝ му се стори крайно некрасиво. Макар че, от друга страна, нали те бяха тук, за да оглеждат, да претърсват. И все пак...

Откъм коридора се зачу специфичният шум на клозетен автомат. С бързина и ловкост, на която би завидял всеки фокусник, Смилов прибра всички предмети в чантата, затвори фотоапарата си и успя да седне на креслото преди Даракчиева да се появи отново в хола.

— Какво бихте желали да ви предложи. Барът на съпруга ми е прочут. — Геренски вдигна ръка да я възпре. — Или, може би, нещо разхладително? Не знам какво има в хладилника, но сигурно е добре зареден. Онези не са имали време да го изпразнят.

— Нищо не ни е нужно, не се безпокойте за нас — каза твърдо Геренски. — Искам преди всичко да се поогледам, да се запозная, така да се каже, с обстановката. А това предпочитам да направя сам. Ако нямате друг ангажимент, след огледа бих поговорил с вас.

— Тогава няма повече да ви преча. — Даракчиева прибра чантата и ръкавиците си. — Ще бъда на горната веранда. Щом свършите, елате там.

— Пригответе се за сензации, другарю подполковник. Тук е къщата на чудесата: вървиш по калната улица на Драгалевци, отваряш една врата и изведнъж се озоваваш в пещерата на Али баба. И изобщо трябва да ви предупредя, че от понеделник напускам службата и ставам главен счетоводител на тепека „Развитие“. Тъкмо мястото се е овакантило.

Геренски скоро се увери, че Смилов не преувеличаваше — вилата наистина беше забележителна: грамаден хол, кухня и кабинет на долния етаж, с огромна веранда по цялата южна страна на вилата. На горния етаж имаше две спални, просторна баня, веранда, изложена на изток (на нея сега се намираше Зинаида Даракчиева и „убиваше

времето“ с някакво списание в ръце) и още една стая, която той нарече „кръчма“ — барче с разнообразни напитки, две-три масички и столчета, дискретно осветление... „Място за солидно запиване на мъжка компания“, така Смилов определи предназначението на тази „кръчма“. В зимника имаше помещение за казана на парното отопление.

Дворът беше достоен за вилата, майсторски подреден. Освен беседката, в него имаше още няколко уютни кътчета, създадени сякаш нарочно за тихи разговори между двама...

— Е, какво — подхвърли Смилов, — да отидем ли вече при госпожа Корейко?

— Ей, Шура Балаганов, внимавай! Какво искаш да кажеш — че Остап Бендер оглежда „Херкулес“ ли?

— Съвсем не, другарю подполковник — заизвинява се престорено Смилов. — „За мъртвите или добро, или нищо“, както бихте казали вие, но покойният Георги Даракчиев, лека му пръст, явно е бил българско издание на съветския милионер Корейко. — Ей богу, само това и нищо повече.

— Нейсе, простено да ти е. А сега, да поговорим с Даракчиева. Покани я да слезе в кабинета.

Той не случайно избра кабинета. Обстановката тук го смущаваше, караше го да се чувства „като на тръне“. Кабинетът, макар и не по-малко луксозен, все пак беше място за работа. И когато Смилов и Даракчиева слязоха, те завариха Геренски седнал зад тежкото бюро на убития. Колкото и да звучи странно, зад това бюро подполковникът от милицията се чувствуваше по-спокоен.

— Съжалявам, че се налага да ви безпокоя — започна Геренски. — Какво да се прави, моята служба изисква да говоря с хората понякога и в най-неподходящото време. — Той спря за малко, защото предположи, че Даракчиева ще каже нещо. Но тя премълча и Геренски продължи: — За самото престъпление няма да ви разпитвам. Вече знам, че по същото време сте били във Варна.

— На Златни пясъци — поправи го тя.

— Да, на Златните пясъци. Интересува ме друго. Кой, според вас, е имал интерес от смъртта на мъжа ви.

Преди да отговори, тя извади пакетчето „Кент“, взе една цигара, после сякаш се досети за двамата мъже в стаята и им поднесе. Те не се

възползуваха от поканата — спортистът Смилов не пушеше, а Геренски предпочиташе своите „Арда“.

— Мога ли да говоря откровено? — попита Зина.

— Естествено. — Геренски се пресегна през бюрото и ѝ поднесе огън от своята запалка. — Само така можете да ни бъдете полезна.

— Не ще говоря с тона на убита от скръб вдовица, а веднага ще ви заявя недвусмислено, че мъжът ми беше един завършен мръсник, другарю Геренски — произнесе тя отчетливо. — Виждам, че моите думи ви шокират. Уви, говоря истината. Георги беше един съвършен мръсник. Няма порок, няма гнусота, които да липсваха в неговия репертоар. Жестокост, разврат, алчност, изнудване, шантаж, подлост — всичко това беше част от неговото ежедневие.

— Много странно. Неговите гости от петък го рисуват като някакъв съвършен български джентълмен.

— Изящното държание не прави човека джентълмен. Всъщност чрез изисканите си маниери мъжът ми само искаше да подчертае разликата между себе си и околните. Тази разлика оправдаваше презрението му към целия човешки род, включително и кръга на приятелите му.

— Добре, да се върнем на първоначалния ми въпрос. Кой от гостите в петък би имал, според вас, интерес от смъртта му?

— Искрено казано, според мене, няма човек, който да е бил в близост до мъжа ми и тайно да не е желаел смъртта му. Впрочем не, има едно изключение — Ники. Той е дотолкова различен от баща си, че Георги в известен смисъл се страхуваше и лицемереше пред него. Да, пред Ники той не се показваше такъв, какъвто е в действителност. И не от някаква бащинска сантименталност, далеч от тази мисъл! Георги чисто и просто се страхуваше. Защото Ники има възпитание, морал и разбирания, напълно различни от неговите.

В разговора се намеси и Любомир Смилов:

— Извинете, вие пропускате да сложите и себе си между изключенията?

— Не. Може да ви ужася, но не съм между изключенията. Виждате ли, аз не желаех смъртта му, но и не мога да скърбя за него. Той беше мръсник към всички, включително и към мене. Опитайте се да ме разберете. Седем години ние нямахме — как да кажа? — нормални съпружески отношения. Бракът ни беше само една

благовидна фасада. Знаете ли, понякога той се затваряше в спалнята с онази проститутка Даргова, докато аз спях в другата стая. Стигал е дори дотам, че ми е предлагал да проявя благосклонност към разни мъже, от които той е очаквал някакви изгоди.

— Тогава защо не сте се развели?

— По същата причина, поради която и не желяех смъртта му — така или иначе той беше баща на моя син. И на моя син аз никога няма да опиша истинската физиономия на неговия баща. Никога! За Ники аз търпях оргиите на баща му, ще търпя и по-нататък за него да се говори като за един почтен покойник.

Александър Геренски се закашля шумно. Калният поток, който се изливаше от устата на Зина, сякаш го задави.

— Какво ще кажете за гостите му в петък?

— За някои повече, за други по-малко, за трети почти нищо. Виждате ли, Борис Паликаров, Дамян Жилков и онази... имам пред вид Богдана Даргова, познавам отдавна. Тя беше официалната любовница на мъжа ми.

— Официалната?

— Казвам „официалната“, защото той беше неверен, разбира се, и на любовницата си. А двамата, заедно с Коста Даргов, мъжът на Богдана, се числяха към постоянния му антураж. Мими, едва сега научих, че се казвала Мария Данчева, е едно от краткотрайните завоевания на компанията — малко разходки с коли, подаръци и алкохол, после я използват поред, докато им омръзне и я изхвърлят пак на улицата, където ѝ е мястото. Та тази Мими се мяркаше в последните месеци между тях. Другата, Лъони, навярно е някакво ново откритие, което под вещото ръководство на мъжа ми би извървяло пътя на Мими. Последният — как се казваше — Средков що ли, не познавам. Но мога да се закълна, че Георги е смятал да извлече някаква полза от него — иначе не би поканил тук един обикновен чиновник.

— Нещо повече за Паликаров, Жилков и Коста Даргов.

— Трима напълно различни хора. Борис — на тази възраст той още предпочита да го наричат Боби — е от някогашния хайлайф, последна издънка на Паликаров с-ие Паликаров, имало е някога такава фирма. Младост, премината в оргии, езда, покер, автомобили, разходки из Европа... Сега още живее със спомени за миналото, с надути пози

на бивш аристократ и с апетити за нови и нови жени. Коста Даргов е класическият чиновник — бездарен, ограничен, досаден, завистлив. Не прилича по нищо на Паликаров, дори не и в порока. Защото жалкият Даргов сякаш е роден за рогоносец и може би именно рогата изчерпват отношението на жените към него. А Жилков... Какво да ви кажа? Човек, произлязъл от нищото, който, преоблечен и напарфюмиран, продължава да бъде едно кръгло нищо. Ако трябва да го дефинирам с две думи, бих казала: брутален негодяй.

— Странно — замислено рече Геренски. — Вярвам във вашето описание, но... какво е могло да обединява толкова различни хора? Те са били в постоянния антураж на покойния ви съпруг, който пък е бил напълно противоположен и на тримата, тогава какво ги е свързвало?

— Ще продължа да бъда откровена. Струва ми се, че и тримата ядяха от ръката на мъжа ми. Да не говорим за Беба, която положително беше най-скъпо платената любовница в България. И знаете ли защо? — Даракчиева се засмя презрително. — Не защото Богдана не би се продала и много по-евтино. О, не! Само защото Георги искаше да има самочувствието, че може да плаща най-скъпо, да притежава най-люксозната любовница.

— Да-а — промълви Геренски. — Остава само да ни кажете как счетоводителят на тепека „Развитие“...

Зинаида Даракчиева отново се изсмя шумно, неприятно високо. И този смях съдържаеше голяма доза незлоблива подигравка.

— Счетоводител... Да, мъжът ми беше счетоводител на ТПК „Развитие“ със заплата... 135 лева на месец. Но кой счетоводител може да притежава това? — Тя направи широк жест, който искаше да обхване цялата вила. — Ако надникнете в гардероба му горе, ще намерите пет-шест костюма! Още толкова, ако не и повече стоят закачени в апартамента ни в града. Е какво... А колата? А скъпите напитки? Давате ли си сметка колко струва само килимът, върху който ние тримата сме стъпили сега?

— Предварителната анкета в ТПК „Развитие“ е показала, че вашият съпруг не е извършил никакви закононарушения...

— И няма да открият. Той беше премного умен, за да се изравни с онези мошеници на дребно, които крадат по някоя десетолевка от касата на предприятието.

— Тогава? Как е могъл да се сдобие например с тази вила?

— Очевидно не сте информиран добре. И вилата, и колата, и всичко скъпо, което виждате тука, не принадлежи на мъжа ми.

— А на кого?

— На мене.

— На вас?

Тя отново се изсмя. Смееше се като ученик, надхитрил учителя си.

— Вероятно вече знаете, че баща ми е руски белоемигрант. Дъщеря съм на Хенрих Иванович Пфалцгамер, хорунжий от армията на барон Врангел. Не ви казвам нищо ново, нали? Но има друго, което не знаете. Пфалцгамерови са били четирима братя и една сестра. Най-младият Хенрих, баща ми, останал в България. Друг негов брат пропаднал безследно някъде по събитията. От останалите един брат и сестрата се настанили във Франция, където успели да натрупат крупно материално състояние. Петролни рафинерии и така нататък. Последният от братята е още жив в Канада. От тези двама чичовци и лелята аз имам общо седем братовчеди. И всеки от тях е, както казват на Запад, „преуспял в живота“. Разбирате ли какво значи това? Те са милионери в истинския смисъл на думата. Е добре, ако проучите внимателно ще установите, че всичко тук — вилата, колата, костюмите, дори килимите, алкохолът и чашите — са с произход Пфалцгамер от Франция и Канада. Единствено апартаментът в града е от бившото величие на Даракчиеви.

— Да-а, кое-що, започна да се изяснява — каза Александър Геренски. — Но не напълно. Вашият баща бил кръвен брат на Пфалцгамерови от Франция и въпреки това е живял и починал като твърде скромнен търговец.

— Сергиджия. — Тя сви презрително устни. — Думата „търговец“ губи стойността си, когато се използва за моя баща.

— Защо богатите роднини са оставили своя брат да мизерува, а са насочили златния поток към България едва след неговата смърт?

— Пфалцгамерови са хора сурови, направени не от плът и кръв, а от камък. Няма нищо общо с тъй наречената „широка славянска душа“. Съдете сами — когато баща ми заболя от остър ревматизъм и не можеше повече да стои зад сергията си, помоли ги за помощ. И как мислите му помогнаха те? Пратиха няколко износени костюма и вехто бельо, каквито и слугите им биха хвърлили на боклука. Ето, това са те.

— Но вилата... богатството...

— Почакайте. Преди осем години мъжът ми отиде на екскурзия във Франция и там се е срещнал с моите братовчеди. Доколкото разбрах, един от канадските братовчеди дори прелетял океана, за да се срещне с него. И оттогава всичко се промени. Златният дъжд плисна върху нас, стандартът на семейството ни отскочи от София на Монт Еверест.

— И все пак...

— Разбирам ви, но така е. Каменните Пфалцгамерови ни отрупват с богатство. Причината? Първо, мъжът ми, както се казва, „е влязъл под кожата им“. Знаете ли, когато искаше, той умееше да очарова хората. И второ, убедена съм, че златният поток не течеше даром.

Геренски и Смилов се спогледаха и това не убягна на жената.

— Трябва да ви предупредя — ако имате мисъл за шпионаж и прочие лудости, избийте си я из главата. Мъжът ми беше премного умен и хитър, за да се хване на подобна игра. Той имаше някакви собствени пътища да се реваншира на братовчедите ми. И освен чековете от чужбина, сам печелеше огромни суми. Не ме питайте как — не зная. Но хилядите левове бяха ежедневие за него. Доходите му бяха такива, че чековете всъщност служеха само за маскировка. И тези доходи не бяха по линия на ТПК „Развитие“. Предполагам, че е имал странични деятельности, в които е бил подпомаган от Паликаров и другите. Подпомаган срещу прилично заплащане, разбира се. Това имах пред вид, като говорех, че „ядяха от ръката му“.

За няколко минути в кабинета се възцари мълчание. Смилов записваше нещо в бележника си. Геренски замислено барабанеше върху гладката повърхност на бюрото. Зинаида безстрастно оглеждаше безупречния си маникюр. Най-сетне мълчанието беше нарушено от Александър Геренски.

— В края на краищата тези подробности са второстепенни за нас. Ще се върна на предишния си въпрос. Смятате ли, че някой от тези хора е могъл да бъде заинтересуван от смъртта на мъжа ви?

— И да, и не. Виждате ли, мъжът ми беше човек с деспотичен характер и първото чувство, което будеше в околните, беше омразата. Да, мразеха го всички, абсолютно всички, с изключение може би само на Ники. Колкото по-близо до него биваха хората, толкова повече

основание намираха за омраза. Но да стигнат до убийство? Как да ви кажа, съмнявам се. Според мене убиецът по своему е личност, а хората, за които ме питате, са безлични. Жилков е глупак. В момента на безразсъден гняв той би могъл да пречука някого с цепеница, но не и да извърши едно хладнокръвно, добре обмислено и осъществено почти с театрално съвършенство убийство. Боби Паликаров е безделник и подлец, но неговите оръжия са интригата и клеветата. Коста Даргов е — извинете за израза — шушумига. Беба... Да, Беба не е като другите. Както и аз. Всъщност само Беба и аз бихме били способни да извършим подобно убийство: тя, ако се е почувствувала в даден момент обидена като жена, и аз, ако Георги Даракчиев не беше все пак баща на моя син.

Александър Геренски я изглежда настойчиво.

— Искате да кажете, че щом не сте вие...

Но Даракчиева го прекъсна:

— Не ми приписвайте думи, които не съм казала. Аз презирам Богдана Даргова, но не мога да я обвиня в убийството на мъжа ми. Правех само известна характеристика на хората, за които ме питахте.

Геренски погледна часовника си и се изправи.

— Благодаря ви, другарко Даракчиева. Мисля, че сведенията, които ни дадохте, ще бъдат извънредно полезни за следствието. Ако стане нужда, ще ви потърся пак. А може да се случи, вие да узнаете нещо ново, да се сетите за някое важно обстоятелство. Ще ви моля да ми се обадите. Запишете си номера на телефона ми за всеки случай.

Даракчиева бръкна в чантата си, извади бележничето и погледна към подполковника.

— Бихте ли ми услужили, нямам с какво да запиша.

Геренски ѝ подаде химикалка и продиктува номера на служебния си телефон.

Зинаида Даракчиева също се изправи.

— Искате ли да ви отведа до града с колата?

— Не, благодаря. Чувствувам се малко уморен и една разходка ще ме разведри. — Геренски я изглежда с интерес. — Като че ли искате да ми кажете още нещо?

— Отгатнахте. Имам една молба. Онова, което ви разказах, беше напълно откровено, но... не бих желала да достигне до ушите на моя син.

— Бъдете спокойна. Нито ще му кажа нещо, нито... — той се засмя, — нито ще споделя нещо с негови приятели.

Зинаида Даракчиева му подаде ръка. Ръкостискането ѝ беше силно, по мъжки.

— Благодаря ви.

Когато повървяха малко по улиците на Драгалевци, Александър Геренски попита:

— Какво ще кажеш за Зинаида Даракчиева?

Смилов сви рамене:

— Една от онези жени, които на двадесет години изглеждат на тридесет, а на четиридесет години — пак на тридесет...

— Верен на себе си! — Геренски се усмихна леко. — Аз го питам за една замесена в разследването личност, а той видял в нея жената. Въпросът ми беше какво мислиш за нея като за човек, който има пряка или косвена връзка с убийството.

— Изключете пряката връзка, другарю подполковник. Ще бъде загубено време, ако се опитаме да уличим Даракчиева в убийството.

— Криво ме разбра. Но все пак обясни ми съображенията си.

— Първо, тя не е била тука. И второ, предположението Зинаида Даракчиева да е убийцата, не издържа психологически. „Георги беше един съвършен мръсник“, „Аз бих била способна да го убия, ако не беше баща на сина ми“. Виновникът или прави признания, или с всички сили се стреми да отхвърли подозренията от себе си. Ако Даракчиева беше убила мъжа си, тя щеше да се опита да представи семейството си, доколкото в случая това е възможно, като гнездо на две влюбени птички и мъжа си като идеалния съпруг, когото тя обожавала. В показанията ѝ всичко е обратно: Даракчиев е мръсник, семейството е фасада без съдържание, жената характеризира себе си като потенциална убийца. Просто човешката логика изключва Даракчиева от списъка на заподозрените.

Александър Геренски кимна. Както ставаше често, Смилов бе следвал пътя на собствените му мисли.

— Ако се вслушаме в описанията и характеристиките на Даракчиева — продължи Смилов, — кръгът ще се стесни още повече. В нейното обрисуване на компанията от петък няма много потенциални убийци.

— Въпреки това извършителят е някой от тях. Иначе би трябвало да припишем престъплението на свръхестествени сили, на някой бог, слязъл от Олимп, за да премахне Даракчиев, и отлетял пак между безсмъртните. Както вече ти казвах, отровата не е оръжие на боговете.

— А защо не включим в кръга и някой от многобройните приятели на убията? Защо да се ограничаваме с четирима от шестимата гости?

— За Даргов ли мислиш? Та той не е бил във вилата.

— Но се е въртял наоколо, познавал е разположението на помещенията в сградата, знаел е също навиците на домакина и последователността на ритуала при подобни сексуални оргии във вилата. И още една важна подробност. Даргов отдавна е бил наясно по отношенията между жена си и Даракчиев и не си е правил никакви илюзии за онова, което е щяло да се случи тази вечер.

Така те стигнаха до площада и се наредиха на опашката, която чакаше автобуса.

— Ти не отговори на въпроса ми — рече по едно време Геренски.
— Какво мислиш за... жената? — Тъй като имаше и други хора наоколо, той избягна да назове името ѝ.

— Обичам такива жени — ухили се Любомир Смилов. — Те ми помагат да се радвам, че съм ерген.

— И защо? Бъди обективен — тя е красива, умна, находчива, с подчертана интелигентност.

— Има нещо у нея, другарю подполковник, което ме плаши. Красива и умна, да, но леденостудена. Тя се приближава до моята представа за жена, само когато говори за сина си. А иначе...

— А ти помисли за живота, който е водила. Може би и тя самата да не е светица. Но петнадесетина години в атмосфера на най-грозен разврат, на тъмни дела, на деспотизъм, който убива всяко човешко достойнство — това не е нещо, което може да се пренебрегне. В такава атмосфера човек или рухва, или се изпълва със студенина, цинизъм, равнодушие, душевна загробялост. Щастие за нея е, че има син. Защото чрез него е запазила в себе си искрица топлина и вяра в доброто.

— И все пак не ви пожелавам да се ожените за нея, другарю подполковник.

В управлението пристигна в лошо настроение — поради бавния транспорт беше закъснял, а точността влизаше в списъка на нещата, на които Геренски педантично държеше. При вратата постовият милиционер го посрещна с ръка на козирката, но и с усмивка на очакване — познаваха се отдавна и знаеше, че заместник-началникът няма да го отмине, без да разменят няколко думи. Александър Геренски забеляза тази усмивка. И макар че бързаше, не се реши да разочарова стария си познайник.

— Как е, Радой?

Милиционерът тайно в себе си се гордееше с познанството си с Геренски.

— Отлично, другарю подполковник.

— Наистина ли е отлично? Или само така... по устава?

— Този път е съвсем отлично, другарю подполковник. Не по устава.

— Добри ли са новините от жената?

Вече половин месец жената на Радой лежеше в болница. По едно време лекарите дори се колебаеха, че заболяването ѝ ще се окаже рак. И тогава лицето на милиционера беше също като пепел.

— Тъй вярно, добри новини. Вече няма болки, на оправяне е. Докторът каза, ела след една неделя да си я прибереш. Прескочихме трапа, другарю подполковник.

— Казвах ли ти — усмихна се Геренски. — А ти съвсем си беше глътнал езика... Носи ѝ много здраве от мене.

— Тъй вярно, ще ѝ нося, другарю подполковник.

Геренски почти беше отминал, когато се сети нещо и се върна.

— Слушай, Радой, направи ми една услуга. — Той извади от джоба си двулевова банкнота и я мушна в ръката му. — Купи една кутия бонбони и я занеси на жената. От мене.

Този жест така трогна милиционера, че когато най-сетне се сети да поблагодари, подполковникът отдавна беше изчезнал нагоре по стълбите.

През стъклената врата Геренски видя, че двете момичета вече го чакаха. Той спря и ги разгледа. Единственото, по което си приличаха, беше младостта им. Русата беше сякаш олицетворение на стеснителността. Иначе свежа, с естествената свежест на хората, които прекарват по-голямата част от времето си на открито, и без външни белези на мода и поквара, тя седеше на края на стола, със сплетени на скута ръце и с поглед, забит в някаква точка на пода. За разлика от нея другата се държеше „като у дома си“ — кръстосала крак върху крак, тя пушеше, разговаряше с милиционера от чакалнята и от време на време се смееше с цяло гърло. Не се искаше особена прозорливост, за да се види какъв живот води — леко повехналата кожа и ранните сенки около очите го издаваха прекалено ясно. Фризурата и дрехите ѝ бяха по последната дума на модата, а полата ѝ, хлъзнала се по бедрата, достигаше по-близо до таза, отколкото до колената.

Геренски влезе и кимна с глава. Милиционерът отдаде чест. Двете посетителки разбраха, че онзи, когото чакаха, най-после беше пристигнал. Реакцията им пак беше напълно различна — русата стана, още повече се сви и напълно заприлича на ученичка, извикана при директора, за да бъде мъмрена; тъмнокосата не помръдна и запази дръзкото си и почти нахално държание, само леко премрежи мигли, сякаш искаше да предразположи Геренски за един малък флирт. Той се престори, че не забелязва предизвикателството, и ги покани в кабинета си.

— Ще заповядате ли да повикам секретаря, другарю подполковник? — запита милиционерът.

— Не — отговори Геренски. — Гражданките са дали показания и сега само ще си поговорим откровено по някои въпроси. — Той ненавиждаше безличното „гражданина“ и „гражданката“, но видът на тъмнокосата го беше шокирал и за нея езикът му не се обърна да каже „другарката“.

Тримата преминаха в кабинета и Геренски посочи креслата на посетителките. Поколеба се, но не седна на мястото при бюрото си, а зае третото кресло — според една негова собствена теория бюрото отдалечава разговарящите, а в предстоящия разговор той искаше да постигне непосредственост и непринуденост. Двете момичета се разположиха по същия начин, по който седяха в чакалнята.

Тъмнокосата дори подръпна полата си още по-нагоре, сякаш уплашена, че краката ѝ не са достатъчно разголени.

— Както подобава на възпитани хора — Геренски насочи тези думи с леко натъртване към тъмнокосата, — нека най-напред да се запознаем. Аз съм подполковник Геренски и съм натоварен с разследването на убийството на вашия познат Георги Даракчиев. Вие вероятно сте Елена Тотева...

— Да — едва произнесе русата. Гласът ѝ звучеше така, сякаш в устата ѝ нямаше нито една капка слюнка.

— ... и Мария Данчева. — Той добави с лек упрек. — Позната повече като Мими.

— На вашите услуги — отговори другата и в нейната уста тази уж общоприета форма на учтивост прозвуча някак прекалено буквално, прекалено недвусмислено, за да бъде многозначително. После попита свойски: — Мога ли да запуша?

Геренски преглътна и кимна.

— Да ви предложи ли цигара?

Тя погледна пакетчето „Арда“ в ръцете му, сви насмешливо устни и отказа:

— Благодаря. Предпочитам от моите.

Мими запали „Кент“. „Отново «Кент», помисли Геренски. Изглежда е писано тази мръсна история да премине под дима на тези цигари.“

— Да започнем — каза той, като продължаваше да се обръща към Мими. — И така, в петък вечерта вие двете сте били поканени във вилата на Георги Даракчиев на...

— Коктейл-парти — помогна му насмешливо Мими.

— Да-а-а, коктейл-парти. Впрочем не името е важно. Затова пък много ясно си представям онова, което се е криело зад това име. Отначало алкохол, после може би малко танци, след това още алкохол и накрая индивидуални занимания по спалните...

— Не! — почти извика Елена. (Геренски, който знае защо, отбягваше да я нарича в себе си Лъони.) Тя се изчерви, но повтори решително: — Не! Никакви спални, сгрешихте...

Мими се изсмя — реакцията на Лъони я забавляваше.

— И защо пък не? В такива случаи всичко зависи от настроението. И от това, дали някой в компанията ти харесва.

— Не, това нямаше да се случи!

— Гран дум ньо дум ма, шери! — продължи да се смее Мими. — Не се горещи и как беше там? „Голям залък преглътни...“ Защото аз пък ти казвам, че щеше да се случи. Позволи ми, имам известен опит в тези работи. Щеше да се случи не ако някой от мъжете ни харесваше, а ако ние бяхме харесали на някой от тези пърчове. И не си прави илюзии — ние бяхме поканени не поради моите черни очи и твоите сини, а защото бяхме вече съответно включени в програмата на мъжете. Дори няма да сгреша, ако ти кажа, че не друг, а самият Джордж Даракчиев щеше да ти покаже колко са меки матраците на спалнята му.

Александър Геренски ги слушаше и бавно местеше поглед от едната на другата. Душата му се бунтуваше — не толкова думите на Мими, колкото спокойно-деловият тон, с който ги произнасяше, го потърсваше. Да, наистина „делото Даракчиев“ бе събрало тук, при него, две напълно различни същества. „Злото е съсед на доброто“ — каза си той и тази поговорка го поуспокои; успокои го с подсъзнателната констатация, че светът е бил нареден така глупаво още от най-стари времена.

— Вие очевидно имате известен опит във... веселбите на тази компания — произнесе той гласно. — Нещо по-подробно да кажете?

— Има ли това общо с убийството? — запита тя предизвикателно. — То си е моя лична работа.

— Сега вече няма лични работи. Мое задължение е да узная всичко, което може да изясни вътрешните отношения между хората, един от които е убит, а друг е убиецът.

— Но нали ние с Лъони сме въвн от подозрение.

— Дори и да е така — търпеливо продължи Геренски. — Останалите обаче, чиито имена очаквам да чуя, не са въвн от подозрение. — Той реши да се възползува от наглостта ѝ и я предизвика: — Или може би се стеснявате да ги назовете? Угризения!...

— Далеч от тази мисъл! Зная, че нямам нищо общо с убийството и затова не ми пука от останалото. В началото беше Боби. Борис Паликаров, искам да кажа. После — негово величество Даракчиев. Но то беше толкова за малко — Беба го държеше изкъсо, така че не се брои. Няколко приятни вечери изкарахме и с Дамян.

— А в петък щеше да бъде редът на Средков, доколкото разбрах?

— Събрали сме се да говорим за онова, което е било, а не което е щяло да бъде — отговори Мими безочливо. — И какво от това? Аз знам закона. Щом няма насилие, нищо не можете да ми направите.

— Има и неписани закони. Един от тях е общественият морал.

— Айде-е... дойдохме и до морала! Всички го вършат, а опира пешкира този, когото хванат.

— Понякога има и изправителен труд — подхвърли Геренски. Куршумът му обаче улучи не целта, към която беше отправен: Мими остана невъзмутима, докато Елена се прекърши, пребледня и нервно закърши ръце.

— Няма да ме сплашите, гражданино следовател — спокойно отвърна Мими. Да, тя имаше рутина в обръщанията към органите на милицията. — Била съм и там... и както виждате, не съм умряла.

— Прекалено богата биография за вашите двадесет години — изсумтя той, ядосан, че се беше поддал на тона ѝ.

— Ето, започна четенето на евангелието — подигравателно въздъхна тя. — Знаех си аз... — После каза неочаквано: — Имате ли нещо за пийване?

Александър Геренски казваше понякога, че за него най-тежкото нещо в професията му е страхът, който някои хора имат от милицията, и че мечтата му е да доживее деня, когато същите тези хора ще се явяват в милицията с толкова тревога, с колкото прекрачват прага на пощата. Но по-късно той си призна, че прекаленото спокойствие и арогантността на Мими Данчева са го ядосали.

Той бързо се овладя, стана и извади от хладилника три бутилки минерална вода и чаши. Отвори бутилките и напълни чашите. Мими не докосна своята, но Елена изпразни чашата си с жажда на човек, болен от треска.

— Газирана вода! — изкриви устни Мими.

— Достатъчно глупости! — остро рече Геренски. — Вие — той говореше на Мария Данчева — искате да не ви смятам между заподозрените. В такъв случай разкажете ми всичко, което знаете за петък вечерта. Всичко, разбирате ли? Без премълчаване и без увъртания.

Мими умееше да дава показания. Сухо и сбито тя описа всичко. Започна с вечерята в Боянското ханче, където са се уговорили за петък,

срещата с Паликаров и Льони, „двете глътки“ в „Берлин“, преди да тръгнат към Драгалевци, пристигането им там.

— Дамян и Боби мислеха, че не ги чувам — каза тя. — Льони остана назад, аз вървах напред, а те по средата си говореха по мъжки. — Тя се извърна към другото момиче. — Именно тогава, мила, чух, че Джордж Даракчиев се готви да ти покаже някои тайни на любовта. Това хич не се хареса на Боби, който имаше същите намерения. И започна да кандърдисва Дамян, че Джордж е станал вече излишен.

— Какво? — рязко запита Геренски.

— Точно така. Захвана да го навива, че Даракчиев много ги тормозел и че не бутал на Дамян онова, което му се полагало. Нещата щели да се оправят едва тогава, когато пукне Даракчиев и Дамян заеме мястото му.

— Добре, продължете.

— Постояхме в беседката и си полафихме. По едно време Дамян отиде някъде, а дойде Джордж. Поприказваха нещо с Боби. Не се чуваше какво говореха, но положително беше за Льони. И старият пръч Боби излезе из кожата си, че плановите му отидоха по дяволите. После Джордж, Льони и аз тръгнахме към вилата. И той ме помоли да взема под мое покровителство онзи смачканяк Средков.

— И подкрепи молбата си със стоте лева?

— А, не така... Нали ви казах, че знам законите. Парите нямаха нищо общо със Средков. Джордж ми ги даде... на заем.

— На заем!

— Ами да, нали не е забранено да се вземат пари на заем.

— Какво говорите, разбира се, че не е забранено. Само че... сега вие ги дължите на неговата законна наследница, на Зинаида Даракчиева. Да не забравите да ѝ ги върнете.

Данчева не намери какво да отговори.

— Както и да е, това са гражданско-правни отношения и те не влизат в компетенцията на милицията. А сега по-нататък. Какво друго имате да ми съобщите?

— Нищо. Отидохме в хола и Джордж хвърли топа. Останалото знаете.

— Нещо да сте пропуснали?

— Това си беше. Няма повече.

Геренски се обърна към Лъони. Момичето изглеждаше така, сякаш беше пред нервен припадък.

— А вие, Тотева? Чухте разказа на... Мими. Имате ли да коригирате или да добавите нещо към него?

Преди да отговори, момичето си наля нова чаша газирана вода и я изпразни на един дъх.

— Всичко беше вярно. Но аз не съм чула този разговор между Паликаров и Дамян Жилков. Вярвайте ми, ако го бях чула, веднага бих побягнала. Честна дума!

— Добре, добре. Помислете дали все пак Мими не пропусна нещо.

— Да, пропусна. Докато четиримата бяхме в беседката, от вилата се чу гласът на Даргова, която заплашвате някого с убийство.

— Моля? — остро я прекъсна Геренски.

— Така беше, другарю Геренски. Приказвахме си и от вилата се чу как Беба Даргова извика: „Аз ще те убия“. И после още веднъж: „Ще те убия!“ Това го чух много ясно.

— Вярно ли с това, Данчева?

— Напълно вярно, гражданино следовател.

— Защо не ми го казахте?

— Мислех, че няма значение. Помислете си сам: Джордж и Беба са се любили три години. Цели три години! Че това е по-лошо и от брак! И да ви кажа право, напоследък те повече се караха, отколкото се любеха. Голяма работа, че тя му е извикала тези думи — след три години кой не иска да пречука любовника си?

„Отново Даргова и отново Жилков — мислеше в същото време Геренски. — Тя, по думите на Даракчиева, е способна на убийство, а всички рисуват Жилков като някакъв човешки примитив. При това Паликаров се е постарал да му представи евентуалната смърт на Даракчиев като блестяща лична перспектива...“

— Продължете, Тотева.

— Всъщност няма какво друго да отбележа, другарю Геренски. Или не, още едно. Направи ми впечатление... Как да кажа? Когато другарят Даракчиев изпи коняка и падна на земята, всички бяхме много уплашени. Жилков се спусна да му помага, други се засуетиха. И само Беба Даргова остана напълно безразлична, сякаш смъртта е

нещо скучно и делнично. Дори по-нататък, когато Атанас Средков започна да прави изкуствено дишане, тя продължи да си пие от коняка.

„Прав беше Смилов — продължаваше да мисли Геренски. — Мръсна история! Отдавна не ми се беше налагало да се занимавам с подобна. Ако изключим това момиче, всички участници — кой повече, кой по-малко — са от кол и въже. И тази Беба!... Любовникът ѝ умира пред очите ѝ, а тя си пие коняка. Наистина мръсна история!“

— Добре, да свършваме — каза той. — Ако имам нужда от вас, ще ви потърся. Но категорично забранявам да напуцате София без мое разрешение. — Двете момичета се изправиха, когато на него му хрумна още една мисъл. — Вие, Тотева, останете за малко. Трябва да разменим няколко думи. А вие — той се обърна към Мими, — почакайте отатък или си идете. Както намерите за добре.

Желанието му беше да помогне на това момиче. Тя още не беше обхваната от покварата, имаше време да се измъкне от блатото, където я влачеха хора като Мими, „Боби“ Паликаров или Жилков. Да ѝ помогне, но как? Искаше да ѝ говори, да я посъветва като баща или брат, а знаеше — съветите на милицията се приемат като „проповеди“, като „четене на морал“, както преди малко иронизираше Мими.

Той видя, че момичето го следеше с широко отворени, уплашени очи и се опита „да стопи леда“ между тях:

— Да пийнем по още една чашка, а, какво ще кажете? — Той наля чашите. — Мими може да се присмива, но газираната вода е отлично питие... когато човек е жаден.

Опитът му не успя. Елена продължаваше да седи скована от уплаха.

— Кажете, Тотева, вие сте студентка и не сте от София, нали?

— Да, другарю Геренски. Аз съм от Първомай.

— Така ли? — Той изрази изненадата си по-шумно, отколкото самото съобщение заслужаваше; стори му се, че това е желаният повод за „стопяването на леда“. — Та ние сме били комшии. Да, да, точно така. Аз бях почти три години заместник-околийски прокурор в Асеновград, а той е на две крачки от вашето родно място. Но нямало е възможност да се запознаем — когато аз бях в Асеновград, вие навярно още не сте ходили на училище. И сега следвате, нали?

— Да, славянска филология. През септември ще бъда втора година.

— А защo сте подранили? Средата на август сме, можехте да останете още един месец в къщи.

— Имам един тежък изпит през септемврийската сесия и дойдох да чета. Някои книги, които ми трябва, се намират само в библиотеката.

— Добре, добре. Знаете ли, Тотева, аз почти мога да си представя живота ви досега. Не се засягайте, но той сам по себе си не е нищо изключително. Единадесет години на училище, баща чиновник...

— Учител — поправи го тя.

— ... членуване в „Септемврийче“ и после в комсомола. Виждате: биография, която се побира в десетина реда. Впрочем аз мога да добавя и някои данни, които обикновено не се пишат в биографиите. Слабост към спорта, тетрадка със стихове, скрита в гардероба, едно момче, което притежава всички най-добри качества, една целувка, в градината или на ъгъла до вас... Впрочем, къде е това момче сега?

— Войник е, другарю Геренски. Служи в Плевен.

— Така, така, войник. Искате ли да ви кажа нещо напълно искрено, Тотева? Вашето момче струва колкото три дузини Даракчиевци и Паликаровци, а онази ваша целувка в градината — колкото триста шестдесет и пет техни коктейл-парти.

— Вярвайте ми, другарю...

Но Геренски не я остави да го прекъсне:

— Изслушайте ме, Тотева. Вашата биография е малка, но е пълна със светлина и красота. И с перспективи! Тази малка биография ви прави богата, неимоверно богата. А вие сте били на път да пожертвувате цялото това богатство, за да получите съмнителните удоволствия, които могат да ви предложат Даракчиев и с-ие.

— Но...

— Говоря истината, за съжаление. Мими също каза истината, каза я цинично, но беше истина. Нейните предричания щяха да се сбъднат. След няколко месеца или най-много година вие щяхте да се превърнете в подобие на Мими — вулгарна, душевно похабена, омърсена; щяхте да станете такава, че вече самата нямаше да пожелае да се върнете при вашето момче, но затова пък щяхте да станете наша редовна клиентка. И защо? На каква цена? За няколко глътки коняк и за още няколко банкноти, спечелени с цената на най-

чистото във вас. — Той вдигна ръка. — Не, не ме прекъсвайте. Всъщност аз свършвам. Не приемайте думите ми като проповед. Много добре зная, че проповедите не са оправили никого. Аз само ви предлагам да размислите. И да прецените: ако животът и следването ви в София ще бъдат съпроводени непременно от връзки с хора като Даракчиев, дали има смисъл да продължавате. Ако се примирявате с пътя на Мими, тогава карайте както искате. Но ако тази перспектива не ви задоволява, кажете навреме сбогом на филологията, съберете си куфара и си отивайте. Там си намерете прилична работа и така дочакайте вашето момче да се върне от казармата. Повярвайте ми — по-добре да останете без висше образование, отколкото да загубите самата себе си.

Тази вечер Александър Геренски се чувствуваше уморен. Перспективата да си приготви сам нещо в къщи не го блазнеше, още по-малко да чака някой пипкав келнер из ресторантите. На връщане към къщи се отби при Пакето кебапчията и си поръча „както обикновено“. Геренски се отличаваше с добър апетит, ядеше много и с удоволствие, затова за него „както обикновено“ означаваше пет двойни кебапчета, двойна порция гарнитура и отделно една чиния с пържени картофи. Докато вечеряше, някои други посетители в кебапчийницата — все стари познати от махалата — се опитаха да го запrikaзват, но не успяха: мисълта му беше прекалено заангажирана с „коктейл-парти в петък“, „контролно състезание на единичен скиф“, с луксозните вили на обикновените софийски счетоводители и с кръстопътищата, пред които са изправени двадесетгодишните момичета...

Той се прибра у дома си и както всяка вечер взе един студен душ, като изпълняваше своя „единствен по рода си номер“ — да пуши цигара, докато е под душа... После, макар че беше едва девет часът, облече направо пижамата си, нахлузи чехлите и се заразхожда из празните стаи. Отвори нова кутия цигари, взе от нощната масичка останената от снощи книга и седна на любимото си кресло под лампиона. Но скоро си даде сметка, че не беше прелистил нито една страница — мисълта му просто отказваше да се съсредоточи в иначе увлекателното за него четиво. Остави книгата и се премести в стаята, която той на шега наричаше свой кабинет — всъщност една малка, но добре обзаведена електротехническа лаборатория. На бюрото, полуразглобен, стоеше телевизорът на един приятел — беше обещал да се опита да открие повредата на този италиански телевизор, чието устройство не познаваше, а никой в България не притежаваше схемата му. И примамната техническа задача не го увлече. Мисълта му беше насочена не толкова към „случая Даракчиев“ и пълната тъмнина, в която се намираха, колкото към разговора с Елена Тотева. Беше имал най-чисто и добро желание да ѝ помогне, а си даваше сметка, че се бе задоволил с „проповед“ и „четене на морал“. Той спря пред една

голяма картина, леко потъмняла от времето. От стената го гледаше добродушен възрастен мъж с прошарена, почти бяла коса, закачливи очи и пълни, румени бузи, които издаваха склонност към излишества, от чревоугоднически характер.

„Е, какво, бай Теодоси, май не си много доволен от мене. Присмиваш ми се, а? Май че имаш основание. Всъщност какво направих аз? Казах, че проповедите не са помогнали никому и... теглих една проповед. Пилат Понтийски... Аха, мръщиш се. Искаш да кажеш, че ти би намерил пътя до сърцето на момичето. Какво пък, може и да си прав. Но не бързай да се похвалваш. Между тебе и мене има известна разлика. При тебе хората идваха с надежда, с вяра, че ще им помогнеш, предварително настроени да се вслушат в думите ти. Така, както оставяха да лекуваш телата им, понякога със същото доверие ти поверяваха душите си. А така е лесно, бай Теодоси. Така «и баба знае», както ти сам обичаше да казваш. Опитай се обаче да се поставиш на мое място. Аз изплащам греховете на много мои предшественици, за които заплахата е била основното средство при общуването им с хората. И затова хората застават срещу мене като противници. Те очакват битка и са се настроили да се сражават със силата на ума и волята си. Е, добре, опитай се да достигнеш до сърцата на такива хора! Опитай се да преодолееш страха и недоверието им. Какво? Вдигаш вежди, недоволен си? Разговорът ми с Елена Тотева е бил напразно сътресение на въздуха, както е казал някой? Може и да си прав, бай Теодоси. Уви, може и да си прав! Но аз знам, че направих всичко, на което бях способен...”

Той мислеше, че говори истината, че е извършил всичко, което е било в негова власт, за да помогне на Елена Тотева. Но въпреки това не се чувствуваше спокоен и доволен. В душата му продължаваше да зее някаква празнота...

Александър Геренски завърши разговора си с човека от портрета, легна и веднага угаси лампата. Но още дълго не можа да заспи.

ТРЕТА ГЛАВА
И МРЪСНАТА ИСТОРИЯ СЕ ПИШЕ ОТ
ХОРА

Малко преди настъпването на обедната почивка Борис Паликаров влезе в тото–пункта на Жилков. Веднага се ядоса на себе си — уж беше си наумил да се държи спокойно и самоуверено, а се вмъкна в пункта гузно като крадец, който търси укритие. Двамата приятели се поздравиха мълчаливо, после Жилков предупредително кимна с глава към ъгъла — там някакъв възрастен човек, навярно пенсионер, грижливо съставяше „печелившия“ си фиш за следващия тираж. Паликаров също взе един фиш и започна бавно да го попълва. Най-сетне пенсионерът реши, че е съставил „сигурната“ комбинация. Дамян Жилков сръчно оформи фиша му, прибра стотинките, изпрати го до вратата и превъртя ключа, като не пропусна да сложи и табелката „Затворено“. Едва тогава погледна към Паликаров и рече:

— Е, кажи, бай Борисе. Какво те води насам?

Друг път това „бай Борисе“ отново би подразнило Паликаров и той би показал зъбите си на младия човек. Но сега даже не го забеляза. Отпусна се тежко на стола от другата страна на масата на Жилков, подаде му фиша си и веднага прибра ръце — искаше да прикрие издайническото потреперване на пръстите си.

— Хайде, хаирлия да е — засмя се Дамян Жилков, като му върна номерирания талон на фиша. Той не поиска и Паликаров не му даде съответната такса: между тях подобни дребни суми изглеждаха смешни. — Май вече всички ще заиграем на „тото“. Че знаеш — умря Даракчиев, умряха и доходите.

— Прав си, ама не съвсем. Има една поговорка, която гласи: „Където е текло, пак ще потече.“

— Ще тече, ама на Куковден...

— Ще тече, ще тече, ти слушай мене. Аз знам какво говоря! Може да не е скоро, ама ще потече. Сега най-важното е да излезем сухи от водата. Един ден да се свърши тази глупава история, другото остави на мене.

Всъщност той не каза нищо особено, но Жилков го изглежда подозрително.

— Като свърши, компанията може би ще е вече на белот в затвора. А някой от нас ще е по-надълбочко...

— Тъкмо затова съм дошъл — тежко изговори Паликаров. — Работата не върви на добре. Снощи дойде при мене Мими...

— Е, какво — прекъсна го с иронична усмивка младият, — хубаво ли си прекарахте? Май нещо уморен ми се виждаш.

— Остави! — махна с ръка Паликаров. — Сега не ми е до това. Мими била снощи в милицията. Заедно с малката, Льони, де.

— Голяма работа! Пак приказки. Тая вече я знаем.

— Де да беше само това. Новините са лоши, Дамяне. Сега с делото се заловил някой си Геренски. Бил от едрите риби и найловкият копой на криминалната, така научила Мими, пък тя ги разбира тези работи. „Говори — казва — милаим-милаим, а докато се усетиш, измъква всичко от тебе.“

— Какво е измъкнал от Мими?

— За нашия разговор. Дето ти казвах, че ти си най-подходящ за шеф на консорциума. Подслушала ни кучката и всичко издала.

Жилков обмисля дълго — при него мислите не се избистряха лесно. Когато най-сетне разбра какво се беше случило, той я изпсува мръсно. И каза:

— Сега я втасахме!

— Да си говорим откровено, Дамяне. Втаса я главно ти. Постави се на мястото на оня копой. Какво ще си помислиш, като чуеш приказките на Мими? Дамян Жилков е искал да заеме мястото на Даракчиев и му е светил маслото.

— То не се знае — озъби се другият. — Може пък да си каже: щом старото коце Паликаров е навивал Дамян да пречука Даракчиев, защо сам да не е свършил тази работа?

Изглежда, че тази мисъл бе минавала през главата и на Паликаров, защото лицето му изведнъж посивя, а целият той се сви, сякаш бе получил удар в стомаха. И все пак реши да не се предаде лесно:

— Не се опитвам да те обвинявам. Дори ако наистина ти си видял сметката на Джордж, не ми го казвай. Не искам да го зная. Разбираш ли, ние си имаме достатъчно грижи, няма защо да се топим един-друг. Искам да ти кажа само едно. Не съм споменавал пред „куките“ — няма и да го спомена. Когато заобиколих вилата, за да

повикам оня серсемин Средков, аз те видях, Дамяне. Видях те с очите си. Ти излезе от вилата. Ясно ли ти е? Ти вървеше от сградата към дворната врата, а не обратното, както разправяше на следователя. Ние с Джордж говорихме близо две минути. Около половин минута е отишла, за да заобиколя вилата от задната страна. Станаха две минути и половина. В тези две минути и половина ти си могъл да свършиш много работа в хола. И да я свършиш чистичко, по аптекарски.

Сега беше ред на Жилков да се огъне. Приведен над масата, с потъмнели очи, той дълго размишлява върху думите на Борис Паликаров. После прекара език по засъхналите си устни и рече дрезгаво:

— Не се опитвай да ме плашиш, бай Борисе. Няма да хване дикиш! Ако щеш — иди го кажи на тоя Геренски. Аз не се плаша.

— Остава да кажеш, че не се плашиш, защото ти е чиста съвестта — присмя се Паликаров.

— Ти за моята съвест не бери гайле. По-добре помисли за своята. Защото дали съм бил в хола или не — това е въпрос. А всички знаят, че когато Даракчиев с двете фльорци е влязъл в хола, ти, бай Борисе, вече цяла минута си бил там. И напълно сам. Ако това не ти стига, мога и да добавя... Сам каза, че работата е свършена чисто, по аптекарски. Тази чиста работа май по-приляга на буржоата Паликаров, отколкото на селянина и стругаря Жилков. Има и още нещо, бай Борисе. Като приказвахме на пътеката, ти рече, че отдавна си обмислял и си стигнал до решението, че Даракчиев ни е станал излишен. Кажи сега: кой ще се погрижи да си набави отрова — който е обмислял отдавна, или който чува сега за пръв път?

— Но мене ме обискираха и не намериха никаква отрова.

— Бъди рахат, и на мене обискирането не ми се размина.

— Но ти, ако не се лъжа, излиза от вилата и цели десет минути те нямаше никакъв. Кой знае в коя вада си се отървал от шишенцето...

Схватката завърши без победител. Паликаров прекъсна мълчанието и този път гласът му звучеше примирително.

— Няма защо да си говорим така, Дамяне. Приятели сме — глупаво е да се тикаме един-друг в дупката. Всъщност аз дойдох за друго. Казах си така: заедно вършихме работата, сега заедно сърбаме попарата — ако и занапред сме заедно, сговорни, онази „кука“ Геренски ще ни хване... — Той завърши с едно цинично движение. —

Затова съм дошъл. Трябва да се съберем, да обмислим всичко. И да си съставим такъв план, че никой от нас да не пострада. Нито ние, нито работата ни.

Минаха още няколко минути преди Жилков да отговори.

— Сега пък чуй мене, бай Борисе. Ти цял ден ме засипва с разни поговорки. Дойде ред и аз да ти кажа една: „Всяка коза за свой крак.“ Никакво събиране, никакви планове не искам, така да знаеш. Ама ще попиташ защо. Ще ти отговоря. Аз не съм много умен човек. Нито съм умен, нито образование имам. И защо ме държахте при себе си, вие фииините, изтънчените? Защото ви трябваше момче за черната работа. Затова! Вършех я аз тази черна работа, подхвърляхте ми суроватката, докато вие ядяхте сиренето и бяхте доволни от мене. И сега знам защо ми говориш сладко. Да сме заедно, сговорни. Защото ще направите такива планове, че вие да се измъкнете, „ни лук яли, ни лук мирисали“, а пешкирът да опере Дамян. Няма да го бъде, бай Борисе. Може да не съм учен, но в главата ми все има нещичко. По тази работа с убийството с никого съюз не правя. И бъди спокоен, докато не ме закачите вие, фините и изтънчените, аз ще си мълча, ще си трая, никого няма да топя. Но настъпите ли ме... тогава опичайте си акъла!

Ако някой много запален играч на „тото“ в този следобед е искал да подаде фиша си непременно в пункта на Жилков, той би бил принуден твърде дълго да чака. Защото шефът на пункта закъсня — след като почти три часа седя и измъчва тромавия си мозък с новата обстановка, Дамян Жилков реши да направи едно посещение в дома на Даргови. И то в час, когато Коста Даргов положително нямаше да си бъде в къщи.

Беба не се изненада на посещението. Или поне се държа толкова хладнокръвно на вратата, когато видя пред себе си скулестата физиономия на Дамян, че с нищо не издаде изненадата си. Тя покани госта вътре, погрижи се да го настани на едно канапе, смеси в миксера „Мартини“ и джин, наля питието в две чаши и едва тогава седна в креслото срещу Жилков. Пиха, после Беба подхвана разговора:

— Имаш такъв вид, сякаш те боли зъб. Какво се е случило?

Когато идваше насам, Жилков мислеше, че той ще дърпа конците в предстоящия разговор. Сега изведнъж се почувствува безпомощен — даде си сметка, че жената срещу него беше по-умната, по-спокойната и по-самоуверената. Не би могъл да я надвие с думи; мозъкът му действуваше твърде бавно, за да се справи с нея. И като всеки по-примитивен човек, Жилков реши да компенсира слабостите на ума си с по-голяма бруталност.

— Научи ли новината?

— Научавам много новини — отвърна тя хладно. — За коя от тях говориш?

— За появата на тази нова птица, Геренски. — Изненадата й му подсказа, че тя чува името на Александър Геренски за пръв път. Повтори й онова, което беше чул от Паликаров, и завърши: — Как ти се чини тази работа?

— Няма какво да ми се чини. — Беба бе възвърнала хладнокръвието си. — Аз съм си спокойна. Знам, че не съм извършила убийство и затова ми е безразлично кой ще води следствието...

— Изглеждаш много сигурна в това.

В гласа му имаше някаква скрита заплаха. Жилков се държеше и говореше като човек, който стиска козове в ръката си, но още не иска да ги покаже. Тя го изгледа продължително, но лицето му (то беше грубо и простовато, а Беба нямаше опит да чете в такива лица) не ѝ подсказваше нищо. Затова отговори предпазливо:

— Мислиш ли, че има нещо, поради което би трябвало да бъда неспокойна?

— Слушай, Беба, нека не си играем на дипломатии. Нямам време за такива игри. Нито пък ги разбирам изтънко. Работата е твърде проста. Този Геренски е накарал Мими да се разприказва. И тази кокошка, тъй като ѝ казали, че върху нея не пада съмнение, натопила мене. — Жилков ѝ предаде разговора си с Борис Паликаров в двора на вилата, който Мими беше чула и съобщила на Геренски. — Нещата се стичат лошо за мене, това е съвсем ясно. Още повече че бай Борис ме е видял да се въртя около хола.

— Не виждам защо ми разказваш тези неща. Те нямат нищо общо с мене.

— Там е работата, че имат. И с тебе искам да играя със съвсем открити карти. Ако този Геренски, господ да го убие, натисне по-осезателно компанията, бай Борис също ще се разприказва. И аз ще бъда притиснат до стената. И ще се наложи също да си отворя човката.

— Говори още по-ясно.

Преди да продължи, Дамян Жилков взе чашата си с коктейла и я пресуши на един дъх — имаше нужда от подкрепата на алкохола.

— Ще говоря. В четвъртък следобед аз предадох твоите картини на Вернер Шьонберг. Човекът честно и почтено ми брой парите. В петък аз пристигнах пръв при Даракчиев и му дадох сумата до последното левче. Сега внимавай. Без да ги брой, той постави пачките в едно чекмедже на бюфета в хола. Постави ги там, превъртя ключето и го прибра в джоба си. Това бяха много пари, Беба, ужасно много пари. И аз...

— Режи накъсо — прекъсна го тя. — Бяха много пари и ти реши мирно, тихо и — най-главното — незабележимо да ги туриш в джоба си, нали?

— Така е. Пред тебе няма защо да крия. Съблазних се. През цялото време видът на тези захвърлени в чекмеджето пачки не излизаше от ума ми. И когато видях, че Даракчиев заобиколи вилата, за

да отиде към беседката, аз се шмугнах след него в хола. На масичката имаше седем чаши, пълни с коняк. Но аз не ги докоснах, честен кръст.

Сега беше неин ред да му подхвърли:

— Сигурен ли си?

— Напълно сигурен. Онзи, който е сложил отровата в чашата на господин Даракчиев, е свършил работата или преди, или след моето отиване в хола. Но май преди.

— Защо мислиш така?

— Ще ти кажа, не бързай! И така, аз влязох в хола, заобиколих масичката с коняците и се залепих право на чекмеджето. — Жилков извади от джоба си ножче и ѝ го показва. Беше от онези ножчета, които имат всевъзможни приспособления. Жилков ѝ посочи едно от тях. — Когато бях стругар, това си го направих сам. Направих го по модела, който ми даде един приятел. Шперц, отваря всякакви ключалки. Искаш ли да ти покажа?

— Няма нужда — каза тя. — Вярвам ти.

— Но тази ключалка не се поддаде. Не я знам каква е, но сигурно не е обикновена, щом господин Даракчиев ѝ поверява толкова пари... аз честно се потрудох една-две минути, но не успях. И побързах да се измъкна.

— Продължавай — кимна Беба. Нищо в нея не подсказваше да изпитва някакво възмущение от факта, че Жилков се е готвел да ограби приятеля си, на когото в края на краищата дължеше невероятното си забогатяване. Тя наистина не изпитваше подобно чувство.

— Няма да продължа, а ще се върна малко назад. Имаше една подробност, за която аз си спомних доста време след като Даракчиев предаде богу дух.

— И каква е тази толкова забележителна подробност?

— Няма защо да ти казвам, че когато влизах в хола, аз се движех по-безшумно и от котка. Знаеш: ако господин Даракчиев ме пипнеше, че бъркам в чекмеджето — сбогом работа, сбогом тлъст доход. Вмъкнах се в хола и се притаих. И тогава, Беба, аз много ясно чух стъпки по стълбите към горния етаж. Понечих да побягна. После събрах кураж и изчаках да разбера накъде отиват стъпките — нагоре или надолу. И се поуспокоих: стъпките отиваха нагоре. Прекосих хола и леко откряхнах вратата във входното антре. Тогава чух още по-ясно. Това бяха твои стъпки, Беба. Ти, именно ти си била преди мене в хола,

свършила си каквото си имала да свършваш и си отиваше. Боса! Стъпалата само поскърцваха. А кой може да се изкачва бос? — Той избърса челото си. — Само Беба Даргова! Това е цялата работа. Искях с тебе да сме наясно. Притиснат ли ме до стената, аз ще кажа всичко. Ще си призная за неуспялата кражба, но ще кажа и за твоето слизание до хола. Не искам да ми нахлузят и едно убийство...

— А как ще го докажеш?

— Няма да се мъча да го доказвам. Не забравяй, че ония изследваха следите по стълбата. Аз само ще бъда свидетелят, който ще го потвърди.

Тя не му зададе нов въпрос. Много, много дълго време обмисля думите му, после стана, без видимо вълнение, разбърка нова порция коктейл и пак напълни чашите. Но този път не седна в креслото, а на канапето до Жилков; седна така, че уж неволно остави полите на халата ѝ да се свлекат надолу и да открият коляното и част от бедрото ѝ. Почувствува погледа на Дамян Жилков върху разголението си крак и усети как тялото на мъжа се вдървява.

Беба подаде едната чаша на Жилков, а сама вдигна другата.

— Да пием — каза тя. — Да пием за нашето приятелство.

Той с мъка изля питието в скованото си гърло. А в същото време Беба го гледаше с премрежени, обещаващи очи.

— Откровеност за откровеност — каза тя после. Гласът ѝ звучеше по-скоро делово, отколкото нежно. — Не съм извършила убийството и затова няма причини да се плаша. Но твоите показания ще ми създадат сериозни неприятности, няма защо да крия и извъртам. И аз ти предлагам да забравиш какво си чул тогава, докато си бил в хола. Ще съумея да те възнаградя за мълчанието, обещавам ти.

Той стоеше неподвижно и я гледаше с широко отворени, изцъклени очи. Беше хубава жена, дявол да я вземе, хубава и съблазнителна! И сигурно не говореше празни приказки, когато споменаваше за възнаграждението... Пък и защо да не се съгласи — той, който все още дълбоко в себе си не се отказваше от мисълта да заеме един ден мястото на Даракчиев в консорциума, не беше ли редно да го наследи и като любовник на тази жена? Какво му пречеше? Та нали самият Даракчиев му я беше натикал в ръцете?

Ограниченият ум на Жилков работеше трескаво. Тялото му го подтикваше да приеме, но изведнъж си даде сметка каква беше цената,

която Беба искаше. Стресна се — тази цена го уплаши. Не, не можеше да приеме. Защото Беба щеше може би да бъде единственият коз на Жилков за спасението му.

Мисълта му се втурна в друга посока. Защо да не приеме, а ако „ножът опре до кокала“, пак да пожертвува Беба в името на собственото си спасение? Изкушен от тази възможност, той я премисли внимателно. Премисли я и се отказа от нея. Дълбоко в себе си се страхуваше от Беба. Жена като нея е способна на всичко. И когато реши да отмъщава, отмъщението ѝ може да бъде страшно.

Той опря ръка на канапето и полека се изправи. Сам не позна гласа си, когато изрече глухо:

— Не, Беба. Не мога да ти обещая. Страх ме е...

Не довърши и почти изтича към изхода.

Беба не го изпрати.

Борис Паликаров зави зад ъгъла, направи още няколко крачки, после рязко се втурна във входа на близката сграда. За минута забрави знатното си потекло и любимата си игра с благородничество и започна да се държи като обикновен апаш: прикриваше се във входа и надничаше навън. Да, не се беше излъгал — човекът, който изскочи от кооперацията, в която живееха Даргови, наистина беше Дамян Жилков.

Цялото поведение на Жилков издаваше необикновена възбуда. Той не излезе, а изхвъркна от кооперацията. Лицето му бе необикновено изпънато, ръката му нервно подръпваше вечно стърчащия перчем на темето му. Пред вратата се поколеба за момент, след това почти изтича надолу по улицата.

Какво е могло да се случи? Защо Дамян Жилков е бил на посещение у Даргови? С каква цел? Какво е тайното отношение между Жилков и Беба?

Борис Паликаров съжаляваше, че не може да си отговори на тези въпроси. Защото животът го беше научил, че владееенето на чужди тайни дава известно господство над хората, на които тези тайни принадлежат.

Той се повъртя малко, заобиколи два пъти квартала (не искаше да отиде при Беба непосредствено след Жилков), отново си повтори на ум плана за разговора. Едва тогава изкачи стълбите и решително натисна звънеца. След малко шпионката се отвори, някой го огледа през нея (това беше необичайно за дома на Даргови), после вратата се откряна и пред него застана Беба. „Преживява тежко — помисли Паликаров, след като я обхвана с един поглед. — Тъмни кръгове около очите, помътнял поглед... Да, преживява тежко. Но какво? Смъртта на Джордж? Разправиите с милицията? Някакви скандали с Коста? Какво е могло да се случи, че тази силна жена да загуби равновесието си?“ Той каза сухо:

— Е какво, няма ли да ме поканиш?

Наистина те бяха престояли вече минута един срещу друг, без някой от двамата да предприеме нещо. Стояха и се гледаха като

съучастници, всеки един от които има основание да се страхува от другия.

— Да, заповядай — отговори Беба и отвори по-широко вратата пред него. — Нещо съм разсеяна, знаеш. Нерви...

Те влязоха и се настаниха в луксозно мебелирания хол. На масичката още стояха две чаши и на дъното им по няколко капки питие. Борис Паликаров взе едната и я помириса.

— Ох, коктейл „Мартини“ — рече той. Внезапно му се прииска да се покаже наблюдателен и прозорлив. — Две чаши на масата и аромат от сладникавите цигари на Дамян. Като за четири и половина следобед не е лошо.

Беба разбра, че той я провокира да говори, но не се поколеба да каже истината:

— Да, Дамян беше преди малко тука.

— Да ухажва госпожата? Или с някаква друга цел?

Вярна на природата си, тя премина в настъпление:

— Дойде да ми каже онова, което ти, уж стар приятел, предпочете да замълчиш.

— Както виждаш, при тебе съм. Дойдох точно за това.

— Да, когато вече цяла София знае новините ти. — Тя смени тона. — Ще пийнеш ли нещо?

Паликаров се поколеба. Отначало си каза, че днес би трябвало да не пие, да запази мозъка си бистър. Но после се отметна — усети нужда от онази бодрост, която дава алкохолът.

— Не се отказвам от две-три глътки. Но нещо специално.

— Да ти разбъркам един коктейл?

— Не. Предпочитам малко уиски. С лед, ако имаш в хладилника.

— „Джони Уокър“ ще те задоволи ли?

— Още по-специално, мила. Искам такова нещо, което пазиш за съвсем важни случаи.

Тя стана и с ленива походка донесе чаши, лед и бутилка уиски. Паликаров огледа етикета и видимо остана доволен:

— Канадско, браво! „Фор роузес“, откъде го намерихте? Аха, досещам се...

Беба наля порядъчни дози, добави лед и двамата пиха. Тя допълни чашите.

— Надявам се, че не си дошъл да си говорим за уиски...

— Не, мила. Дойдох за нещо къде-къде по-важно. Дамян е бил при тебе. Какво ти разказа той?

Тя му предаде само първата част от разговора си с Жилков.

— Общо взето те е осведомил точно — кимна накрая Паликаров. — Този подполковник Геренски ще ни създаде ядове, помни ми думата. Днес поразпитах за него. Стара и хитра лисица — така го описват хората. Залавял се само с най-завързаните случаи. И почти винаги ги разнищвал.

— Ако открие истината, аз няма от какво да се страхувам — рече тя.

Той я изглежда внимателно. Отговорът беше достоен за нея — самонадеян, хладнокръвен, звучащ почти искрено. За момент Паликаров завидя на жената. Той би желал да притежава същите железни нерви.

— Искам да те предупредя — каза той. — Пред Геренски се е разприказвала не само Мими. Лъони последвала примера ѝ.

— Е?

— Казала му една малка подробност, която всички ние благоразумно бяхме премълчали. За твоите викове, Беба. Спомняш ли си, докато бяхте горе в спалнята, ти по едно време се разкрещя на Джордж, че искаш да го убиеш. Не, ти викаше: „Ще те убия!“ Заплашваше, че ще го убиеш и четвърт час по-късно той наистина биде убит.

— И тази гъска го е казала?

— Казала го. И даже предала твоите думи в пряка реч.

Преди да продължи разговора, Беба изпразни чашата си, после си сипа нова порция уиски.

— Аз наистина не се страхувам, Боби — каза тя най-сетне. — Неприятно ми е, че тази идиотка ме е замесила в такава каша, но не се страхувам. Казваш, че този Геренски е стара лисица. Е добре, постави се на негово място. Какво ще си помисли той? Един човек, който заплашва друг публично с убийство, очевидно е докаран до афект. Такъв човек, ако наистина е способен да извърши убийство, ще го извърши явно, без да мисли: ще намушка с нож или ще извади пистолет и ще стреля. Разбираш ли? Джордж беше убит от хладен и методичен ум, преценил всеки жест и всяка секунда. Онзи, който е докаран до афект, не е способен да действа така.

— Продължавай — подкани я той. — Разсъжденията ти са много интересни. Почти като криминален роман.

— Нататък няма да ти бъде толкова интересно, Боби. Нито пък ще се забавляваш, както при четене на роман. Нека продължим разсъжденията на този Геренски. Какво ще си каже той? Убийството е извършено хитро и добре обмислено. За кого от присъстващите във вилата има данни да е обмислял смъртта на Даракчиев? Само за един. Един, който дори е стигнал дотам, че е убеждавал Жилков...

— Стига! — прекъсна я Паликаров. — Аз наистина казах нещо подобно на Дамян, но му го казах ей така, в момента, понеже бях ядосан на Джордж. Не съм го мислил предварително.

— Но затова знаеш само ти, нали? А Дамян и Мими може би ще кажат друго нещо. И така, един от гостите сам е признал, че обмисля насилствената смърт на Даракчиев. Прави предложение в този смисъл, но простакът Жилков, без да отказва, не приема, не се съгласява. После? После същият този човек, за когото единствено от присъстващите трябвало да се предполага, че е могъл предварително да носи отровата, остава за цяла минута насаме с прословутата чаша на убийтия. И последиците са налице.

Сега беше ред на Борис Паликаров да пресуши чашата си. Ръката му потреперваше.

— Ще те оборя със собствените ти думи, Беба. Убийството, казваш, е извършено хитро. Но какъв хитър убиец ще е този, който ще остави всички да го видят при фаталната чаша? Не, Беба, това така не става. Хитрият убиец преди всичко се погрижва за собствената си сигурност. И се постаравал да си създаде такова алиби, което да го постави вън от всяко съмнение.

— Говориш за полухитрия, но не и за истински хитрия убиец. Веднъж четох една книга, в която главният герой — дали не беше фамозният Еркюл Поаро — казваше: „Съмнявам се във всеки, който има сигурно алиби. Защото невинният няма нужда от алиби.“ Може да не цитирам дословно, но поне мисълта беше такава. Защо не допуснеш, че този Геренски ще разсъждава по същия начин?

Те мълчаха дълго. До тях долитаха далечните шумове на улицата, бръмчене на автомобилни мотори и весели крясъци на деца. Но и двамата не ги чуваха — размътените им от алкохола мозъци бяха съсредоточени върху друго.

— За какво мислиш? — попита той най-сетне. — Как по-добре да ме натопиш, това ли?

— Не, мислех за друго. Всички вие имахте основание да мразите Джордж. И ти, и Дамян, та дори и Коста. И как да не го мразехте? Работехте, стараехте се, а от всяка сделка той обираше лъвския пай. Петдесет на сто от чистия доход, дори когато не си е мръднал пръста да помогне нещо, нали така беше?

— Какво ме питаш? Сякаш ти не работеше при същите условия.

— А не бяхте прави да го мразите, Боби. Защото той създаде консорциума и го управляваше безупречно. И за още нещо. Защото той имаше ум колкото всички ние взети заедно.

— Можеш да напишеш това като епитафия на надгробната му плоча — злобно подхвърли Паликаров, но видя, че стрелата му изобщо не достигна до нея. — Но дори и да е вярно. Какво от това?

— Питаше ме за какво мислех. Ще ти отговоря. Мъчех се да си представя какво би мислил Джордж, ако беше жив и беше на мястото на някой от нас.

— И какво си представи?

— На първо място, че той не би се задоволил да стои безучастно и да чака съдбата да го удари по главата. Защото ние приличаме на овце, които чакат реда си в кланицата, Боби. Джордж не би се задоволил с тази роля. Той би действувал! Би се борил като лъв!

— Любопитно. Продължавай нататък.

— Всички вие сега се държите като глупаци, каквито сте всъщност. Като глупаци и баби! Мисля, че ако Джордж беше жив, той би се погрижил за сигурността — своята и на всички нас.

— И как си я представяш тази грижа?

— Ако знаех само... Но сигурна съм, че истинският мъж щеше да насочи вниманието към Средков, да уличи него в убийството.

— И защо точно към Средков? — Борис Паликаров слушаше внимателно. В разсъжденията на Беба имаше много здрав смисъл.

— Защото спрямо консорциума той е външен човек, Боби. Нека не си правим илюзии. Онзи от нас, който е извършил убийството, ще омаже куршума. Но останалите — ако ония надушат консорциума, което никак не е изключено както я караме — дълго ще полираме мебели из затворите. Средков не знае нищо. Няма значение дали той е

сложил отровата в седмата чаша или не. Важното е, че само той може да си отиде, без да навреди на останалите.

Отново прекараха няколко минути в мълчание. После неочаквано Паликаров стана да си ходи.

— Какво така изведнъж?

— Отивам си — каза той. — Не искам да се срещна с Коста.

— Бъди спокоен. Каза ми, че щял да се забави. Пък и той никога не излиза, преди да е свършило работното време. Нали го знаеш какъв е.

Всъщност Борис Паликаров искаше да остана сам, за да обмисли внимателно думите на Беба.

Тя го изпрати до вратата, върна се, изпи още две глътки уиски и се загледа с тъпи, невиждащи очи в празната си чаша. После неочаквано се разрида неудържимо.

Когато след работа се върна в къщи, Коста Даргов завари жена си напълно пияна. Още от обед тя бе започнала да се налива с алкохол и това ѝ личеше. Личеше в раздърпаните дрехи, в изострените черти на лицето, в размътения поглед, а също и по смесената миризма на джин и коняк, която се носеше из стаята. Когато мъжът ѝ влезе при нея, тя тъкмо доизсмукваше последните капки питие от чашата си.

— Добре си се подредила! — изсумтя той, но в тези думи нямаше упрек, а само проста констатация.

Тя остави чашата си на масата и простена:

— Страх ме е.

— Знаем ги тия: пиене от радост, пиене от скръб... Сега въведе нов асортимент — страха. Важното е с всичко да има пиене.

— Страх ме е! — повтори тя, по-скоро на себе си.

Коста Даргов съблече самото си, остави го на облегалото на един стол, изчука с пръст някакви прашинки от ревера и едва тогава седна срещу жена си.

— От какво те е страх?

— От милицията, ето от какво ме е страх — натърти Беба.

— Ха, милицията! — каза Даргов и в гласа му, наред с иронията, се долови неподправено спокойствие, може би дори смелост.

Тя го изглежда удивено. Проявата на мъжество и пренебрежение към опасността у мъжа ѝ беше нещо съвсем ново за нея.

— Ти... ти си смел — изфъфли с подутия си език Беба и той почувствува, че тя говори без ирония, искрено. В брачния им живот Беба не беше загубила много време, за да го ласкае. Това го накара да се разчувствува, да изпадне в умиление към самия себе си.

— Не ми пука от тях. Аз мога да докажа, че не съм извършил убийството. А това е много повече, отколкото ако не съм го извършил.

Беба продължаваше да го гледа смаяно.

— Какво... какво искаш да кажеш?

— Нищо. Разсъждавам на глас. Аз зная методите им. Не е важно кой е извършил престъплението, а за кого може да се докаже. Аз съм

си оплел кошницата. За мене ще докажат нещо кога цъфнат налъмите.

Те се умълчаха. Коста Даргов искаше да чуе още някаква възхвала от нейната уста, но не знаеше как да я предизвика. И ядосан от тази безпомощност, той притегли бутилката към себе си и отпи няколко глътки направо от гърлото.

— А мене ме е страх — отново каза Беба.

— От какво те е страх? Ти ли... — Той понечи да я попита дали тя е извършила убийството, но се отказа: отношенията, установени от години помежду им, бяха такива, че тя никога не би му се доверила. Затова се задоволи да каже:

— Защо? Има ли нещо, което да те заплашва?

Тя се поколеба няколко секунди, после прошепна:

— Има. В онзи нещастен петък... Разбираш ли? Аз влизах в хола, след като чашите с коняк бяха насипани. И ако милицията се докопа до това, за мене няма отърване.

Нейното признание отново го разнежи. Всъщност дълбоко в себе си Коста Даргов никога не бе престанал да обича тази жена. И когато се забърка в цялата история, то беше пак за нея.

Той стана, заобиколи масичката и прекара пръсти през златните ѝ къдрици. За пръв път от години насам тя не отблъсна ръката му.

— Разкажи ми — рече той ласкаво. — Разкажи ми всичко.

— Беше ужасно. — Премрежила очи, Беба говореше унесено, сякаш не се намираше тук, в стаята, а във вилата на Даракчиеви. — Той ме извика в спалнята. Имаше да урежда една сметка с мене и ми я изплати. Педантично, до последната стотинка, както го познаваш. После... после ми даде пътя... Грубо и жестоко, пак както го познаваш. Даде ми пътя и ми заповяда да продължа да му събирам картини.

Скритото признание мина някак незабелязано между тях. Двамата Даргови имаха собствено отношение към тези проблеми. Той само попита:

— А ти?

— Извиках му, че ще го убия. И наистина имах желание да го убия. Знаех, че решението му е безвъзвратно, че никакви сълзи няма да го разколебаят и исках да отмъстя за себе си. Чух го, че слиза долу. После някой позвъни на външната врата.

— Да — кимна Даргов. — Беше раздавачът. Аз го видях.

— И аз го видях. Видях и Джордж, който отиваше към вратата. И точно тогава се сетих, че в едно чекмедже на барчето в хола Джордж държи оръжие. Пистолет. Показвал ми го е. Полудяла от мъка, аз изтичах надолу и се хвърлих към чекмеджето. Искях да грабна пистолета и да го изпразня в него. Но чекмеджето беше заключено. Опитах се да го насиля, но не успях. После долових, че нечийи стъпки приближават и изтичах пак към горния етаж.

— Кой ли е бил?

— Дамян. И той знае, че аз съм влизала в хола. Оставила съм и отпечатащи върху чекмеджето. А една от онези млади гъски е казала на милицията, дето заплаших Джордж с убийство. С това въжето горе-долу е сложено на врата ми.

— Ти какво каза на милицията?

— Остави какво съм казала. — Тя отблъсна ръката му отегчено. — Казала съм каквото съм казала. Ако имаше малко ум, щеше да знаеш, че онези от милицията не са патки да пасат трева и не се ловят на всяка дума, която им подхвърлиш.

Коста Даргов се върна на мястото си и дребното му тяло потъна в креслото, сякаш се стопи. Не бързаше да проговори. Беше изпълнен от много мисли и много чувства, в които не успяваше да въведе ред. Мислеше за положението на Беба, за Дамян Жилков, който владееше тайната ѝ. А в гърдите му се сблъскаха две чувства: умиление към Беба и раздразнение, че така брутално го беше отблъснала. После изведнъж мисълта му се втурна в миналото.

— По-добре да не бяхме се полакомявали — каза той тихо, сякаш говореше на себе си. — По-рано няхаме кола, няхаме пари, но няхаме и тревоги. Живеехме в спокойствие, което е много по-скъпо... И бяхме семейство, истинско семейство. Помниш ли...

Доця му се да ѝ разкаже един спомен от първата година на брака им, който му беше особено мил. Но тя го прекъсна: не толкова с думите, колкото с истеричния припадък, който се криеше зад тях.

— Млъкни, охлюв такъв! Да, охлюв си ти, а не мъж! Охлюв, охлюв, охлюв... „Живеехме в спокойствие“, „истинско семейство“... Баба! Баба си и винаги си бил баба. Затова ти слагах рога с Даракчиев — защото беше мъж. Пък и не само с него. И с Боби Паликаров, и с Томов, и с Козаров... С всички ти слагах рога. Защото си баба и охлюв! А къде си виждал охлюв без рога? Носеше си ги ти още тогава,

в онова време, което възпяваш. „Живеехме в спокойствие...“ Глупак! Живееше си в спокойствие, не усещаше рогата на челото си и ходеше с продънени гащи! — Внезапно от очите ѝ рухнаха сълзи, сълзи на гняв и отвращение. — Ако беше жив Джордж, той нямаше да хленчи по миналото, а щеше да се бори срещу настоящето. Защото не беше баба като тебе!

Замаян от този ураган, Коста Даргов сякаш беше онемял и напълно се изгуби в креслото. Когато най-сетне се посъвзе, той изсъска отровно:

— Кучка! Кучка и мръсница, ето пък ти какво си. — Той се изправи и с олюляване тръгна към вратата. — Искан да ти помогна, да те спася. Хубаво стана, че ме опомни навреме. Сега хленчи за твоя Джордж, мръснице. Хленчи, белки с хленчене го върнеш от гроба. И не забравяй, че си в ръцете ми. Ето, в тези ръце! Само да ми скимне и ще те смажа като дървеница.

Докато Даргов измина разстоянието до вратата, Беба успя да премисли много неща, да вземе решение, дори да поизтрезнее.

— Чакай, Коста, не излизай!

Даргов се извърна и застана, без да пуска бравата на вратата. Беба стана, отиде до него, хвана го за ръката и го помъкна. Той се остави да го доведе до най-близкото кресло и седна до него.

— Какво искаш от мене?

— Искан да престанеш най-сетне да бъдеш баба и охлюв. Няма какво да се сърдим един на друг. Казах някои излишни приказки в яда си. А как да не ме е яд. И аз не ти се сърдя. Кучка съм, добре де, какво от това.

— Кажу какво искаш — повтори троснато Даргов, но нещо се бе променило в тона му.

— Средков притежава цианкалий.

— Отгдe знаеш? — оживи се Даргов. — Кой ти каза?

— Джордж. Той го проучи, преди да го вкара в капана. За да го навре по-сигурно. Някакъв арабин се опитал да контрабандира един буркан. Средков го хванал. В протокола било вписано 395 грама, а арабинът твърдял, че били петстотин. Губят му се стотина грама. Работата тогава се замазала, но сега... Ясно ли ти е?

— Ясно. Какво има тук да не ми е ясно — каза Даргов и като се замисли, попита. — Но защо ми го казваш ти на мене, не ми е ясно.

— За да бъдеш веднъж и ти мъж — отвърна му Беба и след миг
добави. — За да почнеш и ти най-сетне да се държиш като мъж...

Коста Даргов не позвъни от дома си. Не се възползува и от телефонната будка на ъгъла, която се виждаше от спалнята им. Той извървя няколкостотин крачки с приготвена в ръка монета от две стотинки. Разговорът му продължи не повече от минута. След това се отправи до най-близката трамвайна спирка. Той, който притежаваше спестовни книжки едва ли не във всички райони на ДСК, се поскъпи да спре някое от минаващите таксито и предпочете бавната и дълга обиколка с два трамвая.

Зина Даракчиева беше сама. Тя веднага го въведе вътре. Изключителният лукс на обстановката в апартамента не направи впечатление на Даргов — това далеч не беше първото му посещение в този дом.

— Не, благодаря, няма да пия нищо — той се почувствува задължен да поясни: — Дошъл съм по работа, а имам за желязно правило никога да не пия, когато работя.

Тя изпита желание да каже, че това „желязно правило“ напълно подхожда на госта, но предпочете да не внася заядлива нотка в предстоящия разговор. После ѝ хрумна да каже, че „правилата, както и законите са създадени, за да бъдат нарушавани“, но си даде сметка, че Даргов надали ще оцени подобна шега. Затова замълча. Едно от онези мълчания, които само подканят партньора да започне по-скоро. И Даргов наистина започна:

— Нашата малка компания е нещо доста пораздрусана. — Той захихика, сякаш беше казал някаква особена духовитост. Зина премести стола си малко по-назад — когато се смееше, от устата на Даргов хвърчеше облак от пръски. — Да не повярва човек, че милицията ще хаби толкова сили да търси убиеца на човек като Георги. Ако бяха разумни, трябваше даже да обявят публична награда за онзи, който е свършил работата.

— Предпочитам да не коментираш този въпрос — каза тя сухо. — Каквото и да е било, Георги беше мой съпруг.

Той я изгледа продължително. В малките му миши очички грееше толкова насмешка, че Зина се смути. И първа отмести поглед.

— Хайде, хайде — облакът слюнки отново излетя из устата му, — не играй на „страдуща“ вдовица. Знаеш, не ти отива. Пък и няма нужда да разиграваме номера помежду си. — Той очакваше, че Зина ще го прекъсне, но това не се случи и затова продължи: — Онези от милицията разпитваха ли те? Напоследък, искам да кажа.

— Вчера следобед. Един нов. Май че е някакъв *grosse legume*, „голяма клечка“, както казват французите, но не разбрах какъв е точно. Спокоен, бих казала даже муден човек, но сигурна съм, че някой от петъчната ни компания ще запомни кога е имал работа с Александър Геренски.

— Александър Геренски — бавно повтори Даргов с такъв вид, сякаш отваряше някаква папка в мозъка си и там записваше това име. — Та смяташ, че нашите петъчни веселяци ще си имат ядове с него, а?

— Сигурна съм. В края на краищата — имай го пред вид и ти, Коста. Доколкото зная, и ти си под подозрение.

Ако знаеше какво ще последва, Зина може би никога не би казала тези думи. Коста Даргов се смя пресилено дълго и шумно. Тя изчака този бурен пристъп на смях да премине и запита:

— Защо ти е толкова весело?

— Защото в действителност думите ти не се отнасят до мене. Само до мене не се отнасят, разбираш ли?

— Но в петък вечерта ти си имал неблагоприятното да се навърташ около вилата. И онези от милицията го знаят.

— Разбира се, че го знаят. Аз им го казах.

— Но при това положение съмнението много лесно може да падне и върху тебе. Защо да не предположат, че в даден момент си влязъл във вилата и си сложил отровата в чашата на Георги?

— Нека да го докажат — каза той, докато продължаваше да я гледа насмешливо. И повтори: — Нека да го докажат! Слушай, Зина, работата е много проста. Всеки от нас, подследствените, както казват другарчетата от милицията, в показанията си скри поне едно нещо. Аз не правя изключение. Да, да, правилно ме разбра — аз също скрих едно нещо. И това „нещо“ е, че аз зная абсолютно точно кой уби с една и съща чаша отрова едновременно твоя съпруг и любовника на моята съпруга.

— Ти знаеш? — Гласът ѝ представляваше смес от любопитство, недоверие и изненада. — Извинявай, Коста, но позволи ми да се съмнявам.

— Няма нужда от високопарни извинения, Зина. И двамата знаем, че за нищожество като Коста Даргов напълно важи поговорката: „Ти го плюеш, той смята, че вали росица небесна.“ Да, аз зная кой уби, Георги Даракчиев. Говоря ти истината, не ме гледай така стреснато.

— Искаш да изкараш, че си по-голям Шерлок Холмс и от Геренски...

— Не съм никакъв Шерлок Холмс. Чисто и просто видях! Спомни си, Зина, аз бях разбрал, че в петък онези ще се събират, че Беба ще бъде там, докато аз самият не съм поканен. Не е много сложно да си представи човек какво ще става на такава интимна вечер, когато съпругът на една от жените благоразумно бива отстранен предварително. И все пак аз исках да се уверя с очите си. Даргов, безупречният служител Коста Даргов, този следобед избяга от работа и прекара много часове да слухти и надзърта по кюшетата на Драгалевци. И той видя много работи! Защото умее да гледа и защото беше там още от преди идването на Даракчиев, до отпътуването на линейката с „тленните останки“, както се пишеше едно време по вестниците.

— Да предположим, че наистина знаеш. Тогава защо не го каза на милицията?

Този път той се засмя само с очите си. И от този едновременно победоносен и подигравателен смях те заприличаха на две тесни цепнатини върху лицето му.

— Имам много причини, но ще ти кажа само две. Първо, аз се радвам за смъртта на Георги, Зина. Не ме гледай така, аз наистина се радвам. Никога не съм се примирявал с рогата си, а напоследък те истински ми дотежах. Спомни си какво ти казвах при последния ни разговор. Да, онзи, който постави отровата в чашата на Георги Даракчиев, извърши едно благодееие на Коста Даргов. Това е първата причина. Ето и втората. Фактът, че аз единствен — ако не се брой убиецът — зная истината около смъртта на Даракчиев, дава в ръцете ми огромна сила, Зина. И аз бих бил последен глупак, ако хвърля тази сила на вятъра.

— Не те разбирам.

— А то е толкова просто. Георги Даракчиев остави огромно наследство. Бъди спокойна, не говоря за тези вехтории — високомерно рече Даргов, като придружи думите си с жест, който обхвана цялата обстановка. — Говоря не за полога, а за самата златна кокошка. Говоря за консорциума, Зина. Той е фабрика за пари. И забележи — в тази фабрика имаше известни рискове, но най-малки бяха тези рискове за Георги, който пък срещу това обираше каймака на всяка сделка. Тази е златната кокошка, с незначителните рискове като подobaваща гарнитура, която аз искам за себе си. И ще я имам, помни ми думата.

— Нямам нищо против — каза тя спокойно. — Само не виждам какво общо имам аз с тези твои златни проекти.

— Имаш, и то много. Ти ще ми помогнеш да ги осъществя, като срещу тази помощ аз ще ти давам подobaващ процент от чистата печалба. Нали и ти, Зина, обичаш златните яйца. Ще бъдеш даже в по-благоприятно положение и от мене. За мене все пак ще съществуват известни рискове, докато ти ще получаващ само твоите дивиденди и ще се радваш на живота.

Даракчиева приготи уста да каже нещо — от острите бръчки около устата ѝ можеше да се предположи, че това „нещо“ надали щеше да бъде особено любезно — но не успя да продума. Прекъсна я звънецът на входа. Зина излезе и Коста Даргов я чу да говори по домофона. Когато се върна в стаята, на лицето ѝ бе отпечатано странно изражение.

— Александър Геренски — произнесе тя отчетливо. — След минута ще бъде тук!

Цялата самонадеяност в един миг изчезна от физиономията на Даргов и той пак се превърна в незначителния писарушка. Там, където до преди малко беше изписана самонадеяността, сега личеше само страх. Той се изправи нервно:

— Аз ще си ходя. Докато онзи се качва с асансьора, аз ще сляза по стълбите!

— Стой тук, глупако! — сръза го жената, отново поела конците в ръцете си. — Мислиш ли, че човек като Геренски ще се остави да го измамиш с такава плоска хитрост? Стой тук и се съвземи! В момента приличаш на истинска дрипа.

Той мълчаливо се подчини на заповедта ѝ.

Зина излезе и отвори вратата.

Любомир Смилов почука и веднага влезе. В първия момент му се стори, че кабинетът е празен. Лек шум в ъгъла издаде присъствието на подполковника — последните петнадесетина минути той се бе разхождал из стаята и Смилов го завари зад вратата. Тези „разходки“ отдавна не му правеха впечатление — всички в управлението знаеха, че Геренски обича да размишлява в движение, понякога близките му помощници казваха: „Това дело е мъчно, подполковникът ще покрие голям километраж...“ А сам Геренски наричаше себе си перипатетик, защото по подобие на Аристотел обичал да размишлява, разхождайки се.

След като видя помощника си, подполковникът спря и го загледа очаквателно — Смилов държеше дясната си ръка зад гърба.

— Е, какво криеш там? Да не е изскочил отнякъде заекът?

— Този път — само анонимка!

С жест на фокусник Смилов показва един плик и го размаха тържествено.

— Как ще заповядате: веднага ли да го хвърля в коша или първо да ви го прочета. Пък, ако решите... донесъл съм и инструмента. — Той измъкна от джоба на самото си едни големи пинцети.

Още в самото начало на съвместната им служба, когато Смилов донесе за първи път анонимно писмо, без да го предупреди какво му дава в ръцете, Геренски, като достигна до края и видя подписа „Гражданин“, хвърли като опарен листа и промърмори: „Не гражданин, а мръсник.“ След това изглежда втренчено своя нов по това време помощник, сякаш искаше да прочете в очите му способен ли е и той да напише анонимен донос, и едва като се убеди (така поне се стори тогава на Смилов), че е пряк и честен младеж, каза:

— Органически не мога да понасям клеветници, доносници и анонимни писачи. И не искам да се докосвам до гнусните им съчинения. Затова ти давам право да хвърляш анонимните пасквили в коша. Но, уви, такъв е характерът на нашата работа, че често пъти именно подлецът и страхливецът може да знае нещо важно и да иска

да ни го съобщи по някакви си негови мижитурски съображения анонимно. А ние не можем да си позволим в името на *голямото* да пренебрегваме и такива сведения. Затова, когато прецениш, че донесението заслужава внимание, докладвай го, но не ми давай листа в ръка — не желая да се докосвам до вещ, която е пипал с потните си от страх ръце анонимният писач. Ако ли пък се наложи сам да го разлиствам, то само с пинцети. Запомни това!

По-късно при подобен случай Смилов бе попитал началника си какво го е настроило тъй враждебно към авторите на анонимни писма, защо не може да търпи „тази категория, макар и не най-доблестни, но все пак полезни понякога граждани“, дали сам не е препатил от съчиненията на някой техен събрат. От въпроса му Геренски явно се засегна не на шега и отвърна рязко: „Ти какво, да не мислиш, че е нужно непременно сам да съм пострадал, за да мога да оценя подлостта?“

Сега, без да каже нито дума, Геренски седна на бюрото си и посочи на Смилов да остави писмото. Взе пинцетите и извади малко листче от плика. На него с разкривени букви беше написано със зелена химикалка:

„Богдана Даргова притежава цианкали. Уткрадна го, като работеше в склада на Аптечното управление през 1965 година. Никой не знае. Крие го в колата им, в една от вратите.“

Геренски разгледа внимателно листчето и плика от двете страни, като ги хващаше все с пинцетите, после вдигна глава и запита:

— Отпечатъци?

— Няма.

— Значи човеко не е толкова проз, колкото се прави!

— Така излиза.

— И какво друго имаш да ми кажеш?

— Нищо — отвърна Смилов.

— Как така нищо — учуди се искрено Геренски. — Какъв Шерлок Холмс си ми ти, като не можеш нищо да видиш в това произведение.

— Ако е за шерлокхолмски изводи — мога: Бележката е писана с лява ръка от човек, който иначе не пише нормално с лявата си ръка. Сефте му е, така да се каже. Както благоволихте да забележите, съвсем не е прост — изреченията са правилно построени, употребява „притежава“, а не „има“, въобще не особено умен интелигент, който иска да мине за малокултурен и прави недотам убедителни правописни грешки. Пък и това „Никой не знае“ не блести с логиката си — ето, той например знае. Прави отраднo впечатление обстоятелството, че нито по плика, нито по самия лист са оставени каквито и да било пръстови отпечата̀ци.

— А какво ще кажеш за автора?

— Какво... някой ваш другар...

— Ей, Любак!...

— Ами сам така пише: „До другаря Геренски“ — ухили се дръзко Смилов. — Значи някой от компанията, някой, който се прави на Жилков. От тази пречудесна компания само този интелектуален колос би писал така неграмотно. Сякаш иска да натопа Даргова. Случаят, както казват нашите литературни критици, е типичен за социалната им среда.

— Какви проверки си направил вече?

— Само в аптечното управление. Даргова наистина е работила известно време в централния склад. Но липси на цианкалий по това време не са били констатирани.

— А колата?

— Без ваше разрешение?

— Хм. Да-а... Засега не избързвай. Нищо чудно и самата Даргова да си го е написала, а?

— Всичко е възможно, другарю подполковник — каза смирено Смилов.

— И все пак е любопитно. Струва ми се, че е време вече и аз да се поразговоря по-отблизо с тези типове. Досега ги знам все чрез тебе, а това, ще се съгласиш, не може да ми е достатъчно — все едно като във вица да си слушал Гяуров в интерпретацията на Гарабед.

— Гран мерси, другарю подполковник.

— Слушай, другарю Смилов, щом вече преминахме изцяло на френски език, наричайте ме „мон лютенан колонел.“

Двамата се разсмяха на старата си закачка.

— Пропуснахте да ме представите на другаря — каза Александър Геренски и сам подаде ръка на Коста Даргов. — Наричам се Геренски.

Човекът пред него изглеждаше напълно объркан и безпомощен. Не само поради дребния си ръст (той беше една глава по-нисък от Геренски). От цялата му фигура се излъчваше нещо дребно, нищожно, сякаш в нея се бе отпечата дългогодишният му навик да превива гръб пред началниците и въобще пред по-силните; а в петдесетгодишния си живот Коста Даргов рядко бе срещал хора, които да не го превъзхождат по сила.

— Говорехме за смъртта на мъжа ми — каза Зина Даракчиева, когато най-сетне тримата насядаха около масичката. — Вярвам, че това не ви учудва — насилствената смърт разтърсва хората по-силно, отколкото нормалната. При това с Коста сме нещо като потърпевши: той беше между близките приятели на покойния ми съпруг.

— Наистина ли бяхте близък приятел на покойника? — попита Геренски.

Коста Даргов отчасти бе възвърнал самообладанието си. И тъй като беше само отчасти, той се опита да компенсира разликата с външно демонстриране на много по-голямо самообладание, отколкото притежаваше изобщо.

— Зависи — рече той и се ухили цинично, като разкри два реда ситни зъби. — Чрез жена си аз му бях горе-долу роднина...

„Пак тази мръсотия, боже мой! — възкликна в себе си Геренски. — Има нещо перверзно в това афиширане на подробности, които би трябвало да карат тези хора да се червят.“

— Но вие двамата сте очевидно приятели и помежду си. По силата на вашата логика, Даргов, това навярно може да се обясни така: връзката на Даракчиев с жена ви породи естествения съюз между вас, мамените съпрузи.

Това беше по-скоро констатация, отколкото въпрос. Но въпреки това Зинаида Даракчиева отговори:

— Почти познахте. Ние знаехме, че сме горе–долу в едно и също положение, но до някакъв съюз никога не се е стигало. Приятелството ни е напълно обикновено, независимо от общата съдба.

Геренски се огледа. Обстановката в хола превъзхождаше по лукс онова, което бе видял във вилата. Беше явно, че вкусът на най-добри архитекти декоратори се бе сдружил с финансовите възможности на Даракчиев, за да бъде създадена тази обстановка.

Краткотрайното мълчание наруши Даракчиева:

— Трябва да ви кажа нещо, другарю Геренски, което положително ще ви заинтригува. В момента, когато дойдохте, Коста тъкмо ми разправяше, че знаел кой е убиецът на мъжа ми. Попитайте го, може би наистина ще ви разкрие тайната...

Реакцията на Даргов беше странна. Той се изчерви, после побледня и накрая така изглежда жената, че Геренски, който имаше слабост към сравненията от техническо естество, си помисли „Хиляда волта!“

— Вярно ли е, Даргов?

— Аз се шегувах — объркано засрича той. — Напълно се шегувах. Че откъде мога да зная кой е убиецът на Георги?

— И все пак, крушката може би е имала опашка, а? Я поровете по-добре из паметта си.

— Няма какво да ровя. Знам, че се пошегувах. — Даргов се оправя от първоначалното си смущение. — Всъщност аз имам известни предположения, но пред Зина ги представих като увереност.

— Добре, ще се задоволим с предположенията. Кой, според вас, е убиецът?

— Атанас Средков.

— Може би... Не е невероятно, но защо именно той?

— Познавам всички, които бяха в петък вечерта във вилата. Не говоря за двете момичета, те не се броят. Но Беба, Паликаров и Жилков познавам отлично. Мога да заложа главата си, че не е нито един от тях.

— Много евтино залагате главата си — промълви Геренски. — Непредпазливо е от ваша страна.

Даргов сякаш не чу забележката му, а продължи все така разпалено:

— Докато този Средков... Не го познавам, но не ми изглежда
твърде стока. Рушветчия! Пък и щом не е никой от другите, значи той
трябва да е.

Като се олюляваше леко, Беба Даргова прекоси апартамента и отвори входната врата. Онзи, който бе нарушил спокойствието ѝ с неколнократното си настойчиво звънене, беше висок непознат човек. Усмиваше ѝ се почти любезно. Обхваната от внезапен пристъп на озлобление, тя блъсна с все сила вратата. Но мъжът се оказа по-бърз от нея, подложи обувката си и вратата не успя да се затвори. Този жест ѝ се стори толкова нелеп, че тя дори пусна бравата.

— Що за нахалство! — в гласа на жената нямаше страх, може би само малко любопитство.

Непознатият се засмя. Засмя се широко, като човек, който се забавлява превъзходно.

— На нас обикновено не ни хлопват вратата пред носа — каза той. Говореше любезно, малко снизходително, но зад тази снизходителност се криеше и лек упрек. Показа ѝ някаква карта, която тя не успя да разгледа. — Казвам се Геренски. Александър Геренски. Надали чувате името ми за пръв път.

Да, Беба наистина не го чуваше за първи път. В една секунда тя изтрезня. И този път изгледа госта не като кой да е човек пред вратата, а като онзи Геренски, в чиито ръце може би щеше да бъде съдбата ѝ.

Той наистина беше висок и едър, гладко обръснат и педантично чист. Имаше широко лице, може би с малко по-пълни бузи, отколкото му се полагаше, леко мургав. Беба си даде сметка, че тази мургавина не беше златисто-бронзовият загар на хора, които се връщат от морето, а естествена матовост на лице от южняшки тип. Имаше права, тъмна коса, която образуваше две особени дъги на челото му — нито много високо, нито много ниско, но положително мислещо чело. Очите му бяха кестеняви, топли и някак си добродушни. Александър Геренски изобщо не отговаряше на представата, която тя си бе създавала задочно за него, но най-голямото несъответствие беше може би именно в очите. Тя изведнъж си даде сметка, че всъщност бе изучавала Геренски не като човек от милицията, а като мъж и самец. И че даже бе успяла да

си каже: „Да, с този евентуално бих извършила един хубав малък грях...”

— Какво искате от мене? — попита тя.

— Да ме поканите вътре и да ми предложите стол — отговори той с тон на човек, който е свикнал да насочва разговора по собствената си воля. Подобен тон изразяваше вътрешна сила, която още повече се понрави на жената в Богдана Даргова.

Влязоха и седнаха. Геренски огледа масичката с празната бутилка уиски, пресушената чаша, усмихна се, но не каза нищо. Извади цигара и бавно я запали. Прозорливата обикновено Даргова направи грешка. Тя сметна, че Геренски обмисля предстоящия им разговор. А той по това време си казваше: „Отварям трети пакет за днес. Прекалено много пуша, все се каня да ги намаля и все не успявам...” Той дръпна няколко пъти и неочаквано каза:

— Не сте вие тази, която уби Георги Даракчиев, нали...

— Отгатнахте — отвърна му мигновено Даргова, — не съм аз.

— Бих се изненадал, ако ми отговорехте обратното. Онзи, който е свършил работата, не е човек, който ще се издаде от първата дума.

— Правилно ли ви разбрах? Искате да кажете, че аз съм убийцата, но не си го признавам от първата дума?

Очите му бяха все така кротки и добродушни, когато обясни:

— Обикновено аз искам да кажа само онова, което казвам. — Много по-късно тази вечер Беба си даде сметка, че отговорът му можеше да означава и всичко, и нищо. — Да приемем, че наистина не сте вие. Интересува ме друго. Имаште ли някакво основание да изпитвате желание да убиете Георги Даракчиев?

— Другарю Геренски, вие знаете, че аз бях любовница на Даракчиев.

Думите ѝ му направиха впечатление. В неговата практика обикновено се изискваше доста усилие, докато се стигне до такова признание. А Даргова, напротив, го изстреля доброволно още от самото начало.

— Съветвам ви да не използвате това обстоятелство като аргумент, който ви оневинява. Помните ли: „Yet each man kills the things he loves“.

Даргова го изгледа учудена, неразбираща.

— Виждам, че не знаете английски. Оскар Уайлд, „Балада за Редингския затвор“. Ето двата прочути куплета на български. Преводът не е много сръчен, но поне е верен.

*Но всеки туй, което люби,
убива... знай се веч;
един убива с гневен поглед,
а друг — с лъстива реч.
Страхливецът — с целувка подла,
а смелият — с меч.
Един на младост, друг на старост
убива любовта;
един с злато удушва, други —
в разгара на страстта.
А най-добрият — с нож: тогава
дохожда в миг смъртта.*

— Не знаех, че българската милиция има слабост към литературата — каза тя заядливо.

Но той не се ядоса. „Гледай я ти нея, самка без образование, която знае само да се търкаля из леглата на стари развратници и си позволява да мисли, че тя може, че тя трябва да е по-културна от него. Ха!... Но защо пък от друга страна, беше нужно да ѝ се фука с Уайлд. Какво печели и милицията, и лично той от това че някоя си Беба ще «промени мнението си». Колкото по-малко информация ѝ дава, толкова по-добре. Нека го мисли за, прост.“

— Добрият криминалист трябва да познава човешката природа — отговори и той примирително. — А литературата е най-добрият път към това познание. И така на въпроса: Питам ви — имали ли сте основание да желаете смъртта на Даракчиев? Вие ми отговорихте: не! — Геренски направи кратка пауза, но тъй като Даргова не реагира, продължи: — Затова следващият ми въпрос е: Защо тогава го заплашихте с убийство?

— Влюбените си говорят всичко. Но в тяхната уста дори заплашването с убийство прозвучава като любовна ласка.

— Изглежда, че не познавам добре тази любовна лирика. Защото ако ми се случи да чуя, че някой изкрещява някому „Ще те убия!“, аз съм склонен да приема думите в буквалния им смисъл, а не като любовна ласка. Разбира се, моето мнение не е задължително. Професията ми ме е научила да вярвам на подобни заплашвания.

— Можете да говорите направо. Имате пред вид думите, които извиках на Георги в петък вечерта, нали?

— Отгатнахте. Имах пред вид именно тях.

— В такъв случай мога веднага да ви кажа, че много се лъжете. Аз наистина се шегувах. Имахме едно малко недоразумение.

— Кое то приключи за Даракчиев в моргата?

— Подмятанията няма да ви донесат нищо, уверявам ви. Джордж ме закачаше... в любовния смисъл на думата, а аз нямах желание. Поне в този момент нямах желание за закачки. И на шега му подвикнах, че ако не престане да ме закача, ще го убия.

— Тонът ви е бил толкова шеговит, че любовното подвикване е можело да бъде чуто на Халите. — Геренски махна отегчено ръка. — Добре, да не спорим. Да поговорим за друго. От думите ви личи, че — така да се каже — сте обичали Даракчиев. Вие присъствувахте на неговата смърт. Как реагирахте?

— Ако допусках, че ще бъда разпитвана от милиционер, който има слабост към литературата, може би щях да изиграя онази сцена в гробницата на Капулети, когато Жулиета се събужда и вижда трупа на Ромео. Уви, аз не съм ясновидка и затова се държах само като жена, която присъствува на един сърдечен припадък. Един правеше изкуствено дишане, друг изтича за лекар. Какво сте очаквали от мене? Да си скубя косите?

Да, борбата с тази жена не е от най-леките. Любчо Смилов навярно би казал за нея, че има такова самообладание, което може да бъде разбито само с ракета.

— Говорете ми за Георги Даракчиев — продължи той. — Опишете ми го такъв, какъвто е бил виждан през вашите влюбени очи.

В думите му имаше нескрита насмешка. И Беба, която иначе действително би вмъкнала в описанието всички възможни суперлативи, сега реши да бъде по-предпазлива:

— Той всъщност беше само един обикновен човек — започна тя. — Наистина властвуваше над другите, но властта му се дължеше на

по-голямото количество грубост, подлост и студенина, които притежаваше. Най-порочният е винаги най-силен между порочните. Беше щедър, това не може да му се отрече. Вие навярно знаете, че малко преди да умре той ми подари над две хиляди лева. Иначе беше жесток и с другите се държеше по-лошо, отколкото ако те бяха слуги.

— А към вас?

— И към мене. Беше внимателен, но не и пламенен любовник. Лесно раздразним. Избухваше за нищо, а мъчно се успокояваше.

— И въпреки това вие понасяхте тази връзка?

— Не само я понасях, но я търсех. Разбирате ли, той имаше силен и властен характер, а жените обичат досега с такива мъже. — Беба го погледна остро. — Впрочем, струва ми се, че и вие имате силен характер.

Александър Геренски се закашля. После погледна часовника си и се изправи.

— Не бързайте да си отивате — каза гальовно Даргова, без да помръдне от креслото си. Тя се беше полуизлегнала и го гледаше с влажни обещаващи очи.

— А вие не ме заплашвайте, че ще ме убие, ако все пак си тръгна — Геренски се спря до вратата. — Моята заплата не ми позволява да правя подаръчета от по някакви си хиляди левове... — Той хвана бравата, но преди да отвори вратата, каза неочаквано:

— Я ми кажете, Даргова, вие имате ли врагове?

Беба се сепна от въпроса, поразмърда се, помисли и запита:

— Защо?

— Ей така.

— Врагове? Предполагам... Зина едва ли ме люби много.

— Друг?

— Аз!

— Какво искате да кажете?

— Друг враг... запитайте. Аз съм си враг на себе си.

Геренски подсвирна леко.

— С това съм напълно съгласен. И все пак помислете кой още измежду знаменитата ви компания може да ви желае злото.

Даргова остана неподвижна в креслото си още много време след като външната врата хлопна зад Геренски.

Пакето кебапчията им сервира вечерята. Една интересна вечеря: две кебапчета и бутилка бира за Любомир Смилов и пет кебапчета с една оранжада за Геренски.

— Хм, разбирам, защо така често се отбивате тука — засмя се Смилов, след като многозначително помириса чинията си. — Тази миризма може да възкреси и мъртвец...

Но повече не говориха. Беше известно, че за Александър Геренски яденето представлява своеобразно свещенодействие, което той не нарушава с нищо, дори и със сладки приказки. И наистина младият човек на бърза ръка „омете“ своята чиния, докато Геренски яде още дълго след него. Дълго и с нескрито удоволствие. Когато най-сетне свърши, той плати сметката и двамата излязоха навън.

Беше топла и ласкава лятна вечер. Нощта прихлупваше столицата под тъмния си похлупак, само там, далеч на запад, хоризонтът леко светлееше. Улиците бяха пълни с народ — децата приключваха игрите си под уличните лампи, мъже и жени се разхождаха бавно и някак унесено, възрастни хора стояха пред вратите на къщите и разговаряха полугласно, а тук-там по тъмните ъгли се целуваха влюбени...

Двамата мъже не говореха. Поддали се на очарованието на вечерта, те крачеха мълчаливо, всеки погълнат от собствените си мисли. Така един до друг прекосиха някакви улици, влязоха в градинката при „Майчин дом“ и след като търсиха дълго, заеха една свободна пейка.

Геренски взе цигара и драсна клечка кибрит. В светлината на малкото пламъче можеха да се видят по лицето му умората и загрижеността. Известно време пуши мълчаливо и съсредоточено, като че ли цялото му внимание беше насочено към тънката струя дим, която се издигаше от цигарата. После изведнъж каза:

— Най-лошото е, драги Любак, че животът не прилича на романите. Да, да, лошо са подредени нещата, особено в нашата работа. Ето, ако животът приличаше на романите, вече щяхме да имаме

изградена стройна хипотеза, където всяко нещо щеше да бъде на мястото си и за нас щеше да бъде отредена ролята по възможност най-ефектно да заловим престъпника. Уви, действителността е къде-къде по-сива и по-печална. Интуицията ми подсказва, че убиецът на Даракчиев е между тези четири-пет души, които с тебе наричаме заподозрени. Това наглед е наш коз — виждаш ли, между осем милиона българи и още един милион гости от чужбина ние имаме да работим само с пет души. Лесно, нали? Пък като се замислиш, задачата изведнъж става прекалено сложна.

Той извади нова цигара и я запали от първата. После хвърли угарката на земята и грижливо я настъпи с тока си.

— Обикновено в по-заплетените случаи ние сме затруднени от това, че няма върху кого да съсредоточим подозренията си. Намерен убит човек в планината — иди го търси кой е, пък после и кой го е пречукал! Тук, в тази идиотска театрална постановка...

— Театрална постановка? — прекъсна го Смилов. — Какво искате да кажете, другарю подполковник?

— Та не е ли като театрална постановка? Събрали се шест-седем души, всичките от кол и въже, чукнали се с чашите и един се проснал на земята. Убит. Съвсем като в театър, и то не някой от най-реномираните. Сякаш авторът на пиесата и режисьорът са се боели от много персонаж, който ще излапа скромните им финансови резерви. И какво? Пет души са пред нас и ние си казваме: „Един от тях е!“ И наистина всеки един от тях може да е убиецът: имал е основание да желае убийството и достатъчно време, за да го осъществи. Но кой от петимата е бил? Спрямо кого да постъпим според класическото „В името на закона“? Къде са червилото от устни, пепелта от цигара, отпечатъците от подметка, които толкова се нравят на авторите?

— Някога е било лесно — въздъхна с комична тъга Смилов. — Пет ли са заподозрените? Само пет! Пипнеш ги, поразпъваш ги на съответните колела, после за разнообразие ги постягаш с железните обувки и...

— И в нашия случай — и петимата се признават за виновни. Пък тогава почвай всичко отначало. Ще ти направя едно признание, Любак. „Случаят Даракчиев“ ме засяга особено дълбоко. Не само с факта на престъплението. Има и друго, което ме шокира като гражданин на тази страна, като член на това общество. Убитият и заподозрените аз не

случайно нарекох „събрани от кол и въже“. Те са наистина такива — хора тъмни, нечисти, вулгарни, а по моему — излишни. Антисоциални типове. И тук идва онова, което ме дразни и оскърбява като гражданин. Тези типове живеят в невероятно охолство, притежават в български измерения несметни богатства, имат абсолютно всичко, което животът може да им предложи. Не, те не се задоволяват с дребни мании по магнетофони или телевизори. Това за тях е играчка... Докато тази вечер хиляди честни и отрудени хора ще размишляват със загриженост над дребните си финансови проблеми — костюмът окъсал на момчето, нови учебници и ученически престилки за децата, трябва да се намери вече по-свястна квартира — тази шепа антисоциални типове, които не допринасят и една клечка кибрит за обществото, тънат в охолство, ширят се в приказни апартаменти, возят се на свръхлуксозни коли, чудят се къде да похарчат парите си и какви нови удоволствия да си доставят. Разбираш ли ме? — попита Геренски. И сам си отговори: — Допирът до тези хора ме омърсява и угнетява, кара ме вътрешно да негодувам. И прави задачата ми още по-трудна...

Те се умълчаха. Някаква весела младежка компания премина край тях, като си тананикаше тихичко и си пригласяше с китари. Почакаха песента им да заглъхне, после Смилов каза:

— Всеки има своята Голгота, както казал не знам кой си. — Той имаше желание да се пошегува, но усети, че не успя. И продължи сериозно: — Угнетява или не, работата си е работа. И трябва да я докараме до края. Преди всичко трябва да изясним произхода на огромните им доходи. Струва ми се, че там се крие заекът. Чрез тях ще проникнем в тази превъзходна компания, ще разкрием вътрешните им взаимоотношения.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

КРЪГЪТ СЕ ЗАТВАРЯ

Нищо в този тото–пункт не подсказваше, че понякога в него се извършват сделки за много хиляди лева. Наглед беше като всеки друг — работна маса, покрита с изцапана от мастило хартия, снимки на футболисти и разни диаграми по стените, маси и полици с мастилници и перодръжки. Също и човекът при масата не напомняше скрит богаташ — скулеста неинтелигентна физиономия, обикновена работна престилка със съмнителна чистота, вратовръзка, с големи огненочервени цветя. Подполковник Геренски огледа всичко това през прозореца, после бутна вратата и влезе в пункта.

Не случайно бе избрал този час за посещение при Жилков. Едно от житейските му правила гласеше, че човек трябва да се учи от опита на другите. В случая той буквално копира постъпките на Паликаров — щом Паликаров е избрал обедния час за среща с Жилков, трябваше да се приеме, че това е най-удобното време.

И още една особеност характеризираше практиката на Геренски: той избягваше да вика хора в управлението, а предпочиташе сам да отива при тях. Водеше се от съображенията, че поканените в милицията обикновено предварително се настройват по определен начин, който не благоприятствуваше добрия резултат от разговора, и че срещите с интересующите го лица в собствената им среда му дават възможност да си състави по-пълна представа за тяхната личност.

Именно тези две правила станаха причина в четвъртък на обед Александър Геренски за пръв път през живота си да прекрачи прага на един тото–пункт.

Поиска фиш и го разгледа. Не знаеше какво да прави с него и поиска обяснения. Дамян Жилков му ги даде с толкова грубост и досада, че Геренски се запита как изобщо е просъществувал този пункт под шефството на подобен служител. Той попълни шест числа във фиша, плати таксата и търпеливо изчака другият да постави номера и печатите. (Казано мимоходом, с този фиш Александър Геренски улучи тройка и една седмица по-късно получи два лева и петдесет стотинки — факт, който искрено го забавлява в продължение на много време;

твърдеше, че това били единствените пари в живота му, които е спечелил едновременно честно и без труд.) Когато формалностите бяха уредени, той погледна часовника си и попита:

— Не е ли време да затваряте?

— Какво те засяга това? — сопна му се Жилков.

— Работното време е малък закон — търпеливо и кротко обясни Геренски — и трябва да се спазва. — После подхвърли многозначително: — Особено онзи, който нарушава големите закони, е длъжен педантично да спазва малките. Въпрос на самоотбрана, знаете.

Управителят на пункта не го разбра и се приготви да кресне. За да предотврати излишната разправия, Геренски му показва служебната си карта. Другият промени цвета на лицето си.

— Съветвам ви да заключите и да поставите табелката „Затворено“. Тоест да постъпите точно така, както постъпихте, когато си шушукахте с вашия приятел Паликаров. — Той видя, че и този удар попадна в целта. — И по възможност ми говорете на „вие“. Нямам съмнителното удоволствие да се смятам между близките ви приятели.

Когато Жилков изпълни нарежданията му и се върна на мястото си зад масата, Геренски притегли един стол и седна от другата страна.

— Какво искате от мене? — Другият облиза засъхналите си устни.

— Единствено да говорите истината. Не смятам, че пълните самопризнания могат да ви извадят сух от водата, но положително ще облекчат не дотам цветущото ви положение. Ето защо, Жилков, искам да ви предупредя. Няма да издам голяма тайна, ако ви кажа, че всичко, което сте казали досега пред следствените органи, е лъжа от начало до край. Лъжи, и то нескоропосани. А онзи, който лъже толкова много, сигурно има какво да крие. — Геренски замълча за кратко, като гледаше Жилков право в очите. Той искаше да му даде възможност да проумее казаното. — Макар че това не е прието, ще си позволя да ви дам един съвет. Опитният престъпник не лъже във всичко. Той си избира една или най-много две по-съществени лъжи, а за останалото прави частични признания. Разбирате ли ме? Като признава известни неща, които говорят против него, той създава илюзията, че и лъжите са също истини. Така че... Препоръчвам ви да промените тактиката. Защото ви предстои да обясните още цяла редица обстоятелства: дебелия пачка пари с вашите отпечатьци по нея, отпечатьците ви

върху чекмеджето, тази любопитна снимка, която беше намерена в джоба на убития, чудният шанс в „тото–то“, който ви е донесъл не една тлъста печалба.

Дамян Жилков си даваше сметка, че е глупаво да лъже по всички линии, и то за неща, които така или иначе един ден ще се открият. Но какво да прави? За кои от досегашните си показания да настоява и за кои да каже истината? И цялата истина ли?

— Какво искате да ви кажа?

— Да обясните вашите връзки с Георги Даракчиев.

— Аз му бях нещо като слуга — каза Жилков. — Възлагаше ми да върша разни работи и ми плащаше за тях.

— Богато?

— Богато. Господин Даракчиев имаше много пари и не беше стиснат.

— Какви работи ви възлагаше?

— Чирашки. И никога не ми казваше какво се крие зад тях. Ето например тази снимка. В показанията си излъгах. Работата не беше такава, каквато я представих. Миналата седмица господин Даракчиев ми каза: така и така, Дамяне, утре следобед искам да изпълниш една задача. Това резервно автомобилно колело — той го беше приготвил предварително — ще вземеш в колата си. В четири часа следобед трябва да бъдеш на шестия километър между Чирпан и Стара Загора. Там ще завариш един чужденец, който ще е свалил едното колело на своята кола. Ще му предложиш помощ и той ще приеме. Тогава ти ще поставиш това колело на колата му, а ще прибереш неговото. За тази услуга той ще ти даде една голяма сума. Няма да вземеш нито един лев от парите, а в петък, като се събираме във вилата, ще ми ги донесеш — аз ще определя колко да ти платя за услугата. Така и стана. Само че господин Даракчиев не ми плати нищо и остана да ми дава.

— Парите в чекмеджето са тези, които ви е дал чужденецът?

Жилков потвърди.

— А снимката?

— И аз ѝ се учудих. Излезе, че господин Даракчиев е пратил друг свой човек подире ми, който ще да е щракнал тази снимка, докато е минавал покрай нас.

— Познавахте ли отпреди този чужденец на шосето?

Жилков се поколеба. После навярно реши, че признанието няма да навреди на Вернер Шьонберг, който отдавна се намираше в чужбина, защото каза:

— Не го знам по име, но съм го виждал. И друг път сме правили същата работа.

Той отново се поколеба и Александър Геренски сметна за необходимо да го подтикне:

— Внимавайте!... Не отричайте и не лъжете — сигурно сте любопитствували какво пренасяте.

— Абе за любопитствуване — наистина любопитствувах. Имаше някакви картини без рамки. Свити на руло и обвити в найлон.

— Откъде ги е взел Даракчиев?

— Нямам представа. Казвам ви, на мене той оставяше само чирашката работа. За другата, по-специалната, си имаше някакви свои хора. Кой са, що са — не знам. Но бяха сигурни хора на господин Даракчиев. Косорциум, така казваше той за тях.

— Може би консорциум?

— Нещо такова. Не знам точно.

— Друго?

— Друго няма. Само за този чужденец си изкривих душата. Ако заслужавам бесило — обесете ме.

— Хайде, чак пък бесило за такава дребна работа — рече Геренски. — Кажете ми сега всичко каквото знаете за Георги Даракчиев. Опишете ми го така, сякаш за пръв път ще чуя за него.

— Какво да ви кажа? Човек като човек — висок, винаги облечен така, сякаш излиза от кутийка. Ама характерът му!... — Жилков многозначително подръпна ревера на работната си престилка.

— Какво, лош ли?

— Лош за десет лоши. И един такъв — никога не знаеш какво ще му скимне в следващия момент. Сега мазен и мек, а след минута така ще те изругае, че ще се сбъркаш. И свикнал да господарува — с всички, мъже и жени се отнасяше тъй, сякаш са животни. Ама не винаги му минаваше лафът: опънеш ли му се мъжката и той сяда на задника си. — Дамян Жилков завърши философски: — То така е в живота — оставиш ли се, всеки те мачка.

— А за убийството нищо повече нямате да кажете, така ли?

— Така. Което си е вярно, вярно си е — нито съм убивал, нито знаей кой го уби.

Александър Геренски бавно се изправи и тръгна към вратата. Обърна ключа на секретната брава. И излезе, без да се сбогува.

Много по-късно през този ден Жилков се сети, че Геренски не го беше попитал за разговора с Паликаров пред беседката. И този необясним пропуск го уплаши повече, отколкото всичко останало.

Коста Даргов стоеше прав до лявата врата на своя Опел Адмирал. Беше облякъл нов костюм от тънък летен плат и макар че връзката му не подходеше по цвят и шарки на костюма, все пак правеше по-добро впечатление от обикновено. Тази промяна не беше случайна — решил да наследи Георги Даракчиев, той подсъзнателно му подражаваше във всичко, включително и в изискаността на облеклото. И в момента той не си даваше сметка само за едно — че на фона на голямата му машина той изглеждаше още по-дребен и по-незначителен.

В пет часа и пет минути на вратата на митницата се появи Средков. Когато го видя, Даргов го повика с пръст и извика с онзи тон, с който (според него) би си послужил в този случай Георги Даракчиев:

— Халооо, Средков! Отбийте се за минута при мене!

Стреснат от този глас, Атанас Средков извърна глава, забеляза го, размисли няколко секунди, после се отклони от пътя си и с бавни и нерешителни крачки приближи към колата.

— Какво има? — попита той затворено.

— Нищо. — Даргов се изсмя шумно, като изригна поредния облак слюнки. — Бях насам по работа, пък си рекох: „Тук работи моят приятел Средков. Няма да е зле да го почакам, да го поразходя с колата.“ И ето ме пред вратата.

— Благодаря — все така резервирано отговори Средков. — Няма да се възползувам от поканата. Предпочитам да ходя пеша, пък и...

— Пък и?

— Пък и какви приятели сме ние? Виждали сме се само веднъж, и то при следователя. Не е такова място, че човек да си спомня с удоволствие за него.

Коста Даргов продължи да се смее безпричинно и каза дълбокомислено:

— Приятелства, започнали в изпитание, са най-трайни и най-сигурни.

— Благодаря — за втори път отклони Средков. — Ще повървя пеша.

— На ваше място бих се възползувал от поканата — продължи Даргов. Говореше уж любезно, но вече зад думите му имаше някаква скрита заплаха. — Последно идвате ли или не?

Средков се поколеба. После мълчаливо се подчини, заобиколи колата и зае мястото до шофьора. Даргов подкара почти веднага. Шофираше сигурно, но сковано, някак си по школки и прекалено предпазливо. Не размениха нито една дума, докато прекосиха града и изминаха петнадесетината километра до Панчарево. Едва там Даргов спря колата, угаси мотора и каза:

— Дотука сме.

— Какво ще правим тук? — Във въпроса на Средков прозвуча полуприкрита уплаха.

— Не се страхувайте, Средков — великодушно го поощри Даргов. В този момент той се чувствуваше безкрайно доволен от себе си — съзнанието, че е уплашил един човек, го издигна в собствените му очи. — Няма да ви се случи нищо лошо. Искам да поговорим на спокойствие. Ще се разходим покрай езерото и в очите на всички ще изглеждаме като двама почтени трудови хора, които си почиват, след като осем часа са строили социализма.

Атанас Средков отново се поколеба и пак се подчини. Повървя петдесетина крачки и той най-сетне не се сдържа и попита:

— Вече сме на спокойствие. Какво имате да ми говорите?

— Ех, нетърпелив човек! — възкликна „Георги Даракчиев“ през устата на Даргов. — Няма никакъв вкус към природата! — После тонът му стана сух и делови: — Добре, щом толкова настоявате... Ще ви припомня известни събития отпреди една седмица, Средков. В петък вечерта...

— Да не говорим за това! — рязко го прекъсна митничарят, но Коста Даргов не се съгласи:

— Напротив, ще говорим. Затова сме дошли тук — да говорим за петък... и за други неща. И така, в петък вечерта вие отидохте на гости в една вила в Драгалевци. Домакинят ви посрещна любезно, но тази негова любезност не отиде много далече. Във всеки случай от нея не остана и следа, когато ви направи известни съвсем конкретни предложения. Дотук правилно ли преразказвам събитията?

— Продължете — сухо рече Средков.

— Всъщност имам да кажа още твърде малко. Днес вие ще прехвърлите обещанията, дадени на Даракчиев, върху мене. „Кралят е мъртъв, да живее кралят“, както казвали едно време.

— Какво... Какво искате да кажете?

— Само това, което чухте, Средков. Вие обещахте на Даракчиев подчинение, нали? По-точно — скъпо платено подчинение. Е добре, сега вие ще обещаете същото на мене.

Ананас Средков бе застанал неподвижно и го гледаше с широко отворени очи.

— Това няма да го бъде! — произнесе той отчетливо. — Даракчиев ме изнуди. Онова, с което ме принуди да дам обещанието си, аз вече го признах на милицията. Сега нищо не може да ме отклони от правия път.

При подобни обстоятелства Георги Даракчиев би станал ироничен. Коста Даргов не измени на избрания прототип:

— Така ли мислите? — изсмя се ехидно той. — Вашата твърдост просто смразява кръвта ми... Каква поза само! „Нищо не може да ме отклони от правия път“! В коя пиеса чухте тази надута реплика?

— Повтарям! Не си хабете думите. Не само че няма да ви дам подобно обещание, но оттук ще отида право в милицията и ще разкажа какво сте ми предложили.

— Аз пък се обзалагам за две неща — че няма да разкажете нищо на милицията и че вие днес наистина ще ми дадете исканото обещание. — Без да си дава сметка, Коста Даргов така добре се бе вживял в ролята на Даракчиев, че даже повтори играта с облога: — Искате ли да ви докажа?

— Опитайте! — озъби се митничарят.

— Налага се да ви върна пак в онзи фатален петък. Вие пристигнахте във вилата към шест и половина, нали? Ако искате съвсем точно — в шест и тридесет и една минута. Теоретично — това „теоретично“ вие пробутахте благоразумно и на милицията — този е първият миг в живота ви, в който вие видяхте разкошната вила на Даракчиев. Поправете ме, ако съм сгрешил дотука. — Даргов замълча, но другият не се възползува от поканата. Дори и да искаше, Средков не можеше да го направи — пребледнял, с посинели устни, той бе загубил дарбата си да говори. — А всъщност вие дойдохте много по-рано,

Средков — продължи безмилостно Даргов. — По-рано дори и от домакина. Колко часът беше тогава? Четири и половина? Или дори четири? Вие дойдохте и дълго оглеждахте вилата откъм улицата. По едно време дори се претрашихте и позвънихте на вратата, но никой не ви отвори. Като се уверихте, че във вилата няма никой, вие се опитахте да влезете вътре. Но не успяхте — вратата беше заключена, пък и отвътре ви посрещна един кучешки лай, който не обещавахе нищо добро. Тогава вие заобиколихте квартала, като спирахте на всеки десет крачки, за да оглеждате вилата. После открихте на едно място малък отвор в телената ограда и като си отваряхте очите на четири, влязохте вътре.

— Как ще го докажете? — изрече с мъка Средков, като облиза засъхналите си устни.

— Да продължим разходката си — предложи Даргов. — Не е разумно да стърчим тук като паметници. — И като изминаха десетина крачки, добави: — Там е работата, че мога да го докажа. Аз съм фотолюбител, Средков. Притежавам една отлична „Екзакта“ с цял куфар допълнителни обективи. Една моя снимка, направена при отличното следобедно слънце в петък със 135 — милиметровия ми телеобектив, показва как се промъквате крадешком по верандата пред хола на Даракчиеви.

В случая Коста Даргов прояви изненадваща находчивост и дързост. Той наистина притежаваше фотоапарат с телеобектив, в петък обаче не беше го взел със себе си. Но Средков се хвана.

— И какво? — с ненужно висок глас извика той. — Какво ще стане с тази ваша снимка? Нали на нея не се вижда, че слагам отрова в чашата с коняка!

— О, това съвсем не е нужно. Народната милиция умее да прави умозаклучения! И още нещо, Средков. Един комплимент. Аз, вероятно, съм единственият чиновник в България, който през последните десет години не е бягал от работа нито един ден, нито един час. Днес направих изключение. И то във ваша чест. Да, аз офейках за целия следобед и това го сторих само заради вас. Допускате ли, че не съм имал достатъчно основание да го сторя? Вярвате ли, че е било напразно?

Митничарят мълчеше навел глава. Това сякаш въодушеви още повече Даргов.

— Ако ви кажа, че преди да се срещнем, прекарах цял час в библиотеката, няма да ми повярвате. Но така е, ей богу. И знаете ли какво прочетох там?

След кратка риторична пауза, като видя, че Средков не мисли да проявява интерес към заниманията му в Народната библиотека, продължи:

— Научих, че смъртоносната доза цианкалий е нула цяло, нула пет грама. Другояче казано — пет сантиграма. Следователно със сто грама могат да бъдат отровени точно две хиляди души. Или, ако предпочитате, две хиляди даракчиевци.

— Нищо не разбирам от вашите сметки.

— За ваше нещастие милицията може да се окаже по-схватлива. Особено след като разкажа една любопитна подробност от вашата иначе безупречна служба. Вие сте служили няколко години на митническия пункт в Свиленград, нали?

— Пет години и три месеца.

— И веднъж хванахте един арабин, който се опитваше да контрабандира цианкалий...

— И това ли знаете! — простена Средков.

— Това и още много други работи. Тогава вие хванахте контрабандиста и получихте похвала. Но останаха и някои неясности. Бурканчето, което предадохте на властите, съдържаше триста деветдесет и пет грама цианкалий. Нека да ги кажем четиристотин. А в показаният си арабинът упорито твърдеше, че е пренасял половин килограм. Беше се случил един химически феномен — за един час, в който вие бяхте насаме с бурканчето, отровата се изпари толкова бързо, че намали теглото си с една пета...

— Но заключението беше...

— Да не спорим — с великодушен жест го прекъсна Даргов. — Искам да се върна на въпроса за случайностите, Средков. Поставете се на мястото на подполковника. Какво ще научи той? Няколко случайности, нищо повече. Случайно вие сте били във вилата в петък следобед. Случайно цианкалият на арабина е изчезнал именно във вашите ръце. Случайно Даракчиев умря не от друго, а от цианкалий. Е? Геренски трябва да е кръгъл идиот, за да не превърне тези малки случайности в една голяма сигурност. — Той разтърси човека до себе си: — Хайде, хайде, съвземете се, Средков. Не устройвайте циркове!

Ако припаднете, ще трябва да ви пръскам с вода. А тя не е чак толкова чиста. Пък и... аз желая да бъдете здрав, бодър и жизнерадостен. Мисля ви само доброто!

— Какво искате от мене?

— Да ми кажете къде да ви оставя в града. Когато имам нужда и от нещо друго, аз сам ще ви потърся, за да ви го кажа.

— Оставете ме тука — сломено рече Атанас Средков. — Ще се прибера с автобуса.

— Както желаете — вдигна рамене Даргов. И си тръгна, без да се сбогува.

Пръв се яви на срещата Дамян Жилков. Той хвърли един бегъл поглед върху още пустеещите маси на ресторанта и избра една изолирана до самия бряг на езерото. Поръча си малка сливова и мезе, извади вестник и се престори на вдълбочен в неговите страници. Но всъщност не четеше. Не посягаше и към ракията. Не се занимаваше и с онова, което ставаше наоколо — по мътните води на „Ариана“ се плъзгаха лодки, в градината се разхождаха двойки, от съседния стадион се носеха характерните шумове и викове на футболен мач, но той не забелязваше нищо. Защото Дамян Жилков мислеше. А този род дейност винаги го затрудняваше.

Мислеше за предстоящата среща. Даваше си ясна сметка, че това нямаше да бъде обикновено събиране на приятели — когато го покани, Коста Даргов имаше необичаен изглед, който не предвещава нищо добро. Това мнение сподели с него и Паликаров, който по обед хлътна в пункта за минута. Но какво предстоеше да се случи? За какво ги събираше Даргов? Дали на дневен ред не бяха нови неприятности? И какви? Кое налагаше такава среща, и то именно сега? Тези проблеми бяха прекалено много и прекалено сложни за просто устроения мозък на Жилков.

В шест без пет пристигна Паликаров. Двамата приятели не можаха да заговорят веднага — попречи им проклетата мания за „голямо добрутро“ на Паликаров: той направи скандал на келнера за някакво петънце върху покривката, веднъж върна поръчката си като лошо изпълнена и едва тогава двамата останаха сами.

— За какво ли ни събира онзи глупак? — поде Жилков. — Тая работа мирише на лошо, бай Борисе.

— Сигурно — рече Паликаров, като пропусна да направи забележка за неприятното му „бай Борисе“. — А Коста съвсем не е така глупав, както си го представяш. Хитър е той, хитър и злобен. От него всичко може да се очаква.

— Какво например?

— Знам ли? Но днес се видях с Беба. Предупреди ме да се пазим от Коста.

— Тя ли ти го каза? — учуди се Жилков.

— Тя самата. Коста Даргов е станал опасен, това бяха думите й. Пък и аз подразбирах същото, когато ми се обади. Въртят се разни мисли под шапката му, които не предвещават нищо добро.

— Ти си по-опитен от мене, бай Борисе. Какво реши днеска? Как да разговаряме с него? Какво да говорим и за какво да мълчим?

Борис Паликаров се поласка.

— Да го оставим той да приказва. Щом ни кани, нека той да води хорото. Ще го изслушаме, ще поразмислим върху думите му, каквито и да са те, пък тогава ще решим.

В шест и двадесет се появи и Даргов. Външният му вид ги поразя — не бяха свикнали да го виждат прилично облечен, а днес им се представи дори с известна претенциозност в дрехите. Той им се извини: имал среща с „един тиквеник“ и затова се забавил. Поръча си ракия, каквато пиеха другите, и щом му сервираха, веднага подхвана:

— Нека да сме наясно още отначало по един въпрос. Вие двамата сте в ръцете ми. И затова е най-добре да не хитрувате, да не се опитвате да правите „голяма политика“. Вие сте в ръцете ми и...

— Изглеждаш много сигурен в това — прецеди през зъби Паликаров.

— Точно така е, Борисе, много сигурен съм. Вие сте в ръцете ми и мога да правя с вас каквото поискам — да ви тикна в кауша или даже да ви окача на въжето.

— И защо сме в ръцете ти, ако смея да попитам?

— Защото свободата и животът ви зависят от една тайна. Тайната около смъртта на Даракчиев. А само аз, Коста Даргов, владее ключа на тази тайна.

— Искаш да кажеш — вметна Жилков, — че знаеш кой свети маслото на Георги.

— Зная. И мога да го докажа.

— Тогава няма защо да се опитваш да ме заплашваш — обади се Паликаров. — Не съм убил Джордж и няма от какво да се страхувам.

Коста Даргов разкри срещу него два реда ситни и жълтеникави зъби.

— Сега е мой ред да кажа: изглеждаш много сигурен в това. Пък на мене ми се струва, че вече виждам около врата ти конопена вратовръзка. И двата ти крака да се олюляват под нея.

Борис Паликаров пребледня. Заплашването беше прекалено натуралистично, за да го остави равнодушен.

— А аз? — глуповато попита Жилков. — Всички знаете, че аз бях дребна риба в играта.

— И в играта, която свърши със смъртта на Даракчиев ли?

— В нея хич пък нямам пръст.

— Пък на мене ми се струва, момчето ми, че си затънал до уши в тази работа. И колкото повече шаваш и риташ, толкова по-дълбоко се натикваш в тресавището.

Първата схватка завърши с категорична победа за Даргов. Като борци, които се отдръпват в противоположните ъгли на тепиха, преди да сплетат отново ръце, те замълчаха и вдигнаха чашите с питието. Борис Паликаров внимателно избра едно резенче краставица от чинийката си и го сдъвка съсредоточено.

— Да предположим, че имаш право — каза след малко Жилков.

— Не „да предположим“, а наистина имам право. Да сме наясно, момчета. Аз знам кой уби Даракчиев и мога да го докажа. Но аз съм си оплел кошницата докрай. Искам да ми вярвате: така яко държа конците в ръцете си, че мога да запазя всички или да натопя онзи, когото поискам. Без значение дали той е убиецът или не е.

— Ако те разбирам добре — рече замислено Паликаров, — ти се готвиш да поискаш от нас нещо като цена за нашата сигурност.

— Добре си схванал идеята ми — ухили се злъчно Даргов.

— И каква е цената?

— Подчинението ви, Борисе. Твоето и на Дамян подчинение. Искам да ме слушате и да се подчинявате на волята ми така, както правехте това при Даракчиев.

— И защо избра именно нас двамата?

— Не само вас, бъдете рахат. Постепенно ще обхвана и всички други от консорциума. Ще бъда откровен с вас, момчета. Георги Даракчиев беше едно мръсно животно, това знаем всички, но консорциумът, който той създаде, е отлична организация. И аз не смятам, че със смъртта на Георги трябва да умре и консорциумът. Той ще продължи да живее и да дава плодове. Аз ще ви защита от

милицията и после ще преустроя консорциума, за да го превърна в истинска златна мина. — Той вдигна предупредително ръка. — Не, мълчете! Не ви питам за вашето мнение. Вие ще ми служите, и то с по-голямо усърдие, отколкото правехте това, докато беше жив Даракчиев. Това го казвам специално на тебе, Борисе. Ти напоследък не беше от най-старателните. Сега ще трябва да се поразмърдаш, ясно ли ти е? Да, ще ми служите и ще трупате пари, независимо дали го искате или не. Защото онзи, който не се подчини на волята ми, скъпо ще заплати неподчинението си. А сега — омитайте се и никому нито дума! — И завърши щедро: — Аз ще уредя сметката...

Беше около десет часът вечерта, когато най-сетне Александър Геренски приближи към дома си. Вървеше бавно. Чувствуваше се уморен и мислеше за обичната си цигара под душа, за пижамата и леглото. Изведнъж нещо привлече вниманието му. Той застана неподвижно в сянката на едно дърво, скри в шепата си бледото огънче на цигарата и устреми поглед напред. Пред дома му стояха двама души — мъж и жена. Те правеха по няколко крачки, спираха се, после отново се връщаха назад и през цялото време не се отдалечаваха от вратата на къщата. Чакаха го.

Тази странна двойка събуди един неприятен спомен в него. Преди години двама мъжаги го бяха причакали пред същата тази врата и тогава... Тогава Александър Геренски се справи, макар и с цената на една-две рани и на един съдран костюм, но сега знаеше, че не би имал сили и ловкост да повтори същото. Загаси цигарата с пръсти, хвърли угарката и измина безшумно още десетина крачки. Отново се загледа и заслуша. Странната двойка повиши тона и Геренски различи гласа на Елена Тотева. Това го успокои: от цялата компания на Даракчиев навярно само Елена Тотева нямаше основание да му желае злото...

Той излезе от сянката и с наглед равнодушни стъпки продължи към къщи. Двамата го съгледаха и момичето изведнъж се втурна към него:

— О, другарю Геренски!...

В думите ѝ имаше и надежда, и неизречена молба. Геренски се престори на изненадан:

— А, вие ли сте, Тотева? Какво правите тук по това време?

Непознатият мъж приближи към тях. Момичето го представи:

— Да ви запозная с баща ми.

— Извинявайте за безпокойството, другарю Геренски. Аз не исках, но дъщеря ми настоя. — Те се ръкуваха. — Знаете ли, дошли сме...

— Не е необходимо да говорим пред вратата — усмихна се Геренски. — Заповядайте. У дома във всеки случай ще ни бъде по-

удобно.

Отключи и ги въведе вътре. Едва сега забеляза, че в антрето имаше паяжини, че подът не беше преметен, че една нечиста риза бе метната върху масата, а чехлите му — сякаш наежени един срещу друг — заемаха двата ъгъла на стаята. Докато ги настаняваше, той се опита да въведе малко ред, после се запита какво да предложи на нечаканите гости. Спомни си за една кутия шоколадени бонбони, която трябваше да се намира в бюфета и надникна там. Кутията наистина беше там, но преди да заmine за Панчарево, Владко се бе погрижил за съдържанието ѝ...

— Много съжалявам — каза Геренски. — Както подобава на добра българска къща, трябва да ви почерпя, а имам само газирана вода. А не — спомни си той. — Ако искате, мога да приготвя по едно кафе.

— Оставете, моля — отговори бащата на Елена. — На нас двамата не ни е до черпене. Уби ме това момиче, другарю Геренски. Нищо не мога да сложа в устата си.

— Успокойте се. В края на краищата и да има нещо, ще се оправи. Така ли е, Елена?

Тя не успя да му отговори. Устните ѝ сякаш бяха слепени. Но затова пък подпухналите ѝ от плач очи говореха. И всичко, което казваха, можеше да се изрази само с една дума: молба.

Бащата заразказва. Елена му се обадила по телефона, смънкала за онова, което се е случило, и го помолила да дойде веднага в София. Разбира се, бащата потеглил още с първия влак. И онова, което научил тук, го ужасило. Имали дълга разправия, в резултат на която бащата решил Елена да си събере багажа, да каже „сбогом“ на университета и да се прибере в къщи.

— Който няма глава — да тегли — заключи той. — Когато следвах едно време, аз живеях в коптор и вечер работех в една печатница, за да си припечелвам хляба. Сега това разгасчено поколение се чуди какво да иска. Коли, гуляи... Ще ѝ дам аз едни коли и гуляи, че ще ме запомни! Ще се върне и ще я пратя да работи в демезето. Нека там научи как се печели хлябът!

— И с какво мога да ви помогна аз? — попита Геренски.

— Всъщност с нищо — отвърна бащата. — Вие сте ѝ помогнали още онзи ден, когато сте я посъветвала да си събере куфарчето. Но сега

се запъна: не и не, първо ще говорим с другаря Геренски, че тогава ще правим каквото ще правим.

— Охо — пресилено се засмя Геренски. — Избран съм за арбитър, така ли?

— Можете и така да го наречете. И се сърдете на Елена — тя ме предума да ви безпокоим по това време. Намерихме адреса ви в указателя и ето, пристигнахме...

За да има време да събере мислите си, Александър Геренски посегна пак към цигарите. Предложи и на госта и той веднага прие. Пушиха минута и едва тогава домакиният заговори:

— Вие сте Стефан Тотев и сте учител, нали? — Другият потвърди мълчаливо. — Какво преподавате?

— География.

— Отдавна?

— Тази ще бъде двадесет и първата година.

— Успешно?

— Имам сребърен орден на труда и почетната значка на министерството.

— Извинете за откровеността ми, другарю Тотев, но въпреки това, според мене, вие не сте добър учител. — Геренски видя как другият се сепна от тази неочаквана грубост. И се усмихна в себе си: тъкмо този резултат бе желал да постигне. — Според мене добрият учител трябва освен преподавател, преди всичко да бъде добър педагог.

— Как... Какво искате да кажете?

— Вашето решение да прекъснете следването на дъщеря ви е, меко казано, прибързано и несправедливо. Педагогиката на учителя е отстъпила пред раздразнението на бащата. И раздразнението дава своите плодове. А какво всъщност се е случило? Дъщеря ви е била цифром и словом две вечери с хора, които — мога да ви уверя в това — изглеждат външно напълно почтени. Имала е две нещастия: че тази почтеност е била само външна и че втората вечер е извършено едно ужасно престъпление. Къде е основанието да разбиете бъдещето ѝ?

— Но вие сам сте казали — объркано рече бащата. — Така ми предаде тя: посъветвали сте я да си събере куфарчето и да се прибере в къщи.

— Лошо е предала думите ми — любезно се усмихна Геренски. — Аз ѝ предложих да избира: или да внимава във всяка стъпка на

живота си, или да си отиде. Според мене самият факт, че ви е потърсила и ви е разказала всичко, вече показва, че тя е направила правилния избор. Елементарна логика, другарю Тотев, за която — сигурен съм — вие щяхте да се досетите сам, ако се касаеше, за което и да е друго дете, а не за дъщеря ви.

В този момент Елена се разплака. Под двойното въздействие на логиката и сълзите учителят се предаде по-скоро, отколкото можеше да се очаква.

— Може би сте прав — рече той. — Да, навярно сте прав. Но ако се случи пак?...

— Няма да се случи. Онзи, който е грешил, знае най-добре да се пази от грешки.

— И вие ме съветвате?...

— Да, другарю Тотев. Съветвам ви да се успокоите, да си заминете и да забравите за нещастната история, в които случайно попадна вашата дъщеря.

Бащата окончателно вдигна бяло знаме:

— Какво пък... щом вие мислите... Щом вие вярвате...

— И все пак да изпием по чаша газирана вода — с малко пресилена бодрост извика Геренски. — Струва ми се, че и тримата имаме нужда да навлажним устните си...

Оказа се, че е имал право — наистина и тримата с охота пресушиха чашите си. И както често се случва след тежки разговори, за малко настана неприятно мълчание. Александър Геренски напразно напругаше ума си да намери подходяща тема, с която да увлече събеседниците си, но и да не им припомни фаталния коктейл в петък. Обаче Стефан Тотев го изпревари:

— Не се засягайте от това, което ще кажа, другарю Геренски. Изненадан съм от вас. Аз... аз имах някак си по-друга представа за служителите от милицията.

— Каква? — Геренски се засмя непринудено. — Хора, които първо бият, после питат кой си?

— Оставете шегите! Моята представа... Не, не мога да изразя точно мисълта си. Вие... Вие сте...

Геренски почувствува, че учителят не може да намери думи как да му изрази благодарността си, как да го похвали и се почувствува искрено и дълбоко смутен. Спря за няколко секунди поглед върху

човека с бялата коса и ругените бузи, който го гледаше от стената, и каза тихо:

— Може би си заслужава да ви разкажа защо и как аз дойдох да работя в милицията. Всъщност то е съвсем просто: завърших право, бях прокурор, после ме изтеглиха в милицията. А вътрешната страна... Тя е много по-сложна — Геренски замълча умислен известно време. — Аз съм роден тук, в тази къща. Баща ми беше лекар, доктор Теодоси Геренски. По-старите жители на квартала и досега го помнят.

— Може би този на стената? — попита Елена. Това бяха първите й думи, откакто влезе в къщата. — Имате известна прилика...

— Да, това е баща ми — все така тихо продължи Геренски. — Не беше светило, но беше добър лекар. И по своему забележителен човек: имаше огромна клиентела — в спомените ми тук винаги е имало върволица от пациенти, — но финансово никога не се издигна над средното ниво. Как да ви обясня, той беше нещо като лекар на квартала, а по онова време кварталът представляваше бедна покрайнина на града. Рядко получаваше хонорари, по-често подаръци — кой кокошка, кой шише вино, — а най-често работата завършваше с едно сърдечно „благодаря“ и крепко стискане на ръката. Не бяха изключение и случаите, когато бай Теодоси развързваше скромната си кесия, за да купи сам необходимите за болния лекарства. Но това положение не му тежеше. Дори мога да кажа, без да създавам мит около името му, че то му носеше вътрешно задоволство. Беше хуманист в най-чистия смисъл на думата и съзнанието, че е полезен на околните, му стигаше. А той наистина беше полезен. Не само като лекар, но и като човек. Хората му вярваха и идваха при него не само да се лекуват, но и да споделят грижите си, да поискат съвет. Занимаваха го с всичко: със семейните си недоразумения, с вечно недостигащите пари, с бъдещето на децата, с неприятностите в работата... И за всеки той намираше добра дума за утешение или мъдър съвет.

— Може би е бил комунист? — попита Стефан Тотев.

— Не, не се занимаваше с политика. Беше само един добър човек. Но работеше и с комунисти. Хората имаха доверие в него и през войната неведнъж го викаха да лекува болни, ранени нелегални. И той пак ги лекуваше, пак купуваше сам лекарства, като се преструваше, че нищо не забелязва, че нищо не разбира. Правеше го не за нелегалните комунисти, а за страдащите хора.

— Майка ми почина твърде рано — продължи Геренски. — Почти не я помня. Аз отраснах в обстановката, която ви описах. По това време — пък и досега — имах слабост към точните науки: физиката, математиката, астрономията. И като свърших войниклъка, това беше през четиридесет и пета година, записах физика. — Той се усмихна тъжно. — Кой знае, ако бях завършил и не ми провървеше в научната работа, сега може би щяхме да бъдем колеги. Но съдбата пожела да даде друго направление на живота ми. Завършвах вече втората година в университета, когато... когато... С една дума баща ми беше убит.

Елена сподавено изхлипа и притисна ръка о устните си. Учителят го гледаше с навлажнели очи.

— Убит!? Човек като вашия баща е бил убит!

— Вулгарно користо убийство — промълви Геренски. — „Убийство с грабеж“, както се казва по юридически. Някакви декласирани типове се полъгали от дългата опашка пациенти, повярвали, че касата на Теодоси Геренски пращи от злато и една злощастна вечер го убиха. Убиха го тук, в същата стая, в която той шестнадесет часа на ден правеше добро на хората.

— Опитайте се да ме разберете — все така тихо и печално продължи Геренски. — Смъртта на баща ми — и то каква смърт! — беше замайващ удар за мене. Дълго не можах да се съвзема. Бях като луд. Когато най-сетне възвърнах равновесието си, поставих на преоценка всичко онова, в което бях вярвал дотогава. Именно по онова време реших, че човек не винаги има право да подрежда своя живот според наклонностите си, а понякога е длъжен да се посвети на дейност, към която самото общество го призовава. И на мене ми се стори, че съм призован да се боря със злото и престъплението.

— Да мъстите за баща си?

— Решително не! Убийците бяха заловени и наказани още докато следвах, пък и отмъщението не може да бъде стимул за цял живот. Природата на човека се променя твърде бавно. Ето, животът у нас се промени, а престъпления все още има. Макар и по-рядко — ще ги има и в бъдеще. Своего призвание аз схващам, като борба за изкореняване на злото. А неговият антипод — доброто — трябва да ни служи в тази борба, винаги когато това е възможно. Взел веднъж такова решение, аз хвърлих всички сили да го осъществя. Завърших право, постъпих в

прокуратурата, защитих дисертация и станах кандидат на юридическите науки със специалност криминалистика. Така че постъпването ми в милицията не беше резултат на случайност, а на дълга и целенасочена самоподготовка.

Когато изслуша разказа на домакина, Стефан Тотев стремително се изправи. Учителят беше дълбоко развълнуван и чрез прибързаното си тръгване искаше да прикрие това вълнение.

— Довиждане, другарю Геренски. Закъсняхме! Ето, станало единадесет и половина... На вас, на човек като вас мога да повярвам. Елена ще остане!

А Елена стисна ръката му и каза тихо:

— Аз ще постъпя като пациентите на баща ви. И ще ви кажа само: благодаря ви! Безкрайно ви благодаря!

Александър Геренски ги изпрати, после се върна на същия стол, на който беше седял досега и не помръдна, докато не изпуши докрай една цигара. После стана и с ръце в джобовете застана пред портрета на баща си.

— Е, какво ще кажеш, бай Теодоси? — рече той гласно. — Точка за мене, а? Уж неподходяща професия, уж неумение да се говори с хората, уж „проповеди“ и „четене на морал“, пък виж — момичето ще намери пътя си. И аз наистина гарантирам за нея, бай Теодоси.

Следващата цигара той изпуши под душа и в полунощ вече се намираше в леглото. Но и тази нощ сънят дълго отбягваше от клепките му.

Отдавна се бе стъмнило и Геренски вече се готвеше да си ходи, когато му се обади по телефона от пропуска:

— Една гражданка ви търси, другарю подполковник. Настоява да се срещне тъкмо с вас.

— Как се казва?

— Момент... Богдана Даргова.

— Пуснете я.

Геренски беше изненадан. Най-малко от Даргова очакваше да го посети по своя инициатива. Дали пък не е решила да пофлиртува с него тук, в управлението.

Жената, която влезе в кабинета му, изглеждаше тъй различна, че в първия момент той даже се усъмни — това ли е Беба Даргова. Беше трезва — така той още не беше я виждал. Без грим, скромно облечена, тя изглеждаше значително по-стара и много, много измъчена, като след безсънна нощ, като след тежко изживяване.

Покани я да седне и сам се настани в креслото срещу нея.

— Бихте ли ми предложили една цигара — едва сега Даргова го погледна в очите. Те бяха същите — дръзки, закачливи. Не разиграва ли тя някакъв етюд?

— За съжаление не разполагам с „Кент“ — отговори ѝ той с лека, едва доловима усмивка.

— Няма значение. Забравила съм си пакетчето, а дяволски ми се пуши.

И двамата запалиха.

— Е, какво ви води насам?

— То е ужасно! — лицето на Даргова се изкриви в неприятна гримаса. — Това е ужасно.

Геренски я наблюдаваше внимателно. Явно беше потресена от нещо, но кой знае защо, изживяванията ѝ не можеха да събудят съжаление у него. Това не му хареса, беше сигнал за предвзето настроение и той ѝ каза почти ласкаво:

— Успокойте се. Време имаме. И ми разкажете какво се е случило.

— Преди малко щяха да ме убият. По една случайност се спасих. Щях да стана втората жертва в тази ужасна история.

Сякаш някаква невидима пружина се сви в него, почувствува, че тялото му се напругна като пред скок, но външно с нищо не издаде вълнението си.

— Преди малко... тази вечер... като се връщах у дома... някой... не знам кой... се опита да ме убие. Ужасно! Извинявайте! Още не мога да дойда на себе си.

— Добре — каза спокойно Геренски, — ще ви помогна. Аз ще ви задавам въпроси, а вие ще ми отговаряте. Така по-лесно ще се разберем.

— А, но защо... Ще се оправя. Вие само почакайте малко.

Даргова пое дълбоко въздух и замълча, сякаш се съсредоточаваше да събере сили. Геренски я изчака търпеливо.

— Преди около час, като се връщах, минавайки край новостроящата се кооперация, през една къща от нас, пред мене, ама до самата мене на милиметри от главата ми, профуча тухла... Едва не ме уби!... Някой я хвърли по мене. Искаше да ме убие... Прибрах се в къщи ни жива, ни умряла. Посъвзех се и право при вас. Нали правилно съм постъпила?

— Разбира се. При кого друго, ако не при нас трябва да дойдете в такъв случай.

Геренски наля две чаши студена газирана вода и Даргова, без да прави гримаси, без иронични подмятания я изпи на един дъх.

— Защо мислите, че са се опитали да ви убият? Може случайно да е паднала, тази тухла.

— Как случайно! На постройката нямаше вече никакви работници. Късно беше. Ако някоя тухла прелети от шестия етаж край главата ви, ще допуснете ли, че случайно е паднала?

— Ами... — Геренски изчака тя да съсредоточи вниманието си, — не видяхте ли кой я хвърли?

— Къде ще видя. Нали ви казвам — тъмно беше.

— Добре де, а нямаше ли хора край вас, минавачи, някой познат... Било е до вашия дом, някой съсед...

— Познати нямаше. Минувачи поспряха, поцъкаха и се разотидоха. Пък и аз побързах да се махна... Някоя втора тухла можеше да ме улучи.

— Така-а... И какво да правим сега. Не знаете кой е хвърлил тухлата, свидетели няма. Да подозирате някого?...

Двамата замълчаха. Известно време се гледаха в очите. Но Даргова не каза нищо.

— И все пак, вие сякаш имате нещо наум — продължи Геренски.
— Не подозирате ли някого? Защо казахте, че сте щели да станете втората жертва?

Даргова продължаваше да мълчи. Не отрече, но и не казваше нищо. Явно се колебаеше.

— По-смело, по-смело — подкани я Геренски.

— Неудобно ми е някак. Пък и... на вас, като каже човек...

— Какво... и ние веднага ще го арестуваме. Не се безпокойте. И ние знаем да преценяваме. Но все пак, можете да ни помогнете.

— Средков! Мисля, че е Средков.

— Защо!

— Обади ми се, каза, че иска да се срещнем, да говорим. Назначи ми среща в градината, дето започва гората, над лятната къпалня. Аз отидох почти до мястото, но ми се видя тъмно, страшно и... се отказах. А на връщане...

— Но какво може да има Средков срещу вас? Та чак да иска да ви убие!

Жената отново се умълча, наведе глава, после го загледа сякаш с питащи очи, пак сведе глава.

— Хайде, хайде, изплюйте камъчето. Като сте почнали веднъж...

— Добре. Наистина, щом съм дошла, ще трябва да кажа всичко.

— Така, разбира се — поощри я Геренски.

— Там е работата, че Коста, мъжът ми, му казал за цианкалия.

Геренски не се възползува от малката пауза, която направи Даргова, не я запита нищо, а само я наблюдаваше съсредоточено. И тя продължи, разказа как Даракчиев й казал за случая с арабина, как тя споделила това с мъжа си и той, който знае защо, разкрил всичко на Средков.

След това Геренски я отведе в съседна стая и я остави да записва показанията си. Повика веднага при себе си капитан Смилов и му

възложи да провери подробно случая, да разпита Средков без обаче да му обяснява каквото и да било.

На следващата сутрин Геренски завари своя помощник да се разхожда нервно из кабинета му, свел демонстративно умислено глава и, отгоре на всичко, магарето му, се престори, че не го забелязва. Той веднага пое хвърлената ръкавица и също така нищо незабелязващ, седна на бюрото си и понечи да набере някакъв номер по телефона. В този момент Смилов не издържа.

— А... добър ден, другарю подполковник — каза той с престорено смутен вид. — Вие сте били вече тук!

— Я не се занасяй, а докладвай какво си успял да свършиш. И тогава ще реша дали денят ще бъде добър за тебе.

— Ама защо така строго бе, другарю подполковник. Аз очаквах рогът на изобилието да ме посипе с началнически похвали, а то...

— Нямам време да слушам остроумията ти, Любак — полусериозно го прекъсна Геренски. — Довечера, при Пакето, ще ти предоставя неограничени възможности да демонстрираш остроумието си, докато ям кебапчетата.

— А аз?...

— Ако си ги заслужил. И така — докладвай!

— Задачите са изпълнени, другарю подполковник.

— Кои задачи?

— И двете.

— Аха — възкликна неопределено Геренски. — Хайде тогава, разказвай.

И Смилов заразказва. Той наистина беше изпълнил задачата — беше разкрил почти цялата дейност на консорциума. Най-напред очерта фигурата на Даракчиев: човекът, създал желязната организация, който е предвиждал всичко и не е оставял нищо на случайността. Неговото тъмно сдружение е било разпростряло пипалата си навсякъде, където с малко усилие могат да се трупат много пари: Беба Даргова е купувала картини и старинни икони, които по контрабанден път са били изнасяни в чужбина; ролята на Паликаров е била да отправя по същия път през границата злато и скъпоценни камъни;

доходите на Коста Даргов представлявали предимно чиста проба подкупи — срещу подходящи „възнаграждения“ и по нареждане на Даракчиев той уреждал заобикалянето на установения ред при прехвърлянето на имоти.

— Има и други — завърши Смилов. — Цяла организация. Те даже се наричали...

— Консорциум — вметна Геренски и помощникът му облещи изненадано очи.

— Вие знаете?

— Да си чувал израза „Началство лучше знает!“ — усмихна се Геренски. — Но аз не искам да отнемам лаврите ти. Всичко, което ми разказа, беше ново за мене. Само за консорциума бях чувал нещичко от Жилков. А как се добра до тези данни?

— Улових единствената нишка, която беше сигурно в ръката ми: номерът на онази кола, на която Жилков сменил гумата. Той личеше ясно на снимката и не беше трудно да разбера кой е влязъл в страната със съответната кола. Оказа се стар наш клиент. Вернер Шьонберг аус Дюселдорф, Бундесрепублик Дойчланд. Персънлих.

— Казваш, стар клиент, а?

— Не само стар, но и упорит. Преди две години нашите го хванали, че изнася картини. Простили му, защото със сълзи на очи ги уверявал, че не знаел за забраната.

— После?

— Останалото беше лесно. Заинтересувах се кои са по-крупните купувачи на картини и икони из страната и така стигнах до името на Даргова. Като се уверих, че сдружението няма политически характер, а е дело на „патриотични търговци“, както казвали по едно време, аз чисто и просто се порових в архивите. Оттам научих и за Даргов, и за Паликаров, и за останалите. Нашите хора имаха намерение тези дни да хванат Коста Даргов за ушите, но аз ги разубедих. Сметнах, че инициативата трябва да бъде в наши ръце, другарю подполковник.

Геренски стана, разхожда се няколко минути, докато изпуши една цигара, и се върна на мястото си.

— Аз сгреших, Любак. Добре е, че знаем подробности за консорциума, но не трябва по-нататък да се занимаваме с тази работа. Предай всички на стопанския отдел...

— Не избързвате ли, като се отказвате от тази диря?

— Не, драги. Ние имаме една ясна цел — разкриването на убийството — и трябва да се пазим от всичко, което ще ни отклонява, ще разкъсва вниманието ни. Разчиствайки авгиевите обори на консорциума, ние няма да допринесем нищо за разкриването на убийството. Защото консорциумът е фон, а не мотив на това престъпление. А какво направи по задачата Даргова — Средков?

— Намерих и фотографирах тухлата или по-точно парчетата и мястото, където се е разбила. Наистина, хвърлена е била с голяма сила, от най-високия етаж. Сигурно средство за строшаване на череп, дори като този на Беба. Не е паднала случайно.

— Очевидци?

— Не можах да открия.

— А какво е правил по това време Средков?

— Призна, че е повикал Даргова. Искал да я помоли да въздейства на мъжа си повече да не го закачат, да го оставят на мира.

— Така значи.

— Така. Ако ви интересува алибито му за това време — няма алиби.

Умълчаха се. Едва сега през прозореца нахлуха шумовете на града — стържещият звук на трамвая, равномерното бръмчене на автомобилите, неясният отглас на смесената човешка реч. А горе, в кабинета, умовете на двамата продължаваха да се лутат в затворения кръг на едно престъпление.

— Какво ще правим по-нататък? — попита по едно време Смилов.

— Утре вечер искам да събера целия екип от „случая Даракчиев“ във вилата. Всички. Включително двете момичета, Зинаида Даракчиева и Коста Даргов.

— Следствен експеримент?

— Да. Ще възстановим нещата, както са се развили в петък.

— И какво смятате да постигнете, другарю подполковник?

— Поне две неща: да установим с хронометър времето, с което всеки един от участниците в гуляя е разполагал за извършване на престъплението, и да проследим реакцията на всеки един от тях. Понякога следствените експерименти дават изключителни резултати, Любак. Помня — това стана преди десетина години — един примитивен тип, извършил чудовищно убийство с обикновена

цепеница, не издържа възстановката, разплака се като дете и направи пълни признания.

— И се надявате, че този щастлив случай ще се повтори утре?

— Откровено казано — не. Дори напротив! Престъпникът вече премного ясно доказва, че притежава изключително самообладание, дързост и дяволска дарба за бързи и правилни решения. И все пак аз искам да опитам.

— Ще имате ли нужда от мене?

— Не само от тебе. Ще вземеш и някои от твоите момчета. Колев и Стефанов. Елате при мене следобед, по-раничко, да имаме време да се уточним. А дотогава искам да ми осигуриш хората. Среща във вилата... Утре е „пак петък“, нали. Ще ги извикаш точно по времето, когато са се били събрали миналия петък. Само че този път Александър Геренски ги кани на „коктейл–парти“.

— Слушам, другарю подполковник — извика по войнишки капитан Смилов. — Ще ги имате!

ПЕТА ГЛАВА

НОКДАУН И ДЕСЕТ СЕКУНДИ

Случайно или шибнати от страха, поканените се събраха във вилата почти половин час преди определеното време. Кой повече, кой по-малко, но всички изглеждаха гузни и потиснати. Гледаха се подозрително, след първото неизбежно „добър ден“ замълчаваха рязко и в това мълчание, изпълнено с напрежение, имаше хиляди неизречени остри думи, намеци, обвинения и оправдания. Погледнати от страни, те бяха по-скоро смешни — осем души, които се познаваха твърде добре, а сега отбягваха погледите си и се преструваха на вдълбочени в картината на стената, в кристалната ваза или просто в дима от цигарата. Но на тях самите, осемте участници в срещата, далеч не им беше до смях.

Защото деветият присъстващ беше страхът.

Или може би — сянката на Георги Даракчиев.

Когато си спомни за Даракчиев, Коста Даргов изведнъж си каза, че „трябва да хване положението в ръцете си“. Даракчиев не беше човек, който кротко и примирено ще очаква събитията да се стоварят на главата му. Въпреки всичките си недостатъци, той беше борец и стратег — съумяваше да предвиди опасностите, да се въоръжи срещу тях и да им се противопостави с всички сили и средства. Като стигна до тази точка в разсъжденията си, Даргов реши, че онзи, който има намерение да присвои наследството на покойника, трябва преди всичко да притежава или поне да демонстрира неговите качества. Особено сега, когато опасността беше тъй реална и близка.

Той мушна ръце в джобовете, изкашля се шумно, опря рамо на мраморната камина и каза високо:

— Ей, вие двете там! Куклите!

В тягостната тишина, която цареше в хола, гласът му прозвуча още по-силно. Всички се извърнаха към него.

— На вас говоря — продължи той. Очите му сочеха Мария Данчева и Елена Тотева. — Вземете си дрънкулките и излезте да си поиграете на двора.

— Защо? — попита объркано Тотева. — Нали ни казаха...

— Ясно защо. Защото батковците и какичките искат да си поговорят. А когато батковците и какичките си говорят, бебетата не трябва да слушат. За да не се учат на лоши думи. Хайде, омитайте се! Когато онези дойдат, ще ви повикаме, бъдете спокойни.

Двете момичета се спогледаха, поколебаха се, после безропотно се подчиниха. В походката на Мими имаше нещо нахално и предизвикателно. Лъони излезе гузно, с превит гръб на човек, който е загубил всякакво самочувствие. След тях се изправи и Зина Даракчиева.

— Вероятно трябва да ги последвам — рече тя, просто. — Аз съм от какичките, но не виждам какво има да си говоря с вас.

— А мене ми се струва, че трябва да останеш — с рязък смях ѝ отговори Даргов. — Докато беше жив Георги, ти яде от меда. Сега трябва да опиташ и от жилото.

Няколко секунди Зина очевидно не знаеше как да реагира. После, изглежда, реши, че няма защо да се впуска в излишни разпавии, вдигна рамене и демонстративно се отпусна най-близкия фотьойл. Все така изправен до камината, Коста Даргов заговори:

— Трябва да поговорим. Ние тук сме все стари приятелчета, можем да си кажем истината, както си е. Е, бай Атанас е по-нов в компанията, това е вярно, но той разбира от човешка дума и няма да се дели от колектива. — Даргов се изсмя. Имаше съзнанието, че е казал някаква особена остроумна духовитост. — Нас не ни събират за хубаво — продължи той. — Не знам какво точно са намислили другарчетата, но явно е, че не сме тук, за да ни черпят с шоколадени бонбони. Навярно ще ни разпитват, ще правят очни ставки и прочие глупости. Целта им е една — да ни притиснат до стената и да ни принудят да се разбъбрем.

— Аз мисля — обади се глухо Паликаров, — че ще ни накарат да възстановим събитията от петък. — На младини той бе имал близки приятелски връзки с хора от полицията и познаваше някои криминалистически похвати. — Ще ни накарат да разиграем срещата в петък и ще ни наблюдават как ще се държим.

— Ако беше така — намеси се и Зина, — ние с Коста нямаше да се намираме тука. Така или иначе ние двамата не участвувахме в милото ви празненство.

Даргов вдигна предупредително ръка. Той не желаше да остави инициативата в разговора на другите.

— Дори и това да е. Каквито и да са похватите, които ония са намислили, целта е все същата. Затова искам да ви предупредя: дръжте си човките затворени. Който уби Даракчиев — да си трае; който не го е убил — да си трае двойно!

— Искам да пия — неочаквано рече Беба и съпругът ѝ кресна нервно:

— Стига си се наливала, глупачко такава! Искаш да се насмучеш, пък после ще плещиш вреди и некипели! Не, никакъв спирт! Ще бъдеш трезва и разумна, иначе... — Той се обърна пак към цялата компания: — Да бъдем наясно по две неща. Всеки от нас е разпитван, давал е показания и малко или много, но все е послъгал за нещо. Някой е лъгал по-умно, друг — по-глупаво. Сега това няма значение. Важното е всеки да си спомни какво е приказвал и както и да го въртят и сучат, нека си държи на старите думи.

— А ако ни изобличат? — вметна Жилков, който си припомни, че Геренски вече бе съумял да изтръгне някои излишни приказки от него. — Какво да правим, ако съвсем ачик ни хванат в лъжа?

— И това няма значение. Положението е ясно: умно ли сме лъгали или глупаво, но в резултат на приказките ни онези не разкриха убийството. Самият факт, че ни събират тука, показва, че те се признават за надвити. И сега ще се опитват да наваксат онова, което им се е изплъзнало. Следователно, ако ние държим на старите си приказки, те няма да отидат нито крачка по-напред.

— Има нещо вярно в думите на Коста — замислено потвърди Паликаров. — Държим ли се здраво, има шансове да излезем сухи от водата. А второто, Коста? Нали каза, че трябва да бъдем наясно по две неща?

— Не две, а три — поправи се Даргов. — Второто е, че ония не трябва да измъкнат от нас нито една дума за консорциума. Разберете, убийството няма нищо общо с нашия бизнес и затова е безсмислено да се топим сами за нещо, за което фантетата нямат и хабер! Говорете каквото ви дойде на ума. Разправяйте кой с кого е ял и кой с кого е спал, но за сделките... — Той хвана с два пръста устните си.

Тази втора точка от разсъжденията на Даргов беше толкова ясна, че никой не се залови да я коментира.

— А третото? — Този път въпроса зададе Беба.

— Третото е, да не се боите от милицията. Трябва да се страхувате само от мене. Животът и съдбата ви са тук. — Той посочи дясната си ръка и всички машинално впериха очи в нея. Ръката му беше пепелявосива и сбръчкана като стар папирус. — Ако ме слушате, ще ви измъкна. Но ако своеволничите...

Даргов не успя да завърши. Входната врата на вилата се хлопна, после се разнесоха неравномерни стъпки.

Пристигаше подполковник Геренски, придружен от капитан Смилов и двама млади мъже.

Александър Геренски събра в хола цялата „компания“, включително двете момичета, които завари на двора. Накара ги да седнат и сам зае един стол срещу тях, после бавно запали цигара и хлъзна поглед по осемте фигури пред себе си. В този момент той си припомни финалната сцена от пиесата „Ревизор“. Асоциацията се дължеше на вдървеността на тези осем души. Те седяха в неестествени стойки, не помръдваха и го наблюдаваха с отворени, немигащи очи.

Крайна вляво беше Мими. На лицето ѝ бе замръзнала гримаса; тя очевидно бе желала това да бъде една от нейните най-дръзки усмивки, но в действителност само бе изкривила добре начервените си устни.

До нея седеше Зина. Спокойна и съсредоточена както обикновено, но очакваща и напрегната, от нея се излъчваше нетърпение — тя сякаш имаше желание час по-скоро да види онова, което щеше да последва.

Атанас Средков изглеждаше и смутен, и озлобен. Превил гръб като човек, очакваш поредния удар, той мятеше кратки погледи към съседите си, сякаш те бяха тези, които щяха да стоварят бича върху гърба му.

Коста Даргов бе избрал за себе си ролята на храбрец. Тъй като дребното му тяло напълно се губеше в мекия фотьойл, той не се облягаше, а седеше неестествено изпъчен на края на креслото, като тенор, преди да изпее знаменитата си ария. И само за едно не си даваше сметка, че дълбоко в зениците му се таеше обикновен човешки страх.

По-нататък седеше Паликаров. Той не играеше никаква роля: страхуваше се и този първичен страх бе завладял цялото му същество, бе изтрил като с мокра гъба целия повърхностен лак на човек, който иначе системно симулираше аристократично държание.

Лошо сресана, с подпухнало бледо лице и отпусната долна устна, Беба имаше вид на развалина. Очите ѝ го гледаха, а не го виждаха. Беба не беше пила днес, а за да прилича на себе си или изобщо на човек, тя вече имаше нужда от порция алкохол...

Примитивна натура, Дамян Жилков приличаше на уплашено куче, което инстинктивно е доловило близка опасност. Седеше на стола леко приведен напред, но това не беше поза на герой, нетърпелив да се хвърли с открити гърди срещу опасността, а по-скоро на подлец и страхливец, готов да побегне при първия заплашителен шум.

Само в очите на Елена Тотева Геренски забеляза нещо, което го накара да се смути и бързо отмести поглед. Защото в тези очи, освен страх пред неизвестното той прочете и очарование към самия него. А той не беше навикнал да среща очарование в женските очи.

— Време е да започваме — каза Геренски. — Събрали сме ви, за да възстановим с възможната най-голяма точност събитията от миналия петък. От вас се иска само едно — да повторите действията, които сте извършили тогава, да ги повторите до крачка, до секунда. На наш език това се нарича следствен експеримент. И трябва да ви предупредя най-сериозно — който се отклони от тази задача, ще считаме, че се е опитал да заблуди следствието и съответно, ще отговоря за даване на лъжливи показания. Разбрахте ли?

— Не искате ли твърде много от тях, другарю Геренски — обади се леко усмихната Даракчиева. — От думите ви излиза, че убиецът сега пред очите ви пак ще трябва да налее отрова в чашата.

Забележката ѝ беше съвсем уместна и Геренски не намери какво да ѝ възрази.

— Много ли е или малко, ще съдим по резултатите. Нали всички тук присъстващи са все невинни — какво тогава ги смущава.

— Извинявайте — Даракчиева кимна и се отпусна в креслото си.

— А сега, да продължим. Експериментът ще води другарят Смилов. Колев ще хронометрира поведението на всеки един, а Стефанов ще води протокола. Аз ще бъда настрани, може да се каже, няма да участвувам непосредствено. Впрочем в известен смисъл считайте, че нас и четиримата ни няма, дръжте се така, като че ли ние не присъствуваме. Вие трябва да възстановите всичко, както е било миналия петък, когато ние не сме били тук. Другарю капитан, моля...

Смилов се изправи и застана в средата на хола.

— Да възстановяваме цялата вечер не е необходимо. Интересуват ни само някои от минути между напълването на чашите и смъртта на Георги Даракчиев. Всеки ще играе естествено себе си. Щом като напълним чашите, всеки ще отиде на мястото, което ще му посоча. Ще

действуваме така, сякаш вие — с изключение на Тотева и Данчева — идвате поотделно в хола и поставяте нещо в чашата на Даракчиев. Колев ще придружава съответния човек и с хронометъра ще отчита времето му. Имате ли някакви въпроси?

— Да — обади се веднага Даргов. — Защо съм поканен и аз? Всички знаят, че в петък...

— Ще ви обясня. Вас ще помоля да играете ролята на Даракчиев. Момент! Това може да изпълни всеки, но в случая изборът ми не е случаен. Вие, Даргов, познавате и хората, и обстановката. При това в петък сте били тук наблизко и, така да се каже, сте очевидец на събитията. Смятам, че сте най-подходящ за тази роля. Или имате някакви възражения?

— А, защо — ухили се Даргов. — Приемам с удоволствие. Ролята си я бива.

— А моето присъствие, другарю Смилов? — попита Даракчиева.

— Уви, неприятно задължение. В подобни случаи собствениците на къщата трябва да присъствуват. Но има и друго, другарко Даракчиева. Надявам се вие да бъдете непрекъснато с мене, за да мога да се съветвам с вас по известни въпроси, които неминуемо ще възникнат. Други въпроси? — Той се огледа очаквателно, но никой не проговори. — Тогава да започваме. Щом ви възложихме ролята на домакин, Даргов, то погрижете се за чашите...

Даргов се огледа, преброявайки присъстващите, и започна да вади чаши от бюфета.

— А за вас?... Няма ли да се чукнете с нас?

— Дръжте се сериозно, Даргов — пресече го строго Геренски. — Каза ви се — ще възстановяваме *миналия* петък!

— Добре, добре, рекох да се пошегувам само. — Даргов нареди седем чаши на масичката.

— А сега налейте в чашите... вода — каза Смилов.

— Щом ще възстановявате, вземете коняк — рече Зина.

— Добре, нека бъде коняк.

— И едната чаша беше различна от останалите — добави Мими.

— Напълно правилно. — Смилов прибра едната чаша. И пак се обърна към Даракчиева: — Можете ли да ни услужите с някаква чаша, която очебийно се отличава от тези?

Даракчиева кимна утвърдително.

— Ето, вземете от вишневия сервиз. Той също става за коняк.

Даргов извади най-близката чаша от сервиза, който беше в дъното на бюфета, и я напълни с коняк. След това започна да налива догоре и останалите.

— Е, не прекалявайте — обади се Смилов. — Събрали сме ви на следствен експеримент, а не на коктейл-парти.

— Ако ще възстановяваме, да възстановяваме, другарю Смилов — отвърна му весело Даргов. — Не пестете коняка, макар и да е „Метакса“, сега вече няма кой да събира пиански компании.

Докато да му възрази, Даргов напълни добре и седемте чаши.

— А сега всички да заемат местата си — каза Смилов. — Тотева, Данчева и Паликаров да отидат в беседката на двора. Даргова на втория етаж. Жилков при дворната врата. А вие, Средков, влезте в кабинета. Засега в хола остава само Даргов.

Когато хората се пръснаха и четиримата останаха сами, Зина Даракчиева улови ръката на Геренски и каза умолително:

— И все пак аз ви моля да ме освободите, другарю Геренски. Направете изключение и ми спестете това изпитание. Въпреки всички подробности, които знаете, Георги беше мой мъж. И баща на сина ми. Каквото и да е, за мене е прекалено тягостно да присъствувам на този театър — извинете за израза, — в който централното събитие ще бъде смъртта на съпруга ми.

— Зина е права — притече ѝ се на помощи Даргов. — Освободете я, другарю Геренски, ще минем и без нея.

— А ключа от вилата? — попита Геренски и по този начин косвено даде съгласието си.

— Запазете го у вас или ми го пратете по някого. Аз и без това не идвам тук и скоро няма да идвам.

Те се сбогуваха и жената си тръгна. На изпращане Смилов я помоли:

— Имайте добрината и излизайки, натиснете копчето на звънеца. — После заговори на Даргов: — Действайте нито много бавно, нито много припряно. Помъчете се да се държите като човек, който е господар на къщата си и...

— Бъдете спокоен — прекъсна го другият. — Познавах Даракчиев отлично, пък и знам как са се развили събитията в петък. Ще останете доволен от мене.

Геренски остана учуден от спокойствието и самоувереността на Даргов. И се почувствува задължен да го предупреди:

— Играйте, но не преигравайте, Даргов. Възстановката е мъчителна за всички. Няма защо да пренапрягаме нервите им.

В този момент се позвъни. Смилов даде знак на Колев и каза:

— Вие току-що сте налели коняка, Даргов. Позвъняването ви изненадва. Действайте! Засичаме времето ви от момента, в който напускате хола.

Коста Даргов така заигра ролята на Даракчиев, сякаш я беше репетираше. Той даже измени стойката походката и обноските си — те станаха по-властни и по-самоуверени. Двамата отидоха заедно до вратата и Геренски му подаде някакво листче:

— Разпишете се!

Коста Даргов драсна нещо, после се престори, че чете. Нареди на Жилков да доведе кучето при вратата и с бодри, но небързащи стъпки тръгна покрай вилата. Преди една седмица той бе наблюдавал отдалече разговора на Даракчиев с Паликаров, затова застана точно на същото място и извика отдалече:

— Хайде, Борисе, идвай! Сега трябва да се попазариш с мене за момичето!

Паликаров се повлече към него. Видът му беше напълно жалък — клюмнал, с превити рамене и с поглед, който не се вдигаше от земята.

— Сега трябва да поговорите нещо — предупреди Смилов.

— Нямах изглед на прелъстителен любовник, Борисе — с охота се възползва от поканата Даргов. — Мога да се обзаложа, не си пропилял времето в беседката напразно и си се опитал да се понравиш на кукличките. Не се ли подкрепи днес с твоите хапчета?

Паликаров изсумтя неопределено. Сега той беше неспособен да свърже едно какво да е изречение.

— Говорете още — настоя Смилов.

— Какво да говорим! — изсмя се Даргов. — За разлика от миналия петък нашият човек си е глътнал езика.

— Говорете каквото искате: за времето, за международното положение, но говорете.

— Какво се споразумяхте тогава с Жоро, Борисе? — поде отново Даргов. — За момичето ти си подви опашката, това е факт. Но може би

склони да се утешиш с Беба? Е хайде, хайде, не върти така гузно очи. Нямах да ти е за пръв път, нали? Кога беше вашият малък роман с Беба? Преди три години? Или четири? Е, за сърца като вашите годините нямат значение. Пък и... по утъпкани пътища по-лесно се върви...

— Не можете ли да говорите на по-неутрални теми? — намеси се Геренски.

— Ако ще възстановяваме, да възстановяваме както трябва, другарю Геренски. Тези мръсници не си говореха по друг начин. За тях всичко — жени, семейство, чувства — беше въпрос на пазарлък.

— И все пак сменете темата — настоя Геренски. — Кажете нещо за сушата, Паликаров.

— Сушата... — засрича Паликаров. — Тази година... има голяма... суша... Тя ще изсуши посевите... и урожаят...

— Хайде, стига толкова — прекъсна го Геренски. — Сега тръгнете по пътя на Паликаров, който е изминал в петък, за да предупреди Средков. Но не го повиквайте. И ни чакайте в хола. А вие, Даргов, продължете с момичетата.

— Елате, пиленца — разпери ръце Коста Даргов. — Елате! Чичо ви Коста ще ви почерпи с карамелчета.

Момичетата бавно приближиха към него. Макар че бяха вън от всяко подозрение, не изглеждаха по-добре от Паликаров.

— Сега ще се пазарим с тебе, малката — обърна се Даргов към Мими. Той очевидно бе изпаднал, в някакво странно настроение. — Колко ти даде Даракчиев за една нощ със Средков? Сто лева? Пфу! Настъпила е девалвация — сто лева за нещо, което ти би изпълнила и за един смачкан десетак!

— Не ме обиждайте — неуверено каза Мими. Това бяха единствените думи, които ѝ дойдоха на ум.

— А, ти се обиждаш? Тогава да кажем петнадесет, последно — двадесет... Така добре ли е?

— Сериозно ви предупреждавам да престанете да говорите по този начин — остро рече Геренски. — Не зная подбудите ви, Даргов, но поведението ви е под всяка критика.

— Моето ли? — озъби се дребният човек. — А на тези, които се събираха тук да пиянствуват и развратничат?

— Преценката и съответните мерки оставете на мене. — Александър Геренски се справи с хронометъра. Имаше нужда още от половин минута. — Кажете вие нещо, Тотева.

Момичето помълча, сякаш дълбоко в себе си набираще сили.

— Тежко ми е. Цялата тази история е безкрайно мъчителна. — После добави тихо: — Вашата професия не е лесна, другарю Геренски.

В думите ѝ отново прозвуча някаква лична нотка, която стресна подполковника. И макар че до определеното от самия него време оставаха още десетина секунди, той каза припряно:

— Да тръгваме!

Точно пред вратата на хола той даде знак на Колев да спре хронометъра.

Бяха изминали четири минути и четиридесет и две секунди.

— Сега ще поработим с вас, Паликаров — поде Смилов. — Задачата е следната. Ще тръгнете от мястото, където е бил разговорът ви с Даракчиев. Вървете без бързана, но не и особено бавно. Като влезете в хола, спрете и пребройте мислено до десет. После идете до масичката, извършете действията като че ли сипвате отрова в чашата на Даракчиев, в тази, седмата чаша. След това прекосете отново хола, отворете вратата на кабинета и повикайте Средков. По възможност със същите думи, които сте употребили в петък.

— Не съм съгласен — обади се с глух глас Паликаров.

— С какво не сте съгласен — запита ехидно Смилов. — Искате да кажете, че първо сте говорили със Средков и после сте сипали... И така може, не възразявам...

— Не! Не! Не искам! — почти истерично, с писклив глас се развика Паликаров. — Аз не съм сипвал никаква отрова.

— Нали се разбрахме, бе човек. Сега измерваме времето, за да видим не кой е сипал, а кой е имал време да сипе отровата.

— Не! Не! Не! — продължаваше да вика в някакъв унес Паликаров. — Не ме карайте на сила! Моля ви се.

Геренски усети, че той е готов ей-сега да му се моли със сълзи на очи, да падне пред него на колене и реши веднага да се намеси:

— Никой за нищо няма да ви насилва, Паликаров. Нали Смилов ви обясни, че само измерваме времето.

— Измервате... Знаем ги ние тия... Вие... вие казахте... Всеки ще прави това, което тогава... Не искам... Не искам! Ще го запишете в протокола, па после...

— А сега ще запиша — не без злорадство каза Смилов, — че отказвате да участвувате в следствения експеримент, че се боите от реставрацията.

— Не съм казал такова нещо — със съвсем тих, жален глас забъбра той. — Не съм казал, не съм отказвал. Моля ви се... Ще участвувам.

— Добре, добре — махна с ръка Геренски. — Успокойте се първо.

Като започваше с Паликаров, Геренски наистина искаше да определи точното време, с което са разполагали останалите трима, и да проследи евентуалните действия на самия Паликаров. В изчисленията си не изпускаше нищо. Така например той си даваше сметка, че ако Борис Паликаров е поставил отровата в чашата на Даракчиев, то надали се е втурнал направо от вратата. Десетте секунди, които отделяше при експеримента, представляваха онова време, което Паликаров би отделил, за да се ориентира в обстановката и да вземе окончателното си решение.

Александър Геренски каза на момичетата:

— Най-добре е вие двете да седнете в беседката. Засега нямам нужда от вас.

— А аз? — попита Даргов. — Какво да правя аз?

— Каквото искате. От вас ще имам отново нужда едва в края на експеримента. Дотогава разполагайте с времето си.

— А да се утешавам с коняк? Може ли?

Този човек решително дразнеше Геренски. Какво беше това — избрана роля или идиотско настроение? Но във всеки случай не беше естественото му държане. И какво целеше с предизвикателството си? На какво се дължеше то? Симулирана храброст или желание за самоизтъкване пред другите?

Каквито и да бяха целите и причините, държанието на Коста Даргов преминаваше всяка граница. Геренски за момент си помисли за дълбоко погрешните представи на хората. За някои от тях работниците от милицията са по правило резки, брутални. И му се прииска сега те, хората с погрешните представи, да присъствуваха тука, да видеха и да чуеха Даргов. Тогава те биха разбрали колко търпение, самоконтрол и воля се изискват често от оперативния работник, за да понесе капризите и чудатостите на онези, с които работи.

— Съветвам ви да не бързате — с привидна кротост рече Геренски. — Първо работата, пък после... — поиска му се да каже: „пък после можете да вървите по дяволите“, но навреме се поправи: — пък после правете каквото искате.

Двамата с Паликаров излязоха на двора и се върнаха при мястото, където преди една седмица се бе състоял разговорът с

Даракчиев. Геренски кимна на Колев да пусне хронометъра, но другият неочаквано каза:

— Бих изпушил по-напред една цигара...

Видът му наистина беше жалък.

— Какво пък, да запалим — вдигна рамене Геренски и извади пакетчето „Арда“. — Ще вземете ли? Или пушите само „Кент“?

— Каквито и да са. — Паликаров взе една цигара, макар и не без усилие — пръстите му така трепереха, че отказваха да му служат. — Каквито и да са — повтори той. — Само да е цигара!

— Успокойте се — поощри го подполковникът. — Нищо особено няма да ви се случи. Щом сте невинен, цялата тази история няма да има за вас абсолютно никакво значение.

Дребният човек до него не отговори. Смучеше цигарата с настървение, трепереше и мълчеше. Геренски се поколеба, но не се опита да го въвлече в разговор.

— Да ви повторя ли задачата? — попита Смилов, когато изпушиха цигарите.

— Няма нужда — троснато отговори Паликаров. — Зная всичко. Да започваме.

Колев пусна хронометъра и тръгнаха към вилата.

— По-бавно, Паликаров, не така припряно. Тогава не сте бързали толкова.

— Тогава, тогава... Аман от това „тогава“! — с неочаквана буйност извика другият.

Когато влязоха в хола и заставаха пред пълния със сарказъм поглед на Даргов, Смилов напомни:

— Сега пребройте до десет. До десет, но бавно!

Посинелите устни на Паликаров се раздвижиха. Въпреки предупреждението той преброи до десет за по-малко от четири секунди. После с нервни крачки отиде до масичката и помърда пръсти над седмата чаша.

В настъпилата тишина прозвуча смехът на Даргов:

— Благодаря!

— Какво? — стрелна го с поглед Геренски.

— Не ми ли каза „наздраве“?

Паликаров извади кърпа и избърса челото си. То блестеше от пот.

— Продължете — подсети го Смилов. — Сега повикайте Средков.

Борис Паликаров почти изтича до вратата на кабинета и рязко я отвори. Изобщо не надникна вътре, само подвикна:

— Хайде, събираме се! — После затръшна вратата, извърна се към подполковника и рече предизвикателно: — Е, доволен ли сте? Аз ли съм убил Даракчиев?

Александър Геренски не бързаше да отговори. „Ти ли си наистина? Погледни се — на тебе ти липсват всякакви качества. Дори на убиец. Защото убиецът не е замесен от обикновено тесто. Той превишава обикновения, серийния човек, само че превишаването е със знак минус. И това се отнася за всеки, дори за случайния убиец. А «лицето Х» не е случаен убиец. Той е невероятно дързък и изключително умен. Ако се бе посветил на театъра, той би бил първокласен режисьор — така съвършен е мизансценът на неговото престъпление. А ти? Какво си ти, Борис Паликаров? Едно човешко нищожество, ето истинското ти име. Ти си паун, който знае само да се перчи. И през всичките ти петдесет години перченето е било единствената ти дейност. Перчене с чужди пера — най-напред с пера на баща ти, после с пера на Даракчиев. Защото целият ти собствен вътрешен багаж е съставен само от няколко представителни пози и няколко заучени салонни фрази; всичко останало е смес от пустота, суета и съмнителна култура, почерпена от западни илюстрирани списания.

Но не бързам ли, като те оневинявам? — усъмни се в себе си Геренски. — По своему ти си престъпник и винаги си бил престъпник. Целият ти живот представлява едно престъпление към обществото. Половин век си живял като търтей, който тъпче чуждия мед в ненаситното си гърло. Какво си направил ти за хората, за обществото? За доброто на другите преместил ли си един стол, произнесъл ли си една-едничка дума? Ти си престъпник, Паликаров. Самото ти съществуване на тази земя е едно престъпление. Престъпление са и нескончаемите ти женски истории. Деятелността ти в консорциума също е престъпление. За него, слава богу, ще си получиш заслуженото. Какво от туй, че към цялата тази поредица престъпления си прибавил още едно — убийството на Даракчиев?

Не, не трябва, нямам право да те оневинявам, Борис Паликаров. Прекалено много неща говорят срещу тебе. Като всеки подлец ти предумваше Жилков да извърши престъплението, което си обмислял. Защото винаги е по-приятно друг да вади кестените от огъня, нали? Хронометърът, тази безстрастна машинка, също те изобличи — ти си имал предостатъчно време да извършиш сам онова, което Жилков не е посмял да ти обещае. А днешното ти държание? Този смут, страхът ти, истеричните ти преходи от униние към окаяно предизвикателство — не са ли това издайнически прояви на нечистата ти съвест?

Тъжно ми е, господин Паликаров. Но не за тебе, за мене ми е тъжно. Защото сега, вместо да кресна и да запратя в лицето ти всичко онова, което мисля за тебе, аз трябва да преглътна, да надяна кадифените ръкавици и да те помилвам утешително. Защото точно такива като тебе шушукат от ухо на ухо вицовете за простотията и недодялаността на милиционерите...

Но не стана нужда да поставя кадифените ръкавици. Неочаквано пристигна помощ. Тя дойде от кабинета и застана на вратата в образа на смачкания и превит под тежестта на мислите — или на спомена за престъплението — Атанас Средков.

— Повикахте ме — обясни той глухо. — Мой ред ли е сега?

Коста Даргов се изсмя, шумно и подигравателно. И този смях подразни Геренски. Подразни го, защото той го настрои в полза на митничаря, а Александър Геренски много добре знаеше, че днес тук той нямаше право на чувства и настроения — трябваше да бъде безпристрастен като автомат.

— Грешно сте разбрали, Средков. — Геренски повиши глас, за да заглуши злоещото хихикане на Даргов. — Но щом сте дошли, можем да извършим и експеримента с вас.

— На ваше място не бих си губил времето със Средков — неочаквано се обади Даргов.

Подполковникът стисна зъби: поведението на Коста Даргов беше станало вече напълно нетърпимо.

— Защо мислите така? — попита той търпеливо.

— Защото в случая нямате нужда от хронометър. Напълно очевидно е, че Атанас Средков е имал време не само да сипе отровата в чашата на Георги Даракчиев, но и да изпие едно кафе и да прочете по-важните новини от вестниците.

Даргов беше, разбира се, прав. Трите минути и половина, с които бе разполагал Средков, са много време. За три минути и половина един шампион пробягва хиляда и петстотин метра, един опитен хирург извършва операция на апендикс; за същото време, т.е. за „своите“ три минути и половина, Средков е трябвало само да измине двадесет крачки и да пусне няколко кристалчета в седмата чаша на масата. Но следваше ли от това, че Геренски трябва да послуша съвета на Даргов? Неизвършването на експеримента със Средков нямаше ли да има стойността на етикет „убиец“, закачен с лека ръка на гърба на митничаря? Имаше и друго. Със следствения експеримент Александър Геренски преследваше и още една цел: да проследи реакцията на всички участници в проклетото „коктейл–парти“ в петък. Не съществуваше никакво основание да се лиши от наблюдението и върху Средков. Подполковникът поклати глава:

— Не, ще поведем експеримента. Знаете ли задачата, Средков?

Другият потвърди глухо:

— Искате от мен да отворя вратата, да прекося стаята, да сипя в чашата на Даргов...

— На Даракчиев, на Даракчиев! — ухилено го поправи Даргов.

— ... после да се върна и да затворя вратата.

— Точно така — кимна Смилов. — Аз ще ви дам началния знак и ще вървя непрекъснато до вас. Не обръщайте внимание на моите действия. Да започваме ли?

— Както искате — тъпо се примири Средков.

Двамата преминаха в кабинета.

След малко Атанас Средков отвори вратата и затътра крака през хола. Всяка негова крачка беше мъчителна и плод на голямо усилие; обикновено така ходят само водолазите, когато са на сушата, а на краката им са техните отлети от бронз обуца. „Пълзи прав“ — каза си Геренски.

Средков най-сетне се довлече до масичката, направи действия, сякаш изсипва някаква течност в чашата на Даргов–Даракчиев, и отправи въпросителен поглед към Геренски.

„Правилни ли бяха действията ми дотук?“

Подполковникът кимна утвърдително:

„Да, напълно. Сега се върнете в кабинета и затворете вратата.“

Именно така бе разбрал Геренски разговора на очите и затова безкрайно се изненада от по-нататъшните действия на митничаря. Атанас Средков се завъртя на петите си и сякаш се приготви да тръгне към кабинета, но не го стори. Той постоя две-три секунди прав, после се тръшна в едно кресло, улови с две ръце лицето си и се разрида неудържимо. Плачеше, хълцаше, цялото му тяло се тресеше в нервни конвулсии. Макар и изненадан от тази постъпка, Александър Геренски погледна хронометъра — стрелката сочеше, че бяха изминали само тридесет и пет секунди.

В хола се бе възцарила тягостна тишина, нарушавана само от риданията на митничаря. „Какво е това? — питаше се Геренски. — Какво представляват сълзите ти, Средков? Израз на една вътрешна трагедия или добре разигран театър? Къде свършва лъжата и къде започва истината в поведението ти?

Ти призна, че си извършил тежко служебно престъпление. Е, добре, признанието е в твоя полза — то говори за пробудена съвест, за желание да скъсаш с миналото и да отвориш нова страница в живота си, дори и ако това обръщане на страницата ще бъде свързано с изтърпяване на едно наказание. Но кога направи ти това признание? Дойде ли при нас да заявиш грешката си? Не, драги. Твоята съвест, доколкото изобщо я имаш, е твърде гъвкава и опортюнистична, твърде майсторски се нагажда според конюнктурата. Тя не се прояви след престъплението, после благоразумно подви опашка и пред натиска на Даракчиев. И даде знак за съществуване едва тогава, когато налице беше друго, много по-тежко престъпление, което обещавахе и много по-страшно наказание. Ако е така, каква е стойността на твоето самопризнание? Не е ли то ловък начин за оневиняване по линията на голямото престъпление? Не те ли поставя то в ролята на онзи крадец, който на драго сърце признава, че е измъкнал снощи от нечий джоб една петолевка, за да прикрие, че тази сутрин е разбил и обрал една каса? А тухлата? Как прелетя тя край главата на Даргова?...

Знаеш ли, Средков, аз бих желал да си така невинен, както го демонстрираш. Да, казвам го без преувеличение, аз предпочитам да си невинен. Защото ти все пак не си като хората от консорциума. Може би една по-дълга връзка с Даракчиев би те направила равен по морал на тях, но сега все още не си. Двете десетилетия, които си посветил на труд, полезен на обществото, те правят различен от онези. Ще кажа и

още нещо: не се гнуся и от служебното ти престъпление. Всеки човек греши в живота си. Греши и — повече или по-малко, съзнателно или невинно — нарушава законите. Това важи дори и за мене, който служа на закона. И аз отдавна съм разбрал, че законът е много по-милостив, отколкото хората си го представят. Ако всяка грешка и всяко нарушение биваха наказвани... Да можех да зная, че не си извършил убийството и че разкаянието ти за подкупа е искрено, аз бих те защитил, Средков. Да, бих те защитил, дори и с цената на сблъсък със собствената ми съвест. Но откъде да намеря тази увереност? На какво да се облегна, за да я получа? Толкова факти говорят против тебе, докато за тебе е само един — че тестото, от което си измесен, е различно от тестото на Паликаровци и Даракчиевци.

И сега? Сега ти плачеш като дете и демонстрираш съжалението си към своята съдба. Ако си искрен, това е навярно великият момент на твоето духовно пречистване. Лошото е там, че аз не зная дали си искрен или поне съм длъжен да се съмнявам. И затова сълзите ти ме поставят в идиотско положение: аз, служителят на закона, трябва да се заловя да утешавам тебе, който може би преди седмица си отнел живота на един човек...”

— Е, какво, Средков — неуверено рече Геренски, — не е ли време да се посъвземете? Смешно е да се държите като десетгодишен хлапак.

Човекът избърса очите си и направи видимо усилие да се овладее. После вдигна глава. Вече не плачеше, но тялото му продължаваше да се разтърсва от хълцането.

— Извинете — каза той на пресекулки. — Не исках да устройвам сцени, но... но нервите ми не издържаха. Прощавайте, че попречих на работата ви. Да повтора ли всичко отначало?

Беше глупаво и излишно да тормози човека — какво значение щеше да има, ако връщането в кабинета отнемаше още пет или петдесет секунди? Той поклати глава:

— Не, няма нужда. По-добре идете в банята и наплизкайте лицето си.

При дворната врата ги чакаше Дамян Жилков, разхождаше се нервно и жадно смучеше цигара. Геренски също извади цигара, почука я замислено върху нокътя на палеца си и запали. После попита:

— Е, Жилков, ваш ред е.

Другият преви гръбнак в угоднически поклон и каза раболепно:

— На вашите заповеди, другарю подполковник.

Този поклон и тонът на думите подразниха Геренски. Той обичаше простите хора с тяхната безхитростна мъдрост, обичаше неподправената им сърдечност, грубоватите, но искрени обноски, разговорите им за дребните ежедневни грижи и за голямата политика. Но дълбоко ненавиждаше простаците. За съжаление Жилков беше типичен представител на последните. Загубил простия, но здрав дух на селото, откъдето беше дошъл, той не бе успял да попие в себе си нищо от хубавото на града. И бе останал буквално по средата — погражданен селянин и гражданин с подчертана селящина, човек с евтино лустро върху вътрешната си празнота, който смесва уважението с угодничеството, сърдечността с интимниченето, достойнството с големеенето.

Докато пушеше, Александър Геренски се замисли върху живота и съдбата на този жалък човек. Най-голямото нещастие на Жилков е било в онзи ден, когато е решил да напусне селото си и „да прави кариера“ в града. Физически здрав и силен, той — ако беше останал и се посветил като дедите си на земята — може би днес би бил един знатен и уважаван селски труженик. Но Дамян Жилков бе пожертвувал с лека ръка тази перспектива, воден само от смътните си и неясни представи за „лесното“, за евтините удоволствия на града. Ето как този човек, способен да извърши чудеса с ръцете си, се бе озовал зад бюрото в пункта на „тото“... Случайната или преднамерената среща с Даракчиев бе извършила останалото.

„На вашите заповеди“ — беше казал Жилков. Това не беше само израз на угодливост. Трите думи всъщност характеризираха цялата му философия — сам неспособен да ръководи, той с охота се бе поставял

под заповедите на други. И тази охота го превърнала в „момчето за всичко“ на консорциума. Охотата, подхранена и от жаждата за лесни печалби, за коли, алкохол, нощни заведения и момичета.

Но беше ли способен Жилков да извърши убийство? Геренски нямаше никакви колебания по тази линия. Първична и примитивна натура, Дамян Жилков надали би проявил особени морални задръжки, надали би философствувал дълго върху цената на човешкия живот. И би вдигнал ръка над себеподобния си със същото тъпо равнодушие, с което е изпълнявал другите поръчки на Георги Даракчиев. Другаде беше затруднението на Геренски. Човек като Жилков е способен да убие, но едва ли по ловкия и добре замислен начин на „лицето Х“.

Ами ако не е бил творец на плана, не е ли могъл да бъде само извършител? Та нима той със собствената си глава е измислил предаването на картините на Вернер Шьонберг посредством автомобилната гума? „На вашите заповеди“. Готовността да се подчинява, комбинирана с липсата на морални задръжки, би могла спокойно да го направи физически извършител. Но тогава кой е бил подбудителят и интелектуалният убиец?

Имаше и още един факт, който очакваше своето обяснение — отпечатъците от пръстите на Жилков върху чекмеджето на бюфета. Не беше важно дори какво е търсил там — пистолета или парите. В случая Александър Геренски се интересуваше не от какво, а от кога. Как е станало така, че неговите, на Жилков, отпечатъци покриват всички останали, включително и на Даракчиев?

Геренски хвърли угарката си и поде прекъснатия разговор:

— Откъде знаете, че съм подполковник? Доколкото си спомням, аз не съм се представял на никого от вашата компания.

Този обикновен въпрос обърка Жилков и той завъртя безпомощно очи.

— Аз... аз не знам... Някой... трябва да ми... е казал...

— Добре, добре — отегчено каза Геренски. — Разбира се, че някой ви е казал. Нали в тези дни осведомителната агенция на консорциума работи с пълен капацитет.

Той реши, че вече е дошъл моментът да „попритисне“ Жилков.

— Е?

— Ами да започваме, другарю... Геренски. Готов съм. Да вървим.

Подполковникът се приближи плътно до него и гледайки го подчертано вторачено в очите, каза троснато:

— Какво да започваме. Защо да вървим. Нали вие не сте влизали в хола. Нали сте били всичкото време само в *кухнята*!

Червена вълна заля лицето на Жилков. Очите му загледаха тъпо и в зениците им за миг проблеснаха признаци на ужас.

— Е, хайде де!

— Ще си кажа! Ще си кажа! Бях, бях... И аз влизах. Само че убийство не съм вършил. И на ум не ми е минавало.

— Добре де, разправете какво сте извършили.

— Ами... влязох в хола по едно време и... — заколеба се Жилков.

— И... — подкани го Геренски.

— Скрих, простете ми. Влизах... Признат грях, простен грях, нали така. Тогава, онзи петък, нали донесох на господин Даракчиев бая тлъста сумичка. Кръгло седем хилядарки в левове и валута, пък той ги захвърли в чекмеджето като мръсна носна кърпа. И аз... аз се съблазних. Казах си: „Ще ги взема. Какво са седем хиляди за Георги Даракчиев? Ще ги взема и ще ги скрия някъде, за да ги изнеса друг път, а той няма да разбере кой от гостите е свършил тази работа.“ Но не излезе така, както си го мислех. Отначало нямаше възможност — господин Даракчиев беше в хола със Средков, после пък ме вързаха Паликаров и момичетата... Но като дойде телеграмата и после господин Даракчиев сви оттатък вилата, аз си рекох: „Сега е време за тебе, Дамяне!“ Огледах се, огледах се, пък се вмъквах в хола и се залепих за чекмеджето. Ядец! Заключено. Опитах се да го отворя с джобното си ножче — къде ти, тук всяка ключалка е като на касата на народната банка. Ударих на камък! И побързах да се измъкна, уж досега съм се боричкал с кучето. Та затова са отпечатъците, другарю Геренски — завърши угодливо Жилков. — Признах си всичко. Сега ако щете, и на бесилката можете да ме качите.

— За едно нещо заслужавате поздравление, Жилков. Вие сте първият, който признава по своя воля, че във фаталните пет минути е идвал в хола. Но да продължим. Ясно е едно — щом сте били в хола, могли сте да сложите и отровата във фамозната чаша на Даракчиев.

— За можеене — можех — съгласи се Дамян Жилков. — Колко му е времето за това? Ама не съм слагал никаква отрова, там е работата.

— Тогава да изясним друго. Да предположим, че с чекмеджето сте се занимавали една минута. Прибавям половин минута за влизането в хола и излизането. Стават минута и половина. И то по средата на онези пет минути, с които е разполагал убиецът. При това разпределение на времето вие би трябвало да го заварите в хола ако наистина не сте вие. Виждам, че не ме разбрахте. Ще повторя въпроса си по друг начин. Не забелязахте ли нещо необикновено, докато бяхте там? Човек, движение, шум? Нямаше ли нещо, което да ви уплаши, да ви накара да се замислите, че може би не сте сам?

Жилков сведе гузно поглед, червенината пак заля лицето му.

— Искам да имате ясна представа за собственото си положение. Отровата е поставена в чашата на Даракчиев в онези пет минути. Вие признахте, че сте влизали тука. А малко преди това с Паликаров сте обсъждали евентуалната смърт на домакина... Разбирате ли вече? Много сте натясно, Жилков, за да можете да мълчите. Мълчанието само утежнява собственото ви положение. И така, повтарям въпроса си. Забелязахте ли нещо по-особено, докато бяхте в хола?

— Абе то за забелязване, забелязах — глухо рече той, без да вдига поглед от земята. — В началото, още като се вмъкнах тука, вмъкнах се аз и се спотаих. Даракчиев не беше човек, дето си поплюва, знаете. И точно тогава чух... стъпки. На боса жена. Изкачваше се по стълбите... тихичко... като крадец.

— Даргова?

— Само тя е могла да бъде, Беба. Двете момичета бяха на двора. Гледах ги.

— А Даргова видяхте ли я?

— Не, но знам със сигурност, че беше Беба.

Геренски го изгледа продължително, но не запита нищо повече.

— А сега да възстановим влизането ви в хола, с всички подробности. Хайде започвайте.

Дамян Жилков се показва точно така изпълнителен, както го беше обещал още със своето „на вашите заповеди“. За минута и четиридесет секунди той влезе в хола, послуша се, разигра чуването на стъпките, опита се да отключи чекмеджето и излезе. И нито за момент не прояви нервност или какъв да е израз на вътрешна борба, на срам. А като свърши, потърси погледа на Геренски и се ухили, сякаш доволен от

себе си. Държеше се като дресирано куче, което е изпълнило сложния си номер и сега очаква захарчето.

Беше дошъл редът на Даргова. Сега той не отиваше „с празна кошница“ при нея и с интерес очакваше как ще протече разговорът им. Геренски остави колегите си да го чакат на верандата и сам влезе в помещението, което бе определил като „кръчма“. Беше седнала на една маса, като стар пияница. Пред нея стоеше полупразно шише и току-що изпита чаша.

— Какво — усмихна се Геренски, — май не сте си губили времето напразно...

Тя отговори в същия шеговит тон:

— Две глътки джин. За кураж, знаете. С вас човек винаги се чувства на тясно и има нужда от нещо за кураж.

— Онзи, който е с чиста съвест и не смята да спестява истината, нито се чувства на тясно, нито има нужда от допълнителни подкрепления.

Даргова го загледа с помътнен поглед, но не каза нищо. После облиза устните си и посегна да си сипе отново, а с жест му предложи да налее и на него една чашка.

— Не — каза твърдо Геренски. — Макар и да се намираме в „кръчмата“, не съм дошъл за кръчмарски моабети.

— Вие сте просто един скупчен човек — кокетливо каза Даргова.

Тази жена си позволяваше повече, отколкото дори търпеливият Геренски бе готов да прости. Той се запита дали само нейният разпуснат нрав, дали пиенето или отчасти поне и неговото държание не бяха причина за това. Но във всеки случай реши да я постави на място.

— И така, да започнем. На верандата ви чакат другарите. Вашата задача е...

— Не виждам никаква своя задача. Нали ще възпроизвеждаме събитията от миналия петък. Аз тогава бях през всичкото време горе, до последния момент, когато ме повикаха...

Без да обръща внимание на думите ѝ, сякаш не ги беше чул, Геренски продължи:

— Вашата задача е да слезете по стълбите, да „сипете отровата“ в седмата чаша и „ни лук яла, ни лук мирисала“ да се върнете в спалнята. После вече може да разправяте, че през всичкото време сте били горе. Вие сте разполагали с три и половина минути. Но аз ще ви приспадна половин минута, докато сте проверявали дали Даракчиев или Жилков е отишъл да получи телеграмата...

Даргова го загледа с широко отворени очи. Сега беше моментът „да постави точката върху йотата“.

— И да не пропусна един важен детайл в мизансцена, Даргова. Ще трябва да слезете... боса. Нали ще възпроизвеждаме точно!

— Значи Дамян... този идиот! — В думите й прозвуча изненадващо безразличие. — Е добре, но „моето време“ не беше три и половина минути.

— Чаках вие да го кажете.

— Знаех си аз. Но вие, другарю Геренски, нали не ме подозирате в убийството на Джордж?

— В криминалните романи в подобни случаи детективът отговаря: „Тук само аз имам право да задавам въпроси“. Но аз не съм герой от роман и затова ще отговоря на въпроса ви. Не, аз не смятам, че *именно вие* сте отровили Даракчиев, но същевременно не забравям, че *вие сте могли* да го извършите и *сте имали основание* да го извършите.

— Могла съм да го извърша — повтори жената с горчива усмивка. — Толкова ли престъпен вид имам?

— Хайде, Даргова, не ми губете времето. Нима не виждате, че няма смисъл?

Тези, сами по себе си най-обикновени думи подействуваха на жената по-силно от ругатни и заплахи. Тя разбра най-сетне, че „няма смисъл“. И заговори с друг глас, твърд и решителен:

— Да, онова говедо не ви е излъгало. Стъпките, които е чул, наистина бяха мои. Мои са и отпечатьците върху чекмеджето, които намерихте. Истината е много проста. Тогава, в петък, Джордж скъса с мене. Скъса отведнъж, рязко. Такъв си беше той... Опитайте се да разберете моето положение. Аз очаквах любов, а получих плесница. Не зная как изглеждам във вашите очи — може би ме наричате развратница и уличница — но аз, такава, каквато съм, го обичах. И ударът, който получих, беше не само неочакван, но и жесток. В онзи

момент наистина имах желание да го убия. Какви бяха стиховете, които ми казахте онзи ден? „Всеки убива онзи, когото обича“, така ли? Да, аз го обичах и исках да го убия. Щом не е мой, нека да не бъде и на никоя друга. Още по-малко на това хлапе с жълто около устата. Да го убия, но как? Не можех да се хвърля на врата му и да го удуша. Нито да го намушкам с нож. Попитайте и останалите — Джордж беше спортист, силен и ловък. Тогава си спомних за револвера в чекмеджето. Бях го видяла веднъж, когато вадеше оттам някакви пари. И реших да застрелям Джордж с този револвер. Тогава дори не мислех, че никога не съм стреляла и че ако револверът е затворен или незареден, няма да мога да се справя. Не мислех за нищо. Тръгнах по стъпките на Джордж и се спотаих до вратата. Представяте ли си, той си тананикаше! Да, той се беше отървал от мене и сега, докато подреждаше чашите и наливаше коняка, си тананикаше безгрижно! Чаках. И точно тогава дойде щастливият случай. Позвъни се и аз чух как Джордж остави бутилката и излезе. Вмъкнах се веднага след него и изтичах при шкафа. Уви, нямаше никакъв щастлив случай. Чекмеджето беше затворено и всичките ми усилия да го отворя останаха напразни. Тогава проклевх и Джордж, и револвера, и съдбата си и се качих горе.

Геренски не й зададе никакви допълнителни въпроси. Повика колегите си и Даргова тръгна покорно с тях. Слезе боса по стълбището, послуша се, приближи се бързо към бюфета и се опита да отвори чекмеджето. То и сега беше заключено. Смилов й посочи чашата, но тя тръсна глава и не „сипа отрова“ в нея. Смилов не настоя. След това жената се сепна, сякаш наистина чува идването на Жилков, и бързо, със стъпки на подплашена пантера, се изкачи по стълбището.

Стрелката на хронометъра беше отброила седемдесет секунди.

След като бяха отрепетирали ролите на всички участници поотделно, дойде ред и на самото възпроизвеждане. По съставената от Стефанов графична схема всички действащи в миналия петък лица заеха, както се изрази Смилов, „изходните си позиции“ и започнаха да изпълняват уточнената поотделно програма. Геренски издърпа едно кресло в най-отдалечения ъгъл на хола, отпусна се в него и мълчаливо наблюдаваше влизанията и излизанията на „убийците“. Колев командуваше на двора, Стефанов в помещенията на вилата, а Смилов бягаше навсякъде, следеше общото изпълнение на графика.

При повторното възпроизвеждане хората, дали защото вече бяха привикнали или пък се бяха поуспокоили, но изпълняваха ролите си гладко, без драматизъм и нерви — приличаха на марионетки, водени от ръката на опитен кукловод. Да, кукловодът беше той, Геренски, но не изпитваше никакво удовлетворение от „спектакъла“.

Накрая, след прословутите пет минути, всички най-сетне се събраха в хола. През цялото това време Геренски не пророни нито една дума, не се намеси нито веднъж. Едва сега той стана и каза:

— Ако изключим нашето присъствие и замяната на Даракчиев с Даргов, цялата обстановка е напълно същата, като онази от петък вечерта. Седем души сте и седем чаши коняк са на масичката...

— Като този път белязаната чаша е за мене — вметна Даргов.

— Вие бяхте участници в онова прословуто „коктейл-парти“ — продължи Александър Геренски — и знаете как са протекли нещата. Не е необходимо да ви ги припомням. Повече ме затруднява вашата роля, Даргов. Вие не бяхте...

— Не се безпокойте — за втори път го прекъсна Коста Даргов. — Аз зная събитията по-добре и от тях. Така ще изиграя ролята на Жоро, пардон, Джордж — той се поклони комично по посока на жена си, — че и шестимата ще повярват в неговото възкресение.

— Добре — съгласи се подполковникът. — Изиграйте ролята, но не прекалявайте. На мене ми е нужно да повторя сцената, а не да присъствувам на театър. Ясно ли е? Добре, започваме. И тъй, Жилков е повикал от горния етаж Богдана Даргова, а Даракчиев — Средков. И седмината сте вече около масата. Моля, заповядайте.

Седемте се отправиха към масичката: Коста Даргов с искрено или демонстративно въодушевление, Беба и Жилков — с равнодушие, останалите с видимо смущение. Наредиха се около чашите с коняк и за миг се възцари напрегната тишина. После Даргов взе седмата чаша, издигна я високо и се провикна:

— Вдигнете чашите, приятели. Поетът е казал: „Животът е кратък. Да бъдем весели, това е важното!“ Да послушаме неговия съвет...

— Ах! — възкликна Тотева. Беше пребледняла като платно.

— Предупредих ви да не прекалявате, Даргов! — каза сърдито Геренски.

— Аз само повторих думите на Жоро Даракчиев — без следа от съжаление отвърна му той.

— Лошо ли ви е, Тотева? Как се чувствувате?

— Ужасно, другарю Геренски. Така ужасно е, сякаш... сякаш той наистина ще умре...

Коста Даргов подхвърли многозначително:

— Сигурен съм, че мнозина тук биха дали мило и драго, за да се случи това.

— Комедиант! — процеди през зъби Беба Даргова.

— Стига! Самозабравяте се — викна им Геренски. — Да свършваме!

И Даргов за втори път вдигна седмата чаша:

— Да послушаме съвета на поета, приятели. Наздраве!

Той единствен от седемте допря чашата до устните си и отпи една шумна глътка. После свали чашата и за секунда сякаш остана дълбоко замислен. След малко вдигна показалец към жена си, изломоти „Ти...“, но не продължи изречението, а се прегъна, сякаш дребното му тяло изведнъж се пречупи, и се повали върху дебелия килим. Болезнени гърчове изкривиха един-два пъти краката и ръцете му и Даргов замря на пода. Сцената беше толкова реалистична, че дори Александър Геренски почувствува леко премаляване.

— Преигравате, Даргов — рече той хрипливо. — Преигравате, въпреки предупреждението ми!

Очакваше, че след тези думи Коста Даргов ще се надигне и ще каже някое от своите зли остроумия. Но Даргов не се надигна и продължи да се гърчи на земята. В този момент една нелепа, една невероятна мисъл прониза ума на Геренски. Той се хвърли към Даргов, попипа китките, помириса устните му.

И разбра: Коста Даргов беше отровен — от устата му се носеше познатата миризма на горчиви бадеми.

Едва след два часа Геренски и Смилов можаха да останат сами в хола на вилата. Съдебният лекар отнесе трупа на Даргов за аутопсиране. Дежурната група извърши щателни обиски и претърсвания. Но нищо ново не бе открито. У никого не бе намерена

отрова. И Геренски се видя принуден да освободи участниците в следствия експеримент.

— Какво следва подир нокдауна? — попита неочаквано подполковник Геренски, докато пушеше замислено.

— Моля? — смая се Смилов.

— Питам какво става след нокдауна — повтори Геренски. — Нали разбираш, сега аз съм в нокдаун и искам да разбера какви са по-нататъшните ми шансове.

— Боксьорът в нокдаун или успява да стане и тогава борбата продължава, или не успява. В такъв случай нокдаунът се превръща в нокаут. Броят му до десет и го признават за бит.

— Значи, имам още шансове — кимна замислено Геренски. — Ще се опитам да се възползувам от тези десет секунди.

ШЕСТА ГЛАВА

ДОН КИХОТ И ВЕЛИКАНИТЕ

— Какво се умълча? — запита Александър Геренски. — Обикновено двайсет души не могат те наддума, а сега...

— Че какво ли да кажа, другарю подполковник? — кисело се усмихна Смилов. — Изгледът ви съвсем не поощрява словоохотливостта.

— Бих искал да видя онзи — измърмори Геренски, — който днес на мое място би имал по-приветлив вид. Какъв е видът ми според тебе?

— Да говоря ли откровено, другарю подполковник?

— Хайде, хайде. Изплюй камъчето.

— Изглеждате като Дон Кихот, тръгнал да се сражава с вятърни мелници, а налетял на истински великани...

Въпреки огорчението, натрупано в душата му, Александър Геренски намери сили да се засмее.

Този разговор се водеше същата вечер в кабинета на Геренски в управлението. Впрочем преди това „Какво се умълча?“ на подполковника, никой от двамата не бе проговарял почти час. Бяха мълчали — всеки погълнат от собствените си мисли и всеки по своему преживявайки днешния неуспех. Смилов седеше със свити рамене и с ръце между краката, с поглед вторачен в килима. Геренски се разхождаше, накуцвайки, по обичайния си маршрут в стаята, сумтеше, палеше цигара от цигара и не се опитваше да скрива лицемерно настроението си. Той се засмя с онзи нездрав смях, който се поражда понякога посред тежките преживявания. После седна срещу помощника си и лицето му стана пак мрачно и напрегнато.

— Ти рядко си казвал по-сполучлив каламбур, Любак. Уви, имаше право. Аз забравих или недооцених, че срещу нас са истински великани.

— Всъщност великанът е един, другарю подполковник.

— Да, прав си, великанът всъщност трябва да е един. Но за съжаление останалите от компанията...

— Вятърните мелници — вметна Смилов.

— ... са от порода, която не позволява на „х“ или „у“ да се постави етикет „вятърна мелница“ и да се отметне от списъка. — Геренски затисна угарката си в пепелницата и машинално извади нова цигара от пакетчето. — Ние направихме грешка, Любак...

— Тази вечер, след днешния следобед, подобно признание е много лесно да се направи, другарю подполковник — въздъхна младият човек.

— Лошо ме разбра. Не говорех за днешния ни неуспех. Грешката ни е по-голяма и ако може така да се каже, по-генерална. Виждаш ли, Любак, ние вече дни наред се лутахме, мяхахме се от дияря на дияря, залитахме по всяка призрачна уловка, която той, великанът, или някоя от вятърните мелници ни подхвърляха. За какво употребихме ние последните дни? Какво преследвахме и с днешния следствен експеримент?

Тези въпроси Геренски зададе всъщност на себе си, но помощникът му побърза да отговори:

— Учудвате ме, другарю подполковник. Какво сме правили последните дни, какво сме целели с експеримента... Отговорът на тези въпроси е съвсем ясен.

— Именно тази яснота ни доведе до задънената улица, Любак — поклати глава Геренски.

— Моля да ме извините, но не съм на вашето мнение. И не смятам, че усилията ни са били напразни, че сме пропилили времето си. Днес ние имаме почти точна представа за консорциума, почти пълна характеристика на заподозрените и...

— И не почти — прекъсна го подполковникът, — а един цял-целеничък труп, не забравяй това. *Още* един труп! И причината е само в грешния ни подход, Любак. Като не се съобразихме с това, че срещу нас стои един истински великан на престъпността, ние се поддадохме на съвсем елементарна логика и тръгнахме да търсим кой *може* да е убиецът на Георги Даракчиев.

— И смятате, че това е грешка? Та на нас държавата ни плаща именно за това!

— Остави остроумниченето, Любак — нервно рече Геренски. — И не се прави, че не ме разбираш. Ние сгрешихме, разбира се, не в целта, а в метода. В пътя! Кой *може* да е убиецът на Даракчиев — повтори той, като направи усилие да се овладее. — Да вземем днешния

експеримент. Какво ни донесе той? Какво доказахме? Че *всеки* от прословутата компания *може* да е извършил убийството. Тоест същото, което знаехме още в началото. И го доказахме така „блестящо“, че...

Той не довърши. Запали цигарата, която от няколко минути държеше между пръстите си, стана и отново се заразхожда. Смилов благодарно не наруши хода на мислите му.

— А ние трябваше да тръгнем по друг път, Любак — продължи Геренски, когато най-сетне отново зае мястото си срещу капитана. — Трябваше да определим кръга на заподозрените и тогава да се опитаме да докажем кой от тях *не може* да е извършил убийството. „Методът на изключването“ — както пише в книгите.

— Първата част от тази задача е вече зад гърба ни, другарю подполковник. Заподозрените. Мога веднага да ви ги изредя.

— Да чуем?

— Много ясно: Паликаров, Даргова, Жилков и Средков. Мисля, че за невинността на двете момичета няма спор.

— Няма спор и за Коста Даргов — кимна Геренски. — Със смъртта си той доказва, че не е убил работодателя си.

— Между нас казано, никога не съм гледал на Даргов като на възможен извършител, другарю подполковник. Съгласете се, че той би имал нужда от приказната „шапка-невидимка“, за да проникне във вилата и да сложи отровата в прословутата седма чаша.

— Ето, инерцията продължава да те влече, Любак. Думите ти всъщност са равни в проблема, дали Коста Даргов *може* или *е могъл* да извърши убийството. Дали е имал практическата възможност да го извърши. Трябва да скъсаме с този прекалено елементарен подход, Любак. Щом се съгласихме, че убийството е извършено не от вятърна мелница, а от истински великан, ние трябва да приемем, че великанът разполага с приказни сили, включително и „шапка-невидимка“.

— И в такъв случай, какъв трябва да бъде новият ни подход?

Александър Геренски тъжно сви рамене.

— Драги приятелю, бих искал да имам готов отговор на този въпрос. — Той помълча малко, после добави тихо: — И все пак...

— И все пак? — с надежда попита Смилов.

— Ти имаш голяма слабост към латинските сентенции, нали? — пошегува се подполковникът.

— О, това е всеизвестно! — отрази шегата младият капитан. — При случай мога да кажа почти без грешка „In vino veritas“.

— Тогава научи още една: „Is fecit cui prodest“. Тя може да се преведе приблизително така. „Направи го, когото това ползува“. Мъдра мисъл, Любак! Щом почваме всичко отначало, нека тя да бъде ръководното ни правило. Поне докато намерим по-добро.

— Нищо няма да излезе от това, другарю подполковник — разочаровано въздъхна Смилов. — Всеки един от четиримата, които ви изредих преди малко, е имал основание, вътрешна подбуда или полза — наречете го както искате, — за да желае смъртта на Даракчиев. Паликаров: случката с момичето, завист за положението и доходите на Даракчиев, досада от вечната роля на „втора цигулка“. Даргова: засегната чест...

— То пък една чест! — вметна Геренски.

— ... оскърбление, желание за мъст. Жилков: злоба за отнетия дял от печалбата, апетит за по-голямо богатство, намерение да застане начело на консорциума. Средков: прикриване на едно престъпление с второ престъпление.

— Не възразявам. Но нима с тези четиримата се изчерпва броят на хората, които са извлекли полза от смъртта на Даракчиев?

— От онова, което знаем за характера му, те може да са неизброими, другарю подполковник. И е почти невъзможно да ги открием всичките.

— Но затова пък знаем със сигурност други двама: Коста Даргов и Зинаида Даракчиева. Той очевидно е страдал от небезоснователна ревност, а на нея спокойно е могъл да й дотегне развратният живот на нейния съпруг. — Смилов не възрази, само направи една гримаса, която не остана незабелязана за началника му. — Виждам, не си доволен. И ти се иска да повториш, че „нищо няма да излезе от това“.

— Струва ми се, че и вие не вярвате онова, което казахте, другарю подполковник. За Коста Даргов признахте преди малко, че със смъртта си...

— Така е. Даракчиев и Даргов бяха убити от една и съща ръка.

— А Зина има желязно алиби: летувала е на Златни пясъци, вечерта е била с компания в някакъв ресторант, пристигнала в събота сутринта със самолета, изпратената от нея телеграма дошла в часа на убийството...

— Всесилието на великана, Любак! — припомни Геренски. — Провери алибито на Даракчиева, пардон, на Зина, както я наричаш ти. Провери го и — ако то се докаже, — ние ще сме направили първата крачка по „метода на изключването“. Но ако не се докаже, тя наистина ще влезе в моя списък на заподозрените. И как иначе? Тя има полза от смъртта на Георги Даракчиев, тогава е била във вилата, макар и не в часа на смъртта.

— Ще го проверя, другарю подполковник. Но, честно казано, не вярвам да изскочи заек от този шубрак...

Те отново помълчаха. И отново тишината бе нарушена от Геренски:

— Сега ми се мярва и още едва мисъл, Любак. Пак по правилото „Is fecit cui prodest.“ Кой имаше полза от смъртта на Даргов?

— Не са ли пак същите четирима?

— Липса на логика, капитане. Опитай се да мотивираш желанието им да убият Даргов, както това направи преди малко по повод смъртта на Даракчиев, и ти ще удариш камък. Не, Любак. В този случай полза от убийството е имал само един. И той е... убиецът на Даракчиев.

Отново — за кой ли път тази вечер? — Геренски се изправи и като леко провличаше крак, се заразхожда възбудено из кабинета си.

— Дори мога да ти кажа мотива на това второ убийство, Любак. Даргов загина, понеже знаеше кой уби Даракчиев.

— Знаеше?

— *Знаеше!* Спомням си една любопитна подробност. Подробност, на която на времето не обърнах достатъчно внимание. С Даргов аз се запознах в дома на Зинаида Даракчиева. Отидох при тях само минута след като той е доверявал на жената, че знае кой е убиецът на нейния съпруг. Тогава Даракчиева ми предаде тези негови думи. И аз не пропуснах да го попитам.

— А той?

— Той се смути, после назова името на Атанас Средков. Спомена го, но само като подозрение. И изобщо го направи по такъв начин, че аз отминах с безразличие самия факт. А Даргов наистина е знаел, Любак. Знаел е и затова сподели съдбата на Даракчиев!

— От този факт произлизат две хипотези, другарю подполковник. Първо, ако Даргов е казал истината, тогава

извършителят на двете убийства е Атанас Средков. Тук заслужава да си припомним и нападението върху Богдана Даргова... Второ, ако Даргов се е измъкнал от въпроса ви с една лъжа, в такъв случай Атанас Средков е невинен.

— Съществува и едно „трето“, което праща по дяволите твоите първи две хипотези, Любак. Твоето „второ“ има пред вид, ако Даргов е знаел, но е скрил убиеца зад името на Средков. А ако в действителност не е знаел?

— Но, другарю подполковник, вие току-що...

— Зная, Любак, зная. Искрах само да ти подчертая как всичко в този случай е объркано и несигурно, как липсва здрава опорна точка, на която човек да стъпи с двата си крака и да действа по-нататък.

— В такъв случай какво трябва да предприемем?

— Отново ще кажа, че бих дал какво ли не, за да имам готов отговор на този въпрос. — Геренски сви рамене. — На първо време провери алибито на Зинаида Даракчиева. И двамата знаем, че тази проверка няма да ни донесе нищо, но...

— А на второ време, другарю подполковник?

— Да легнем и да се наспим, Любак. Една мъдра поговорка — бъди спокоен, тя е арабска, а не латинска — твърди, че нощният сън дава добри съвети. Какво пък, да опитаме...

Към два часа следобед на другия ден Любомир Смилов влезе в управлението, като носеше в една ръка сакото си (днес августовската жегга беше направо нетърпима), а в другата — голяма пътна чанта. Той изкачи стълбището, дори не се отби в своята стая, а направо се упъти към кабинета на Геренски, почука, дочака да чуе познатото „да“ на началника си и влезе. Още първият поглед подсказа на капитана, че Александър Геренски не беше послушал собствения си съвет — изморените му очи, сините кръгове около тях и небръснатите бузи издаваха, че подполковникът не беше лягал тази нощ. А измачканите дрехи и петната от мастило по ръцете му подсказваха, че безсънната нощ беше преминала в неспокойни разходки и работа. Но въпреки отпечатъка на умората на лицето на своя началник, Смилов забеляза и някакви неопределими белези на вътрешно доволство.

Когато Смилов влезе, в кабинета освен Геренски се намираше и лейтенант Колев. Той стоеше прав до бюрото, държеше някаква папка и очевидно се готвеше да си тръгне.

— Разбрах всичко, другарю подполковник — каза Колев, като прибра с привично движение петите си. — Ще бъде изпълнено навреме и точно според указанията.

— Надявам се, Колев. Имам вяра във вас и затова ви избрах за тази твърде деликатна задача.

— Свободен ли съм, другарю подполковник?

Геренски кимна и лейтенантът излезе.

Както ставаше между тях в отсъствието на други хора, Любомир Смилов не дочака покана и шумно се тръшна в едно кресло. Началникът му го изгледа с любопитство, помръдна комично носа си и рече:

— Долавям миризма на сол и водорасли...

— Вашето обоняние може да посрами всеки служебен пес!

— Долавям и още една миризма. Май на наказание...

— Наказание?!

— За неизпълнение на заповед, другарю капитан. Не получихте ли снощи нареждане да се отправите веднага в леглото?

Гласът на Геренски звучеше строго, но с онази престорена строгост, която капитанът добре познаваше. И затова подхвърли:

— Нека този път наказанието да бъде една от тайните ви бутилки, другарю подполковник. Заслужил съм я, честна дума!

От хладилника, вграден в стенния шкаф на кабинета му, Александър Геренски извади две бутилки газирана минерална вода, напълни две чаши и седна срещу помощника си.

— Е, разправяй! — подкани го той.

Смилов изпразни чашата си и млясна с език — този звук можеше да означава и удоволствие, и съжаление, че пиетието не беше друго.

— Изобщо не трябваше да заговаряте за наказания, другарю подполковник. Всъщност не съм направил нищо друго, освен да последвам примера на началника си, а това, както е известно от уставите, е похвална инициатива. С една дума — бях във Варна, другарю подполковник.

— Това вече го отгатнах по миризмата — изсумтя подполковникът.

— Помислих си, че ще бъде много дълго и широко да запознавам варненските колеги със случая. Затова снощи яхнах последния самолет и се върнах сега, преди половин час.

— И какво откри във Варна?

— Че гражданите на народната република си живеят екстра и че са далеч от мисълта да затормозват съзнанието си с разни калиеви цианиди и прочие коварни подправки. Живеят си и единствените им кахъри са облаците, вълнението, градусите на водата и опасностите от венерическо естество...

— Добре, добре — изсумтя отново Геренски. — Минавай вече по същество.

— Накратко казано — ядец! От този шубрак наистина не изскочи заек. И ако позволите един съвет, вземете молива и във вашия фамозен „списък на заподозрените“ теглете дебела черта върху името на Зина Даракчиева.

— Изглеждаш много сигурен.

— Наистина много сигурен, другарю подполковник. Задачата беше да се провери алибито на Даракчиева от четвъртък вечерта до петък вечерта, нали? Е добре, нейното алиби е повече от желязно — хромирана стомана или нещо от този род.

— По-точно?

— Да определя по-точно метала ли? — засмя се Смилов.

— Позволи ми да го определя сам, след като науча повече за алибито. Казваш, че не е възможно да е прескочила до София между 19 часа в четвъртък и 19 часа в петък?

— Напълно невъзможно. Една дузина нейни приятели, които са съставлявали постоянната ѝ компания, установиха алибито ѝ.

— Как? Компанията ѝ е още там, така ли?

— Бъдете спокоен за тях, другарю подполковник. Това са все хора, които прекарват юли и август по най-скъпите курорти на море, а февруари — на ски в планините. Знам какво мислите сега. Вие се питате: „Може ли да се вярва на такива хора.“ Ако съм прочел вярно мислите ви, почерпете ме още една чаша минерална вода.

Геренски мълчаливо напълни чашата му.

— Имайте пред вид, че техните показания бяха проверени и допълнени от цял сонм странични хора; толкова, колкото един млад и енергичен мъж като мене — Смилов се престори, че не чува

многозначителното покашляне на подполковника — може да издири и разпита за дванадесет часа. И така, Зина Даракчиева е била през въпросните 24 часа неотлъчно на Златните пясъци. От седем до осем вечерта в четвъртък е била под грижите на най-добрата местна фризьорка. В девет, съответно преоблечена и докарана, отишла с компанията в бара „Колибите“. Едно във висша степен приятно заведение, другарю подполковник, препоръчвам ви го от сърце. Почти като луксозните салони на Пакето кебапчията... Компанията останала там до три часа сутринта. Слезли заедно до хотелите (защото „Колибите“ са малко извън Златните пясъци) и тогава им хрумнало да се окъпят в морето. Тук ми се стори, че не дочух да са си взели бански костюми, но реших да се пиша демократичен — в края на краищата аз не съм стар като някои мои началници! — и не задавах неделикатни въпроси. Свежи и бодри, те се прибрали по стаите си към четири часа. А в девет били пак заедно на плажа.

— И, хм, Зина?

— И тя. Била е с тях около час, час и половина, после отишла на евин плаж — това, знаете, сега е модерно, — но оставила дрехите си при тях. Някъде към четири часа следобед се върнала. Повечето от членовете на компанията се прибрали да спят по стаите си, но Зина, заедно с още две жени и един мъж, предпочели да спят на плажа. И наистина му дръпнали един здрав сън на праведници до към шест и половина, когато приключили деня с нова баня в морето.

— Значи не е била с компанията между четири и девет сутринта и между десет и половина и четири през деня.

— Тази аритметика е толкова проста, че беше в кръга и на моите възможности — с комична обида рече Смилов. — Заекът не изскочи и от този шубрак, другарю подполковник. Проверих на летището. Първият самолет в петък сутринта е трябвало да излети в шест и двадесет, но поради някакви причини се е забавил докъм осем. Алибито се потвърди и за през деня. Зина наистина е била на евиния плаж. Една от прислужничките там си спомня, че ѝ направила някаква дребна услуга, за което получила тлъст бакшиш. А в два часа следобед Зина прескочила за малко до пощата, за да подаде телеграмата, която се намира в папката на бюрото ви.

— Взе ли оригиналната бланка?

— Ето я. — Смилов извади един син лист от чантата си. — Направих нещо повече. Както може да се очаква от интелигентност като моята, аз акуратно сверих почерка. Написана е собственоръчно от Зина, а чиновничката е отбелязала точния час на подаването: два и десет минути. — Любомир Смилов се ухили широко. — Какво, май изкарах една черпня, а?

— Така е Любак. Заслужи едни кебапчета при Пакето, няма спор. И да ти кажа искрено, с радост ще те почерпя. Един заподозрян по-малко — това в объркано дело като „случая Даракчиев“ е все пак нещо! Знаеш ли, в известен смисъл нашата работа прилича на археологическата. Понякога с археолозите става така. По някакви причини — исторически сведения или нещо подобно — те имат основание да смятат, че на това и това място ще се намери примерно град или древен храм. Отиват и копаят. Ако го намерят — отлично! Но ако не го намерят, няма загуба, а пак печалба: установили са, че това историческо сведение е невярно. Е, разбира се, по-приятно е, когато се намери златна статуя, но все пак... Такъв е и нашият случай — щеше да е добре, ако Даракчиева е идвала в София в този фамозен петък. Но щом си установил обратното, ние пак сме на печалба. Защото по-нататък няма да се занимаваме с нея и ще съсредоточим вниманието си върху останалите.

За малко се възцари тишина. Смилов изпитателно наблюдаваше началника си.

— Какво ме гледаш толкова? — рече Геренски, когато този поглед сякаш бе започнал да смуцава.

— Питам се на какво се дължи повишеното ви настроение, другарю подполковник. Не ми казвайте, че е поради доказаното алиби на Зина Даракчиева. Доколкото ви познавам, тази вест по-скоро би трябвало да ви разочарова, защото прати по дяволите една ваша хипотеза. А вие...

— Пиша ти шестица по наблюдателност, Любак. За наблюдателността и логиката. Доброто ми настроение, разбира се, не се дължи на алибито на Даракчиева, въпреки дългата тирада, която ти изпях преди малко.

— Може би сте открили нещо по време на отсъствието ми? — с надежда попита капитанът.

— Ако под откритие разбираш някаква солидна дия, отговорът ми за съжаление ще е отрицателен.

— Тогава?

— Открих нещо много по-важно — какво трябва да предприемем ние. Ти вчера ме сравни с Дон Кихот, Любак — със странна усмивка произнесе Геренски. — Тази нощ аз реших, че трябва *наистина* да стана Дон Кихот. Но един Дон Кихот умен, находчив, предвидлив.

— В такъв случай няма да бъдете Дон Кихот — тихо се обади Смилов, но Геренски не обърна внимание на репликата му и продължи:

— Дон Кихот и вятърните мелници! Разбираш ли къде е проблемът? Пред Дон Кихот са няколко вятърни мелници, но една от тях е всъщност прикрит великан. Ако аз предизвикам вятър, мелниците — истинските вятърни мелници! — ще завъртят крилата си. И ще остане неподвижен само великанът.

— Бях чувал — все така неуверено го прекъсна Смилов, — че който сее вятър...

— Този път бурята ще пожъне великанът, Любак! — с непоколебима увереност възрази Геренски.

— И все пак дали не ще бъде по-добре да вземете два-три дни почивка, другарю подполковник?...

— А, ти ли си? — вяло произнесе Беба, като позна гласа на Паликаров. — Надявам се, че не се обаждаш, за да ми изкажеш съболезнования.

— Трябва да те видя, Беба — някак си припряно произнесе Паликаров по телефона. — Трябва да те видя, да поговоря с тебе. И колкото по-скоро, толкова по-добре!

— Какво пък, ела! Надявам се, не се страхуваш, че духът на Коста витае наоколо и ще те подръпва за ушите.

Той не каза нищо повече и в слушалката прозвуча характерният звук. Даргова също отпусна слушалката, не седна, а се стовари на канапето и посегна към преполовената си чаша. Точно така я завари десет минути по-късно Борис Паликаров — отпаднала, с развлечен копринен пенъоар, с лошо сресани коси и с чаша в ръка.

— Как не те е срам! — рече той. Гласът му не съдържаше упрек, а само проста констатация. — Единайсет часът сутринта е, а ти вече си се натряскала!

— Не те очаквах толкова бързо, драги. Доколкото те познавам, ти не си от толкова нетърпеливите. Или днес си взел двойна доза йохимбин? Ако знаех, щях междувременно да си туря един душ.

— Помислила си, че съм дошъл за *това*? — възкликна гостът.

Изненадата на Паликаров беше съвсем неподправена. Изненада, в която имаше и доза възхищение. Дори изпита малко завист към тази жена, която можеше сега, днес, в това положение да мисли за *това*. И „положението“ не произлизаше от факта, че нямаше пълни 24 часа, откакто погребяха съпруга ѝ — в странното тесто, от което бяха измесени тези хора, липсваше напълно онази малка подправка, която поражда угризенията или чувствата за свян и елементарен морал. Не, Борис Паликаров изобщо не помисли за вчерашното погребение. За него неподходящото „положение“ произлизаше от общата заплаха, тегнеща над главите им. И от онова, новото, което го бе подгонило да бърза така при нея.

Беба не отговори на въпроса му и сви безучастно рамене — на нея очевидно беше й все едно дали Паликаров бе дошъл за нещо друго или за *това*.

— Ще пийнеш ли нещо? — попита тя.

— Слушай, съвземи се най-сетне, дявол да те вземе! — кресна той. — И престани да се наливаш! — С непривичен за него рязък жест отблъсна ръката й, вече протегната към бутилката джин, после седна срещу жената и се умълча, сякаш за последен път обмисляше думите си. — Работата става от лоша по-лоша, Беба.

Тя се засмя. Беше една пиянска усмивка — крива и глуповата.

— Не виждам какво по-лошо може да стане.

Отново няколко секунди мълчание. Борис Паликаров окончателно се прощаваше с колебанията си.

— Получих анонимни писма — рече той най-сетне. — Три. Някой, изглежда, е решил да ме натопи...

Даргова спря върху него размътения си от алкохола поглед. Навярно размътен беше и мозъкът й, защото отговорът й съвсем не последва незабавно.

— Анонимни писма? И това те тревожи? — Тя отново изкриви устата си в усмивка. — Започнал си да остаряваш, Боби. Излизаш от кожата си за всякакви дребни глупости...

— Дребни глупости! — възмути се той. — Казвам ти, че някой се опитва да ме натопи!

— Анонимни писма получих и аз — рече Даргова съвсем спокойно.

От гърдите на Паликаров се откъсна въздишка на облекчение. Ако не беше погълнала толкова алкохол, тя положително щеше да забележи и въздишката, и начина, по който той облиза засъхналите си устни. И щеше веднага да разбере причината, която го бе довела при нея: Борис Паликаров бе дошъл да провери дали само той или и друг бе получил писма.

— Можеш ли да ми ги покажеш?

— Искаш да ги видиш? Не се сърди, Боби, но малко ме учудваш. Аз мислех, че двама души знаят за писмата: аз и... ти...

Намекът й беше съвсем недвусмислен. Борис Паликаров гузно отмести поглед и каза глухо:

— Давам ти честна дума, че нямам нищо общо с тези писма!

— Честната дума на Боби Паликаров. Е, няма как, трябва да повярвам... — Беба стана, с леко олюляване отиде до съседната стая, върна се и с пренебрежение хвърли някакви листове на масичката. — Ето ги!

Той грабна нетърпеливо писмата и с един поглед погълна съдържанието им. Написани с разкривени печатни букви, те гласяха: „Който се промъква бос, не носи коледен подарък“ и „Шумка шумна, заек трепна. Не беше шумка, каза заекът, а тухла“.

— Нали ти казах — подхвърли Беба, — глупости!

— И моите не са по-умни. — Борис Паликаров извади от портфейла си три плика и ѝ ги подаде един по един. — Онзи ден получих това, вчера — това и днес това.

Без да бърза — тя очевидно не споделяше неговата тревога, — жената взе пликите, извади писмата и ги прочете в реда, по който бяха получени: „Кралят умря. Ура, да живее кралят, ако... аз стана крал“, „Чу жабата, че подковават вола, и сама вдигна крак“, „На един — прашец в коняка, на друг — радост в душата“.

— Твоите не са чак толкова глупави — каза Беба, като му върна писмата. — Поне първото и третото ми се виждат доста ясни... Впрочем и второто. Онзи, който си е правил илюзии да замести Джордж, има прилика с жабата.

— Прилика! Прилика! — не на шега кресна Паликаров. — Каква прилика ще има, когато... — Той млъкна изведнъж. И тогава до съзнанието му достигна една мисъл, която накара лицето му да посивее. И попита на пресекулки:

— Ти... ти... само две ли... получи?

Жената отговори нехайно:

— Онзи ден и вчера. Не съм поглеждала днес в кутията. Може и трето да е дошло.

— И го казваш така... така спокойно? Иди веднага да провериш.

— Нямам намерение. Ако те интересува, иди ти. Ключовете са ей там на бюфета.

Той понечи да каже нещо, но преглътна думите си, стана и хукна навън. Когато се върна след минута, в ръцете му беше един плик.

— Ето. Не са забравили и тебе. — В гласа му имаше нескрито облекчение. — Виждаш ли? Името ти е написано със същия идиотски

почерк. И никакъв адрес, никаква марка. Някой ги пуца сам по кутиите.

Богдана Даргова разкъса плика, извади писмото, прочете го и го остави на масичката. Паликаров, забравил надутите си аристократични обноски, не попита за разрешение, а веднага го грабна и прочете. Третото писмо на Беба гласеше: „Той рече — убий ме, обичам те. Тя рече — обичам те, умри.“

— И това писмо не е особено тайнствено — каза той злобно, като го остави на масичката. — Знаем кой заплашваше с убийство от любов.

Смисълът на думите му достигна твърде бавно до нейния мозък. Но все пак достигна. И я уплаши.

— Глупачка, това си ти! — продължи безмилостно Паликаров. Както често се случва при слабите характери, чуждата уплаха допринесе за възвръщане на собственото му самообладание. — Глупачка! Продължавай да се наливаш със спирт, докато онези вече мажат със сапун въженцето за врата ти...

Внезапно изтрезняла, Даргова го гледаше с широко отворени, немигащи очи.

— Какво... Какво смяташ, че трябва да направим?

— Откъде да знам! Ако знаех, щях да го направя и без тебе.

Замълчаха. По едно време Беба грабна трите си писма от масичката (Паликаров акуратно бе прибрал своите в портфейла) и ги препрочете. После скочи решително и тръгна нанякъде.

— Какво те прихвана? — подвикна й гостът.

— Отивам в милицията. Ще покажа писмата на онзи, на Геренски.

— В милицията!?! — повтори с изумление Паликаров. — Ти да не си...

— Не съм. Ще отида в милицията и ще ги покажа на Геренски. Каквото ще става, нека става!

Паликаров я познаваше. И знаеше, че щом веднъж си е наумила нещо, никакви приказки не могат да я спрат. После неочаквано си каза, че може би наглед идиотското хрумване на Беба не е чак толкова глупаво. В тези три последни дни той неведнъж си бе мислил, че когато един обикновен гражданин получи подобно анонимно писмо, той навярно го хвърля в печката и начаса го забравя. Или поне не му

обръща внимание. Точно тази роля бе избрал за себе си и Паликаров. Но сега внезапно си даде сметка, че той не беше обикновен гражданин, гражданин с чиста съвест и безразличен за милицията. Тогава? Пасивното му поведение не увеличаваше ли съществуващите и без това подозрения на милицията? Не беше ли по-правилно да постъпи като Беба?

От банята долиташе шум от шуртене на вода. Макар че не беше толкова необходимо да бърза, отново подплашеният Паликаров отиде до банята, безцеремонно откряна вратата (това беше измежду незначителните подробности в отношенията между хората от консорциума) и каза:

— Ще те почакам, Беба. Ще те почакам и ще дойда с тебе.

Александър Геренски остави писмата на бюрото си и произнесе с отвращение:

— Анонимните писма явно са постоянно оръжие на прословутия консорциум. Анонимните писма и цианкалият...

Думите му всъщност бяха отправени към самия него, но Борис Паликаров сметна за необходимо да се обади:

— Някой се опитва да ни злепостави, другарю Геренски. И този някой положително е...

— Не бързайте със заключенията си — сухо го прекъсна подполковникът, който нямаше особено желание да слуша коментарите на когото и да било. После добави: — Пък и не виждам какво злепоставяне има в писмата. Няколко глупави изречения и... толкова. — На лицето му се плъзна тънка иронична усмивка. — Съвсем друго би било, ако писмата бяха адресирани до нас и в тях се подхвърляха някакви улики против вас или например... против Богдана Даргова...

Паликаров схвана намека му и гузно отмести поглед. Но тогава се обади Беба:

— Да, разбирам ви, другарю Геренски. И все пак...

— Все пак?

— Писмата безпокоят, тормозят.

— Дори и ако получателят е с чиста съвест?

— Дори! — каза жената и Геренски се запита какво всъщност имаше в гласа ѝ — самонадеяност или наглост. — И друго нещо —

продължи тя. — Мене ми се струва, че крайната цел на тези писма е ясна. Без да разбирам плана на автора им, те целят да отвлекат вниманието от него, автора и на писмата, и на двете убийства. Защото, вярвам, няма съмнение, че само убиецът е заинтересуван да отвлече вниманието на милицията по лъжливи дири.

— Искате да кажете, че — щом вие двамата сте получили тези писма — трябва да ви изключим като потенциални убийци на Даракчиев и Даргов.

— Струва ми се — каза Беба студено, — че това произлиза не от думите ми, а от самите факти. И от логиката.

Очите на Геренски грейнаха насмешливо.

— А ако един от вас е автор на писмата? Писал на другия, а после благоразумно и на себе си?

Мълчанието, което последва след тези думи на Геренски, сякаш никога нямаше да свърши.

— Е, сгрешили сме, че дойдохме — рече най-сетне Паликаров, като се размърда неспокойно и се готвеше да стане.

— Нищо подобно — отговори веднага Геренски. — Постъпихте правилно. — После запита: — Другите от компанията ви получили ли са подобни писма?

— Не зная — побърза да обясни Паликаров.

— И аз не зная — допълни жената.

Александър Геренски набра един номер по вътрешния телефон.

— Любак, нареди, моля те, за една служебна кола. Пригответи се и ти. След малко излизаме. — Затвори телефона, изправи се и с това даде знак на двамата посетители, че разговорът им е свършен. — Благодаря ви за съобщението. Ще ви се обадя пак. Дотогава не предупреждавайте приятелите си нито за днешния ни разговор, нито за писмата.

Не им подаде ръка. Те, изглежда, не се изненадаха.

— А писмата? — попита Даргова.

— Можете да си ги вземете. Но не ги унищожавайте. Не е изключено да потрябват.

— Погрижи се никой да не ни безпокои — поръча Геренски на Смилов, когато двамата влязоха в тото-пункта. После се обърна към Дамян Жилков, който стоеше прав до бюрото си и глуповато пулеше очи. — Трябва да поговоря с вас.

— На вашите заповеди, другарю подполковник — с раболепна готовност отговори Жилков.

Хайде пак с неговото „на вашите заповеди“ — помисли си с досада Геренски, но отмина без внимание подмазваческата декларация и каза:

— Седнете, Жилков. Няма защо да стърчите така, като ученик пред учителя си. — Дочака другият да заеме мястото си и продължи: — Имате ли да ми кажете нещо ново? Говоря, естествено, за нещо ново по въпросите, които взаимно ни интересуват.

— Абсолютно нищо, другарю подполковник.

— Наистина ли е „абсолютно“?

Жилков се поколеба за момент, после повтори:

— Абсолютно нищо, другарю подполковник.

„Какво е това? — попита се Геренски. — Ръждясали крила на вятърна мелница или преднамерена пасивност на маскиран великан?“ Той реши да смени тона:

— Давате ли си сметка, Жилков, че във вашето положение всяко скриване, на каквато и да е истина може да доведе до твърде неприятни последици? — Другият преглътна шумно. — Питам ви още веднъж. Имате ли да ми съобщите нещо ново във връзка със следствието?

Дамян Жилков поклати отрицателно глава. В този момент той сякаш бе загубил способността си да произнесе някакъв звук.

Геренски се извърна към помощника си:

— В такъв случай, Любак, ще трябва да се занимаем по-подробно с този господин. В уютната обстановка на управлението...

Споменаването на управлението в миг развърза езика на Дамян Жилков. Той се изчерви, изправи се и заговори бързо:

— Ама моля ви се, другарю подполковник... Защо тези?... Аз нищо не съм...

— Наистина ли нищо, Жилков? Така „абсолютно“ нищо, както твърдахте преди малко?

— По самата работа наистина хич нищичко нямам какво да кажа. Ако не броим погребението на бай Коста, не съм се виждал с нашите хора. Само...

— Какво... „само“?

Жилков отново се стовари на стола си.

— Всъщност и аз не знам. Че има нещо, има. Ама не знам дали е... — Отново преглътна и голямата му адамова ябълка се качи чак до носа. — Получих едни писма, другарю подполковник. Синонимни...

— Какви? — обади се за пръв път Любомир Смилов.

— Синонимни. Без подпис.

Геренски и Смилов размениха бърз поглед, после подполковникът каза:

— Колко... синонимни писма получихте и кога?

— Три. Всяка сутрин по едно. Да ви ги покажа ли, другарю подполковник? — Геренски потвърди мълчаливо и Жилков извади писмата от задния джоб на панталона си. — Заповядайте.

Писмата бяха леко запотени. Името върху пликовете беше изписано с вече познатите печатни букви и пак без означение на адреса. Докато Геренски изваждаше писмата, Дамян Жилков добави:

— Някой ги пуца нощем в кутията ми, другарю подполковник. Тази нощ стоях до два часа и дебнах да видя кой ги носи, ама никой не се появи. А сабахлен цъфна и третото писмо.

Не му отговориха. Смилов се наведе над рамото на началника си заедно с него прочете писмата: „Попитаха кучето: Защо не те вързаха? Кучето отговори: Защото бързаха да сложат отровата“, „От тотото награди крят потайни печалби“, „Тръгна той да вика доктор, пък спря по пътя да хвърли шишенце с отрова“.

— Какво ще кажете на това? — попита Геренски, като остави писмата върху бюрото.

— Какво да кажа? Искат мене да изкарат виновен. Че зер Дамян Жилков е свикнал на неговия гръб да оправят кривите дървета.

— А защо не съобщихте за писмата в милицията?

Жилков не отговори.

— Кой според вас ви пише тези писма?

— На женска работа ми мяза това, другарю подполковник. Беба... Ама може да е и бай Борис. Нали го знаете?

Геренски се изправи.

— Запазете тези писма, Жилков. И веднага ни уведомете, ако получите други.

Беше почти до вратата, когато го застигна последният въпрос на Жилков:

— А вие какво ще кажете за тези синонимни писма, другарю подполковник?

— Че крушката често си има опашка, Жилков.

Никой не отговори на позвъняването. Геренски и Смилов обиколиха къщичката, но нищо не им подсказа вътре да има човек.

— Нямаше го и в службата му, другарю подполковник — каза Смилов, докато отново натискаше бутона на звънеца.

Геренски не успя да отговори. През дървените летви на оградата надникна една любопитна съседка и без много церемонии ги заговори:

— Средкови ли търсите? Жената и детето са на курорт. Нали знаете, то, горкичкото, е болничко... Но и Наско не се мярка напоследък. Я вижте, градината е изсъхнала. Не пръст — на тухла прилича. А когато Наско е тука...

— Него търсим, Атанас — рече Смилов. — Да не е нещо болен?

— Ей сега ще ви кажа — отговори съседката. После отмести една летва на оградата, влезе в двора на Средкови и като бършеше ръцете си в не особено чистата си престилка, приближи към двамата мъже. — Ей сегичка ще ви кажа — повтори тя, пак се наведе, бръкна под разкъртеното стъпало пред входа на къщата и извади един ключ. — Няма го в къщи. Ако си беше в къщи, какво ще прави този ключ тука?

Не я разпитваха повече, не отговориха и на въпросите ѝ, които тя щедро изсипа върху тях. Сбогуваха се и се отправиха към спряната наблизо кола.

— Ново двайсе — каза глухо Геренски, докато сядаше при волана. — Има си хас и със Средков да се е случило нещо? Ето един вариант в играта, който наистина не очаквах...

Двете коли спряха почти едновременно — черната служебна волга и блестящата доматеночервена „Фиат-Дино“. Зинаида Даракчиева все пак излезе първа, но като видя двамата мъже, дочака ги и им подаде ръка.

— За мене ли идвате или при мене? — попита тя, като се усмихна. — Зная от криминалните романи, че в работата на детективите разликата между „за“ и „при“ е колкото от небето до земята.

— Нито „за“, нито „при“ — отговори за двамата Смилов. — Просто сме дошли на гости. Чухме, че имате обичай да черпите гостите си със сладко от орехчета...

— Бих искал да ви попитам нещо — добави Геренски. — Но предпочитам да не бъде на улицата.

— Заповядайте — покани ги тя любезно. — Макар че това за сладкото от орехчета е чиста измислица. Вашата информация издиша, другари от милицията! — После, докато се изкачваха с асансьора, каза на Геренски: — Бях в Панчарево. Видях и вашия син.

— Как си хлапаците?

— Чудесно! Здрави, изпечени от слънцето, весели. Впрочем вашият син е по-весел от моя.

— И защо?

— Имали някакво контролно състезание. Тази сутрин. И вашият Владко спечелил. Сега не ходи, а лети на една педя от земята. Докато Ники е с клюмнал нос...

— Деца! — каза Геренски. — Деца, с детските си радости и скърби. Пък карат и нас да се вдетиняваме понякога край тях.

Влязоха в просторния хол и двамата мъже се настаниха. Домакинята се извини и за малко ги остави сами. Когато се върна, беше с поправена фризура. Усети се мирис на фин парфюм. Остави чантичката си на масата и седна срещу тях.

— Казахте, че имате да ми говорите нещо?

— Между приятелите на вашия съпруг се разиграва някаква странна пантомима — заговори направо Геренски. — Хвърчат анонимни писма. Някои глупави, в други има „от крилце перце“, както е думата.

— Всички ли са получили?

Той кимна:

— Даргова, Паликаров и Жилков. Може би е получил и Атанас Средков, но не можахме да проверим. Потърсихме го, но птицата не се оказа в гнездото си.

— Изчезнал? — попита тя смаяно, но Геренски се задоволи да свие рамене — той не знаеше повече от нея.

— И тъй като анонимните писма станаха нещо като постоянен декор на пиесата, минах да попитам...

— Получих и аз — прекъсна го Зина и зелените ѝ очи се засмяха особено. — Вчера. Отначало си помислих, че може би трябва да ви информирам за това, но после се отказах. То е такава глупост, знаете. Глупост или по-право — безсмислица. Реших, че не си заслужава да ви занимавам с него. Още повече, че съдържанието не издава никаква връзка със смъртта на Георги. И на Коста Даргов, разбира се — допълни тя, но двамата усетиха, че смъртта на Даргов много малко я занимаваше и вълнуваше. — Ако предполагах, че моето писмо е — как го казахте? — част от общия декор на пиесата, непременно щях да ви се обадя.

— Извинете, говорите само за едно писмо?

— Нима другите са получили повече? — запитва тя изненадана.

— Вие се ползвате със симпатиите на анонимния писач — намеси се в разговора Смилов. — Защото другите си получили по няколко.

— В такъв случай трябва да говорите за антипатии — отрази тя шегата му. — Би трябвало да се смята, че човек пише на тези, които обича.

— Странна форма на обич — ухили се Смилов.

Александър Геренски, който в последните минути бе седял мълчаливо, погълнат от мислите си, внезапно се оживи.

— Мога ли да видя това ваше писмо? — помоли той.

— Разбира се. — Зина отвори чантичката си, извади един плик и му го подаде. — Дори мога да ви го подаря, макар че се готвех да си го запазя като куриозен спомен.

Отвориха писмото. Написано все със същия почерк, то наистина беше пълна безсмислица: „Животът е игра — днес радост и шега, а утре сал тъга“.

— Прилича ми на „Графинята с изменено лице тича към езерото“ — каза Любомир Смилов.

— Моля, моля? Не ви разбрах.

— Цитира ви една телеграма от „Златният телец“, настолната книга на живота му — обясни Геренски. — Една телеграма, която съперничи по безсмислие на вашето писмо. Впрочем, не съм напълно прав. От вашето писмо все пак може да се разбере нещо. Доколкото помня, това са думи на един някогашен блудкав шлагер. — Той се ухили. — Не побягвайте, не се готвя да го изпея.

Умълчаха се. Беше едно от онези неприятни мълчания, които отдалечават събеседниците, защото всеки следва собствените си мисли. Зина побърза да го наруши:

— Ако трябва непременно да ви сервирам сладко от орехчета, може би ще чакате прекалено дълго. Междувременно какво да ви предложа?

Геренски сякаш се събуди. И каза:

— Ще се възползувам от любезността ви и ще помоля за едно кафе.

— Еспресо, турско или нес?

— Турско, ако обичате.

— А вие? — Зина се обърна този път към Смилов.

— Не смея да се отклонявам от примера на началството, другарко Даракчиева. И на мене едно турско.

Домакинята излезе от хола. Любомир Смилов едва дочака вратата да хлопне зад нея и заговори:

— Добре че Зина ни предложи нещо. Бях започнал да се страхувам, че сте получили удар, другарю подполковник. Така се бяхте умълчали...

— Мислех, Любак. Мислех и продължавам да мисля: защо Даракчиева е получила само едно писмо.

Геренски се поколеба няколко секунди, послуша се, после се протегна през масичката, взе още отворената чанта на домакинята и прегледа съдържанието ѝ. В чантата имаше снопче банкноти, стило, тоалетни принадлежности, личен паспорт и връзка ключове. Други писма нямаше.

— Надзърнете и в паспорта — предложи Смилов.

Подполковникът послуша съвета му, после подреди всичко и остави чантичката на мястото ѝ.

— Нищо, Любак. Писмото наистина е било само *едно*.

— И какви изводи правите?

Дори и да имаше намерение, Геренски не успя да отговори. Домакинята влезе при тях и каза от вратата:

— Кафето ще бъде готово след минута. Ще вземете ли нещо с него? Например глътка коняк?

— Б-р-р-р, коняк! — направи, гримаса Смилов. — В последно време самата мисъл за коняка ме кара да се изприщвам.

— Алергия, а?

— По-скоро страх. Впрочем, кой знае, може да е и алергия. Не съм компетентен. Досега само веднъж съм виждал алергия, та не мога да съдя. Това е при един мой приятел, който щом се спомене тъща му, хваща копривна треска.

Засмяха се. После Зина попита с поглед и Геренски.

— Благодаря — каза той. — Чаша вода ще ми бъде напълно достатъчна. Аз изобщо не съм любител на силните напитки.

— Ако искате да се харесате на началството, намерете бутилка газирана горнобанска вода.

Зина излезе и след малко се върна отново. На подноса имаше три кафета, бутилка горнобанска вода и чаша. Но нито кафето, нито хубавият жест с газираната вода, нито шегите на Смилов успяха да разведрят настроението.

Този път мълчанието беше нарушено от Геренски.

— Обзалагам се, — каза той неочаквано, — че в този момент и тримата мислим за едно и също нещо.

— А, съмнявам се — отговори усмихнато Зина. — Аз мислех за...

— Почакайте! — прекъсна я той. — Предлагам ви една игра. — При тези думи Смилов го изгледа смаяно. — Малък психологически тест. Всеки от нас да запише на едно листче онова, за което е мислил, и после ще направим сравнение.

— Не е ли по-просто всеки от нас да каже... — започна Смилов, но Геренски го прекъсна с поклащане на глава:

— Не, Любак. Ще говорим последователно и всеки следващ ще се влияе от предишния. Приемате ли? Отлично! — Геренски извади

бележника си и откъсна три листчета. — Какво, да започваме ли?

Все още изненадан — разните игри, пък били те и психологически, не бяха най-обичайното занимание на началника му, — Любомир Смилов извади химикалката си и се приготви да пише. Зина Даракчиева също взе от съседния шкаф един молив.

— Момент! — каза Геренски. — Нека да запишем едновременно. — После помоли домакинята: — Бихте ли услужили и на мене с нещо за писане?

Тя му даде молива си, отиде в съседната стая и се върна една писалка.

— Да започваме — предложи Геренски.

Тримата надраскаха по нещо на листчетата си. Смилов понечи да прочете своето, но Зина Даракчиева го, изпревари:

— Казахте, че се обзалагате, другарю Геренски. Какъв е залогът?

— Една вечеря за трима — отговори той и Смилов избухна в смях:

— Представям си каква физиономия ще направи Пакето кебапчията, когато в салоните му прекрачи дама като другарката Даракчиева.

Жената поблагодари с кимване за комплимента, после тримата поставиха на масичката листчетата си. Геренски беше написал: „Изчезването на Средков“. Даракчиева — А Любомир Смилов се беше постарал да изпише с разкривени печатни букви: „Животът е игра — днес радост и шега, а утре сал тъга“.

— Загубихте — засмя се Зина. — И трябва веднага да ви предупредя, че безумно обичам кебапчета.

— Признавам се за бит — комично въздъхва Геренски. — С тази моя психологическа дарба съм годен само за помощник на Пакето.

— Ако играем честно, вечерята трябва да бъде за двама, другарю подполковник. Бях забравил за какво съм мислил и написах първото, което ми дойде на ума.

— Не се безпокойте — обади се Зина. — Обещавам да се справя и с вашата порция...

Геренски разкърши рамене, после бавно се изправи:

— Загубата си е загуба. Но трябва да ви призная, че тя е твърде малка цена за хубавите минути на отмора, които прекарах тука. Колкото и да са кебапчетата...

Беше заспал много късно след полунощ и затова, когато настойчивият звън на телефона го събуди в седем и половина, имаше чувството, че току-що е затворил очи. Протегна ръка, взе слушалката и каза през прозявка:

— Геренски слуша.

От другата страна се разнесе възбуденият глас на помощника му:

— Съжалявам, ако съм ви събудил, другарю подполковник. Но вятърът се оказа първокачествена буря.

— Да? — произнесе Геренски с пробуден интерес. — За кой вятър говориш?

— За вятъра на Дон Кихот, другарю подполковник. Онзи, който трябваше да раздвижи вятърните мелници. Ето няколко от неговите вихрушки: анонимно обаждане по телефона, Средков е в управлението, намерено е и шишенце с отрова... Не е ли достатъчно?

Геренски се събуди окончателно. Отхвърли завивката, спусна босите си крака на пода и каза:

— Разказвай!

— Аз мислех, че ще дойдете, но... Добре, щом искате.

И Смилов разказа. Събудили и него по телефона, но това станало малко след шест сутринта. Известието било необикновено — непознат и преправен глас се обадил в Пето районно управление и съобщил: „Ако искате да разкриете убийствата на Даракчиев и Даргов, прегледайте гардероба на Атанас Средков.“ (Така поне записал дежурният в Пето районно.) Повторил тези думи и веднага затворил телефона. От районното управление, където изобщо не знаели за двете убийства, веднага се обадили в централното управление. Така съобщението стигнало до Смилов.

Отначало Любомир Смилов имал намерение незабавно да уведоми подполковника, но после се отказал — помислил, че може би се касае за един от поредните блъфове на хората от консорциума, и затова решил първо да се запознае по-подробно с обстановката.

Облякъл се и отишъл в управлението. И там го чакала втора изненада — Атанас Средков с шишенце калиев цианид в ръка!

— Интересна история — вметна Геренски. — Какви обяснения даде Средков?

Средков отсъствувал няколко дни от града. Върнал се рано тази сутрин. Нямало уж никакви външни белези някой да е влизал в къщата по време на отсъствието му, но когато подреждал нещата в гардероба си, забелязал разместване на дрехите. Поровил малко и попаднал на едно шишенце от пеницилин, на дъното на което имало бял пращец. Отворил го. Лъхнала го миризма на горчиви бадеми. И като размислил, веднага отишъл в управлението и заचाкал Смилов или Геренски.

— Той знае ли какво е съдържанието на шишенцето?

— Не се прави, че не знае.

— Къде е сега шишенцето?

— В лабораторията. Поисках и една бърза дактилоскопическа експертиза. И знаете ли какво открих, другарю подполковник? Първо, че вие никога не сте имали по-сръчен помощник от мене. И второ, че върху шишенцето има отпечатьци от пръстите на Средков, Паликаров и някакво трето непознато лице.

— На Паликаров? Сигурен ли си?

— Заключение е съвсем категорично. Сега поисках химическа експертиза, за да се установи дали този калиев цианид е същият, който напоследък изпрати на онзи свят Даракчиев и Даргов. — Продължително мълчание. И после: — За какво мислите, другарю подполковник?

— Ако трябва да отговоря със скучните изброявания на небезизвестния капитан Смилов, би трябвало да кажа: Първо, този вятър е предизвикан от великана, а не от Дон Кихот. Второ, налага се бърз обиск у Паликаров. Трето, въз основа на отпечатьците ще поискам разрешение от прокурора за този обиск и същият небезизвестен капитан след малко ще препуска нататък. Четвърто, ако Атанас Средков е още в управлението, нека ме чака. Веднага пристигам, за да поговоря с него...

— Преди четвърт час капитан Смилов изчезна като вихър, другарю подполковник — каза му милиционерът Радой, когато

четиридесет минути по-късно Александър Геренски пристигна в управлението. — Нареди да ви кажа, че вие сте знаели къде е.

Размениха още няколко думи, после Геренски се качи в кабинета си. На бюрото му бяха оставени резултатите от двете експертизи. Едната потвърждаваше това, което той вече знаеше от разговора със Смилов: отпечатъците върху шишенцето принадлежаха на Средков, Паликаров и на още едно лице: новото в протокола беше, че тези трети отпечатъци не принадлежаха на Даргова, Жилков, Даракчиева, Тотева и Данчева, нито на някой от редовните „клиенти“ на милицията, чиито отпечатъци са картотекирани. Другата експертиза гласеше, че калиевият цианид в шишенцето е същият по състав и чистота, както онзи, с който бяха убити Георги Даракчиев и Коста Даргов.

Той въздъхна, помисли с тъга, че не успя да си купи дори една кифла, после позвъни и нареди да доведат Средков при него. Докато чакаше, той се заразхожда из кабинета си и се замисли:

„Най-тежкото в нашата работа е недоверието. Да, да, точно така, самата служба ни принуждава да бъдем недоверчиви, да приемаме всяко нещо с резерва. Ето, идва Ананас Средков и носи шишенце с цианкалий, дава и сравнително приемливо обяснение за намирането му. Как трябва да преценя случая? Най-разумното е да приема, че той говори истината. Наглед всичко е ясно: някой, вероятно истинският убиец, е подхвърлил шишенцето в гардероба на Средков и после се е обадил по телефона, за да го намерим, и това да се превърне в унищожителна улика срещу митничаря. Добре скроена игра, ако не беше се случило така, че Средков сам да намери шишенцето и да има достатъчно здрав разум да го донесе веднага. И само «здрав разум» ли се крие тук? Как така Средков точно по същото време открил шишенцето! И защо по шишенцето има пръстови отпечатъци на Паликаров? Да, той не е много умен, но чак пък толкова... Да направи подобна грешка, да подхвърли отровата на Средков и да забрави, че е оставил собствените си отпечатъци! Мога ли при това положение да се доверя на Средков и да сваля от него подозренията си? Ами ако предположим, че Средков по някакъв начин е успял да се добере до шишенце, което Борис Паликаров е държал в ръцете си. Да приемем още, че именно Атанас Средков е извършил двете убийства и че някъде на тайничко място крие *истинския* съд с отровата. Какво му е оставало да направи? Да пресипе в шишенцето отрова и като

добросъвестен гражданин да ни го донесе. Съображенията също са ясни: ние сме длъжни да помислим, че Паликаров е притежател на отровата, но гледа да прехвърли съмнението върху Средков. Наистина сложна и хитра игра. Но убиецът не доказа ли, че е grosмайстор в престъпната игра? И в такъв случай — как мога аз да не проявявам недоверие?...“

Дотук беше стигнал в разсъжденията си Александър Геренски, когато вратата се отвори и един милиционер въведе Атанас Средков.

— Заповядайте, седнете, Средков — покани го подполковникът, когато останаха сами. Той почака другият да заеме едното кресло и седна срещу него. — Къде бяхте изчезнали?

— При жената и детето — глухо отговори той. Седеше с приведена глава, като отбягваше да срещне погледа на Геренски. — Във Вършец. Там са на курорт. Курорт и лечение.

— Аха — неопределено каза Геренски.

Имаше нещо във външността на митничаря, което предразполагаше Геренски. Между всички „герои в случая със седмата чаша“ само той и Елена Тотева не принадлежаха към Даракчиевци. По него нямаше белези нито на богатство, нито на прекалена (кога истинска, кога само демонстрирана) самоувереност, нито на дръзко нахалство. Държеше се простичко, делнично, по човешки. Но още една подробност подкупваше подполковника: от всички заподозрени единствен Средков не се мъчеше да се покаже по-невинен, отколкото фактите го сочеха. Само че не беше ли това „маската на великана“, агнешката кожа, наметната от вълка?

— Във Вършец, така ли? — повтори той. — И защо бяхте там?

— При жената и детето.

— Кога свършва летуването им?

— След една седмица.

— И вие не можахте да дочакате една седмица, а избързахте при тях? Въпреки нареждането ми никой от подследствените да не напуша София?

За пръв път Средков, вдигна очи и ги насочи към Геренски. Това бяха очи на един безкрайно уморен и изтерзан човек.

— Аз... аз трябваше да отида... Не можех да чакам! Аз отидох... отидох... да се сбогувам, преди да бъда арестуван.

Както и друг път преди това, Геренски почувствува, че нещо в него застава на страната на Средков. Не беше почувствувана близост, още по-малко — симпатия. Не беше и поради приспано професионално недоверие. Най-вероятно това се дължеше на засвидетелствуваната готовност на този човек да изкупи вината си. Каквато и да беше тя.

— Арестуван? И защо смятате, че ще бъдете арестуван?

— Арестуван и съден — допълни другият. И въздъхна: — Другарю Геренски, вие знаете как се развиха за мене събитията в последните дни... — Гласът на Средков се задави от напиралите сълзи.

Александър Геренски го наблюдава известно време мълчаливо, после поднесе към него пакетчето „Арда“.

— Запалете! Цигарата ще ви успокои.

Средков се подчини и с механични движения изтегли една цигара. Двамата запушиха.

— А защо не ходите на работа? Доколкото зная, не сте уволнен.

— Защо да ходя? — скръбно вдигна рамене митничарят. — Има ли значение дали ще работя ден повече или по-малко?

Отново се умълчаха. По стар навик Геренски съсредоточено наблюдаваше причудливите кривулици на дима от цигарата си.

— А сега разкажете ми всичко около това шишенце.

— Но аз вече...

— Да, на моя помощник. А сега повторете го на мене.

И Средков го повтори. Освен в подробностите той напълно се покриваше с онова, което Геренски вече знаеше.

— Имате ли някакви подозрения за човека, който е могъл да извърши това? — попита накрая Геренски.

— Никакви. Впрочем... сигурно е някой от онези.

На Геренски направи впечатление, че той не се броеше между „онези“.

— Защо мислите така?

— Защото все трябва да има някой виновен. И за тях е по-добре да съм аз, отколкото някой от тях. — Човекът повторно сви рамене. — Те са приятели, при това сдружени от тъмните си сделки. Аз съм външен човек за компанията им. И най-удобен за затвора, или даже за...

— Толкова ли е лесно да се влезе в къщата ви?

— Не къща, къщичка. Две стаи и кухня, в квартала на дъновистите. Но затова пък с чудесен двор. — При последните думи Средков за миг се оживи. — Всеки може да влезе. Обикновена ключалка. Какъвто и да е ключ става на нея.

В този момент иззвъня телефонът. Обаждаше се Смилов:

— Вятърът на Дон Кихот се превърна в истинска вихрушка, другарю подполковник.

— Какво се е случило? И откъде се обаждаш?

— От дома на Паликаров. Може би сега мислите, че съм тук на обиск? Нищо подобно, другарю подполковник. Обиск изобщо няма. Преди да получим разрешението от прокурора, се обади самият Паликаров и ни повика час по-скоро да се явим в дома му. Жертва на нападение, такива думи употреби. И тъй като вас още ви нямаше, аз довтасах веднага.

Геренски хвърли бърз замислен поглед към човека насреща.

— Можеш ли да почакаш две минути на телефона. Да? Добре, не прекъсвай линията!

Остави слушалката на бюрото си и отново се обърна към Средков.

— Сега нещо друго. Получили ли сте напоследък някакви писма?

— Писма! От кого?

— Това не е отговор на въпроса ми, Средков — многозначително и хладно рече Геренски.

— Никакви писма. Бях във Вършец. От други писма не чакам.

— Прегледахте ли пощенската кутия?

— Не. И на ум не ми е минавало. Не чакам от никого писма, пък и... при сегашните събития...

— Прегледайте кутията, Средков. И ако намерите някакви писма, обадете ми се. Запазете ги, може да потрябват. — Подполковникът се поизправи. — С вас мисля, че се разбрахме.

Тонът му подсказа, че разговорът е завършен. Но Средков зададе още един въпрос:

— Какво ще стане сега?

— Каквото става обикновено. Всеки ще си получи заслуженото. — Геренски натърти: — Най-вече онзи, който извърши двете убийства!

Той изпрати митничаря до вратата, нареди на чакащия милиционер да го изведе от управлението и се върна при телефона.

— Продължавай, Любак. Каква е тази история с нападението?

— Тук наистина някой е шетал много здраво...

— Чакай. Къде е сега Паликаров, че говориш така открито?

— Не може да ме чуе. Затворил съм го в банята. И не смятайте, че е при лоши условия, другарю подполковник. Банята на Паликаров по площ не отстъпва на едностаян апартамент от новите.

— А какво разказа той, преди да го затвориш в банята?

— Блудкави показания, другарю подполковник. Блудкави като име на парфюм. Или като некроложно стихотворение... „Има нещо гнило в Дания“, както е казал другарят Хамлет. Тези думи много подходат и за нападението, и за обясненията на Паликаров. Но усещам, че нещо ми се изплъзва...

Геренски разбра неизречената молба на помощника си. И каза:

— Добре. Почакай ме там. И извади Паликаров от банята...

Както и трябваше да се очаква, жилището на Паликаров се намираше в един от най-хубавите квартали на столицата. От онези, които преди двадесетина години се наричаха „аристократически“. Кооперацията не беше от най-новите, но личеше, че е строена от голям архитект и без грижа за парите. Геренски вече знаеше, че апартаментът е на третия етаж, но не бързаше да се изкачи. Той няколко пъти огледа от всички страни кооперацията, излезе на двора, надникна дори в общата шахта за смет. После изкачи стълбите до най-горния етаж, хвърли едно око и на тавана и едва тогава слезе там, където го очакваха Паликаров, Смилов и двама оперативни работници от групата на Смилов.

Паликаров се опита да го удави веднага в потоци от думи, но Геренски вдигна предупредително ръка:

— Почакайте! Обичам, първо, да гледам и едва после да слушам.

И той наистина посвети следващия половин час на гледане. Най-напред спря вниманието си върху самия Паликаров — един „бонвиван“ в оставка, живеещ само със спомена за далечното минало, когато е имал някаква стойност поради чужди заслуги, човек очевидно без грижа за пари, но затова пък с огромни грижи за външността си. Когато премести поглед от неговите панталони на своите, Геренски си каза печално: „Много съм се изоставил! Такова изоставяне само по себе си е едно малко престъпление — тези хора не трябва да ме превъзхождат в нищо, дори в изискаността на облеклото. Ех, не бях такъв, когато Виолета...“

Откъсна се от тези мисли и подхвана огледа на апартамента. И тук, както у Даракчиеви и Даргови, за подреждането на жилището парите бяха хвърляни с щедра ръка. Но докато у Даракчиеви мебелировката беше свръхмодерна, а у Даргови — пак модерна, но с отенък на еснафска безвкусица, целият апартамент на Борис Паликаров беше издържан в строг старинен стил и на Геренски за момент се стори, че е попаднал на сцената в някоя от класическите оперети... Мисълта му отскочи на друго: голям двустаен апартамент,

обитаван само от едно лице. Геренски отново изпита яд и огорчение — измъчваше се, че тунеядци като Паликаров намираха средства и начин да живеят тъй нашироко!

Макар и по своеобразен начин, Любомир Смилов твърде точно бе обрисувал разрушенията в дома на Паликаров. Докато ги гледаше, Александър Геренски непрекъснато си мислеше, че те са дело на някой от онези хлапаци, които събарят гнездата на птичките — зло, извършено заради самото зло, а не поради някаква полза за извършителя. Повредите бяха много и действително със значителни щети — строшена бе витрината на скъп бюфет, един кристален сервиз бе пометен с жесток удар и превърнат на парчета, подът бе застлан с късове порцелан и стъкло.

Геренски се застоя особено дълго на две места — в хола и спалнята. В хола той откри следа от удар на стената и я изучава поне пет минути. Беше продълговат белег от твърд предмет, сякаш тук неизвестният нападател толкова стремително бе размахал тоягата си, че я бе блъснал в стената. Геренски проговори съжалително, като се обръщаше към домакина:

— Жалко, цялата стена ще трябва да се поправя. Измазване, шпакловане и боядисване... И тъй като съм убеден, че няма да търпите подобна грозота, позволете да нанесе още едно разрушение. — Той кимна към един от оперативните работници: — Вземете проба от стената. Извадете част от мазилката заедно със следата от удара.

Второто място, където се задържа по-продължително беше спалнята. На нощната масичка до леглото имаше наредени доста шишенца от пеницилин също такива, като онова, което донесе Средков. Геренски потърси погледа на Смилов и той поклати утвърдително глава. Паликаров забеляза мълчаливия им разговор и се приближи до тях.

— Вие колекционирате шишенца от пеницилин? — запита Геренски. — Що за хоби!

— Никакво хоби, другарю Геренски. През пролетта изкарах една тежка болест. Направиха ми четиридесет инжекции пеницилин: четиридесет инжекции от двадесет шишенца. Без особена причина задържах шишенцата, стояха ей така на масичката, да ми напомнят, че трябва да внимавам със здравето си.

— А кой ви правеше инжекциите?

— Една сестра от поликлиниката. Милка. Можете да попитате. Тя ще потвърди.

— Защо ще я питам? Няма нужда. Аз споменах само ей така, между другото. Какво значение за случая има кой ви е правил инжекциите — Геренски отдавна бе преброил шишенцата. Бяха деветнайсет. Той тръгна да излиза от спалнята.

Паликаров се засуети, сякаш не знаеше да върви ли след него или да остане, загледа смутено. Нещо се колебаеше. Отново загледа масичката. Изведнъж викна силно:

— Ама те са деветнайсет, само деветнайсет! Къде се е дянало... Нали ви казах, че бяха двадесет. Чудна работа!

Не издържа. Уплаши се, че подполковникът ще си излезе, без да е обърнал повече внимание на шишенцата.

— Сигурен ли сте, че бяха тъкмо двадесет. Да не грешите?

— Ама как ще греша?!... Точно двадесет бяха. Нали всяка вечер ги гледам. Чудна работа. Кой ли го е взел?

— Ще разберем, ще разберем — обеща Геренски, но в гласа му прозвучаха такива нотки, които съвсем не успокоиха Паликаров. — Не се безпокойте, ще ви намерим шишенцето. А сега, ще ми позволите и аз да взема едно и където деветнайсет, там и осемнайсет. Нали нямате нещо против?

— Разбира се, вземете ако искате всичките.

Паликаров замълча за кратко, сякаш се колебаеше какво още да каже и изведнъж, неочаквано високо, се развика:

— Другари, аз протестирам. — Начинът, по който се стремеше да придаде твърдост на гласа си, изглеждаше смешен. — Протестирам и настоявам за бързо откриване и наказване на виновника.

— Разбирам, случката е неприятна — утеши го Геренски. — Повредите струват цяло състояние. Само в едно не съм убеден — че наистина толкова силно желаете наказването на виновника.

— Какво... какво искате да кажете?...

— Вие изглеждате великодушен човек — галантно рече Геренски и с този нищо не означаващ отговор приключи протестите на домакина. — Да поговорим за друго.

Той замълча. И усети как дребната фигура на Паликаров се изпъва от напрежение. Досети се — Паликаров вътрешно се подготвяше да обяснява подробностите около нападението в дома му.

За момент Геренски изпита снизходителното желание да не го разочарова. Но не беше закусвал, а подобен факт рядко имаше човеколюбиво въздействие върху него. И затова запита нещо, за което беше сигурен, че Паликаров не очакваше:

— Бихте ли ми направили един подарък?

Това беше съвсем неочаквано за Паликаров. И той едва намери сили да отговори:

— Стига да имам възможност... Но аз мислех, че ще ме питате...

— За разрушенията тука, нали? — любезно каза Геренски, но очите му се смееха. — Вие сте разказали всичко на другаря Смилов. Няма смисъл да повтаряте. Думата ми е за този вестник. — Той посочи с глава към една изящна масичка в ъгъла, върху която бяха струпани броеве на „Юманите диманш“. Прекарал част от младостта си във Франция и говорещ безупречно френски, Борис Паликаров наистина беше от години абонат на „Юманите диманш“. Е, вестникът наистина беше комунистически, но затова пък единственият, който се продаваше в България, и единственият, чрез който можеше да узнава новини от Франция. — Изпуснах последните броеве. Ще ми подарите ли няколко?

— На драго сърце.

Геренски взе горните три-четири броя от купа, без дори да погледне датите. После кимна на домакина.

— Казвам ви довиждане, а не сбогом. Струва ми се, че няма да мине много време, когато ще се наложи да ви потърся отново.

— Е, да — натърти Паликаров, — вие трябва да ме уведомите за резултата от проучванията по това хулиганско нападение...

— Изобщо един от нас ще има казва нещо на другия. Аз на вас, или вие на мене...

— Учудихте ме, другарю подполковник! — възкликна Смилов, когато слязоха достатъчно, надолу по стълбището, за да не достигнат думите му до Паликаров. — Ей богу, учудихте ме! За какво ви е този вестник? Доколкото ми е известно, единствената френска дума, която знаете, е „мерси“!

Александър Геренски се усмихна тайнствено. После показва вестниците. Част от горната страница на един от тях беше откъсната.

— Взех ги не за онова, което съдържат, а за другото, което липсва — рече той. — Сетне запита лейтенант Стефанов: — Извадихте ли мостра от стената?

— Тъй вярно, другарю подполковник. За ужас на домакина измъкнахме един чим, дълбоко до самите тухли.

— Отлично! Тогава идете долу, в помещението, където са кофите за смет. В една от кофите ще намерите да стърчи парче бетонно желязо, дълго около метър. Вземете го и заедно с „чима“ от стената и тези вестници го занесете в лабораторията. Да установят: първо, дали ударът върху стената е нанесен с това желязо и, второ, дали малките влакънца от вестник, които личат по желязото, са от тези тука. А ти, Любак, се занимай с шишенцето от пеницилина. Иди...

— Знам, другарю подполковник. Ще отида и ще взема отпечатъци от пръстите на медицинската сестра.

— Точно така. Навярно и ти отдавна си помислил, че третата ръка върху шишенцето с калиевия цианид е била нейната...

Когато следобед Любомир Смилов отново влезе в кабинета на началника си, Геренски сякаш се готвеше да излиза.

— Какво? — попита подполковникът. — Резултатите от анализите?

— Точно така. Нося ви протоколите...

— Почти нямам нужда от тях, Любак. Обзалагам се, че зная резултатите. Да опитаме ли? — И тъй като Смилов потвърди мълчаливо, продължи: — Разрушенията в луксозния апартамент на Борис Паликаров са направени с онова бетонно желязо. Върху желязото няма никакви отпечатьци от пръсти, но затова пък влакнцата по него са от същия вестник „Юманите диманш“. Третите следи върху шишенцето с цианкалия са от пръстите на медицинската сестра. Познах ли?

— Напълно, другарю подполковник. Впрочем — не съвсем. Има още една подробност. Бетонното желязо е било измито с лавандулов спирт.

— За да няма никакви пръстови отпечатьци. Да, трябваше да се очаква.

— И какви са изводите ви, другарю подполковник?

Геренски го изглежда, после се засмя.

— Разочароваш ме, Любак. В криминалните романи обикновено става така: има един умен началник и един глупав помощник, на когото трябва всичко да се обяснява. Знам, че обичаш литературата, но все пак не вярвах, че ще си избереш ролята на глупавия помощник. — Смилов гузно замълча и подполковникът, който не бе имал намерение да го обижда, реши да посмекчи думите си: — Когато ми се обади от дома на Паликаров, ти ми спомена, че там има нещо блудкаво като некроложно стихотворение и гнило като в Дания. Защо мислеше така?

— Почувствувах го, но не можах да го определя, другарю подполковник.

— Тогава ще ти подскажа. Гнилото беше в самото нападение, в начина на извършването му. Забеляза ли — имаше натрошени стъкла,

порцеланови и кристални сервизи, тоест все неща, които могат да се подменят. Същевременно върху дървената част на мебелите нямаше нито една драскотина. Странен злосторник е бил този злосторник с вкус към старинните мебели.

— А блудкавото?

— Съчетай гнилото с резултатите от лабораториите анализи и ти сам ще го откриеш.

— И все пак случаят трябва да има...

— Нека пък веднъж да няма, Любак. Ей така, нека да излезе, че милицията не е могла да се справи.

— Но случаят не опровергава ли хипотезата, която бихте изградили?

— Ни най-малко. Цялата история с пеницилиновото шишенце и като последствие от нея с нападението в дома на Паликаров е дело на великана, Любак. Той започва да изпуска из контрол нервите си. Малка подробност, от която ние печелим. Като оставим случката без последствие, ние всъщност ще го принудим отново да действа. Пак в своя вреда и в наша полза.

— И какво ще предприемем междувременно, другарю подполковник?

— От тебе искам да събереш компанията от петъчното коктейл-парти.

— Включително Даракчиева, Тотева и Данчева?

— Включително и тях. Всичките! Ще ги извикаш в други ден в осемнадесет часа тук, в управлението. Онези, които са получили анонимни писма, да ги носят със себе си. Непременно!

— А вие, другарю подполковник? Какво ще правите вие?

— Ще послушам съвета, който ти ми даде тези дни. Обадох се на началството и изчезвам за ден-два. — Геренски се усмихна неопределено. — Полага ми се малко и аз да отида на курорт, нали?

СЕДМА ГЛАВА
АЛЕКСАНДЪР ГЕРЕНСКИ СВАЛЯ
КАРТИТЕ НА МАСАТА

— Смешно е да смяташ, че съм те повикал да ти правя забележки, Сашо — каза генералът. — Далеч съм от тази мисъл! Нито ще ти се карам, нито дори ще те питам за подробностите по следствието. Зная, че щом си се хванал с едно дело, ще го изкараш до края.

— Тогава за какво ме повикахте, другарю генерал?

Преди години, когато генералът не беше генерал и той — подполковник, младият тогава Александър Геренски бе изучавал тънкостите на професията при този човек. И между двамата съществуваше същата дружба, която днес го свързваше със Смилов. Наистина срещите между тях се поразредиха, след като генералът бе станал заместник-министър, но добрите чувства и дружбата се запазиха.

— За какво те повиках? — повтори генералът. — За да ти кажа, че — доколкото това е възможно — трябва да побързаш със следствието. Министърът се интересува: две убийства, а още никакви практически резултати. Разбираш, нали?

— Разбирам, другарю генерал. Две убийства, едното дори извършено под носа ни — това не се случва всеки ден.

— И какво да отговоря, ако пак ме попита за следствието?

— Няма да има време, другарю генерал. Вие ще докладвате, преди да ви е запитал повторно.

— Искаш да кажеш?...

— Именно, другарю генерал. Аз вече зная кой е убиецът и ми остава само последното действие — демаскирането и арестуването му.

— Ти знаеш! — възкликна генералът. — Шегуваш ли се, Сашо?

Геренски сви рамене и направи неопределена гримаса:

— Имам ли вид на човек, който се шегува? Уж ме познавате отдавна, другарю генерал... Впрочем... нямам основание да се сърдя. Постъпих като дете — не съм си давал сметка за очевидното...

— Добре, добре — прекъсна го другият и прекара пръсти през гъсто прошарената си коса. — Казваш, че си пред развръзката. Значи?

— Геренски потвърди мълчаливо. — Кога смяташ, че ще приключиш?

— След два часа. Тогава ще сваля картите на масата.

— Добре — рече отново генералът. — Обещах, че няма да те разпитвам и не ще наруша думата си. Но обади ми се веднага след развръзката. След два часа, казваш? В такъв случай ще ме намериш тука. — Генералът въздъхна скръбно... — Завиждам ти, Сашо... Аз... аз никога не съм преставал да съжалявам, че се откъснах от непосредствената оперативна работа...

Когато Геренски се върна в кабинета си, там го очакваха Смилов и двама униформени младши офицери — мъж и жена. От очите на тримата струяха нетърпение и радостна възбуда.

— Всичко в ред ли е, Любак?

— Напълно, другарю подполковник.

— А оттатък? В прожекционната зала?

— Също. Както наредихте, хората ще бъдат отначало с гръб към екрана, а после ще ги помолим да се обърнат.

— Точно така. А твоята задача...

— ... е да не свалям очи от „великана“, другарю подполковник.

— Никодимов готов ли е? — Така се наричаше един от най-опитните експерти графолози на управлението. — Знае ли той своята задача?

— Готов е и чака.

— А вие? — Този въпрос Геренски отправи към двамата униформени офицери. Отговори му жената:

— Тъй вярно, другарю подполковник.

— Условният израз?

— Помним и него.

Александър Геренски кимна доволен:

— Тогава да повторим думите на Цезар: Жребият е хвърлен! А сега ме оставете да почина един час, приятели. Бях чел, че не знам кой си велик актьор винаги се усамотявал един час преди представлението, за да се съсредоточи. Не съм актьор, а още по-малко велик, и все пак...

Кабинетът на Александър Геренски се препълни — заедно с него самия тук бяха точно десет души. Подполковникът не виждаше Смилов и Никодимов — те бяха седнали зад него, — но той и не се интересувахе от тях. Вниманието му бе съсредоточено върху останалите седем.

Борис Паликаров, който седеше най-вляво, явно се страхуваше. Този страх личеше в пепелявия цвят на лицето му, в издайнически потреперващите ръце, та дори и в необичайната за него немарливост в облеклото му — лошо почистените обувки, поомачканите панталони и неподходящата за самото връзка бяха наистина непривична небрежност за остарелия Дон Жуан.

В погледа и външността на Зина Даракчиева, която седеше до него, не можеше да се открие нищо друго, освен любопитство. Облечена пак със сдържана елегантност, тя спокойно си играеше с дръжката на чантичката си, а екзотичните ѝ зелени очи се спираха с нескрит интерес ту върху един, ту върху друг от събраните в кабинета.

Беба Даргова очевидно се бе „заредила“ предварително с достатъчно алкохол. И както ставаше с нея в подобни случаи, изглеждаше отпусната, малко развлечена, неспокойна и тъпо безчувствена. Загледала се бе в Никодимов — може би присъствието на този непознат човек бе привлякло вниманието на размътения ѝ от алкохола мозък.

Отляво на Беба и точно срещу Геренски се намираше Атанас Средков. Посърнал, примирен със съдбата си, той не издигаше очи от пода, а ръцете му висяха безпомощно от двете страни на тялото.

На канапето бяха насядали трима. Най-далеч от Геренски беше Дамян Жилков. Единствен от мъжете той бе дошъл без сако, с претенциозна и твърде просташка фланелка на керемидени, зелени и черни линии. Усмиваше се глуповато — навярно малък опит да демонстрира спокойствие, — но вената на челото му пулсираше силно, а адамовата му ябълка сякаш изпълняваше някакъв странен танец.

Елена Тотева за последните няколко дни се бе променила — беше пак свежа, с бликащо здраве. Но в сплетените ѝ пръсти и в гузно отместения поглед се криеше някакво стеснение. Или смут. Този смут произлизаше навярно от новата среща с компанията — среща, която навярно навяваше невесели спомени.

И крайна вдясно беше Мария Данчева. Кръстосала крак върху крак, с високо разголени бедра, с крещящо лакирани нокти и неподходящо за възрастта ѝ изрисувани устни, тя беше положително най-спокойната в стаята. По-спокойна дори и от тримата представители на милицията. Имаше нещо цинично и дръзко в това нейно спокойствие, нещо гаменско и нагло.

Александър Геренски се изкашля, за да прочисти гърлото си, и този звук послужи за знак на всички да съсредоточат погледите си върху него.

— Няма да се опитвам да създавам сензации — започна той — и затова веднага ще ви кажа целта на днешното ни събиране. С изключение на Данчева и Тотева, всички останали сте получили анонимни писма. Кой едно, кой повече. Носите ли ги, както бяхте предупредени?

Те потвърдиха в нестроен хор.

— Е добре, мога веднага да ви кажа — разполагаме с абсолютно сигурни доказателства, че онзи, който е писал и изпращал писмата, *или е убиецът* на Даргов и Даракчиев, *или знае* кой е убиецът. Имаме доказателства също, че авторът на писмата е тук, в тази стая. Следователно ако днес установим автора на писмата, в негово лице или поне чрез него ще разкрием и кой е убиецът. Някакви въпроси дотука?

— Не въпрос, а изказване, както се говори по събранията — обади се Мими. — Щом такава била работата, не виждам защо ние с Льони сме тук. Не сме получавали писма, това вие сам го казахте...

— Не избързвайте, Данчева. Авторът на писмата е могъл благоразумно да изпрати и на себе си, но може и да си е спестил този труд. Така че присъствието на вас двете и участието ви в експеримента не е излишно. Други въпроси? — Никой не проговори и Геренски продължи: — Нека да ви обясня също как ще процедираме. Другарят — той посочи Никодимов — е експерт графолог. Именно той ще

установи ръката на кого от вас е писала анонимните писма. Моля, предайте му писмата си.

За малко в кабинета настана безпорядък. Хората ровеха по джобове и чанти, вадеха писмата, подаваха ги на Никодимов, шумяха. Когато отново заеха местата си, Геренски продължи.

— Самият експеримент ще проведем в друга зала, където има екран и прожекционен апарат. Но преди да отидем там, налага се да изпълним една малка формалност... продиктувана от горчивия опит. С една дума, ще ви бъде направен малък обиск. Някакви възражения? — Никой не се обади. — Тогава, ако обичате, излезте. Другарят Смилов ще ви заведе в две съседни стаи — мъжете в едната и жените в другата, — където ще бъде извършена проверката.

Хората се изправиха и Смилов ги изведе. В същото време Никодимов набързо прегледа струпаните в ръцете му анонимни писма. Четеше ги и, кой знае защо, се усмихваше. След малко Смилов се върна, зае мястото си, но тримата не проговориха. И кабинетът се огласяше само от шумоленето на листовите в ръцете на графолога.

Изминаха няколко минути. Вратата се отвори, униформеният офицер въведе Средков, Жилков и Паликаров и докладва от вратата:

— Нямам никакви забележки, другарю подполковник.

Почти веднага след това се появили и жените, а съпровождащата ги жена офицер съобщи:

— Всичко е в пълна изправност, другарю подполковник.

— Тогава можем да ставаме — каза Геренски и сам се изправи. — Заповядайте, моля.

Без да разговарят помежду си, десетте души преминаха по коридора и влязоха в прожекционната зала. „Гостите“ с любопитство се огледаха. В залата имаше две дълги маси, столове, екран и прожекционен апарат. Столовете бяха разположени така, че седящите на тях трябваше да бъдат с лице не към екрана, а на другата страна — към прожекционния апарат. На масите имаше празни листови хартия и пепелници.

— Седнете — покани ги подполковникът.

Седнаха. На първата редица заеха места Мария Данчева, Елена Тотева, Атанас Средков и Зинаида Даракчиева. Останалите се разположиха зад тях. Близко до прожекционния апарат седна и

Геренски. Останаха прави само двама — Никодимов пред масите и Смилов, който се облегна на страничната стена.

— О, пепелници! — провикна се Мими. — Значи, ще може да се пуши.

— Да, можете да пушите — каза Геренски. И подхвърли: — Само че не можем да ви предложим „Кент“...

— Абе остави пушенето — изпъшка под носа си Паликаров, като дърпаше яката на ризата си. — То да имаше чаша вода...

— Комай никой от нас не би се отказал — допълни по-високо Жилков. — Каквато е задуха и жегата...

Геренски направи знак на Смилов. Капитанът го разбра, излезе и донесе чаши и бутилки с газирана вода. Геренски не пропусна да забележи как Жилков, Паликаров и Средков трескаво изпразниха чашите си и ги напълниха отново. Той също напълни чашата си със своето любимо питие.

— За нуждите на експеримента ще трябва да пишете — каза подполковникът, когато отново се възцари тишина. — Имате ли моливи или перодръжки?

— Не моливи — обади се Никодимов. — Само перодръжки, както са писани и писмата. С молив ръката борави по друг начин, а и натискът е различен.

Оказа се, че стила имат само Паликаров, Даракчиева и Тотева. Смилов раздаде на останалите. Опитаха ги и останаха доволни. Само Зина Даракчиева напразно се мъчеше да изтръгне мастило от своята, дори я тръсна няколко пъти, но пак не успя.

— Ще трябва да услужите и на мене — каза тя, като прибра собствената си писалка. Смилов даде едно стило и на нея.

— Сега моля да изслушате другаря Никодимов — извиси глас Геренски.

— Анализът на анонимните писма показва — започна Никодимов, — че те са писани от *един* човек, и то с *лява* ръка. Последното е често практикуван похват на анонимните писачи. Често и твърде отдавна: спомнете си, че още Едмонд Дантес, бъдещият граф Монте Кристо, е бил наклеветен пак с анонимно писмо, писано с лява ръка. В дадения случай имаме и едно допълнително утежняващо обстоятелство. Писмата са написани с главни букви. Авторът им очевидно твърде много е разчитал на тези два фактора: лявата ръка и

главните букви. Той навярно не е знаел, че съвременната графология отдавна съумя да се справи с тези проблеми. — Той се извърна към Геренски. — Да им демонстрирам ли?

— Картите на масата, Никодимов! Бъдете съвсем изчерпателен.

Никодимов включи прожекционния апарат и постави едно от писмата. Смилов затъмни прозорците и се върна на мястото си.

— Може да се обърнете — предложи графологът и сам отиде до екрана.

Всички побързаха да се възползват от поканата му — любопитството и напрежението ги караха да бъдат нетърпеливи. Извърнаха се със столовете си и вторачиха поглед на екрана.

... И толкова бяха погълнати от гледката, че не забелязаха онова, което ставаше зад гърбовете им: там Смилов и Геренски размениха бърз поглед, после капитанът ловко и безшумно размени чашата на Геренски с една от чашите на „гостите“...

А на прожекционния апарат се бе случило едно от писмата до Атанас Средков. Многократно увеличени върху екрана, разкривените печатни букви гласяха: „Той ми даде аспирина, аз му дадох цианкалий. И двамата вече нямаме главоболие...“

Обаче Никодимов нямаше намерение да се занимава със съдържанието.

— Ще ви дам само един пример — каза той. — Обърнете внимание на буквите „Н“, които се съдържат в думите „аспирин“, „цианкалий“ и „нямаме“. Ако забелязвате, те са написани абсолютно по един и същ начин: първата чертичка е напълно отвесна, третата е леко наклонена надясно, а съединителната започва при основата на първата, до известна височина върви успоредно на нея, но след това се отклонява и под наклон около десет градуса се отправя към дясната. Няма нужда да сте графолози, за да разберете как е вървяла ръката на писача. Той е нанесъл първата чертичка отгоре надолу, без да вдигне писеца е изтеглил и съединителната, а после е прекъснал, за да сложи и втората вертикална чертичка. И тъй като не е преместил опората на ръката си — по навик или от страх да не размаже написаното, — тази трета чертичка е излязла не точно вертикална, а леко наклонена.

Докато обясняваше, Никодимов показваше всички споменавани подробности върху трите букви „Н“ на екрана. Никой не го

прекъсваше — участниците в експеримента бяха затаили дъх и не помръдваша.

— Защо се е получило това? — продължи графологът. — Защото за съвременния човек писането не е само нужда и навик, но и инерция. И той следва тази инерция дори тогава, когато пише с лявата ръка. Ще ви кажа нещо повече. В съветската практика е описан случай на човек, загубил двете си ръце и научил се да пише... със зъби. Дори и той запазил характерни особености на почерка си. Всички ние имаме създадена подсъзнателна представа за буквите и я следваме... независимо с какво пишем.

Той заобиколи масите, върна се при прожекционния апарат и го угаси. Смилов отдръпна плътните пердета на прозореца. Участниците в експеримента отново се обърнаха с гръб към екрана.

— Остава само да ви кажа няколко думи за самия експеримент — каза Никодимов. — Другарят подполковник ще ви продиктува един текст и вие трябва да го напишете с лява ръка. След това ще прожектираме написаното от всеки един от вас, ще направим сравнение с анонимните писма и заедно ще открием техния автор. Едно предупреждение: не се опитвайте да изписвате по някакъв особен начин буквите, ще бъде напразно губене на време. С буквата „Н“ аз ви дадох само един пример. Авторът на писмата може вече да избегне сходството с буквата „Н“, но в никакъв случай с всички букви. А графологията може да открие аналозите дори не само по буквите, но и по препинателните знаци. Следователно всякакви опити за хитруване предварително са осъдени на неуспех. — Той направи крачка настрана. — Моля, другарю подполковник.

Александър Геренски се изправи.

Не произнесе още нито една дума, не направи никакъв жест, с нищо не измени физиономията си, но всички в залата разбраха: настанал бе часът на Геренски! Настанал беше онзи час, който той бе подготвял с цялата си работа досега, с безсънните нощи, с горчивата поука на неуспехите, с мъчителното лутане през капани и хипотези. Едрата му висока фигура излъчваше сила и самоувереност, които се раждаха от съзнанието за моралното му превъзходство над тези хора, от вярата в правотата на делото, на което служеше.

Външно той беше все същият възпълен, наглед тромав и с добродушно лице мъж. Но седемте пред него не се измамиха: Геренски беше *наистина* готов да сложи картите на масата. А в работата на следователя това означава: да разкрие престъплението и да сложи тежката ръка на закона върху престъпника.

— Имате листове и писалки — започна той с обикновения си тон. — В горния десен ъгъл на листовите напишете имената си.

— С лявата ръка ли?

Този глуповат въпрос не беше зададен от Жилков, макар че подходдеше най-много именно на него. Зададе го Паликаров.

— Не, *това* напишете с дясната. — Писалките заскърцаха. — Написахте ли? Сега преместете перодръжките в лявата ръка. Ще диктувам достатъчно бавно, но и вие не прекалявайте в бавността. При това чухте предупреждението на другаря Никодимов. И така, започвам. — Той пое дъх и заговори бавно и отчетливо: — Драгалевци. Петък. Горещ ранен следобед. Таксито спира далеч от вилата. От него излиза убиецът. Той върви бързо, оглежда се. После отключва със собствения си ключ...

Не можа да продължи. Прекъсна го Зина Даракчиева:

— Ако говорите за деня, когато е бил убит мъжът ми, разказът ви е чист абсурд. — Тя демонстративно хвърли писалката си. — „Собствен“ ключ от вилата притежавахме само Георги и аз.

Гласът му бе загубил всякаква мекота и любезност, когато й отговори:

— И тъй като вашият съпруг не се самоуби, а беше убит, следователно вилата е била отворена с *вашия* ключ.

— Именно това аз наричам абсурд.

— Абсурд, но е вярно. Аз сложих картите на масата, Даракчиева. И заявявам, че в този момент говоря истината. И я говоря напълно отговорно, като длъжностно лице. *Вие* убихте и мъжа си, и Коста Даргов.

Тя запази пълно самообладание, дори намери сили да се усмихне:

— Любопитна съм как ли съм успяла да го направя, щом по същото време се намирах на петстотин километра оттука.

Сега беше негов ред да се усмихне. Една усмивка, която съдържаше едновременно и спокойствие, и самоувереност, и малко пренебрежение:

— Любопитна ли сте? Е, щом сте толкова любопитна, ще ви обясня. Ще ви опиша действията ви крачка по крачка.

Да започнем с мотива. В следващите дни при разпитите вие ще ни сервирайте какви ли не сантиментални измишльотини. А всъщност истината е следната. Вие далеч не сте водили живот на светица, но и на вас ви са се втръснали мръсотиите и оргиите на мъжа ви. Това е единият мотив, емоционалният. Другият обаче е чисто практически. Вие отдавна сте си дали сметка, че благополучието на „консорциума“ няма да е вечно и че стопанската милиция скоро ще постави прът в колелата му. С премахването на мъжа си вие всъщност искахте да погребете и „консорциума“. Добре измислено, особено като се има пред вид, че почти цялото огромно състояние на Георги Даракчиев е записано на ваше име.

— Не е лошо скалъпено — каза тя спокойно. — Да, не е лошо скроено, макар че подобни хитроумни мотиви могат да се съчинят почти за всекиго от тук присъстващите. Пожелавам ви също така убедително да разкажете и другото — как съм извършила престъплението.

— Плановите за това убийство отдавна са се въртели в главата ви. Но вие сте чакали да го осъществите в такъв момент, когато ще останете вън от всяко подозрение. Даргов, с когото по понятни съображения сте били почти съюзници, ви се е обаждал редовно по телефона във Варна. Предупредил ви е и за петъка. И вие сте решили,

че е настъпил подходящият момент. Умна, съобразителна и хладно пресметлива по природа, вие имахте в свой плюс и една своеобразна школовка, получена от западните криминални романи.

— Благодаря за комплиментите — произнесе Зина, като се поклони леко. — И как открихте всичко това?

— По наличието на отровата. Редовият гражданин с чисти помисли държи в къщата си аспирин и шишенце йод, но не и калиев цианид. Нито пък може да го намери така, за няколко часа. Вие сте си били набавили предварително отровата, но търпеливо сте чакали сгодния случай. И обаждането по телефона на Коста Даргов, продиктувано от основателна ревност, задействува механизма по изпълнение на плана ви. Познавайки традиционните ритуали на съпружеските ви оргии, вие сте си представяли пределно ясно онова, което на следната вечер е трябвало да се случи.

Първите действия вие сте предприели още вечерта след разговора с Даргов. Тогава сте взели една рокля от гардероба си и подходящи обувки и сте ги скрили някъде по скалите край самия бряг. С един-два телефонни разговора, а може би и с един-два подходящи бакшиша, вие сте си уредили и самолетните билети до София и обратно.

Всички в залата мълчаха. Участниците в експеримента бяха оставили перодръжките си и не сваляха погледи от Геренски. Само Любомир Смилов, който очевидно знаеше всичко, продължаваше да се обляга на стената и едва-едва се усмихваше.

— Аз имам доказано алиби — каза Зина Даракчиева, но гласът ѝ бе загубил първоначалната си твърдост.

— Да, алиби... Оставихте дрехите си при компанията, направихте необходимото, че гардеробиерката на дамския плаж да ви запомни, телеграмата... А всъщност вие и аз много добре знаем, че на евиния плаж не се забавихте повече от минута, че телеграмата, наистина написана собственоръчно от вас, беше изпратена от пиколото на хотела в два часа и десет минути, тоест след изтичането на работното му време. Ето вашето алиби, Даракчиева!

Вие оставихте кърпата и другите си излишни вещи на евиния плаж, измъкнахте се по бански костюм и с една малка чантичка, в която бяха само парите на Даракчиев и отровата за Даракчиев. Четвърт

час по-късно, вече с рокля и обувка, вие пътувахте с такси към летището.

Тук, във вилата, вие не се забавихте повече от пет минути. Нямахте и какво да правите — да се сипе калиев цианид в чашата на Георги Даракчиев — единствената чаша, от която той пиел! — не изисква много време. После? После ясно — с таксито до летището, с обратния самолет до Варна и следобед „ни лук яла, ни лук мирисала“, както казва народът, се появихте на плажа при приятелите си. Извършихте престъплението, а под краката си имахте наглед най-стабилното алиби. Защото само глупак може да повярва, че един и същ човек може да бъде едновременно на плажа на Златни пясъци и в Драгалевци.

Но вие направихте грешка, Даракчиева — продължи Геренски. — Предвидихте всичко с точност до секунда, но, разбира се, не можахте да предвидите, че Коста Даргов ще има странното хрумване да се навърта този следобед около вилата. Коста Даргов видя вашето светкавично връщане в петък и... това коства живота му...

— Това са думи — произнесе жената хрипливо. — Думи! Не можете да докажете...

— Убедена ли сте в това? — каза иронично Геренски. — На мене пък ми се струва, че мога да го докажа. И то тук, в тази стая. Защото отровата и сега е у вас, Зинаида Даракчиева. Писалката, която не пише... Разбира се, че няма да пише! Доколкото ми е известно, досега никой не е успял да пише с концентриран разтвор на калиев цианид...

Тя трепна, прегъна се. В един момент сякаш се готвеше да посегне към чантичката си, но гласът на Геренски я спря:

— Съветвам ви да не правите излишни сцени — рече той любезно. — Трябва да ви предупредя, че Любомир Смилов не случайно е на една крачка от вас...

С изпънати черти, бледа, с очи, в които светеше отчаяна решителност, задъхана, Даракчиева подпря лакът на масата и бавно се изправи.

— Вие спечелихте, Геренски — каза тя бавно и отчетливо. — През цялото време се боях от вас, но очевидно в някой момент съм ви подценила. Да, вие спечелихте. Но все пак направихте една грешка. Няма да имате възможност да се насладите на победата си. А и Ники не ще бъде син на една майка, осъдена за убийство...

Привидната бавност на жената в миг изчезна. Зинаида грабна чашата си и погълна съдържанието ѝ на няколко големи глътки.

— Тя се отрови! — изпищя Елена Тотева.

Неколцина от „компанията“ направиха инстинктивно движение да спрат ръката на Даракчиева. Но чудно нито Геренски, нито Смилов помръднаха. Дори на лицата им се появиха странни усмивки.

Зинаида Даракчиева изпразни чашата си, остави я на масата и застана неподвижно. Примирена, тя чакаше настъпването на смъртта. На онази бърза смърт, която вече бяха познали Даракчиев и Даргов.

И в тази зловеща минута се разнесе веселият глас на капитан Смилов:

— Наздраве! Казват, че горнобанската вода е много полезна за пищеварителната система...

Жената няколко пъти мести поглед от Геренски върху Смилов:

— Вие... Вие...

— Отведете я, Любак — каза Геренски. — Случаят със „седмата чаша“ приключи!

— Имали сте изключително силен противник — каза половин час по-късно генералът, след като изслуша сбития разказ на Геренски.
— Изключително силен! Не се засягай, Смилов, но добре че именно Сашо се зае с този случай.

— Няма за какво да се засягам, другарю генерал. Аз сам помолих другаря подполковник, когато... когато разбрах, че силите ми не достигат.

— Зинаида Даракчиева е по своему талантлив престъпник — обади се Александър Геренски, за да смени посоката на разговора, — но затрудненията произлизаха не само от нейните действия, другарю генерал. Членовете на бившия „консорциум“ са една паплач... Заради собствената си сигурност те бяха способни на всичко. И на първо място да „натопят“ своите, „приятелите“ си. И тези техни действия създадоха допълнителни затруднения: анонимното писмо срещу Даргова, мнимото нападение, извършено от Средков, клеветите... Тези техни машинации постоянно ни набутваха от едно тресавище в друго.

— И как се справи в този лабиринт, Сашо?

— Преди всичко трябва да призная, че прекалено дълго се лутах из него, другарю генерал. Много дълго се лутах като слепец и ту потъвах в тресавища, ту се блъсвах в стени.

— И как в края на краищата успя да намериш вярната следа?

— Струва ми се, че за пръв път напипах истината, когато реших да направя преоценка на фактите и да се откажа от сляпото лутане в тъмнината. Даракчиева имаше възможно най-доброто алиби. Но когато се запитах не *кой може*, а *кой е имал интерес* от убийствата, тя веднага се оказа между потенциалните убийци. Към това първоначално подозрение се прибави и констатацията, че при първото престъпление тя единствена има *прекалено* сигурно алиби, а при второто — че *само тя* имаше възможност да изнесе или скрие съда с отровата. При този, втория случай, всички участници в експеримента бяха непрекъснато около нас, пред очите ни. Само магия би могла да им послужи за освобождаване от отровата.

— Докато Даракчиева си е отишла и си я отнесла със себе си — кимна генералът.

— Точно до този извод стигнах и аз. И наредих на Смилов да провери във Варна алибито ѝ. Наистина той ми докладва за *сигурно* алиби, но аз видях и празнотите в него. То се крепеше на две опорни точки — гардеробиерката на дамския плаж, която е видяла Даракчиева, и телеграмата. Първото беше несъществено, защото гардеробиерката я е видяла *само* в определена минута — когато ѝ направила някаква услуга и Даракчиева ѝ се отплатила с богат бакшиш. А телеграмата...

— Да... телеграмата...

— На модните курорти понякога летуват и простосмъртни като нас, другарю генерал. Миналата година с моя Владко прекарахме на Златни пясъци две седмици. И аз си спомних онова, което капитан Смилов е пропуснал да забележи: че на Златни пясъци е забранено човек да се движи по бански костюм, освен на плажа. Следователно Даракчиева, която си е оставила дрехите при своите приятели, *не е могла* да отиде по бански костюм от евиния плаж до пощата, за да изпрати телеграмата.

— Дявол да го вземе! — плесна се по челото Смилов.

— Даракчиева преигра, другарю генерал. От своите криминални романи тя е трябвало да знае, че обикновено именно невинните нямат алиби, а се е постарала да създаде доказателства за своето присъствие на Златните пясъци едва ли не за всички часове на съответния ден. И не е преценила, че единият момент в алибито ѝ — оставянето на дрехите при компанията — изключва другия, изпращането на телеграмата.

Като съпоставих тези неща, за мене тайната на двете престъпления фактически бе престанала да съществува. Но междувременно — още преди завръщането на Смилов от Варна — аз бях предприел друго: поставяне на капан по онзи начин, който никога не допусках сам за себе си. Останах една нощ в управлението и... написах по три анонимни писма на всеки от главните актьори в играта.

— Съжалявам, че не съм те видял отнякъде, докато си ги пишел — засмя се генералът. — Както те познавам, трябва да си бил олицетворение на удоволствието...

— Признавам, не бях във възторг от себе си, другарю генерал. Но няхах избор. Вярвах, че актьорите ще се хванат, понеже

анонимните писма вече бяха станали част от декора. Никодимов установи, че първото анонимно писмо, срещу Даргова, е написано от Паликаров. Той е научил от Жилков, че тя е слизала в хола, чул е заканителните й викове, знаел е, че е работила в Аптечното управление. И решил, че най-подходящо е да „натопи“ именно нея. Пък и въобще подлият подход на анонимността е бил присъщ за морала на тази компания. Затова реших да си послужа с техния прием и те се хванаха, повярваха, че авторът на анонимните е някой измежду тях.

— Още не съзирам капана.

— Писмата написах по определен начин. Първото и третото под някаква форма уличаваха, обвиняваха адресанта; второто беше невинно, най-често обикновена глупост. Например първото писмо до Даракчиева гласеше приблизително така: „Цианкалият е отрова, която убива, и ако е поставена в чашата преди питието.“ Недвусмислено, нали? И Даракчиева се хвана. Тя не подозираше, че може *ние* да сме изпратили писмата, знаеше мисловната ни инерция, че отровата е поставена *след* наливането на коняка, и предпочете да скрие това писмо, което би могло да ни наведе на разни неприятни за нея нови съждения. С една дума и Даракчиева *единствена* от цялата компания укри уличаващите я писма. Това вече беше нещо!

— Не допусна ли, че не е получила другите писма поради нередовност на пощата?

— Не, другарю генерал. Не се доверих на пощата, а писмата бяха разнасяни и пущани по кутиите от младши лейтенант Колев.

— Добре, добре!

— Но докато с тези анонимни писма аз търсех само улика, косвено самопризнание, по-нататък те ми дадоха възможност да инсценирам и развързката. Защото в същия ден, когато двамата със Смилов посетихме Даракчиева в дома ѝ във връзка с анонимните писма, аз можах да открия и мястото, където тя съхранява отровата.

— Как, другарю подполковник? — попита Смилов.

— Като съпоставих фактите, Любак. Ако си спомняш, още при първото ни посещение във вилата ти прегледа чантата на Даракчиева. Между другите вещи там имаше и стило. Но по-късно, когато стана нужда да запише телефона ми, тя не си послужи със собственото си стило, а поиска от тебе. Дребна подробност, която на времето убягна от

вниманието ни. — Геренски се обърна отново към генерала. — Когато бяхме в дома ѝ, писалката пак беше в чантичката ѝ. Тогава ми хрумна, че тази жена, която беше самоуверена до наглост, може би дръзва да държи и оставя отровата в буквалния смисъл под носа ни. Спомних си предишния случай и реших да проверя. Устроих някаква доволно лошо съчинена игра и забелязах, че Даракчиева пак не използва стилото си за писане. Явно — тя носеше отровата непрекъснато със себе си. Било за ново убийство, било за да сложи с нея край на собствения си живот.

Останалото беше просто. Организирах днешния експеримент. Предварителният обиск имаше само една задача: да ми покаже дали Даракчиева носи стилото със себе си. Уговорените думи „Всичко е в пълна изправност“ ми показаха, че стилото пак беше в чантата на заподозряната. Нататък имаше три възможности. — Геренски заизрежда на пръсти: — Този път да е заредила писалката си с мастило, което щеше да проличи при писането; да заяви, че няма писалка; да се окаже, че има писалка, но че тя е без мастило. Даракчиева избра третия вариант.

— Не само че го избра — допълни Смилов, — но се възползува от това и да тръсне няколко смъртоносни капки в чашата си.

— Изключителен психолог! — каза генералът. — Ще те разочаровам, Сашо. В случая не говорех за тебе, а за Даракчиева.

— Даракчиева наистина се прояви като изключителен психолог. И все пак на първо място между психологическите ѝ удари поставям онзи момент, когато в присъствието на Даргов ми заяви, че той, Даргов, знае кой е, убиецът. Наглед тя пое голям, изключителен риск. Но само наглед! Защото тази по своему необикновена жена за един миг съумя да си даде сметка, че Даргов няма да я издаде. Даргов, който имаше амбицията да възроди и оглави „консорциума“, е знаел, че този „консорциум“ е нищо без Даракчиева и нейните задгранични роднини. И че следователно той няма да отсече клона, върху който седи, няма да се лиши от кокошката, която снася златни яйца, за да подпомогне нас, милицията.

За малко се възцари тишина. Геренски сметна, че докладът му е изчерпан. Но се излъга:

— Имам още няколко въпроса, Сашо — наруши мълчанието генералът. — Щом като си знаел всичко това, защо е било необходимо да отиваш повторно във Варна и да дублираш анкетата на Смилов?

— Защото трябваше да превърна хипотезата в сигурност, другарю генерал. Във Варна аз намерих пиколото на хотела, което срещу бакшиш от пет лева е подало телеграмата в два часа и десет минути. Намерих и шофьора на таксито, което е отвело Даракчиева от Златни пясъци до летището, после я чакал там почти четири часа и я върнал обратно на Златни пясъци. Дала му е... петдесет лева!

— Разрешете да задам и аз един въпрос на другаря подполковник? — каза Смилов. Генералът потвърди мълчаливо и капитанът продължи: — Как се стигна до тази игра с подхвърленото шишенце с калиев цианид в дома на Средков и на разрушенията в дома на Паликаров?

— Признавам, тази история смути и мене. На пръв поглед тя ми се видя някак си необоснована, ненавременна, неоправдана. Анонимните писма не можеха да предизвикат такава реакция. Едва по-късно открих истината: за да предприеме тази игра, Даракчиева е била шибната не от анонимните писма (тя е вярвала, че авторът им е някой от компанията), а от твоето отиване във Варна. Уведомена от приятелите си, тя с ужас е разбрала, че милицията анкетира алибито ѝ. И е решила да вземе своите контра мерки, като ни насочи по други, лъжливи следи.

— Всъщност в какво се състоеше тази игра? — попита генералът.

— Даракчиева е имала или по някакъв начин си е набавила ключ от апартамента на Паликаров. Тя се вмъкнала там и задигнала едно шишенце, на което е могла да предполага, че има отпечатъци от пръстите на Паликаров. Сложила малко калиев цианид в него, подхвърлила го в дома на Средков и се обадила в Пето районно управление, за да направи анонимен донос.

— Наистина хитро! — възкликна генералът. — Така Даракчиева те е поставила под строго ограничен избор: или Паликаров хвърля вината върху Средков, или Средков — върху Паликаров. Строго ограничен избор, при който няма място за съмнение в трето лице!

— А разрушенията в дома на Паликаров, другарю подполковник? — продължи да пита Любомир Смилов.

— Рожба от съчетанието на основателен страх и второкачествен ум. Паликаров е забелязал липсата на едно от шишенцата му и с право си е казал, че онзи, който го е откраднал, му крои някаква мръсотия.

Усетил заплахата, той е решил да действа. Обаче лустросаният му, но примитивен ум не е измислил нищо по-свястно от едно инсценирано нападение над дома. „Виждате ли — искаше да каже той с това мнимо нападение, — тук е шетал хулиган. И ако после намерите някъде и при някакви по-специални обстоятелства едно шишенце от дома ми, да знаете, че не аз, а хулиганът... и тъй нататък, и тъй нататък“. А инсценировката — тя личеше във всичко: в липсата на следи от насилие върху ключалката, в щаденето на скъпата мебелировка, в блудкавите показания.

— А какво мислиш за случая с тухлата? — запита генералът. — Сега вече е ясно, че това е било симулация и опит за убийство, нали?

— Тъй вярно, другарю генерал. Характерното за този случай е, че всички, дори и невиновните, са се страхували техните „приятели“ да не им скроят „номер“ и всеки според възможностите си е съчинявал по някаква диверсия. Били са гузни, бояли са се, не са вярвали на нас, милицията, и са си платили — един трошил мебелировката си, друга хвърлила тухла... То си остава за тяхна сметка.

— А сега още един, но този път наистина последен въпрос, Сашо — каза генералът. — Ти така и не ми обясни как Даракчиева е отровила Даргов. Нима е действувала по същия начин като при убийството на мъжа си. И как е могла да предвиди развоя?

— Даргов си е „подписал смъртната присъда“ още като се е похвалил на Даракчиева, че в петък следобед е *видял* убиеца. Следственият експеримент ѝ предостави възможност да изпълни, макар и много рисковано, по един изключително дързък и хитър начин своето решение. Тя като домакиня е дошла първа във вилата и е подготвила „за всеки случай“ една чаша с отрова. Ако нещата се развият така, че Даргов да играе ролята на Даракчиев, и то със специална чаша — добре — ако ли пък не — тя нищо не рискува. И не забравяйте, че макар и Даргов да си взе сам чашата от бюфета, тя му я посочи. В момента аз не обърнах внимание на тази „дребна подробност“ и... Даргов отиде при Даракчиев.

— Да-а... Бива си я, наистина, тази „дребна подробност“ — промълви замислено генералът.

Той стана. Докладът беше завършил. Всички въпроси, свързани със „случаят седмата чаша“, бяха изяснени.

Но Геренски и този път се излъга. Любомир Смилов се интересуваше не само от миналото, но и от бъдещето:

— Другарю подполковник, как виждате по-нататъшната съдба на участниците в това дело?

— Зинаида Даракчиева ще бъде съдена и осъдена. Като зная престъпленията й... как да ти кажа... Две предумишлени убийства...

— Геренски сви рамене. — На Паликаров, Даргова и Жилков също няма да им се размине по линията на „консорциума“.

— А Средков? Вие като че ли го пропуснахте...

— Атанас Средков няма участие в делата на „консорциума“. Не успя да вземе участие. Затова най-много може да бъде свидетел.

— А служебното престъпление?

— А-а, за него ще си плати. Справедливостта изисква той да изкупи вината си. Но пак в името на справедливостта аз бих се явил в съда да свидетелствувам, че Средков с много морални терзания е изплатил значителна част от греха си.

— За двете момичета няма да ви питам.

— И ще сгрешиш, Любак. Наистина, Елена Тотева намери пътя си. — Геренски се усмихна леко. — Но напоследък много мислих за другата, за Мими. Струва ми се, че ние някак твърде лесно си умихме ръцете: виждате ли, момичето е покварено, няма какво да се занимаваме с него. Вярно, покварено е. Но дотолкова ли е загубена за обществото, че косвено да я донатикаме в тинята? Ето, такива мисли се въртят напоследък из главата ми. Имам намерение да поговоря с някои хора за Мими, да насоча към нея вниманието на онези институти, които все още могат да й помогнат.

Геренски се справи с часовника си, после обърна поглед към генерала, сякаш да провери дали може да си отиде.

— Какво? — попита генералът. — Да не си решил да се затвориш веднага в кабинета си и още тази вечер да приключиш преписката?

Подполковникът поклати глава. Изглеждаше съсредоточен. И тъжен.

— Не, другарю генерал. Отивам в Панчарево.

— Аха... — обади се Смилов. — При Владко. Вие наистина го поизоставихте напоследък, другарю подполковник.

Александър Геренски отново поклати глава:

— Не, не само при Владко. И при друго едно момче. При Ники, Никифор Георгиев Даракчиев. То няма никаква вина за престъпленията на родителите си, а в края на краищата всичко ще се стовари върху неговите крехки плещи. — Той въздъхна горчиво. — Случаят Никифор Даракчиев сега едва започва за нас, Любак, за нашето общество...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.